čj. 37059/2016-MZE-18123

Ministerstvo zemědělství
Sekce potravinářských výrob - Úřad pro potraviny

Výroční zpráva z úředních kontrol ČR za rok 2015

MUDr. Viera Šedivá
náměstkyně pro řízení sekce
Sekce potravinářských výrob – Úřad pro potraviny

Schváleno dne 21. 6. 2016

VÝROČNÍ ZPRÁVA ČR Z ÚŘEDNÍCH KONTROL ZA ROK 2015 7

1 A) SYSTÉM KONTROL ZDRAVÍ ZVÍŘAT 9

SVS 9
9.1 Úřední kontroly 11
9.2 Celkové dodržování požadavků ze strany chovatelů 19
9.2.1 Četnost a druh nedodržení požadavků 19
9.2.2 Analýza nedodržení požadavků 21
9.4 Opatření k zajištění účinnosti 21
9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti 23

1 B) SYSTÉM KONTROL OZNAČOVÁNÍ A POHYBU ZVÍŘAT 27

ČPI 27
9.1 Úřední kontroly 27
9.1.1 Kontroly podmíněnosti 27
9.2 Celkové dodržování požadavků u provozovatelů (označování a evidence hospodářských zvířat) 27
9.2.1 Četnost a druh nedodržení požadavků 28
9.2.2 Analýza nedodržení požadavků 30
9.2.2.1 Výskyt případů nedodržení 30
9.2.2.2 Povaha rizika vyplývajícího z nedodržování požadavků 33
9.2.2.3 Základní příčiny nedodržení požadavků 33
9.4 Opatření k zajištění účinnosti 34
9.4.1 Opatření k zajištění dodržování požadavků ze strany provozovatelů potravinářských 34
a krmivářských podniků a ostatních příslušných výrobců a provozovatelů podniků 34
9.4.2 Opatření přijatá k zajištění účinného fungování útvarů provádějících úřední kontroly 35
9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti 36
SVS 37

2A) A 7A) SYSTÉM KONTROL POTRAVIN A HYGIENY POTRAVIN VČETNĚ 38

POTRAVIN ŽIVOČIŠNÉHO PŮVODU 38

OOVZ 38
9.1 Úřední kontroly provedené orgány ochrany veřejného zdraví 38
9.1.1 Odběr vzorků 40
9.2 Celkové dodržování u provozovatelů a produktů 42
9.2.1 Četnost a druh případů nedodržování 42
9.2.2.1 Výskyt případů nedodržování 44
9.2.2.2 Povaha rizika vyplývajícího z nedodržování 44
9.2.2.3 Základní příčiny případů nedodržování 45
9.4 Opatření k zajištění efektivnosti 45
9.4.1 Opatření k zajištění dodržování ze strany provozovatelů a výrobců 45
9.4.2 Opatření přijatá k zajištění účinného provádění služeb úředních kontrol 46
9.5 Výkaz celkové výkonnosti 49
SVS 49
9.1 Úřední kontroly 49
9.1.1. Kontroly dle typů potravinářských podniků 51
9.1.2. Audity 55
9.1.3. Maloobchodní sektor 56
9.2 Vyhodnocení jednotlivých skupin závad 56
9.2.1 Vyhodnocení jednotlivých skupin závad v závislosti na typu provozu 57
9.2.2 Vzorky 58
9.2.2.1 Výskyt případů nedodržování povinností 61
9.4 Opatření k zajištění účinnosti 62
9.4.1 Opatření k zajištění dodržování ze strany provozovatelů potravinářských podniků 62
9.4.2 Opatření přijatá k zajištění účinného fungování útvarů provádějících úřední kontroly 63
9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti 63
ÚSKVBL 73
SZPI 74
9.1 b) Úřední kontroly potravin a hygieny potravin, celkové výsledky 74
9.2 b) Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů a výrobků 74

9.4 Opatření k zajištění účinnosti ... 88
9.4.1 Opatření k zajištění dodržování požadavků ze strany provozovatelů potravinářských a krmivářských podniků a ostatních příslušných výrobců a provozovatelů podniků ... 88
9.4.2 Opatření přijatá k zajištění účinného fungování útvarů provádějících úřední kontroly ... 92
9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti ... 102

2B) A 7B) REŽIMY JAKOSTI ZEMĚDĚLSKÝCH PRODUKTŮ A POTRAVIN, VÍN A LIHOVIN ... 111

SVS ... 111
9.1 Úřední kontroly ... 111
SZPI ... 111
9.1 Úřední kontroly ... 111
9.1.2 Potraviny s označením KLASA, Regionální potravina ... 111

2C) A 7C) KONTROLA EKOLOGICKÉ PRODUKCE ... 114

MZe ... 114
9.1 Úřední kontroly ... 114
9.3 Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů a výrobků ... 115
9.4 Opatření k zajištění účinnosti ... 115
9.4.1 Opatření k zajištění dodržování požadavků ze strany osob podnikajících v ekologickém zemědělství ... 115
9.4.2 Opatření přijatá k zajištění účinného fungování útvarů provádějících kontroly ... 116
9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti ... 116

3) SYSTÉM KONTROL DOVOZU ZVÍŘAT A ŽIVOČIŠNÝCH PRODUKTŮ ... 117

SVS ... 117
9.1 Úřední kontroly ... 117
9.2 Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů a výrobků ... 119
9.4 Opatření k zajištění účinnosti ... 119
9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti ... 119

4) SYSTÉM KONTROL KRMIV A VÝŽIVY ZVÍŘAT ... 120

ÚKZÚZ ... 120
9.1 Úřední kontroly krmiv a výživy zvířat ... 120
9.2 Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů a výrobků ... 121
9.2.1 Četnost a druh nedodržení požadavků ... 124
9.2.2 Analýza nedodržení požadavků ... 125
9.2.2.1 Povaha rizika vyplývajícího z nedodržování požadavků ... 125
9.2.2.2 Základní příčina nedodržení požadavků ... 125
9.2.2.3 Systém rychlého varování pro potraviny a krmiva ... 125
9.4 Opatření k zajištění účinnosti ... 125
9.4.1 Opatření k zajištění dodržování požadavků ze strany provozovatelů potravinářských a krmivářských podniků a ostatních příslušných výrobců a provozovatelů podniků ... 126
9.4.2 Opatření přijatá k zajištění účinného fungování útvarů provádějících úřední kontroly ... 126
9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti ... 127
SVS ... 130
9.1 Úřední kontroly krmiv ... 130
9.2 Celkové dodržování požadavků ... 130
9.2.1 Četnost a druh případů nedodržení ... 130
9.2.2 Analýza případů nedodržování ... 131
9.2.2.1 Výskyt případů nedodržování ... 131
9.2.2.2 Povaha rizika vyplývající z nedodržování ... 131
9.2.2.3 Základní příčina případů nedodržování ... 132
9.4 Opatření k zajištění účinnosti ... 132
9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti ... 132

5 A) SYSTÉM KONTROL TSE A VŽP ... 133

SVS ... 133
9.1 Úřední kontroly TSE ... 133
9.4 Opatření k zajištění účinnosti ... 134
9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti ... 134

ÚKZÚZ 135
9.1 Úřední kontroly 135
9.2 Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů a výrobků 135

5 B) SYSTÉM KONTROL VŽP 136

SVS 136
9.1 Úřední kontroly VŽP 136
9.2. Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů 136
9.2.1 Četnost a druh nedodržení požadavků 136
9.2.2 Analýza nedodržení 137
9.4 Opatření k zajištění účinnosti 137
9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti 137

6 A) SYSTÉM KONTROL VÝROBY MEDIKOVANÝCH KRMIV, DISTRIBUCE A POUŽÍVÁNÍ VETERINÁRNÍCH LÉČIV 139

ÚSKVBL 139
9.1 Úřední kontroly 139
9.2 Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů a výrobků 141
9.2.1 Četnost a druh nedodržení požadavků 141
9.2.2 Analýza nedodržení požadavků 143
9.2.2.1 Výskyt případů nedodržení 143
9.2.2.2 Povaha rizika vyplývajícího z nedodržování požadavků 144
9.2.2.3 Základní příčiny nedodržení požadavků 144
9.4 Opatření k zajištění účinnosti 144
9.4.1 Opatření k zajištění dodržování požadavků ze strany provozovatelů (dle zákona o léčivech) 144
9.4.2 Opatření přijatá k zajištění účinného fungování útvarů provádějících úřední kontroly 145
9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti 145

6 B) SYSTÉM KONTROL REZIDUÍ VETERINÁRNÍCH LÉČIV 146

SVS 146
9.1 Úřední kontroly 146
9.2 Celkové dodržování požadavků u provozovatelů 148
9.2.1 Četnost a druh nedodržení požadavků 148
9.2.2 Analýza nedodržení požadavků 148
9.4. Opatření k zajištění účinnosti 149
9.5. Prohlášení o celkové výkonnosti 149
ÚSKVBL 150

8) SYSTÉM KONTROL DOVOZU POTRAVIN ROSTLINNÉHO PŮVODU 151

SZPI 151
9.1. Úřední kontroly 151
9.2. Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů a výrobků 151
9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti 154

9 A) SYSTÉM KONTROL ZDRAVÍ ROSTLIN 156

ÚKZÚZ 156
9.1 Úřední kontroly 158
9.2 Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů a výrobků 166
9.4 Opatření k zajištění účinnosti 167
9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti 170

9 B) SYSTÉM KONTROL REZIDUÍ PESTICIDŮ V POTRAVINÁCH 172

SVS 172
9.1 Úřední kontroly 172
9.2 Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů a výrobců 172
9.2.1 Četnost a druh nedodržení požadavků 172
9.2.2 Analýza nedodržení požadavků 172
9.4. Opatření k zajištění účinnosti 172
9.5. Prohlášení o celkové výkonnosti 172
SZPI 173

9.1 Úřední kontroly ... *173*
9.2 Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů a výrobků ... *173*
9.4 Opatření k zajištění účinnosti ... *174*
9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti ... *175*

9 C) SYSTÉM KONTROL REZIDUÍ PESTICIDŮ V KRMIVECH ... 177

SVS ... 177
9.1. Úřední kontroly ... *177*
9.2 Celkové dodržování požadavků ze strany u provozovatelů a výrobků ... *177*
ÚKZÚZ ... 177
9.2 Celkové dodržování požadavků ze strany u provozovatelů a výrobků ... *177*
9.4 Opatření k zajištění účinnosti ... *177*

10) SYSTÉM KONTROL POHODY ZVÍŘAT ... 178

SVS ... 178
9.1. Úřední kontroly ... *179*
9.2 Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů a výrobků ... *182*
9.2.1 Četnost a druh nedodržení požadavků ... *182*
9.2.2 Analýza nedodržení požadavků ... *187*
9.4 Opatření k zajištění účinnosti ... *189*
9.4.1 Opatření k zajištění dodržování požadavků ze strany provozovatelů potravinářských a krmivářských podniků a ostatních příslušných výrobců a provozovatelů podniků ... *189*
9.4.2 Opatření přijatá k zajištění účinného fungování útvarů provádějících úřední kontroly ... *190*
9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti ... *192*

11) AUDITY ... 194

9.3.1 Audity provedené podle čl. 4 odst. 6 nařízení EP a R (ES) č. 882/2004 ... *194*
OOVZ ... 194
SVS ... 195
ÚSKVBL ... 196
SZPI ... 196
Dos ... 197
ÚKZÚZ ... 197
ČPI ... 200
SZPI ... 200
ÚKZÚZ ... 201

12) ZMĚNY JEDNOTNÉHO INTEGROVANÉHO VÍCELETÉHO VNITROSTÁTNÍHO PLÁNU KONTROL ČR 2013-2015 (LEDEN AŽ PROSINEC 2015) ... 202

13) SOUHRN – EXECUTIVE SUMMARY ... 203

OOVZ ... 203
SVS ... 206
ÚSKVBL ... 211
SZPI ... 214
ČPI ... 221
ÚKZÚZ ... 225
ÚKZÚZ ... 227
EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ ... 234

14) SOUHRNNÉ TABULKY ... 237

PŘEHLED POČTU SUBJEKTŮ, KONTROLOVANÝCH SUBJEKTŮ A POČET KONTROL V ROCE 2015 ... 237

SVS ... 237
ÚSKVBL ... 238
SZPI ... 239
ÚKZÚZ ... 239
ÚKZÚZ ... 239
EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ ... 239

SEZNAM ZKRATEK ... 245

Výroční zpráva ČR z úředních kontrol za rok 2015

Výroční zpráva ČR z úředních kontrol za rok 2015 (dále jen „Zpráva 2015“) je zpracována v souladu s požadavky uvedenými v čl. 44 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 (dále jen „nařízení EP a R (ES) č. 882/2004“) a rozhodnutí Komise č. 2008/654/ES o pokynech, které mají být nápomocny členským státům při přípravě výročních zpráv o jednotných integrovaných víceletých vnitrostátních plánech kontrol stanovených v nařízení EP a R (ES) č. 882/2004 a přehledně navazuje na oblasti uvedené v Jednotném integrovaném víceletém vnitrostátním plánu kontrol ČR 2013-2015 (revize č. 1) (dále jen „Víceletý plán kontrol“).
Zpráva 2015 byla zpracována v úzké spolupráci Ministerstva zemědělství (dále jen „MZe“), Ministerstva zdravotnictví (dále jen „MZ“) a dozorových orgánů.
Za účelem jednotné úpravy, snadné orientace a zahrnutí všech požadovaných informací do hodnocené oblasti byla dozorovými orgány dodržena při zpracovávání podkladů struktura stanovená ve výše uvedeném rozhodnutí Komise (včetně číslování).
Úřední kontroly oblastí pod hygienickým balíčkem provádí víc dozorových orgánů, každý v rozsahu stanoveném právními předpisy.
V působnosti MZe jsou:
Státní veterinární správa - dále jen „SVS “ (oblast kontroly surovin a potravin živočišného původu, zdraví a pohody zvířat),
Státní zemědělská a potravinářská inspekce - dále jen „SZPI“ (oblast kontroly surovin a potravin zejména rostlinného původu),
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský – dále jen „ÚKZÚZ“ (oblast krmiv, ekologického zemědělství a oblast zdraví rostlin),
Česká plemenářská inspekce – dále jen „ČPI“ (oblast identifikace a registrace zvířat) a
Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv – dále jen „ÚSKVBL“ (oblast veterinárních léčiv).
V působnosti MZ jsou:
orgány ochrany veřejného zdraví – dále jen „OOVZ“ (oblast kontrol surovin a potravin ve veřejném stravování a oblast materiálů přicházejících do styku s potravinami).
Kontaminace potravin a krmiv radionuklidy je sledována složkami Radiační monitorovací sítě (zejména SVS, SZPI, ÚKZUZ). Činnost sítě je řízena a koordinována Státním úřadem pro jadernou bezpečnost.
Generální ředitelství cel (dále jen „GŘC“) neprovádí kontroly dle nařízení EP a R (ES) č. 882/2004, ale spolupracuje s dozorovými orgány při dovozu potravin a krmiv na základě uzavřených dohod o spolupráci. GŘC má uzavřenou Dohodu o spolupráci se SVS, SZPI a ÚKZÚZ.
Každý z dozorových orgánů si podklady do Zprávy 2015 zpracoval ze svého informačního systému, do kterého vkládá údaje z provedených úředních kontrol, provedl analýzu údajů a připravil dílčí části za oblasti ve své působnosti, vč. Executive Summary, který je součástí Zprávy 2015.

Koordinaci dozorových orgánů při zpracovávání a kompletaci Zprávy 2015 včetně připomínkového řízení, finálního schválení zajišťuje MZe – Sekce potravinářských výrob - Úřad pro potraviny, odbor potravinářský. Finální verze Zprávy 2015 podléhá schválení Výkonným výborem dozorových orgánů. Odbor potravinářský zajišťuje po schválení Zprávy 2015 rovněž předání Komisi a je místem pro komunikaci mezi Komisí a příslušnými orgány.
MZe – Sekce potravinářských výrob - Úřad pro potraviny, odbor bezpečnosti potravin zajišťuje agendu školení inspektorů.

Jednotné školení pracovníků provádějících úřední kontroly na národní úrovni se koná formou studia e-learningových kurzů od roku 2011. Účastníkům z dozorových orgánů koordinovaných MZe je přiděleno 15 modulů (e-kurzů), ve kterých jsou zpracována témata dle kapitoly I přílohy II nařízení EP a Rady (ES) č. 882/2004.

Čtvrtého kola e-kurzů, které se konalo v termínu 1. 10. 2014 - 30. 4. 2015, se zúčastnilo 81 inspektorů. Úspěšně jej absolvovalo 75 účastníků, 67 v řádném termínu do 30. 4. 2015, 5 účastníků v prodlouženém termínu do 15. 5. 2015 a 3 účastníci ukončil školení v opravném termínu 20. 5. 2015. Rozdělení počtu účastníků a jejich úspěšnost dle jednotlivých organizací je zobrazena v tabulce.

Statistika 4. kola e-kurzů dle organizací			
Organizace	Celkem přihlášených účastníků	Počet absolventů	% absolventů z počtu účastníků
SVS	41	38	93
SZPI	20	19	95
ÚKZÚZ	20	18	90
Celkem	81	75	93

Páté kolo e-kurzů bylo spuštěno na období od 1. 10. 2015 do 30. 4. 2016 pro 80 účastníků (SVS – 40, SZPI – 20, ÚKZÚZ – 20)

Školení na úrovni Společenství

Školení BTSF – Better Training for Safer Food se koná od roku 2006 pro členské státy, třetí a rozvojové země. V roce 2015 absolvovalo 169 účastníků z ČR prezenční školení BTSF, e learningové kurzy BTSF úspěšně absolvovalo 73 účastníků.

1 A) SYSTÉM KONTROL ZDRAVÍ ZVÍŘAT

SVS

Kontroly v oblasti zdraví zvířat zahrnovaly:

A. Kontroly plánované

Počet a typ plánovaných kontrol vyplývá z Víceletého plánu kontrol („VPK"), který stanoví minimální roční frekvenci kontrol (schvalované subjekty) nebo minimální procento z celkového počtu kontrolovaných hospodářství nebo subjektů.

I. Na hospodářstvích

1. Kontrolní akce v oblasti biologické bezpečnosti zaměřené na:
   - ✓ provedení povinných preventivních úkonů stanovených MKZ. Tyto úkony zahrnují zdravotní zkoušky prováděné ve vztahu k udržení statusu země prosté nákaz a k dodatečným garancím a vyšetření v rámci monitoringu a ozdravovacích programů
   - ✓ administrativní kontroly pohotovostních plánů u chovatelů
   - ✓ kontrolu požadavků na evidenci a označování zvířat
   - ✓ kontrolu údajů v dokumentech, které doprovázejí zvířata při jejich přesunech v rámci ČR a EU. Tyto údaje byly zároveň ověřovány IS SVS, resp. v ústřední evidenci hospodářských zvířat - IZR.
2. Kontroly chovatelů v souvislosti s používáním veterinárních léčivých přípravků.
3. Kontroly podmíněnosti (Cross Compliance), které byly v roce 2015 plánovány a provedeny v oblasti zdraví zvířat, v oblasti používání veterinárních léčivých přípravků a v oblasti bezpečnosti potravin. Kontroly podmíněnosti jsou plánovány na základě legislativy pro vyplývající oblasti a jsou prováděny u subjektů s chovem hospodářských zvířat, které jsou žadateli o dotace.

Kontroly biologické bezpečnosti, kontroly používání veterinárních léčivých přípravků a kontroly podmíněnosti v chovech hospodářských zvířat byly plánovány na základě centrálně provedené analýzy rizika. Pro jednotlivé oblasti kontrol byla stanovena specifická kritéria míry rizika, která zohledňují zejména počet a druhy chovaných hospodářských zvířat, datum a výsledek předchozí kontroly, výsledky zdravotních zkoušek, nedostatky zjištěné při kontrolách SVS a ČPI, frekvenci přesunů zvířat, překročení max. limitů reziduí cizorodých látek a nálezy při prohlídce na jatkách.

Pro kontrolu biologické bezpečnosti bylo vybráno 3,3 % hospodářství z celkového počtu registrovaných, což představuje 3,6 % registrovaných chovatelů (subjektů). Kontroly podmíněnosti byly v souladu s požadavky legislativy pro oblast tlumení nákaz a bezpečnost potravin plánovány pro 1 % žadatelů o dotace a pro oblast kontroly léčiv rovněž pro 1 % z celkového počtu žadatelů. Kontroly prováděné pro potřeby kontrol podmíněnosti v oblasti zdraví zvířat byly plánovány jako dílčí kontroly pro chovy, které byly současně v plánu pro národní kontroly biologické bezpečnosti.

Plánovaný počet kontrol chovatelů v souvislosti s používáním veterinárních léčiv představoval 0,8 % registrovaných hospodářství a 0,9 % registrovaných chovatelů (subjektů).

V roce 2015 byly v souladu s VPK zahájeny plánované kontroly u chovatelů včel, jejichž provádění bylo zahájeno v roce 2013. Důvodem k zahrnutí kontrol chovatelů včel do plánu kontrol byly následující skutečnosti:

- Včela je hospodářské zvíře, jehož produkt (med) je určen k výživě lidí,
- Velké množství chovatelů v České republice zvyšuje riziko vyšší četnosti nedodržení povinností chovatele.
- Výskyt nebezpečných nákaz včel na území ČR.

Předmětem kontrol chovatelů včel byla kontrola dodržování povinností chovatele vyplývající ze zákona č. 166/1999 Sb. a ze zákona č. 378/2007 Sb.

II. Ve schválených zařízeních, která slouží pro držení a chov zvířat nebo kde dochází k jejich shromažďování (plemenářská zařízení, shromažďovací střediska, kontrolní stanoviště, svody, karanténní zařízení pro dovoz ptáků ze třetích zemí, závody s produkcí násadových vajec a drůbeže, produkční podniky akvakultury, zařízení k obchodování s „ostatními zvířaty"), a u podnikatelů, kteří jsou schváleni jako obchodníci se zvířaty, vyplývaly počty kontrol v roce 2015 z Víceletého plánu kontrol, který stanoví minimální roční frekvenci v těchto zařízeních. Kontroly byly plánovány podle počtu zařízení na začátku roku a počet kontrol byl dále upraven podle změny ve vztahu k vzniku a zániku subjektů.

III. U soukromých veterinárních lékařů (dále jen „SVL"), kteří provádějí úkony pro chovatele v souladu s MKZ zpracovanou ÚVS a schválené MZe.

B. Kontroly neplánované

Neplánované kontroly zahrnují:

- ✓ kontroly **nařízené** MZe
- ✓ **mimořádné** kontrolní akce organizované SVS
- ✓ **neplánované** kontroly konkrétních subjektů prováděné z rozhodnutí KVS v odůvodněných případech
- ✓ **kontroly ohnisek nákaz zaměřené** na dodržování a plnění nařízených ochranných a zdolávacích opatření
- ✓ kontroly **následné** k ověření plnění pokynů uložených k nápravě zjištěných nedostatků

V roce 2015 byly provedeny v oblasti kontroly zdraví zvířat a kontroly používání veterinárních léčivých přípravků 4 mimořádné kontrolní akce.

1. Pokračovaly mimořádné kontroly zahájené v roce 2012 u chovatelů, jimž byl rozhodnutím KVS schválen aktualizovaný ozdravovací program od infekční bovinní rinotracheitidy a bylo vyhověno jejich žádosti o prodloužení termínu pro připouštění (inseminování) pozitivních (infikovaných) plemenic skotu po termínu 30. 9. 2012. V rámci těchto kontrol se ověřují na hospodářstvích údaje obsažené ve čtvrtletním „hlášení chovatele o průběhu ozdravování", tj. počet zbývajících sérologicky pozitivních zvířat, počet nově infikovaných zvířat a předpoklad vyřazení posledního infikovaného zvířete.
2. Kontrola dodržování stanovených podmínek svodu koní. Vzhledem k nepříznivé nákazové situaci z hlediska výskytu infekční anemie koní změnila SVS veterinární podmínky konání svodů. V rámci kontrol bylo ověřováno, zda vyšetření na infekční anemii koní není starší 6 měsíců a v případě účasti zahraničních koní na akcích v tuzemsku bylo kontrolováno, jsou-li údaje o koních zadány do veterinárního informačního systému EU (TRACES).
3. Mimořádná kontrolní akce na dovezené zásilky živých vnímavých ryb k nákazám VHS, IHN, KHV. Z důvodu zhoršené nákazové situace v chovech ryb na našem území v roce 2014 a z důvodu zajištění dostatečné vysledovatelnosti dovezených zásilek ryb, vyhlásila SVS od začátku března do konce roku 2015 mimořádnou kontrolní akci zaměřenou na dovezené zásilky živých vnímavých ryb k virové hemoragické septikémii, infekční nekróze krvetvorné tkáně a ke koi herpesviróze. Předmětem kontroly byly dovezené zásilky pstruhů duhových, pstruhů obecných, štik obecných, lipanů podhorních, síhů, kaprů a koi kaprů určených k chovu, výkrmu, doplnění stavů, karanténě nebo pro rybářské oblasti vysazování a slovu. Cílem mimořádné kontrolní akce bylo prověření dopravce a chovatele v místě určení zásilky ryb, zda jsou dodržovány legislativní požadavky, týkající se schválení, evidence a potřebné dokumentace. Během stanoveného období bylo v rámci mimořádné kontrolní akce

provedeno celkem 43 kontrol, z toho dvě kontroly byly s porušením. Největší nedostatky byly zjištěny v dokumentaci k zásilkám ryb.

4. Mimořádná kontrolní akce k uznání statusu TSE na hospodářstvích s chovem ovcí a koz probíhala v souladu s legislativou EU, která umožnila chovatelům o uznání statusů žádat. Uznávání statusů rizika TSE na hospodářstvích ovcí a koz bylo prováděno na základě žádosti chovatele. V chovech ovcí a koz je možné stanovit dva druhy statusů rizika z pohledu TSE (scrapie) - status zanedbatelného rizika, u kterého se vyhodnocuje posledních 7 let a status kontrolovaného rizika, u kterého se hodnotí poslední 3 roky.

Významnou součástí výkonu státního veterinárního dozoru je kontrola při přemísťování zvířat, která zahrnuje činnosti vykonávané v souvislosti s veterinární certifikací a s obchodováním se zvířaty v rámci zemí EU nebo s dovozem a vývozem zvířat z a do třetích zemí.

9.1 Úřední kontroly

Počet kontrol provedených v roce 2015 v oblasti ochrany zdraví zvířat je v souladu s Víceletým plánem kontrol a vyčíslení počtu plánovaných a neplánovaných kontrol včetně jejich důvodů a výsledků je uveden v tabulkách č. 1, 2, 3, 4 a 5.

Tabulka č. 1: Plnění plánu kontrol ve schválených zařízeních v roce 2015

		Počet podniků k 31.12.2014		Minimální roční frekvence kontrol	Počet kontrolovaných podniků	Počet kontrol				Počet kontrol se závadami					
		Počet subjektů	Počet CZ			Plánované	Neplánované	Celkem počet kontrol	% neplánovaných kontrol	Z plánovaných	%	Z neplánovaných	%	Počet kontrol se závadami celkem	%
Plemenářská zařízení		50	52	2x (1x koně, ovce, kozy)	50	100	1	101	0,99%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Shromažďovací střediska		13	14	1x	13	14	0	14	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Obchodníci		1	1	1x	1	1	0	1	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Kontrolní stanoviště		4	4	1x	4	4	0	4	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Karanténní zařízení pro dovoz ptáků ze třetích zemí		4	4	1x	4	3	1	4	25,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Závody s produkcí násadových vajec a drůbeže		54	162	1x	54	164	17	181	9,39%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Produkční podniky akvakultury	**vysoká úroveň rizika**	152	152	1x ročně	406	406	40	446	8,97%	0	0,00%	1	1,92%	1	0,22%
	střední úroveň rizika	127	127	1x ročně											
	nízká úroveň rizika	127	127	1x za 2 roky											
Soukromí veterinární lékaři		1475	1 475	10%	260	254	6	260	2,31%	3	1,18%	1	16,67%	4	1,54%
Zařízení k obchodování s „ostatními zvířaty“ podle § 55 vyhlášky č. 382/2003 Sb.		33	33	1x	33	35	6	41	14,63%	1	2,86%	0	0,00%	1	2,44%
Veterinární technici		84	84	1x	79	76	3	79	3,80%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Celkem		**2 124**	**2 235**		**904**	**1 057**	**74**	**1131**	6,54%	**4**	**0,45 %**	**2**	**2,1%**	**6**	**0,17 %**

Tabulka č. 2: Plnění plánu kontrol na hospodářstvích a svodech zvířat v roce 2015

	Počet kontrolovaných subjektů		Plán kontrol	Počet kontrol				Počet kontrol se závadami					
	Počet subjektů	Počet CZ		Plánované	Neplánované	Počet kontrol celkem	% neplánovaných	Z plánovaných	%	Z neplánovaných	%	Počet kontrol se závadami celkem	%
Biologická bezpečnost	**1 644**	**1 821**	1 291	1 291	530	1 821	29,10%	67	5,19%	236	44,53%	303	16,64%
Kontrola chovatele v souvislosti s používáním veterinárních léčivých přípravků	**326**	**330**	297	297	33	330	10,00%	4	1,35%	11	33,33%	15	4,55%
Kontrola podmíněnosti - bezpečnost potravin	**62**	**64**	52	52	12	64	18,75%	0	0,00%	8	-	8	12,50%
Kontrola podmíněnosti - zdraví zvířat	**60**	**60**	60	60	0	60	0,00%	0	0,00%	0	-	0	0,00%
Kontroly podmíněnosti - používání veterinárních léčivých prostředků	**46**	**46**	46	45	1	46	2,17%	0	0,00%	0	-	0	0,00%
Kontrola chovatelů včel	**414**	**767**	dvě stanoviště chovatelů "nepodnikatelů" v okrese vybraných KVS na základě vyhodnocení rizika	141	626	767	81,62%	7	4,96%	23	0,00%	30	3,91%
Kontrola a ověřování údajů ve veterinárních osvědčení přijímaných zvířat v rámci systému TRACES	**272**	**502**	10% (počet zásilek 2015: 4 884)	459	43	502	8,57%	26	5,66%	19	44,19%	45	8,96%
Dodržování podmínek svodů zvířat	**127**	**136**	10% (počet svodů 2015: 729)	118	18	136	13,24%	3	2,54%	5	27,78%	8	5,88%
Mimořádná kontrolní akce zaměřená na kontrolu zásilek živých ryb	**33**	**43**	-	0	43	43	100,00%	0	-	3	6,98%	3	6,98%

	Počet kontrolovaných subjektů		Plán kontrol	Počet kontrol				Počet kontrol se závadami					
	Počet subjektů	Počet CZ		Plánované	Neplánované	Počet kontrol celkem	% neplánovaných	Z plánovaných	%	Z neplánovaných	%	Počet kontrol se závadami celkem	%
Mimořádná kontrolní akce k uznání statusu TSE na hospodářstvích s chovem ovcí a koz	**302**	**328**	-	0	328	328	100,00%	0	-	4	1,22%	4	1,22%
Mimořádná kontrolní akce - kontrola provádění schváleného ozdravovacího programu od IBR na hospodářstvch s povolením připouštění sérologicky pozitivních plemenic	**63**	**270**	_	0	270	270	100,00%	0	-	0	0,00%	0	0,00%
Mimořádná kontrolní akce - kontrola dodržování stanovených podmínek svodu koní	**203**	**203**	-	0	203	203	100,00%	0	-	1	0,49%	1	0,49%
Celkem	**3 552**	**7 270**		**2 463**	**2 107**	**4 570**	**46,11%**	**107**	**4,34%**	**310**	**14,71%**	**417**	**9,12%**

Tabulka č. 3: Výsledky kontrol v roce 2015

	Počet kontrol 2014	Počet kontrol 2015	**Rozdíl**	Počet závad 2014	% kontrol se závadou 2014	Počet závad 2015	% kontrol se závadou 2015	Rozdíl v počtu závad 2014 a 2015	Rozdíl v procentu závad 2014 a 2015
Plemenářská zařízení	102	101	-1	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Shromažďovací střediska	14	14	0	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Obchodníci	2	1	-1	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Kontrolní stanoviště	4	4	0	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Karanténní zařízení pro dovoz ptáků ze třetích zemí	3	4	1	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Závody s produkcí násadových vajec a drůbeže	156	181	25	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Produkční podniky akvakultury	387	446	59	1	0,26%	1	0,22%	0	-0,03%
Soukromí veterinární lékaři	296	260	-36	7	2,36%	4	1,54%	-3	-0,83%
Zařízení k obchodování s „ostatními zvířaty“ podle § 55 vyhlášky č. 382/2003 Sb.	41	41	0	0	0,00%	1	2,44%	1	2,44%
Veterinární technici	0	79	79	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Dodržování podmínek svodů zvířat	162	136	-26	3	1,85%	8	5,88%	5	4,03%
Kontrola a ověřování údajů ve veterinárních osvědčení přijímaných zvířat v rámci systému TRACES	539	502	-37	78	14,47%	45	8,96%	-33	-5,51%
Dodržování pravidel biologické bezpečnosti chovu zvířat ve vztahu k nákazám	1 790	1 821	31	339	18,94%	303	16,64%	-36	-2,30%
Kontrola chovatelů včel	555	767	212	18	3,24%	30	3,91%	12	0,67%

	Počet kontrol 2014	Počet kontrol 2015	**Rozdíl**	Počet závad 2014	% kontrol se závadou 2014	Počet závad 2015	% kontrol se závadou 2015	Rozdíl v počtu závad 2014 a 2015	Rozdíl v procentu závad 2014 a 2015
Kontrola podmíněnosti - bezpečnost potravin	61	64	3	0	0,00%	8	12,50%	8	12,50%
Kontrola podmíněnosti - zdraví zvířat	162	60	-102	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Kontroly podmíněnosti - používání veterinárních léčivých prostředků	317	46	-271	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Kontrola chovatele v souvislosti s používáním veterinárních léčivých přípravků	507	330	-177	7	1,38%	15	4,55%	8	3,16%
Mimořádná kontrolní akce zaměřená na na kontrolu zasilek živých ryb	0	43	43	0	0,00%	3	6,98%	3	6,98%
Mimořádná kontrolní akce k uznání statusu TSE na hospodářstvích s chovem ovcí a koz.	0	328	328	0	0,00%	4	1,22%	4	1,22%
Mimořádná kontrolní akce - kontrola dodržování stanovených podmínek svodu koní	0	203	203	0	0,00%	1	0,49%	1	0,49%

Tabulka č. 4: Důvody neplánovaných kontrol v roce 2015

	Počet kontrol				Důvod neplánované kontroly								
	Plánované	Neplánované	Počet kontrol celkem	% neplánovaných kontrol	Podnět (stížnost, udání)	Podezření z nákazy	Nedostatky při předchozí administrativní kontrole	Došetřování v případě pozitivního vzorku atp.	Schvalování subjektu	Šetření po mimořádné události	Následná kontrola	Přemisťování cirkusů	Mimořádná kontrola
Plemenářská zařízení	100	1	101	0,99%	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Shromažďovací střediska	14	0	14	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Obchodníci	1	0	1	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kontrolní stanoviště	4	0	4	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Karanténní zařízení pro dovoz ptáků ze třetích zemí	3	1	4	25,00%	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Závody s produkcí násadových vajec a drůbeže	164	17	181	9,39%	0	6	0	6	5	0	0	0	0
Produkční podniky akvakultury	406	40	446	8,97%	1	3	7	4	24	1	0	0	0
Soukromí veterinární lékaři	254	6	260	2,31%	0	0	1	2	3	0	0	0	0
Zařízení k obchodování s „ostatními zvířaty“ podle § 55 vyhlášky č. 382/2003 Sb.	35	6	41	14,63%	0	0	0	0	6	0	0	0	0
Veterinární technici	76	3	79	3,80%	0	0	1	0	2	0	0	0	0
Dodržování podmínek svodů zvířat	118	18	136	13,24%	10	0	5	0	0	0	0	3	0
Kontrola a ověřování údajů ve veterinárních osvědčení přijímaných zvířat v rámci systému TRACES	459	43	502	8,57%	4	0	34	5	0	0	0	0	0
Dodržování pravidel biologické bezpečnosti chovu zvířat ve vztahu k nákazám	1291	530	1 821	29,10%	127	50	206	124	15	2	6	0	0
Kontrola chovatele v souvislosti s používáním veterinárních léčivých přípravků	297	33	330	10,00%	10	0	1	20	1	1	0	0	0
Kontrola chovatelů včel	141	626	767	81,62%	44	411	26	144	0	1	0	0	0

	Počet kontrol				Důvod neplánované kontroly								
	Plánované	Neplánované	Počet kontrol celkem	% neplánovaných kontrol	Podnět (stížnost, udání)	Podezření z nákazy	Nedostatky při předchozí administrativní kontrole	Došetřování v případě pozitivního vzorku atp.	Schvalování subjektu	Šetření po mimořádné události	Následná kontrola	Přemisťováni cirkusů	Mimořádná kontrola
Kontrola podmíněnosti - bezpečnost potravin	52	12	64	18,75%	0	0	0	0	0	0	0	0	12
Kontrola podmíněnosti - zdraví zvířat	60	0	60	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kontroly podmíněnosti - používání veterinárních léčivých prostředků	45	1	46	2,17%	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Mimořádná kontrolní akce zaměřená na kontrolu zásilek živých ryb	0	43	43	100,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	43
Mimořádná kontrolní akce k uznání statusu TSE na hospodářstvích s chovem ovcí a koz.	0	328	328	100,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	328
Mimořádná kontrolní akce - kontrola dodržování stanovených podmínek svodu koní	0	203	203	100,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	203

9.2 Celkové dodržování požadavků ze strany chovatelů

1. Při kontrolách ve schválených zařízeních (a u podnikatelů, kteří obchodují se zvířaty, bylo v roce 2015 zjištěno 6 nedostatků. Tyto specifické kontroly představují ověření požadavků legislativy, jejichž plnění je podmínkou schválení činnosti nebo schválení k obchodování. O těchto požadavcích jsou provozovatelé schválených zařízení informováni inspektory KVS ještě před schválením a dále při každé změně legislativy. Současně je plnění požadavků ověřováno v souvislosti s certifikací pro potřeby obchodu. S ohledem na tyto skutečnosti a vzhledem k tomu, že nedodržení jsou ojedinělá, lze frekvenci kontrol stanovenou ve Víceletém plánu kontrol hodnotit jako dostatečnou. Kromě těchto specifických oblastí kontrol jsou ve schválených zařízeních prováděny podle potřeby také kontroly v rámci ostatních kontrolovaných oblastí (ověřování údajů v certifikátech TRACES, kontrola SVL, kontrola používání léčiv atp.), jejichž výsledky jsou zahrnuty v tabulce č. 5 do hodnocení konkrétních oblastí kontrol.
2. Při kontrolách SVL byly zjištěny nedostatky především administrativního charakteru, a to u 4 SVL.
3. Při kontrolách na hospodářstvích a na svodech hospodářských zvířat byly zjištěny závady ve všech oblastech kontrol. Převažovaly nedostatky administrativního charakteru, v menší míře byla zjištěna porušení ve smyslu nesplnění povinností chovatele nebo pořadatele svodu. Nejčastěji byla porušení zjištěna v oblasti dodržování biologické bezpečnosti na hospodářstvích. Oblastí kontrol s rovněž častým zjištěním nedostatků byly kontroly a ověřování údajů ve veterinárních osvědčení přijímaných zvířat v rámci systému TRACES.
4. Při kontrolách podmíněnosti bylo zjištěno v osmi případech nedodržení požadavků z oblasti bezpečnosti potravin

9.2.1 Četnost a druh nedodržení požadavků

Přehled počtu a druhu porušení v jednotlivých oblastech kontrol je v tabulce č. 5.

Tabulka č. 5: Počet a druh nedodržení požadavků

	Počet kontrol	Počet kontrol se závadami	%	Druh nedodržení požadavků	
				Legislativa	Porušení
Produkční podniky akvakultury	**446**	**1**	**0,22%**	Zákon č. 154/2000 Sb.	Hospodářství produkčního podniku akvakultury není registrováno v ústřední evidenci
Soukromí veterinární lékaři	**260**	**4**	**1,54%**	Zákon č. 378/2007 Sb.	SVL nevede úplně/ správně záznamy o výdeji nebo předepisování léčivých přípravků při poskytování veterinární péče
				Zákon č. 166/1999 Sb.	SVL nezaznamenává ochranné lhůty při podávání léčiv a další požadavky, které jsou stanoveny za účelem vyloučení nežádoucích reziduí u živočišných produktů.
				Zákon č. 378/2007 Sb.	SVL nevede úplně záznamy o použití VLP u "potravinových zvířat"
Dodržování podmínek svodů zvířat	**136**	**18**	**13,24%**	Zákon č. 166/1999 Sb.	Pořadatel nepožádal KVS o stanovení podmínek svodu
				Zákon č. 246/1992 Sb.	Veřejné vystoupení nebylo oznámeno KVS
Kontrola a ověřování údajů ve veterinárních osvědčení přijímaných zvířat v rámci systému TRACES	**502**	**45**	**8,96%**	Zákon č. 166/1999 Sb.	Zvířata nejsou provázena správně a úplně vyplněným veterinárním osvědčením v souladu se stanovenými veterinárními podmínkami
				Zákon č. 166/1999 Sb.	TRACES osvědčení nebylo vyplněno správně
				Zákon č. 166/1999 Sb.	Příjemce zvířat neinformoval předem krajskou veterinární správu o příchodu zvířat z jiného členského státu
				Nařízení č. 599/2004	Zásilka zvířat není oznámena systémem TRACES
Dodržování pravidel biologické bezpečnosti chovu zvířat ve vztahu k nákazám	**1821**	**303**	**16,64%**	Zákon č. 166/1999 Sb.	Chovatel nemá provedeny předepsané zdravotní zkoušky/vakcinace u zvířat v plném rozsahu (V souladu s MKZ).
				Zákon č. 166/1999 Sb.	Chovatel neprokázal, že předepsané zkoušky/vakcinace byly provedeny ve stanoveném časovém termínu.
				Zákon č. 154/2000 Sb.	Chovatel nezabezpečuje hlášení změn do centrální evidence (termíny hlášení o narození, úhynu, ztrátě a přemístění zvířete)
				Zákon č. 154/2000 Sb.	Chovatel nezabezpečuje vedení evidence zvířat a hospodářství
				Zákon č. 154/2000 Sb.	Chovatel nezabezpečuje používání schváleného typu označování zvířat
				Zákon č. 166/1999 Sb.	Chovatel zajišťuje odstraňování vedlejších živočišných produktů
Kontrola chovatelů včel	**767**	**30**	**3,91%**	Zákon č. 166/1999 Sb.	Chovatel neprovedl předepsané zdravotní zkoušky u zvířat v plném rozsahu (v souladu s Metodikou kontroly zdraví)
				Zákon č. 166/1999 Sb.	Chovatel nedodržel podmínky mimořádných veterinárních opatření
				Zákon č. 154/2000 Sb.	Chovatel zabezpečuje vedení evidence včelstev a stanovišť
Kontrola chovatele v souvislosti s používáním veterinárních léčivých přípravků	**330**	**15**	**4,55%**	Zákon č. 166/1999 Sb.	Chovatel neuvádí do oběhu pouze zvířata, kterým nebyly podávány nepovolené nebo zakázané látky, nejsou dodržovány stanovené ochranné lhůty
				Zákon č. 378/2007 Sb.	Záznamy o použití VLP neobsahují všechny údaje

9.2.2 Analýza nedodržení požadavků

Nedostatky zjištěné při kontrolní činnosti v roce 2015 se týkaly porušení zákona č. 166/1999 Sb., zákona č. 154/2000 Sb. a zákona č. 378/2007 Sb.
Převážná většina nedostatků byla zjištěna při kontrolách na hospodářstvích a týkala se:

1. Nedodržení požadavků na evidenci a označování zvířat.
2. Nedodržení povinností vyplývajících z MKZ:
   - ✓ neprovedených povinných úkonů vyplývajících z MKZ,
   - ✓ nedodržení termínů předepsaných vyšetření a vakcinací,
   - ✓ nedostatky v dokumentaci k výše uvedeným povinným úkonům.
3. Nedodržení požadavků při přesunech zvířat, zejména neúplnosti nebo nesprávnosti vyplněných údajů na dokladech TRACES u zásilek přijímaných zvířat, neoznámení zásilky zvířat systémem TRACES, nedostatků v identifikaci zvířat a v provedení vyšetření požadovaných při obchodu.
4. Nedodržení požadavků na zacházení s veterinárními léčivy.

Nejčastější příčinou nedodržení požadavků ze strany chovatele je neznalost legislativy a nepochopení povinností, které z ní vyplývají. Tato skutečnost souvisí s narůstajícími požadavky na chovatele vyhovět neustále se měnící legislativě na úrovni EU i na národní úrovni. Na úroveň vedení předepsané dokumentace v chovu a na dodržení veterinárních požadavků na chov zvířat má negativní dopad stále více ekonomická situace a s ní související pokles počtu zaměstnanců. Nejzávažnější pro oblast zdraví zvířat jsou porušení zjištěná při kontrolách biologické bezpečnosti. Většina nápravných opatření je směrována právě k porušením v této oblasti. Zdraví zvířat a nákazový status chovů a v celé ČR nebyl zjištěnými nedostatky ohrožen. Závady byly odstraněny na místě nebo ve stanoveném termínu.
Celková četnost kontrol se závadou v roce 2015 (7,79 %) je ve srovnání s rokem 2014 (8,89 %) o 1,1% nižší, než v předchozím roce.

9.4 Opatření k zajištění účinnosti

a) Opatření k zajištění dodržování ze strany provozovatelů a výrobců

Tabulka č. 6: Přehled uložených opatření a sankcí

Opatření		Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Blokové pokuty	Počet blokových pokut	148	84	75
	Celková částka blokových pokut	90 400	89 100	80 500
Příkazní řízení	počet pokut příkazem	246	249	274
	celková částka pokut příkazem	925 000	809 846	1 030 200
	počet vydaných závazných pokynů příkazem	3	5	17
počet MVO "na místě"		4	7	64
Správní řízení	počet pokut ve správním řízení	36	35	34
	celková částka pokut ve správním řízení	832 100	224 200	214 900
	počet vydaných závazných pokynů ve správním řízení	9	7	16
	počet MVO ve správním řízení	67	64	82

Při zjištění nedostatků při kontrolní činnosti v roce 2015 KVS ukládaly podle závažnosti a rozsahu zjištění následující sankce:

1) uložení blokové pokuty (fyzické osoby)
2) uložení pokuty příkazem
3) uložení pokuty ve správním řízení

Výše celkové částky blokových a příkazních pokut i pokut v správním řízení vybraných v roce 2015 (1 325 600 Kč) je ve srovnání s celkovým součtem pokut za rok 2014 (1 123 146 Kč) vyšší.

b) Opatření přijatá k zajištění účinného provádění úředních kontrol

Kontrolní činnost prováděná v souladu s celoročním plánem byla v roce 2015 průběžně vyhodnocována ÚVS na základě sledování záznamů o kontrolách, které jsou evidovány v IS SVS a na základě výsledků fyzických kontrol provedených referenty ÚVS na jednotlivých KVS. Na poradách vrchních inspektorů pro epizootologii a welfare, které se konají cca 4x ročně, jsou pravidelně předkládány výsledky tohoto vyhodnocení současně s podrobnými instrukcemi k postupům v následujícím období.

Dle potřeby jsou požadavky na kontrolní činnost aktualizovány s ohledem na změny v legislativě nebo v nákazové situaci formou metodických návodů a pokynů v dopisech zasílaných na KVS. Ke specifickým oblastem kontrol jsou pořádána školení. Zápisy ze školení a porad, včetně všech prezentací předložených na těchto akcích jsou stejně jako veškeré platné pokyny a metodické návody trvale dostupné na Portálu SVS.

Vyhodnocení změn nákazové situace bylo zohledněno v úpravách MKZ pro rok 2016. Výsledky hodnocení kontrolní činnosti v oblasti zdraví zvířat jsou využity pro stanovení počtu kontrol a parametrů rizika v plánu kontrol na rok 2016.

V roce 2015 se uskutečnila školení pro úřední veterinární lékaře, chovatele, zástupce obcí, krajských úřadů, regionálních organizací KVL, tak i školení SVL.

Byla dodržena frekvence, která vyplývá z VPK pro provedení školení pro SVL stejně tak jako stanovená frekvence porad s okresními organizacemi KVL a porad se zástupci obcí a krajských úřadů na úrovni KVS k pohotovostním plánům.

Tabulka č. 7: Přehled o uskutečněných školeních/poradách

Datum	Místo	Počet	Cílová skupina	Téma
průběžně 2015	KVS SVS	120	koordinátoři pro nákazy včel - zdravotní referenti ČSV	Školení zdravotních referentů ČSV - tlumení nákaz včel
leden 2015	Praha	30	inspektoři KVS - koordinátoři pro nákazy včel	Společná porada koordinátorů pro nákazy včel
únor 2015	Praha	20	Inspektoři KVS	Kontroly podmíněnosti
únor 2015	Nasavrky	90	inspektoři KVS	Společný seminář inspektorů pro nákazy včel a zdravotních referentů ČSV
březen 2015	UVS	90	inspektoři KVS epizootologové	Provádění kontrol
duben 2015	Praha	100	Inspektoři KVS	Nový dotační titul: "Dobré životní podmínky zvířat"
duben 2015	UVS	15	PS zoonózy	EFSA report 2014
duben 2015	Poděbrady	30	inspektoři KVS	Porada vrchních inspektorů KVS pro péči o pohodu zvířat - aktuální problematika
květen 2015	Praha	20	inspektoři KVS	Porada koordinátorů NOP od IBR
červen 2015	Nasavrky	90	inspektoři KVS	Seminář inspektorů pro nákazy včel - teorie a praxe na včelnici
červen 2015	Praha	50	inspektoři KVS	porada vrchních krajských epizotologů
červen 2015	Voj. Újezd Libavá	50	inspektoři vybraných KVS	Součinnostní cvičení orgánů veterinární správy a vojenské veterinární správy v případě podezření a potvrzení nebezpečné nákazy zvířat
září 2015	Praha	30	inspektoři KVS - koordinátoři pro nákazy včel	Společná porada koordinátorů pro nákazy včel
září 2015	Brno	100	inspektoři KVS	Celostátní porada všech inspektorů KVS pro péči o pohodu zvířat spojená s konferencí
říjen 2015	Praha	50	inspektoři KVS	porada vrchních krajských epizotologů
říjen 2015	Brno	30	členové KKCTN	Školení KKCTN pro činnost v ohniscích nebezpečných nákaz zvířat
říjen 2015	Hr. Králové	30	členové KKCTN	Školení KKCTN pro činnost v ohniscích nebezpečných nákaz zvířat
prosinec 2015	Praha	60	inspektoři KVS	Porada vrchních inspektorů KVS pro epizootologii a péči o pohodu zvířat

9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti

Strategickým cílem SVS v oblasti zdraví zvířat a sledování výskytu nákaz je především:

1. **udržení statusů** země prosté – v roce 2015 plnila ČR kritéria pro status země prosté brucelózy skotu, tuberkulózy skotu, enzootické leukózy skotu, brucelózy ovcí a koz, Aujeszkyho choroby prasat, infekční anemie lososovitých, slintavky a kulhavky a afrického moru koní, moru malých přežvýkavců, vztekliny a nově i země se zanedbatelným rizikem BSE;
2. **ozdravování** stád od nákaz a snížení prevalence původců nákaz – např. Národní ozdravovací program od infekční bovinní rinotracheitidy, Národní program pro tlumení salmonel v chovech drůbeže;
3. **sledování nákaz a zoonóz**, např. monitoring TSE u skotu, ovcí, koz; monitoring aviární influenzy, monitoring nebezpečných nákaz ryb;
4. **ochrana území** před zavlečením aktuálně se vyskytujících nákaz v zemích EU nebo ve třetích zemích – katarální horečka ovcí, aviární influenza, klasický mor prasat, africký mor prasat

atd.;

5. aktualizace a realizace **pohotovostních plánů** v případě podezření nebo výskytu nebezpečných nákaz;
6. zajištění **vzdělávání** úředních veterinárních lékařů, SVL a chovatelské veřejnosti.

Systém státního dozoru nad dodržováním legislativy EU a národní legislativy je účinný a jsou dodržovány minimální počty kontrol v jednotlivých oblastech.

Účinnost systému kontroly zdraví zvířat dokládá udržení statusů země prosté u výše uvedených nákaz a udržení schválených (duben 2008) dodatečných garancí na infekční bovinní rinotracheitidu. Podařilo se udržet území ČR prosté aviární influenzy. V roce 2015 se nevyskytl žádný nový případ katarální horečky a celé území ČR je zemí prostou této nákazy.

Pohotovostní plány byly aktualizovány a doplňovány a reagují na stávající nákazovou situaci i na možný výskyt mimořádných událostí (povodně, havárie vozidel přepravujících zvířata). Ve Věstníku MZe byly publikovány zásady pro vypracování pohotovostních plánů chovatelů pro případ vzniku nebezpečných nákaz hospodářských zvířat u chovatelů, kteří jako podnikatelé chovají tato zvířata pro účely podnikání (§ 5 veterinárního zákona). Jsou vypracovány a pravidelně aktualizovány mapové podklady s údaji o nákazové situaci v ČR a EU, které jsou přístupné na Portálu SVS. Podle potřeby se provádí aktualizace pohotovostních plánů (např. nové informace o nákazách, diagnostice, aktualizace legislativy, kontakty na spolupracující orgány a organizace – Integrovaný záchranný systém apod.). Pro aktualizace jsou využívány zkušenosti z eradikací reálných ohnisek nebezpečných nákaz, výstupy ze cvičení i informace ze zahraničních zdrojů (EU FMD, OIE, školení BTSF). Tyto aktualizace jsou zasílány všem KVS. 2 x ročně se provádí revize všech textů pohotovostních plánů a jejich příloh. Skupiny pro vystřídání členů pohotovostních středisek pro mimořádné situace (PSMS) v ohniscích nákaz byly proškoleny podle stanoveného harmonogramu (říjen 2015). Vybavení PSMS bylo doplněno o mobilní desinfekční zařízení pro očistu a desinfekci vozidla PSMS opouštějící ohnisko nákazy, 2 čerpadla, paletovací vozík k manipulaci s materiálem, plachtu k přikrytí vodní hladiny při utrácení ryb a bezpečnostním plastovým plotem k vymezení místa zásahu.

Pohotovostní kufry KVS byly doplněny upravenými velkokapacitními pytli (Big Bag) s igelitovou vnitřní fólií pro usnadnění přemístění nalezených uhynulých divokých prasat v lokalitách nepřístupných pro techniku a plastovými kufry pro vybavení úředních veterinárních lékařů při vstupu do podezřelého hospodářství.

V měsíci červnu proběhlo součinnostní cvičení týkající se problematiky činnosti KVS při podezření a potvrzení nebezpečných nákaz (slintavka a kulhavka, africký mor prasat u prasat domácích a divokých, klasický mor prasat). Dále byla uskutečněna společná cvičení SVS a dalších vybraných složek IZS na simulaci výskytu vysocepatogenní aviární influenzy v hospodářství s nosnicemi (červenec 2015) a cvičení krizového štábu ORP Prostějov a složek IZS (listopad 2015) rovněž na téma aviární influenzy.

Přehled zpracovaných a vydaných aktualizací pohotovostního plánu je k dispozici na Portálu SVS adresa: https://portal.svscr.cz/kcb/pp/index.php?lang=cz&co=aktualizace.

Kontrolní činnost je evidována na úrovni kontrolované oblasti, kontrolovaného hospodářství, jednotlivých kontrolovaných požadavků legislativy (kontrolních bodů) a jednotlivých diagnostických a preventivních úkonů. Eviduje se (v modulu evidence nákaz a událostí) i veškerá kontrolní činností vykonávaná v souvislosti s podezřením na nákazu, s potvrzením ohniska a kontrolní činnost při mimořádných událostech jako jsou hromadné úhyny, havárie vozidel přepravujících zvířata, atd.

V roce 2015 pokračovala SVS ve spolupráci s ČPI při kontrolách v oblasti označování a evidence. Podstatou spolupráce je porovnání seznamů hospodářství, které byly vybrány analýzou rizika pro národní kontroly oběma dozorovými orgány. Inspektoři KVS uskutečnili s příslušnými pracovníky ČPI společnou kontrolu obou dozorových organizací na hospodářstvích, která byla analýzou rizika současně vybrána ke kontrole SVS i ČPI. Cílem spolupráce, porovnávání seznamů hospodářství

ke kontrole (vybraných na základě analýzy rizika) a společných kontrol je snížení počtů kontrol prováděných různými dozorovými orgány u chovatelů.

S ohledem na strategické cíle byly v roce 2015 provedeny v oblasti zdraví zvířat kontroly v těchto oblastech a počtech:

- V plemenářských zařízeních bylo provedeno celkem 101 kontrol. Byla dodržena minimální frekvence stanovená ve Víceletém plánu kontrol. Nebyla zjištěna žádná závada.
- Ve shromažďovacích střediscích bylo provedeno celkem 14 kontrol, všechny plánované. Počet kontrol je v souladu s frekvencí kontrol 1x ročně, stanovenou ve Víceletém plánu kontrol pro rok 2015. Všechny kontroly byly stejně jako v roce 2014 bez závad.
- U obchodníků byly provedeny 1 plánované kontroly, v souladu s minimální stanovenou frekvencí. Nebyla, stejně jako v roce 2014 zjištěna žádná závada.
- Na kontrolních stanovištích byly provedeny celkově 4 kontroly, všechny plánované a stejně jako v roce 2014 bez závad.
- V karanténních zařízeních pro dovoz ptáků ze třetích zemí proběhly 3 plánované kontroly a 1 neplánovaná. Neplánovaná kontrola byla provedena v souvislosti se schvalováním nového zařízení bez zjištění nedostatků.
- V závodech s produkcí násadových vajec a drůbeže bylo provedeno celkem 181 kontrol z toho 17 neplánovaných. Z těchto kontrol nebyly žádná se závadou, obdobně jako v roce 2014.
- Na hospodářstvích produkčních podniků akvakultury bylo provedeno 446 kontrol, bylo zjištěno 1 nedodržení. Celkový počet kontrol zahrnuje 406 kontrol plánovaných provedených v souladu s frekvencemi stanovenými ve Víceletém plánu kontrol a 40 kontrol neplánovaných, z nichž většina byla provedena v souvislosti se schvalováním a registrací podniků, dále z důvodu zjištěných nedostatků při předchozí kontrole, došetřování vzorků, či podezření z výskytu nebezpečné nákazy ryb na hospodářství.
- U soukromých veterinárních lékařů bylo provedeno celkem 260 kontrol. Z těchto kontrol bylo 4 se závadami, 6 neplánovaných kontrol bylo provedeno v souvislosti se se schvalováním subjektů, zbylé kontroly byly provedeny v důsledku neplněním požadavků ze strany SVL zjištěným při kontrolách v jiných oblastech.
- V zařízeních k obchodování s „ostatními zvířaty“ bylo provedeno 35 plánovaných kontrol, nedostatky byly zjištěny v případě jedné kontroly. V souvislosti se schvalováním nových zařízení bylo provedeno 6 neplánovaných kontrol.
- V roce 2015 byly provedeny kontroly všech veterinárních techniků registrovaných KVS. Celkem bylo provedeno 79 kontrol, z toho 3 neplánované z důvodu registrace či nedostatků zjištěných při předchozí administrativní kontrole.
- V rámci kontrol dodržování podmínek svodů zvířat bylo provedeno celkem 136 kontrol, z toho 18 kontrol neplánovaných. V roce 2015 KVS stanovily podmínky pro 729 svodů. Minimální procento (10 %) kontrol na svodech určené Víceletým plánem kontrol bylo dodrženo. Nedostatky byly zjištěny u 5,88% kontrol.
- V rámci kontroly a ověřování údajů při vystavování veterinárních osvědčení přijímaných zvířat v rámci systému TRACES bylo provedeno celkem 502 kontrol s nedostatky zjištěnými u 45 kontrol. Do chovů hospodářských zvířat bylo v roce 2015 přijato celkem 4 884 zásilek hospodářských zvířat. Kontroly tedy pokrývají procento (10 % zásilek) stanovené ve Víceletém plánu kontrol. Procento závad je o 5,51 % nižší oproti roku 2014.
- V oblasti dodržování pravidel biologické bezpečnosti chovů zvířat ve vztahu k nákazám bylo provedeno celkem 1 821 kontrol. Kontroly plánované na hospodářstvích vybraných analýzou rizika byly provedeny v souladu s plánem v počtu 1 291. V rámci těchto kontrol bylo kontrolováno i dodržování provádění preventivních úkonů a zdravotních zkoušek stanovených v MKZ pro rok 2014, včetně vyšetření zmetalek. V rámci plánovaných kontrol proběhlo na hospodářstvích vybraných pro kontrolu biologické bezpečnosti současně i 60

kontrol podmíněnosti v oblasti zdraví zvířat. Kromě plánovaných kontrol se uskutečnilo 530 kontrol neplánovaných z důvodu došetřování pozitivních výsledků odebraných vzorků nebo při zjištěném administrativním nedostatku při předchozí kontrole, či na základě podnětu. Procento kontrol biologické bezpečnosti se zjištěným nedostatkem bylo o 2,3 % nižší než v roce 2014. V kontrolách podmíněnosti z oblasti zdraví zvířat a používání veterinárních léčivých přípravků nebyly zjištěny žádné nedostatky.

- U chovatelů včel bylo provedeno celkem 765 kontrol. Plánovaných kontrol se uskutečnilo 141, neplánovaný kontrol bylo provedeno 626, zejména v souvislosti s výkonem dozoru při výskytu nákazy včel a při došetřování pozitivních vzorků. Procento kontrol se zjištěným nedostatkem bylo o 0,67 % vyšší než v roce 2014.
- V chovech hospodářských zvířat bylo provedeno 330 kontrol v souvislosti s používáním veterinárních léčivých přípravků; 297 kontrol bylo plánovaných a proběhly na hospodářstvích vybraných analýzou rizika společně se 46 kontrolou podmíněnosti v oblasti kontroly používání léčiv. 33 kontrol bylo neplánovaných. Počet kontrol se zjištěnou závadou byl o 3,16 % vyšší než v roce 2014. V kontrolách podmíněnosti nedostatky zjištěny nebyly.
- V rámci mimořádných kontrolních akcí v roce 2015 bylo provedeno 844 kontrol.
- Kontroly průběhu ozdravování od infekční bovinní rinotracheitidy pokračovaly i v roce 2015, bylo provedeno celkem 270 neplánovaných kontrol bez zjištěných nedostatků. V průběhu mimořádné kontrolní akce zaměřené na kontrolu zásilek živých ryb bylo provedeno celkem 43 kontrol, všechny neplánované. Nedostatky byly zjištěny u tří kontrol. Za účelem kontroly dodržování stanovených podmínek svodu koní bylo provedeno celkem 203 neplánovaných kontrol, pouze u jedené kontroly byly shledány nedostatky. Za účelem uznání statusu TSE na hospodářstvích s chovem ovcí a koz bylo provedeno 328 neplánovaných kontrol, z toho 4 s porušením. V rámci kontrolní činnosti související s veterinární certifikací a s obchodováním se zvířaty v rámci zemí EU bylo vydáno 28 857 certifikátů TRACES. Certifikované zásilky za účelem vývozu zvířat do třetích zemí obsahovaly v roce 2015 celkem 53 255 kusů skotu, 1 113 kusů prasat, 441 kusů koz, 746 kusů ovcí, 11 516 658 kusů jednodenních kuřat, 64 410 222 kusů násadových vajec a 506 200 kusů inseminačních dávek skotu.

V roce 2015 bylo na hospodářstvích, svodech a u schválených subjektů provedeno celkem 5 701 kontrol. Z toho se 4 164 kontrol uskutečnilo na hospodářstvích, 1 131 ve schválených zařízeních a u SVL, 136 kontrol proběhlo na svodech zvířat, 270 kontrol proběhlo v souvislosti s ozdravovacím programem od IBR. Celkový počet kontrol se zjištěným nedostatkem byl 423, což představuje ve srovnání s rokem 2014 pokles počtu kontrol se závadou o 1,1 %. Počet a charakter závad u jednotlivých kontrolovaných subjektů byly zohledněny při plánování kontrol pro rok 2016 tak, aby systém státního dozoru byl účinný, byly dodrženy minimální počty kontrol v jednotlivých oblastech a aby strategie kontrol zvyšovala odpovědnost kontrolovaných chovatelů a subjektů.

1 B) SYSTÉM KONTROL OZNAČOVÁNÍ A POHYBU ZVÍŘAT

ČPI

9.1 Úřední kontroly

Česká plemenářská inspekce (dále jen „Inspekce“) provádí úřední kontroly v oblasti označování a evidence vybraných druhů hospodářských zvířat podle Plánu kontrol. Kontroly provádí souběžně s orgány veterinárního dozoru.
Plán kontrol zahrnuje kontroly hospodářství s chovem turů, koňovitých, ovcí a koz a hospodářství s chovem prasat.
Hospodářství ke kontrole označování a evidence turů, ovcí a koz jsou vybírána analýzou rizika a prováděna inventarizačním způsobem podle přímo použitelných předpisů Evropských společenství, a to Nařízení Komise (ES) č. 1034/2010 a Nařízení Komise (ES) č. 1505/2006. Způsob výběru a kontroly ostatních druhů zvířat se řídí ustanovením vyhlášky č. 136/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Počet plánovaných kontrol v porovnání se skutečně provedenými je patrné z přehledu uvedeného v tabulce.

Tabulka 1 Počet provedených úředních kontrol (2015)

Druh kontroly		**Plánovaný počet kontrol**	**Skutečný počet kontrol**	**%**
Označování a evidence hospodářských zvířat	Turů	606	868	143
	Ovcí a koz	796	935	117
	Prasat	238	260	109
	Koní	0	56	
C e l k e m provedených kontrol		1640	2119	129

Navýšení plánu kontrol je způsobeno tím, že do přehledu jsou vedle úředních kontrol označování a evidence, zahrnuty kontroly vyvolané na základě podnětu, kontroly nařízené ministerstvem a kontroly následující po kontrole úřední, na základě zjištěných nedostatků.

9.1.1 Kontroly podmíněnosti

Od roku 2009 byly zahájeny kontroly podmíněnosti u turů, koz, ovcí a prasat podle nařízení rady (ES) č. 73/2009. V roce 2015 bylo provedeno 487 kontrol, při kterých bylo zjištěno u 169 kontrol porušení bodů podmíněnosti. Na všechny kontroly podmíněnosti byla do MZK (Mezisklad zpráv o kontrole) odeslána zpráva o kontrole (ZOK). Dále bylo zjištěno celkem 331 národních a 255 mimořádných kontrol označování a evidence s porušením bodů podmíněnosti a to jak u žadatelů o dotace, tak u nežadatelů. Celkem bylo do MZK odesláno 989 ZOK z primárních kontrol.

9.2 Celkové dodržování požadavků u provozovatelů (označování a evidence hospodářských zvířat)

Údaje o zjišťovaných nedostatcích a jejich příčinách jsou zaznamenávány v kontrolních protokolech, pořizovaných při každé kontrole, a ukládány do databáze ústřední evidence. Zde jsou k dispozici pro vyhodnocení účinnosti a výsledků kontrol i pro zpracování ročního hlášení o kontrolách pro evropskou Komisi. Výsledky kontrol jsou také pravidelně zahrnovány do analýzy rizika při výběru hospodářství ke kontrole na další rok.

9.2.1 Četnost a druh nedodržení požadavků

Výskyt nedostatků podle jednotlivých druhů zvířat dokumentují následující odstavce. U každého nedostatku je uveden příslušný článek přímo použitelného předpisu Evropských společenství (resp. národní legislativy - zákonem č. 154/2000 Sb., (plemenářským zákonem), v platném znění, a jeho prováděcí vyhláškou č. 136/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Hospodářství s chovem turů

Podle nařízení Komise (ES) č. 1034/2010 musí být provedena kontrola minimálně 3 % všech hospodářství. Ke snížení z 10 % na 3 % kontrolovaných hospodářství došlo v roce 2011. Hospodářství pro kontroly roku 2015 vybíralo Ministerstvo zemědělství ČR, Odbor živočišných komodit ve spolupráci s Inspekcí pomocí interního programu analýzy rizika.

Kontroly se vždy provádějí inventarizačním způsobem - ověřením identity všech zvířat, přítomných na hospodářství. Ověřuje se jejich označení, zda jsou evidována ve stájovém registru i v ústřední evidenci a zda jsou provázena průvodním listem skotu. Individuální čísla zvířat jsou porovnána s údaji v databázi. Současně se ověřují zvířata, u kterých nebylo potvrzeno přemístění párovým hlášením dodavatele a odběratele, zvířata fyzicky nepřítomná nebo fyzicky přítomná, ale neevidovaná. Z těchto údajů lze usuzovat, zda chovatel předává do ústřední evidence správné a úplné údaje stanovené vyhláškou.

Pokud je zjištěn nedostatek v označení a evidenci přítomného zvířete, ukládá se podle rozsahu zjištěného nedostatku vždy zvláštní opatření – zakazující přemístění zvířat na jiné hospodářství a přemístění jiných zvířat na kontrolované hospodářství, které je zrušeno teprve po odstranění všech zjištěných nedostatků. Dále se ukládá opatření na odstranění zjištěného nedostatku.

Odstranění nedostatků nebo splnění opatření se následně kontroluje. Ve většině případů vedlo uložené zvláštní opatření nebo opatření k odstranění zjištěných nedostatků k jejich odstranění, avšak pokud byly závažnějšího charakteru nebo došlo k nesplnění opatření nebo porušení zákazu přemísťování zahájila Inspekce s chovatelem správní řízení a uložila mu sankci.

Tabulka 2 Výsledky kontrol hospodářství s chovem turů

Celkový počet hospodářství evidovaných na území ČR k 1. 1. 2015		19 354
Celkový počet kontrolovaných hospodářství		**843**
Celkový počet provedených kontrol		844
Celkový počet turů evidovaných k 1. 1. 2015		1 414750
Celkový počet evidovaných turů v kontrolovaných hospodářstvích		**65 649**
Výsledky provedených kontrol (zjištěné nedostatky) dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1760/2000	Zvířat	Hospodářství
1. v označování zvířat (čl. 4)	**2 176**	**271**
2. ve stájovém registru (čl. 7)	**481**	**26**
3. v hlášení do ústřední evidence (čl. 7)	**1 473**	**459**
4. bez průvodních listů skotu nebo bez záznamu o přemístění zvířete (čl. 6)	**399**	**71**
Zvířata a hospodářství, u nichž bylo zjištěno pouze jedno nedodržení předpisů podle bodů 1 – 4	2 326	292
Zvířata a hospodářství, u nichž bylo zjištěno více než jedno nedodržení předpisů podle bodů 1 – 4	331	61
Zvířata a hospodářství s nedodržením předpisů celkem	**2 657**	**305**
Zákaz přemísťování jednotlivých zvířat	1 557	205
Zákaz přemísťování všech zvířat na hospodářství	2 877	99
Utracení zvířat	0	0
Celkem vydáno zákazů přemísťování	**4 434**	**304**

Hospodářství s chovem ovcí a koz

Kontroly v roce 2015 se prováděly na základě nařízení Komise (ES) č. 1505/2006, tj. nejméně 3% registrovaných hospodářství s 5% evidovaných zvířat, a to zásadně inventarizačním způsobem, tedy kontrolou zvířat přítomných na hospodářství, jejich označení, zaevidování ve stájovém registru a správnosti hlášení do ústřední evidence, obdobně jako v chovu turů. Kontroly probíhají s ohledem na reprodukční cyklus samic, sezónnost a charakter chovu.

Tabulka 3 Výsledky kontrol označování a evidence ovcí a koz

Celkový počet hospodářství evidovaných na území ČR k 1. 1. 2015		23 079
Celkový počet kontrolovaných hospodářství		734
Celkový počet provedených kontrol		918
Celkový počet ovcí a koz evidovaných k 1. 1. 2015		304 122
Celkový počet ovcí a koz v kontrolovaných hospodářstvích		34 188
Výsledky provedených kontrol (zjištěné nedostatky) dle Nařízení Rady (ES) č. 21/2004	**Zvířat**	**Hospodářství**
1. v označování zvířat (čl. 4)	1 775	248
2. ve stájovém registru (čl. 5)	201	27
3. v hlášení do ústřední evidence (čl. 6)	911	319
Počet opatření uložených na kontrolovaných hospodářstvích		288

Hospodářství s chovem prasat

Kontroly hospodářství s chovem prasat se provádějí v rozsahu a způsobem stanoveným vyhláškou. Analýza rizika vychází z dostupných informací v databázi ústřední evidence a z výsledků předchozích kontrol. Prasata na hospodářství a jejich pohyby se evidují hromadným způsobem, označení zvířat kódem hospodářství se kontroluje zpravidla vzorkovým systémem. Při kontrolách je důraz kladen především na zaregistrování hospodářství, evidování počtu zvířat a hlášení pohybů zvířat v ústřední evidenci.

Tabulka 4 Výsledky kontrol označování a evidence prasat

Celkový počet kontrolovaných hospodářství v roce 2015	**255**
Celkový počet provedených kontrol	256
Výsledky provedených kontrol (zjištěné nedostatky) dle plem. zákona a vyhl. č. 136/2004 Sb.	**Hospodářství**
1. v označování prasat (§ 22 zákona, § 18, §19, 20, 21 vyhlášky)	**11**
2. v registru prasat v hospodářství (§ 23 zákona, § 52 vyhlášky)	**8**
3. v hlášení do ústřední evidence (§ 23 zákona, § 53 vyhlášky)	**59**
Počet opatření uložených na kontrolovaných hospodářstvích	52

Hospodářství s chovem koní

Výběr hospodářství ke kontrole se provádí na základě analýzy rizika, ve které jsou zahrnuty především výsledky kontrol z minulých let a předávání údajů do ústřední evidence. Systém ústřední evidence sleduje koně ve vztahu k majiteli, nikoliv k chovateli a hospodářství, na kterém se v aktuálním čase nachází. Řada majitelů má koně ustájené mimo svá hospodářství nebo vlastní hospodářství nemá. Při prodeji koně je povinností nového majitele nahlásit přemístění.

Tabulka 5 Výsledky kontrol označování a evidence koní, oslů a jejich kříženců

Celkový počet kontrolovaných hospodářství v roce 2015		**35**
Celkový počet provedených kontrol		35
Celkový počet koní v kontrolovaných hospodářstvích		**216**
Výsledky provedených kontrol (zjištěné nedostatky) dle plem. zákona a vyhl. č. 136/2004 Sb.	**Zvířat**	**Hospodářství**
1. v označování koní (§ 22 zákona, § 13 – 17 vyhlášky)	**9**	**1**
2. v registru koní (§ 23 zákona, § 41 vyhlášky)	**23**	**3**
3. v hlášení do ústřední evidence (§ 23 zákona, § 42 – 46 vyhlášky)	**17**	**6**
4. nedostatky v průkazech koní (§ 23 zákona, § 46 vyhlášky)	**9**	**1**
Počet opatření uložených na kontrolovaných hospodářstvích		**5**

9.2.2 Analýza nedodržení požadavků

9.2.2.1 Výskyt případů nedodržení

V chovu turů je velmi problematické porovnávat jednotlivé kontrolní roky. Je zde spoustu vlivů ovlivňující výsledek kontroly. Mezi ně patří například počet zvířat na kontrolovaných hospodářstvích. V tabulce 6 je uvedeno procentuální porovnání výskytu nedostatků u kontrolovaných zvířat a na kontrolovaných hospodářstvích od roku 2010:

Tabulka 6 Zjištěné nedostatky v % (tuři)

Nedostatky	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Zvířat	Hospod	Zvířat	Hospod	Zvířat	Hospod	Zvířat	Hospod	Zvířat	Hospod	Zvířat	Hospod
v označování zvířat	3,4	35,1	4,0	22,9	3,5	31,3	3,4	33,9	2,3	25,4	3,3	32,1
ve stájovém registru	0,12	1,8	0,3	1,5	0,1	0,9	0,2	0,9	0,3	2,9	0,7	3,1
v hlášení do ústřední evidence	2,5	40,5	4,1	33,8	2,6	33,6	1,3	17,2	1,8	51,3	2,3	54,4
v průvodních listech skotu	0,55	10,6	0,7	8,6	0,8	10,8	0,3	7,6	0,4	7,8	0,6	8,4
zákaz přemísťování	5,9	38,6	7,8	27,6	6,8	34,5	5,4	35,4	4,7	29,9	6,8	36,1

Nedostatky v označování zvířat jsou ve většině případů způsobeny ztrátou jedné nebo obou ušních známek. Vyšší výskyt těchto ztrát je zaznamenáván především na pastevních areálech, kde jsou zvířata ponechána značnou část roku bez denního dozoru. Výskyt starších zvířat nikdy neoznačených je minimální. Evidence vedená chovatelem (stájový registr) je dlouhodobě na dobré úrovni a výskyt chyb je zjišťován pouze v ojedinělých případech. V poslední době k tomu také napomáhá vyšší využívání programu pro vedení stájového registru na PC, zejména využívání Portálu farmáře.

Ukazatel „Nedostatky v hlášení do ústřední evidence“ v sobě zahrnuje několik dílčích ukazatelů. Nejvíce zjištěných případů nedodržení zákona se týká neodhlašování přemístěných zvířat z databáze hospodářství a s tím související počet zvířat s příznakem nepárového hlášení a počet opožděných hlášení. Na druhém místě lze zmínit případy, kdy chovatel zapomene včas nahlásit tele po narození do ústřední evidence. Procento nedostatků tohoto ukazatele je dlouhodobě vysoké.

Poměrně příznivé výsledky jsou zjišťovány u kontrol průvodních listů skotu, kde možnou příčinou může být mimo jiné i to, že chovatelé, jatky, asanační podniky a další subjekty vyžadují vždy průvodní listy při nákupu a přemísťování turů spolu se zvířetem.

Tabulka 7 Množství zjištěných chyb v ústřední evidenci zvířat

Počet kontrolovaných turů	**65 305**	
Počet turů s chybou v databázi celkem	**1 473**	2,26 %
Z toho počet zvířat s příznakem nepárového hlášení*	**463**	0,71 %
evidovaných navíc	**617**	0,94 %
Neevidovaných	**393**	0,60 %
Počet hospodářství, která nezasílají hlášení do 7 dnů	**413**	48,99 %
Počet uložených opatření a zvláštních opatření	**665**	-

* příznak je automaticky uveden u zvířete, pokud se hlášení o jeho přemístění nespárovalo v ústřední evidenci a liší se podle toho, zda chybu způsobil původní nebo současný chovatel.

Z Tabulky 8 je možné odvodit, že nejvíce nedostatků v chovu ovcí a koz se vyskytuje v označování zvířat a hlášení jejich pohybů do ústřední evidence.

Tabulka 8 Zjištěné nedostatky v %

Nedostatky	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Zvířat	Hosp.	Zvířat	Hosp.	Zvířat	Hosp.	Zvířat	Hosp.	Zvířat	Hosp.	Zvířat	Hosp.
v označování zvířat	4,5	28	7,3	30,1	5,6	28	4,6	29,6	4,8	35,9	5,2	33,8
ve stájovém registru	0,4	2,2	0,3	1,9	0,7	1,7	1,4	1,4	0,3	2,7	0,6	3,7
v hlášení do ústřední evidence	10,5	34	8,3	27,6	4,4	25,7	3,6	19,1	1,7	46,5	2,7	43,5

Kontroly na hospodářství s chovem prasat dokazují dlouhodobé nedostatky v hlášení o narození, úhynu a přemísťování prasat do ústřední evidence. Chovatelé, kteří způsobí v hlášení chybu, ji na základě zpětného upozornění z ústřední evidence neopraví. V databázi se následně všechna další hlášení, již správná, nepromítají a chovatel se potom jeví jako osoba, která nezasílá hlášení o zvířatech vůbec.

Většina chovatelů po upozornění a vysvětlení systému evidence chyby opravila v nejkratší možné době. Proto byly uloženy sankce pouze těm chovatelům, kteří buď nikdy nezasílali hlášení, nebo nezasílali hlášení dlouhodobě.

Tabulka 9 Zjištěné nedostatky v %

Nedostatky	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	Hosp.	Hosp.	Hosp.	Hosp.	Hosp.	Hosp.
v označování zvířat	1,5	1,5	2,4	1,3	2,1	4,3
v registru prasat v hospodářství	1	1,5	0,8	0,7	1,4	3,1
v hlášení do ústřední evidence	39	29,3	22,8	22,9	17,1	23,1

V chovu koní, oslů a jejich kříženců (dále jen koně) jsou trvale zjišťovány chybějící průkazy koní, které mají být předávány při přemísťování se zvířaty. Koně nejsou evidováni na hospodářství, ve kterém se aktuálně nacházejí, ale podle majitelů. Všechna uložená opatření se týkají jak průkazů koní, tak zásadních chyb v ústřední evidenci.

Tabulka 10 Zjištěné nedostatky v %

Nedostatky	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Zvířat	Hosp.	Zvířat	Hosp.	Zvířat	Hosp.	Zvířat	Hosp.	Zvířat	Hosp	Zvířat	Hosp.
v označová ní zvířat	0,3	3	0,8	3,6	0,8	11,8	13,4	15,8	1,1	2,6	4,2	2,9
v registru koní v hospodář ství	2,2	3	1,0	5,2	2,7	5,9	10,1	21,1	2,1	7,4	10,6	8,6
v hlášení do ústřední evidence	16,7	59,5	4,31	17,5	12,5	41,2	6,7	15,8	10,6	30,7	7,9	17,1
nedostatky v průkazec h koní	2,2	11,6	3,1	9,3	1,6	17,6	28,5	15,8	2,8	9,5	4,2	2,9

9.2.2.2 Povaha rizika vyplývajícího z nedodržování požadavků

Povinnost označovat a evidovat některé druhy hospodářských zvířat je v České republice zakotvena v zákoně č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů a v jeho prováděcím předpisu (vyhlášce). V tomto zákoně jsou také zakotveny všechny směrnice Evropských společenství. Většinu povinností spojených s označováním a evidencí zvířat upravují přímo použitelné předpisy Evropských společenství (nařízení a rozhodnutí), závazné pro všechny členské země.

Zásadním důvodem uložení těchto povinností chovatelům hospodářských zvířat i všem subjektům, kteří se na chovu a zpracování potravin živočišného původu podílejí, je zamezit nebo omezit šíření nákaz přenosných mezi zvířaty i na člověka a ohrožení celého potravinového řetězce směrem ke spotřebiteli. Z tohoto základního postulátu je možné odvodit případná rizika, která s sebou nedodržování některých povinností přináší.

U turů, kteří jsou využíváni na produkci masa i mléka, je povinnost individuálního označení a sledování životní dráhy nezbytná. Jakékoliv pochybení může znamenat ohrožení výroby potravin nebo šíření nebezpečných nákaz. Bez přesné evidence nelze přistoupit k účelné likvidaci BSE ani jiných hromadných nákaz. Obdobná rizika jsou i v chovu ovcí a koz a zpracování produktů z těchto zvířat.

V chovu prasat se zvířata nesledují individuálně, ale je nutné registrovat hospodářství a pohyby zvířat na nich chovaných. Tak lze zamezit šíření hromadných nákaz a přijmout odpovídající veterinární opatření.

V chovu koní je nutné poukázat na skutečnost, že pro výživu lidí se v České republice využívá koňské maso omezeně. Základním identifikačním prostředkem u koní je průkaz koně s podrobným slovním i grafickým popisem, který zvíře doprovází při veškerých přesunech a mikročip, kterým musí být každé zvíře narozené od 1. 7. 2009 označeno. Na jatkách sledují porážená zvířata orgány veterinárního dozoru a kontrolují údaje v průkazech koní. Ústřední evidence slouží především pro účely registrace majitelů koní a zvířat z chovatelského hlediska.

9.2.2.3 Základní příčiny nedodržení požadavků

Ve většině kontrolovaných případů byla prokázána neúmyslná chyba chovatele, způsobená nedbalostí, případně nepochopením zásad označování a evidence zvířat. Je zřejmé, že vlastní evidenci na hospodářství vede naprostá většina chovatelů správně, avšak předávání údajů do ústřední evidence bývá pro některé problém. Největší nedostatky se nacházejí u drobných chovatelů, kteří dosud vedou evidenci a zpracovávají hlášení ručně. Českomoravská společnost

chovatelů, a.s., která pořizuje data do ústřední evidence, věnuje značnou pozornost informování chovatelů jednak formou písemných pokynů k vedení ústřední evidence nebo elektronickou cestou na svých webových stránkách. Informace chovatelům podávají i konzultanti společnosti v regionech, kteří na vyžádání pomáhají chovatelům s problémy při evidenci zvířat.

Nedostatky v označování zvířat jsou ve většině případů způsobeny ztrátou jedné nebo obou ušních známek, avšak zvířata jsou identifikovatelná náhradním způsobem. To dokládá i skutečnost, že nebylo z tohoto důvodu utraceno jediné zvíře. Ztrátovost ušních známek je způsobena zejména technologickým systémem každého chovu a sezónní pastvou bez pravidelné kontroly chovatele.

9.4 Opatření k zajištění účinnosti

9.4.1 Opatření k zajištění dodržování požadavků ze strany provozovatelů potravinářských a krmivářských podniků a ostatních příslušných výrobců a provozovatelů podniků

Tabulka 11 Počet uložených opatření, zvláštních opatření a počet návrhů na uložení sankce v roce 2015

Druh kontroly		Uloženo	
		Opatření	zvl. opatření
Označování a evidence hospodářských zvířat	Turů	365	307
	Ovcí	220	0
	Koz	74	0
	Prasat	52	0
	Koní	10	0
Celkový počet opatření a sankcí		**721**	**307**

Opatření a zvláštní opatření

Pokud je při kontrole zjištěno nedodržení předpisů, ukládá vždy kontrolující inspektor podle charakteru zjištěných porušení chovateli opatření k odstranění nedostatků a příčin, které vedly k jeho uložení. Na hospodářství s chovem turů ukládá též zvláštní opatření, zákaz přemísťování zvířat, pokud jsou zjištěny nedostatky v označení, popřípadě v průvodních listech nebo evidování zvířete přítomného na hospodářství.

Opatření i zvláštní opatření se ukládají formou rozhodnutí a jejich splnění, respektive odstranění, je nutné následně zkontrolovat. Zvláštní opatření je teprve po této kontrole zrušeno.

Sankce

Sankce (pokuty) jsou ukládány chovatelům v závislosti na míře zavinění a porušení předpisů a nezávisle na uloženém opatření. O uložení sankce rozhoduje vedení inspekce na pravidelné týdenní poradě, při které se podrobně hodnotí zjištěné nedostatky i příčiny, které k nim vedly. Je-li zjištěno porušení zákona, zkoumá se především rozsah zjištěných nedostatků, závažnost, opakování nedostatků z předešlých kontrol a případně zjištěné úmyslné zavinění. Zdrojem podrobných informací o hospodářství, zvířatech a jejich pohybech během života je databáze ústřední evidence, do jejíchž jednotlivých modulů má inspekce přístup. Avšak porušení zvláštního opatření nebo nesplnění opatření ve stanoveném termínu je posuzováno jako zvláště závažný přestupek a sankcionováno vždy.

Tabulka 12 Sankce

Správní řízení * zahájené od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015	**773**
Přestupkové řízení ** zahájené od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015	**286**
Zastavené správní nebo přestupkové řízení	**9**
Celková výše pokut v Kč s nabytím právní moci od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015	**883 000**
Minimální výše správní sankce v Kč	**1000**
Maximální výše správní sankce v Kč	**100 000**
Počet odvolání	**4**

Pozn.:
** Správní řízení je zahájeno s právnickými osobami a s fyzickými osobami, které jsou podnikateli.*
*** Přestupkové řízení je zahájeno s fyzickými osobami, které nepodnikají.*

Do tabulky 12 jsou započítány i sankce uložené za jiné přestupky, než je označování a evidence (např. plemenitba atd.)

V porovnání s rokem 2014 je počet správních spisů vyšší o 533 tzn. nárůst o 222,1 %. Současně došlo k nárůstu celkové výše uložených sankcí v celkové hodnotě 883 000,- Kč. Průměrná výše správní sankce činila v roce 2015 cca 2 676,- Kč.

9.4.2 Opatření přijatá k zajištění účinného fungování útvarů provádějících úřední kontroly

Změna legislativy

V roce 2015 bylo zveřejněno nové prováděcí nařízení komise (EU) 2015/262 ze dne 17. února 2015, kterým se stanoví pravidla podle směrnic Rady 90/427/EHS a 2009/156/ES, pokud jde o metody identifikace koňovitých. Toto nařízení vstoupilo v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie, tzn. 23. 3. 2015, použito bude od 1. 1. 2016 a plně nahrazuje Nařízení Komise (EU) č. 504/2008.

Interní předpisy a metodiky kontrol

Opatření Inspekce k zajištění efektivnosti kontrol jsou stanovena dlouhodobě vlastními interními předpisy, zejména Organizačním řádem, Pracovním řádem a Pravidly kontrolní činnosti, který vychází z obecně platných právních předpisů, a který určuje detailně postup kontrolujícího inspektora v jednotlivých fázích kontroly.
Na Pravidla kontrolní činnosti navazují interní metodiky kontroly jednotlivých druhů zvířat nebo oblastí uvedených v plemenářském zákoně a jeho prováděcích předpisech. Metodiky řeší detailně postupy při kontrole jednotlivých kontrolních bodů a řešení možných nedostatků.

Interní a externí školení zaměstnanců Inspekce

Inspekce provádí během každého roku řadu školení a seminářů za účasti vlastních nebo externích lektorů z odborných útvarů ministerstva zemědělství. Tato školení jsou zaměřena na trvale platné zásady kontrolní činnosti, na případné změny v legislativě a jejich vysvětlení, na detailní aspekty jednotlivých typů kontrol a možné nedostatky při jejich provádění. Školení probíhají vesměs paralelně v obou odděleních kontroly za účasti dalších zaměstnanců inspekce, jednou ročně pak celorepublikové školení všech zaměstnanců, zaměřené na obecnou problematiku plemenářského zákona a navazujících právních i obecně závazných předpisů ČR i ES.
V roce 2013 byla provedena interní školení zaměřená na řešení konkrétních případů nedodržení zákonných předpisů. Průběžně jsou zaměstnanci školeni z ustanovení Pravidel kontrolní činnosti.
Zaměstnanci také individuálně absolvují další školení týkající se národní legislativy, evropského práva a dalších platných předpisů.

Vnitřní kontrolní systém Inspekce

Vnitřní kontrola prováděných inspekcí je konstruována třístupňově, aby byla zajištěna maximální objektivita prováděných kontrol a jejich výsledků.

Prvotní kontrolu provádí vedoucí oddělení, který posuzuje zápisy o kontrolách a jejich výsledky z hlediska formální i věcné správnosti. Ukončenou kontrolu včetně rozhodnutí o uložení opatření a kontroly jeho splnění předává oddělení analýzy, které vedle opětovné kontroly dokumentů z hlediska správnosti, posuzuje výsledek a porovnává s údaji v databázi zvířat ústřední evidence.

Rozbor uzavřené kontroly předává poradě ředitele, která posuzuje míru zavinění zjištěných nedostatků a rozhoduje o zahájení správního nebo přestupkového řízení.

Zjištěné poznatky z provedených kontrol a jejich řešení je předáváno na poradách vedení Inspekce zpět vedoucím oddělení, kteří je řeší s jednotlivými inspektory na poradách oddělení.

Předávání informací chovatelům hospodářských zvířat

Odborní zaměstnanci Inspekce zajišťují na vyžádání poradenskou činnost pro chovatele a ostatní osoby. Žádosti o poskytnutí pomoci nebo informací se soustřeďují především na problematiku označování a evidence turů, ovcí nebo prasat. Zásadou všech zaměstnanců Inspekce je vždy předcházet možným nedodržením zákona účinnou prevencí.

Někteří odborní zaměstnanci Inspekce se účastní přednáškové a lektorské činnosti v rámci vzdělávacích programů, odborných kurzů pro plemenářské zootechniky nebo inseminační techniky anebo chovatelských akcí. Inspekce poskytuje informace o vlastní činnosti i o problematice ustanovení plemenářského zákona všem tazatelům, kteří se na ni touto cestou obrátí. Na vlastních webových stránkách zveřejňuje Inspekce úplný přehled evropské i národní legislativy v oblasti šlechtění, plemenitby a evidence hospodářských zvířat.

9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti

Strategickým cílem České plemenářské inspekce je především:

- Zabezpečení a plnění podmínek pro soustavné a detailní sledování zdraví zvířat pomocí jejich identifikace, vedení evidence zvířat a jejich pohybů mezi hospodářstvími.
- Zaregistrování všech hospodářství a chovatelů pro účely sledování výskytu hromadných nákaz, welfare, zpracování zvířat a jejich produktů v potravinářském odvětví a udržování databáze v aktualizovaném stavu.
- Plnění stanovených podmínek v oblasti označování a evidence hospodářských zvířat pro podpory poskytované na národní i evropské úrovni.

Přímo použitelná nařízení orgánů evropských společenství ukládají kontrolovat ročně nejméně 3 % hospodářství s chovem turů a 3 % hospodářství s chovem ovcí a koz (s 5 % zvířat). Dále jsou prováděny kontroly podmíněnosti u 1 % žadatelů. Celkový plán na rok 2014 byl překročen o téměř 29 %. Příčinou byla vlastní zjištění inspektorů při jiné kontrole nebo došetřování jednotlivých případů a řada podnětů od stěžovatelů nebo jiných orgánů státní správy a institucí, po jejichž prošetření následovaly v mnoha případech též úplné kontroly hospodářství.

Úřední kontroly označování a evidence zvířat jsou prováděny podle postupů stanovených příslušnými evropskými předpisy a národní legislativou. Inventarizační způsob kontrol umožňuje detailně detekovat situaci v každém hospodářství, u všech zvířat a u každého zvířete zvlášť.

Kontrolní zaměstnanci Inspekce mají k dispozici údaje v databázi ústřední evidence s možností sledovat životní dráhu zvířat, jejich aktuální umístění i konkrétní údaje o chovateli a jeho hospodářství.

Zásadou Inspekce je nedostatkům předcházet jak vhodně cílenou osvětou chovatelů, tak poradenskou aktivitou během kontrol. Značný důraz je kladen na ukládání opatření k odstranění nedostatků, které je chápáno jako základní a nejefektivnější prostředek nápravy.

Inspekce koordinuje svou kontrolní činnost s orgány veterinárního dozoru nejen na úrovni vrcholových orgánů, ale přímo na regionálních pracovištích. Pokud je při kontrolách zjištěno nedodržování jiných předpisů, jako je týrání zvířat, porušování protinákazových opatření apod., informují se zástupci obou institucí, případně provádějí kontrolu společně. Ministerstvo metodicky řídí Inspekci z hlediska provádění kontrol, zároveň s ní konzultuje odbornou i legislativní problematiku označování a evidence hospodářských zvířat.

SVS

V roce 2014 nebyly SVS provedeny žádné cílené kontroly označování zvířat. Označování a evidence zvířat byly kontrolovány jako součást ostatních veterinárních kontrol. Viz Systém kontrol zdraví zvířat.

2A) A 7A) SYSTÉM KONTROL POTRAVIN A HYGIENY POTRAVIN VČETNĚ POTRAVIN ŽIVOČIŠNÉHO PŮVODU

OOVZ

9.1 Úřední kontroly provedené orgány ochrany veřejného zdraví

Orgány ochrany veřejného zdraví v souladu s kompetencemi vymezenými v zákoně č. 110/1997 Sb. o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vykonávají úřední kontroly v sektoru veřejného stravování včetně stravování institucionálního a v sektoru materiálů a předmětů určených pro styk s potravinami. V případě výskytu onemocnění z potravin, nebo při podezření na jakékoli zdravotní potíže pravděpodobně způsobené konzumací potravin, jsou orgány ochrany veřejného zdraví oprávněny provádět šetření v rámci celého potravinového řetězce. Výkon dozoru je prováděn 14 krajskými hygienickými stanicemi, které jsou samostatnými správními úřady, a jsou řízeny Ministerstvem zdravotnictví.

Úřední kontroly jsou prováděny na základě:

a) centrálních kontrolních plánů a cílených akcí vyhlašovaných hlavním hygienikem,
b) regionálních akcí místně příslušných krajských hygienických stanic a
c) ostatních akcí vyplývajících ze situace územního pracoviště (místní úroveň).

Frekvence kontrol vychází z plánu kontrolní činnosti a z hodnocení rizika spojených s daným typem provozovny podle charakteru vykonávané činnosti a cílové skupiny spotřebitelů, tzn., že větší pozornost je věnována zařízením s výrobou pokrmů a zařízením poskytujícím stravovací služby v rámci zdravotních a sociálních služeb a stravování dětí. Současně se vychází z personálních možností pracoviště.

Výkon úředních kontrol je prováděn formou kontrol plánovaných a neplánovaných. Plán je sestavován podle metodiky Hlavního hygienika ČR na základě „Metodiky pro sestavování kontrolních plánů“ pro daný rok.

Výsledkem provádění kontrol podle kontrolních plánů je dosažení srovnatelného počtu kontrol ve všech krajích za určité období. K zajištění standardizace z hlediska kvalitativního slouží jednotné kontrolní postupy stanovené Ministerstvo zdravotnictví a standardizace činnosti krajských hygienických stanic. Kromě sjednocení rozsahu a četnosti kontrol slouží kontrolní plány rovněž k usměrnění kontrol z hlediska priorit podle aktuálního stavu veřejného zdraví a jeho ochrany. Respektují i požadavky specifické problematiky veřejného zdraví v jednotlivých krajích. Ministerstvo zdravotnictví nestanovuje striktně oblasti dozoru ani kvantitativní požadavky, tedy centrální požadavek na frekvenci výkonu státního zdravotního dozoru. Krajským hygienickým stanicím je umožněno zaměřit se při výkonu státního zdravotního dozoru na oblasti, které představují problémy na regionální úrovni a na které bylo nutné soustředit pozornost. Priority dozoru a četnost kontrol jsou krajské hygienické stanice stanovovány na základě analýzy rizika a znalosti problematiky v jednotlivých regionech. Priority stanovené na centrální úrovni souvisí s vývojem na úrovni Evropské unie a s oblastmi mající celostátní dosah.

Při tvorbě kontrolního plánu se přihlíží ke skutečnému počtu zaměstnanců regionálních pracovišť, každoročně se zpřesňují a zjednodušují kritéria a kontrolní plány jsou vytvářeny tak, aby je regionální pracoviště mohla snadno sestavit. Kontrolními plány je pokryta pouze část úředních kontrol, resp. část tzv. běžného hygienického dozoru, kterou je možné dopředu naplánovat. Kromě toho budou prováděny kontroly, které nelze předem stanovit, jako je šetření stížností apod. Tyto kontroly jsou vykonávány nad rámec stanovený kontrolními plány.

Do plánu kontrol nejsou zahrnuty další činnosti jako je například posuzování projektových dokumentací potravinářských provozoven v souvislosti se zahájením jejich činnosti, změnou užívání, nebo kolaudacemi, šetření v souvislosti s onemocněním z potravin nebo oznámením ze systému RASFF, vyřizování stížností nebo provádění následných kontrol na zjištění odstranění nedostatků. Četnost kontrol v zařízeních za rok je určena na základě míry rizikovosti zařízení nebo jeho činnosti a předpokládaného počtu těchto zařízení. Počet odebraných vzorků si stanoví každé regionální pracoviště podle dlouhodobých průměrů odebraných vzorků se zaměřením na rizikové skupiny pokrmů a potravin ve vztahu k provozovnám a epidemiologické situaci. Minimální počet odebraných vzorků je stanoven na 5 % z předepsaného počtu kontrol v případě úředních kontrol ve stravovacích službách.

V roce 2015 bylo pracovníky krajských hygienických stanic provedeno celkem 23 072 úředních kontrol v 18 986 provozovnách z celkového počtu 62 331 registrovaných zařízení poskytující stravovací služby s výjimkou školního stravování. Z tohoto počtu kontrol bylo nejvíce kontrol provedeno v provozovnách stravovacích služeb s výrobou pokrmů (10 658 kontrol), v provozovnách stravování zaměstnanců (2 907 kontrol), prodejnách potravin s rychlým občerstvením, bufetech a cukrárnách (4 486 kontrol), v provozovnách stravovacích služeb ve zdravotnických zařízeních a zařízeních sociálních služeb (933 kontrol), v pevných stáncích (2 565 kontrol) a v mobilních provozovnách (stánky, pulty, vozíky (1 307 kontrol). Zbytek kontrol se týká jiných typů zařízení stravovacích služeb, např. stánků nebo občerstvení při jednorázových akcích, a zařízení pro výrobu a uvádění potravin do oběhu, nebo skladech centrálních kuchyní nebo vězeňského stravování.

Z hlediska typu kontroly byly vedle plánovaných kontrol (12 112 – pokles o 35,8 % ve srovnání s rokem 2014) provedeny kontroly neplánované, kam spadají opakované kontroly prováděné s cílem ověření plnění nařízených opatření (2 332 – nárůst o 5,6 %), podněty spotřebitelů (1 928 – pokles o 4,1 %), (kontroly konané na základě podezření na výskyt nebo v souvislosti s výskytem onemocnění z potravin (250 - nárůst o 17,3 % ve srovnání s předchozím rokem). Další kontroly byly prováděny na základě oznámení ze systému RASFF, kdy bylo provedeno celkem 21 kontrol a úřední kontroly v rámci cílených kontrolních akcí vyhlašovaných hlavním hygienikem ČR, kdy bylo provedeno 1 572 kontrol.

V oblasti materiálů a předmětů pro styk s potravinami bylo provedeno celkem 1 197 kontrol, což představuje nárůst o 14,4 % ve srovnání s rokem 2014, při nichž bylo zkontrolováno 1 420 výrobků (pokles o 25,8 %). V rámci hlášení ze systému RASFF bylo provedeno šetření 7 oznámení. Jako nebezpečných bylo do systému RASFF nahlášeno 10 výrobků. V roce 2015 z celkového počtu kontrol bylo 65,9% provedeno podle kontrolního plánu, kontroly správné výrobní praxe představovaly 3,0%. Podíl kontrol provedených na základě podnětů spotřebitelů představoval 4,3%, 4,2 % činí podíl kontrol provedený v rámci cílených úkolů vyhlášených hlavním hygienikem. Další kontroly byly provedeny např. při plnění krajských priorit nebo šetření oznámení RASFF.

V roce 2015 bylo v 12 269 zařízeních školního stravování a stravování dětí provedeno celkem 6 611 kontrol. Z tohoto počtu bylo cca 90% úředních kontrol provedeno ve školních jídelnách, cca 3% kontrol v rámci zotavovacích akcí, tzn. dětské tábory, cca 5% kontrol ve školních bufetech a 2% v zařízeních určených pro stravování dětí do 3 let věku.

Tabulka č. 1 Přehled počtu evidovaných kontrolovaných subjektů

Kontrolované subjekty	2013	2014	2015
Provozovny veřejného stravování	65 791	61 514	62 331
Provozovny školního stravování	12 044	12 180	12 269
Výrobci materiálů a předmětů určených pro styk s potravinami	1 695	1 068	1091
Dovozci materiálů a předmětů určených pro styk s potravinami	551	201	210

V případě sektoru předmětů a materiálů určených pro styk s potravinami je evidováno celkem 9 643 provozoven, kdy největší část tvoří distributoři.

Tabulka č. 2 Přehled počtu provedených kontrol

Kontrolované subjekty	2013	2014	2015
Provozovny veřejného stravování	28 811	26 120	23 072
Provozovny školního stravování	6 237	6 238	6 611
Materiály a předměty určené pro styk s potravinami	784	1 046	1 197

Z analýzy plnění kontrolních plánů v jednotlivých krajích vyplývá, že plán kontrol stanovený v roce 2015 byl splněn, a to jak v oblasti úředních kontrol stravovacích služeb, včetně školního stravování, tak i předmětů a materiálů určených pro styk s potravinami.

9.1.1 Odběr vzorků

U vzorků pokrmů a potravin určených k přímé spotřebě a stěrů z povrchů je odběr vzorků zaměřený na kontrolu mikrobiologických požadavků a látky vznikající v průběhu výroby a uvádění pokrmů do oběhu. Vlastní sledování dalších potravin a potravinových surovin je prováděno pouze cíleně v případech, kdy je neefektivní vzorky duplicitně vyšetřovat pokud jsou předmětem dozoru jiných orgánů.

Odběr vzorků probíhal na třech úrovních:
- odběr v rámci státního zdravotního dozoru, tzv. „běžný“ odběr,
- odběr při došetřování podezření na ohrožení zdraví, stížností a upozornění spotřebitelů, apod.;
- odběr v souvislosti s výskytem epidemií.

Tabulka č. 3 Odběr vzorků

		Provozovny veřejného stravování s výjimkou školního stravování	Školní stravování
Celkový počet odebraných vzorků		4 044	635
Počet nevyhovujících vzorků		897	121
Zastoupení nevyhovujících vzorků	mikrobiologicky	527	56
	chemicky	168	65
	senzoricky	49	0

Ve srovnání s rokem 2015 se v rámci veřejného stravování počet odebraných vzorků v rámci úředních kontrol zvýšil cca 9,8%, počet nevyhovujících vzorků se zvýšil o cca 36%. Nejčastěji se jednalo o nesoulad s požadavky na mikrobiologické parametry.
Mezi nejčastěji odebírané komodity v provozovnách společného stravování s výjimkou školního stravování patřily teplé pokrmy – 1 161vzorků (11,5 % nevyhovělo), studené pokrmy 325 vzorků (18,18 % nevyhovělo), cukrářské výrobky 180 vzorků (30,00 % nevyhovělo), zmrzliny – 555 vzorků (35,9 % nevyhovělo). Dále byly odebírány stěry z pracovních ploch a prostředí (942 odběrů), kdy cca 114,4% bylo hodnoceno jako nevyhovujících. Ve 112 případech byly odebrány vzorky pitné vody, kdy 51,7 % vzorků bylo vyhodnoceno jako nevyhovujících.
Podle agens byly nejčastěji příčinou nevyhovujícího hodnocení indikátorové mikroorganismy – v případě koliformních bakterií nevyhovělo 26 % odebraných vzorků, u celkového počtu mikroorganismů 21 % a u bakterií čeledi *Enterobacteriaceae* 40 %, u bakterie *Escherichia coli* bylo zjištěno 3,7 % a v případě koagulázopozitivních pak 3,1 % nevyhovujících vzorků. Z dalších nálezů byl zaznamenán vyšší výskyt přítomnosti *Salmonella* spp. (0,9 %), což souviselo s došetřováním alimentárního onemocnění, ojedinělý výskyt *Clostridium spp.* (1,3%) a *Listeria monocytogenes* (0,1%). I v roce 2015 se potvrdil trend z předchozích let, kdy nadále zůstávají na velmi nízké úrovni pozitivní nálezy u bakterií způsobujících závažná onemocnění. V roce 2015 však došlo k nárůstu nevyhovujících nálezů indikátorových organismů, což lze přičíst jednak cílenějším kontrolám, ale také jako důsledek nedůsledného dodržování požadavků správné hygienické a výrobní praxe při přípravě pokrmů.

V rámci školního stravování bylo celkem odebráno 635 vzorků, z tohoto počtu nevyhovělo 121 vzorků (19,0%). Nejčastěji odebíranými komoditami byly teplé pokrmy (104 vzorků), *studené pokrmy* (97 vzorků), u nichž vedle mikrobiologických analýz, bylo prováděno hodnocení výživové hodnoty. Dále bylo odebráno 403 vzorků stěrů *z povrchů pracovních ploch* pro mikrobiologické vyšetření a z toho počtu nevyhovělo 33 vzorků. Prokázána byla přítomnost indikátorových mikroorganismů, zejména *Enterobacter* spp., aerobně sporulujících mikroorganismů, koliformních.
V oblasti materiálů a předmětů určených pro styk s potravinami bylo odebráno a testováno 150 vzorků, z toho bylo 17 výrobků hodnoceno jako nevyhovujících (11,3 %). Ve srovnání s předchozím rokem došlo ke snížení počtu celkově odebraných vzorků o 44 %.
Celkem bylo zkontrolováno 1 420 výrobků – předmětů a materiálů určených pro styk s potravinami, kdy 398 výrobků bylo hodnoceno jako nevyhovujících souvisejícím právním předpisům. Nejčastějšími příčinami bylo nedoložení prohlášení o shodě výrobku s požadavky právních předpisů, nedoložení nabývacích dokladů (sledovatelnost) a nedostatky v označení výrobků.
Povaha rizika u nevyhovujících výrobků byla chemické a senzorické povahy. Jednalo se především o překročení specifického migračního limitu pro primární aromatické aminy a potvrzení přítomnosti karcinogenních primárních aminů. V případě náčiní z melaminové pryskyřice se jednalo ve všech uvedených případech o nedodržení technologie, zjištěné látky nebyly pouhými příměsemi a nevyhovující výrobky pocházely zpravidla z Číny, nebo nebyla země původu uvedena, nicméně u jednoho nebezpečného výrobku (melaminový hrnek) byla jako země původu uvedena Indie.

Tabulka č. 4 Přehled případů vyhlášených nebezpečných výrobků

Nebezpečný výrobek	Riziková látka
set plastového kuchyňského náčiní	primární aromatické aminy, karcinogenní aminy
sáček na zdobení	primární aromatické aminy, karcinogenní aminy
melaminový talíř	formaldehyd
melaminový hrnek	formaldehyd
melaminová miska	formaldehyd, melamin
plastová šlehací metla	primární aromatické aminy, karcinogenní aminy
melaminový hrnek	primární aromatické aminy, karcinogenní aminy
melaminová miska	formaldehyd
melaminový hrnek	formaldehyd
melaminový talíř	melamin
melaminová miska	melamin

9.2 Celkové dodržování u provozovatelů a produktů

9.2.1 Četnost a druh případů nedodržování

Zařízení poskytující stravovací služby včetně školního stravování se řadí mezi potravinářské podniky, které spadají do dozorové kompetence orgánů ochrany veřejného zdraví, a tudíž jejich provozovatelé jsou povinni dodržovat povinnosti stanovené potravinovým právem. Kmenovými předpisy jsou nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004, zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 137/2004 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných, ve znění pozdějších předpisů.

Přehled nejčastějších případů nedodržení požadavků právních předpisů uvádí následující tabulka

Tabulka č. 5 Přehled frekvence vybraných zjištěných závad

Parametr závady	2013 (%)	2014 (%)	2015 (%)
Zdravotní průkazy	2,2	2,1	1,7
Osobní hygiena	5,9	5,6	4,7
Provozní hygiena	19,8	20,1	18,9
Zásobování pitnou vodou	2,1	2,3	2,0
Stavebně-technický stav	21,5	21,7	12,6
Skladovací podmínky potravin	13,4	10,1	12,6
Datum použitelnosti nebo minimální trvanlivosti	9,2	9,9	9,5
Smyslové požadavky potraviny	3,0	3,0	3,6
Doklady o původu potravin	7,0	5,5	6,6
Manipulace, křížení činností	12,6	12,5	11,6
Technologický postup	11,1	10,7	8,5
Uvádění pokrmů do oběhu	20,0	16,4	11,6
Přeprava a rozvoz pokrmů	6,7	6,7	5,9
Kontrola zavedení postupů na principech HACCP	17,8	16,8	15,2
Doklady k sanitaci a deratizaci	1,3	2,1	1,7
Manipulace s odpady	4,4	5,3	5,8
Výskyt hmyzu a hlodavců	1,3	1,8	2,0
Kouření personálu v potravinářském provozu	0,7	0,6	0,7
Podávání pokrmů ze syrových vajec a masa	1,1	2,1	0,7
Osvědčení o znalosti hub	61,9	66,7	36,2
Strava podávaná v rámci léčebného procesu	0,3	0,8	1,2
Příprava a podávání zmrzliny	14,7	14,4	15,2
Školení osob činných ve stravovacích službách	7,1	8,5	7,0
Oznamovací povinnost	5,2	5,4	4,7
Označení, uspořádání a větrání konzumačních prostor zařízení společného stravování v souvislosti s kouřením, označení	5,2	5,5	5,6
Dodržování postupů založených na HACCP	17,2	16,4	14,6
Požadavky na stav, konstrukci a instalaci zařízení ve styku s potravinami, obaly potravin	10,7	10,5	9,6

Kromě výše uvedeného přehledu byly kontrolovány další znaky jako např. zásobování pitnou vodou, dodržování technologického postupu při výrobě pokrmů, uvádění pokrmů do oběhu, smyslové vlastnosti potravin, vhodnost materiálů a předmětů používaných při přípravě pokrmů, nebo např. manipulace s odpady. V roce 2015 stejně jako v předešlých letech byla věnována pozornost dosledovatelnosti potravin nabízených v provozovnách stravovacích služeb a potravin používaných k přípravě pokrmů. V rámci provedených kontroly bylo zjištěno 876 porušení provozovatelů potravinářských podniků (6,6 % z celkového počtu provedených kontrol).

V sektoru materiálů a předmětů určených pro styk s potravinami jsou základními právními předpisy nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1935/2004 o materiálech a předmětech určených pro styk s potravinami a o zrušení směrnic 80/590/EHS a 89/109/EHS, zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 38/2001 Sb., o hygienických požadavcích na výrobky určené pro styk s potravinami a pokrmy, ve znění pozdějších předpisů. Analýza četnosti a druhy případů nedodržování právních předpisů jsou uvedeny v předchozím odstavci.

V roce 2015 i nadále probíhaly kontroly v návaznosti na nařízení (EU) č. 284/2011 ze dne 22. března 2011, kterým se stanoví zvláštní podmínky a podrobné postupy dovozu plastového kuchyňského nádobí z polyamidu a melaminu pocházejícího nebo zasílaného z Čínské lidové republiky a čínské zvláštní administrativní oblasti Hongkong, a to v úzké součinnosti s orgány

celní správy. Tyto kontroly však probíhaly v podstatě výhradně na trhu, jelikož přes jediné stanovené vstupní místo nebyl sledovaný druh výrobků dovezen. Stanoviska byla vydávána na žádosti celních úřadů v případech, kdy celní úřad měl pochybnosti o tom, že předmětné výrobky jednak spadají do dané kategorie výrobků, a jednak zda odpovídají požadavkům právních předpisů. V několika případech bylo požádáno o provedení dodatečné kontroly a potvrzení související dokumentace v důsledku změny záměru s dovezenými výrobky, nebo při dovozu přes vstupní místo nebyly k dispozici doklady požadované výše uvedeným nařízením.

9.2.2.1 Výskyt případů nedodržování

Analýza případů nedodržování

V roce 2015 bylo nejvíce nedostatků zjištěno v dodržování požadavků na provozní hygienu a jako problematická oblast se stále jeví neodpovídající stavebně-technický stav provozovny. Opakovaně jsou zjišťovány nedostatky při skladování potravin a při manipulaci s potravinami. Stále jsou nalézány nedostatky v souvislosti s postupy založenými na zásadách HACCP, především nedostatečná dokumentace a záznamy. Tímto nedostatkem trpí především menší provozovny, které mají problémy se zaváděním postupů založených na principech HACCP. Ovšem jak vyplývá z tabulky č. 5, počet závad zjištěných u postupů založených na principech HACCP ve srovnání s předchozím rokem opět poklesl, což lze přičíst zejména předchozímu úsilí vynaloženého pracovníky krajských hygienických stanic na zavedení postupů založených na principech HACCP. Nedostatky v této oblasti souvisí především s poměrně častou výměnou pracovníků v zařízeních veřejného stravování a jejich nedostatečným proškolením. Je nutné zdůraznit, že většině provozoven v dozorové kompetenci orgánů ochrany veřejného zdraví stačí ke splnění článku 5 nařízení EP a R (ES) č. 852/2004 zavedení nezbytných požadavků, nebo uplatnění příručky správné praxe, která je volně k dispozici na internetu a je šířena profesními svazy. Počet nedostatků v osobní hygieně mírně vzrostl, a obecně stále platí, že dodržování osobní hygieny personálu provozoven stravovacích služeb není stále uspokojivý. Ve školních jídelnách přetrvávají především stavebně – technické nedostatky, které mnohdy vedou k neodpovídajícímu způsobu skladování potravin, nevhodné manipulaci s potravinami a neodpovídající provozní hygieně.

9.2.2.2 Povaha rizika vyplývajícího z nedodržování

Většina zjištěných nedodržení v praxi zpravidla nepředstavuje bezprostřední ohrožení bezpečnosti potravin a lze je odstranit na místě. Pro odstranění závad stavebně-technického charakteru provozovny bývá v praxi stanoven termín odstranění závady a provedena kontrola plnění, nebo je nařízeno přerušení činnosti do doby odstranění závad – na základě zhodnocení rizika podle velikosti a typu provozovny, druhu pokrmů a cílové skupiny spotřebitelů. V případě zjištění stavu, který může představovat ohrožení bezpečnosti potravin, jsou přijímána opatření na místě, zejména nařízení sanitace a dezinfekce, pozastavení činnosti nebo uzavření provozovny do doby odstranění zjištěných závad.

V případě nevyhovujících materiálů a předmětů určených pro styk s potravinami postup pro dovozce a distributory těchto výrobků upravuje § 5 odst. 6 zákona č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů (zákon o obecné bezpečnosti výrobků), ve znění pozdějších předpisů, který stanoví povinnost distributorů a dovozců výrobky okamžitě stáhnout z trhu. Dovozce nebo distributor je podle § 5 odst. 7 zákona o obecné bezpečnosti výrobků povinen umožnit osobě, která vlastní nebo drží nebezpečný výrobek, aby jej mohla vrátit zpět uvedenému dovozci nebo distributorovi na jejich náklady.

9.2.2.3 Základní příčiny případů nedodržování

Příčiny zjišťovaných závad jsou stejné jako v minulých letech a obvykle souvisí nejen s nízkou úrovní znalostí personálu, pokud jde o hygienickou manipulaci s potravinami, která se ve stravovacích službách vyznačuje častou fluktuací, ale velice často i s neznalostí samotných provozovatelů nebo osob, které v této oblasti provozují poradenství. Tato situace se týká zejména menších provozoven, které mívají větší problémy s orientací v právních předpisech týkajících se bezpečnosti potravin. K výše uvedeným důvodům přistupují v současné době i důvody ekonomické včetně snižování počtu pracovníků, jejichž důsledkem jsou nejen nedostatky v oblasti stavebně – technické způsobilosti provozovny, ale i v nevyhovující manipulaci s potravinami, nedodržování správné výrobní a hygienické praxe, nízké úrovni provozní a osobní hygieny a v nezanedbatelné míře i klamání spotřebitele.

V oblasti materiálů a předmětů určených pro styk s potravinami tkví hlavní příčina v nedodržování požadavků na tyto výrobky v neznalosti právních předpisů, kterými se stanovují požadavky na tyto výrobky. Jednoznačně největší problém představuje dovoz ze zemí mimo Evropskou unii, především z Číny, Vietnamu, Hongkongu, ale i z dalších rozvojových států. Výrobky jsou velmi často prodávány na tržištích, kdy prodejci nejsou schopni doložit dokumentaci k výrobkům a není často možné ani dosledovat původ výrobku. Určité nedostatky jsou zjišťovány i v případě velkodistributorů, zejména v oblasti prohlášení o shodě, ale v tomto případě jsou subjekty většinou ochotny s orgány ochrany veřejného zdraví spolupracovat a k přijímání opatření přistupují často na základě dobrovolnosti.

9.4 Opatření k zajištění efektivnosti

9.4.1 Opatření k zajištění dodržování ze strany provozovatelů a výrobců

V roce 2015 bylo za zjištěné nedostatky uloženo celkem 4 295 finančních sankcí ve výši 13 069.400,- Kč. 1618 blokových pokut (pokut na místě) většinou podle zákona č. 200/1990 Sb., dále 6 pokut podle zákona č. 634/1992 Sb., ve výši 10.000,- Kč, v celkové výši 3.477.000,- Kč. Ve správních řízeních, kterých bylo vedeno 2 785, byly uloženy sankce ve výši 9.356.300,- Kč. Ve školním stravování a stravování dětí bylo uloženo celkem 376 sankcí v celkové výši 622 050,- Kč. Z tohoto počtu bylo uděleno 239 blokových pokut ve výši 146 850,- Kč a 137 sankcí ve formě správního řízení ve výši 475 200,- Kč.

Ve srovnání s rokem 2014 se počet uložených sankcí provozovnách společného stravování jiných než školní stravování snížil cca o 24,7%, ale došlo k nárůstu celkové výše uložených sankcí o 1,8 % a současně došlo k navýšení průměrné částky za jednu sankci 26,6% (pouze orientační porovnání), Pokud jde o vývoj v počtu jednotlivých typů sankcí, počet blokových pokut, finančních pokut ukládaných na místě, se výrazně snížil, ale došlo k nárůstu počtu sankcí ve správním řízení, při kterém se provozovatel dostaví k jednání do sídla kompetentního orgánu. Ve srovnání s předchozím rokem došlo k nárůstu finančního postihu v přepočtu na jednu sankci v případě správního řízení (o 11,7%), v případě udělených blokových pokut došlo rovněž k navýšení je výše finančního postihu na jednu sankci cca o 14,0% ve srovnání s rokem 2014.

Nejčastěji byly sankce ukládány v souvislosti s nedodržováním provozní hygieny, nedodržováním skladovacích podmínek potravin, nedostatky v zavedení a dodržování postupů založených na zásadách HACCP, stavebně-technickým stavem provozovny, křížením činností, nedodržením doby spotřeby, nedostatečným doložením původu potravin a osobní hygienou personálu.

Tabulka č. 6 Přehled uložených opatření při porušení právních předpisů

druh opatření	2013		2014		2015	
	počet	suma (Kč)	počet	suma (Kč)	počet	suma (Kč)
zařízení poskytující stravovací služby s výjimkou školního stravování						
bloková pokuta	3170	4.249.900	2529	3.387.000	1618	2.541.400
správní řízení	2161	6.664.700	2783	9.361.300	2677	10.528.000
celkem	5331	10.914.600	5312	12.748.300	4295	13.069.400
školní stravování a stravování dětí						
bloková pokuta	245	202.500	279	177.700	239	146.850
správní řízení	62	185.000	71	231.500	137	475.200
celkem	307	387.500	350	409.200	376	622.050

Ve školním stravování se snížil počet udělených blokových pokut a současně došlo i ke snížení finančního postihu v přepočtu na jednu sankci. V případě správního řízení došlo k mírnému nárůstu počtu vedených řízení včetně výše finančního postihu ve srovnání s rokem předchozím. Nejčastěji byly sankce ukládány v souvislosti s nedodržováním provozní hygieny, nedodržováním skladovacích podmínek potravin, křížením činností a osobní hygienou personálu.

Tabulka č. 7 Druhy uložených opatření

Typ opatření	2013	2014	2015
nařízení provedení sanitace	140	209	250
nařízení likvidace pokrmů	431	432	413
nařízení uzavření provozovny, pozastavení činnosti	109	82	94
zákaz používání nejakostní vody	5	25	16

V oblasti materiálů a předmětů určených pro styk s potravinami bylo uděleno 34 sankcí v celkové výši 170 700,- Kč. Kromě finančních postihů byla uložena 4 další opatření, která spočívala v zákazu uvádění výrobků na trh a jejich stažení z další distribuce, a dále vyhlášení nebezpečných výrobků. Kromě těchto opatření přijaly dovozci a distributoři předmětů a materiálů určených pro styk s potravinami i další opatření, která byla všechna prověřena a jejichž rozsah byl konzultován s dozorovým orgánem.

Další dopady způsobené zveřejněním nebezpečných výrobků a náklady na jejich stažení z trhu, jsou považovány za daleko účinnější opatření než případné finanční postihy.

9.4.2 Opatření přijatá k zajištění účinného provádění služeb úředních kontrol

Pro zajištění jednotného postupu orgánů ochrany veřejného zdraví při výkonu dozoru byly zpracovány na centrální úrovni v základních oblastech standardní pracovní postupy a metodické návody, které jsou aktualizovány a jsou k dispozici všem krajským hygienickým stanicím. Pokud jde o kontrolu systémů založených na principech HACCP, byl vypracován Metodický návod pro sjednocení postupu orgánů ochrany veřejného zdraví při posuzování postupů založených na zásadách HACCP, čímž se zajišťuje jednotný přístup k hodnocení postupů založených na zásadách HACCP. K dispozici je materiál obsahující popis a kvalifikaci nejčastěji se vyskytujících

nedostatků v sektoru veřejného stravování, který je rovněž podkladem pro jednotné posuzování závad v zařízeních společného stravování a dále metodický materiál pro aplikaci principu flexibility ve stravovacích službách.

V oblasti materiálů a předmětů určených pro styk s potravinami byl zpracován Standardní pracovní postup pro provádění státního zdravotního dozoru pro pracovníky oboru hygieny předmětů běžného užívání v oblasti materiálů a předmětů určených pro styk s potravinami. Dále byl zpracován Metodický pokyn pro kontrolu správné výrobní praxe ve výrobě předmětů a materiálů určených pro styk s potravinami a metodický návod pro sjednocení postupu krajských hygienických stanic pro provádění kontrol podle nařízení (EU) č. 284/2011. Nově byl zpracován pokyn pro šetření internetového prodeje předmětů běžného užívání, kam se řadí předměty a materiály určené pro styk s potravinami.

Problémy v oblasti výkonu státního zdravotního dozoru a příklady kazuistik jsou řešeny na celostátních poradách na základě požadavku krajských hygienických stanic a aktuální situace a závěry jsou pak přenášeny na regionální a místní úrovně.

V oblasti kontroly školního stravování se aplikují stejné postupy jako v celém sektoru veřejného stravování. Pracovníci oboru při výkonu státního zdravotního dozoru postupují v souladu s postupy stanovenými pro obor hygiena výživy v příslušných standardních pracovních postupech. Podobně jako v předchozím období bylo posuzování závad v zařízeních školního stravování opakovaně projednáváno na poradách organizovaných v rámci metodické činnosti krajskými hygienickými stanicemi a Ministerstvem zdravotnictví.

Cílené kontrolní akce vyhlášené hlavním hygienikem

V roce 2015 byly vyhlášeny tyto akce:

I. Monitoring obsahu polyaromatických uhlovodíků ve vybraných pokrmech

V období červen - září 2015 byl realizován cílený úkol zaměřený na kontrolu obsahu polyaromatických uhlovodíků u pokrmů, k jejichž přípravě bylo použito tepelně ošetřené maso nebo tepelně ošetřené masné výrobky, upravené grilováním, nebo rožněním, nebo opakovaným zauzením. Příprava pokrmů grilováním, rožněním a uzením, zejména v případě použití dřevěného uhlí, může vést k poměrně vysokým obsahům PAU v konečných pokrmech. v roce 2010 odsouhlasena novelizace nařízení Komise (ES) č. 1881/2006, kterým se stanoví maximální limity některých kontaminujících látek v potravinách členskými státy, která zahrnovala stanovení maximálních limitů polycyklických aromatických uhlovodíků i pro komoditu „tepelně ošetřené maso a tepelně ošetřené masné výrobky prodávané konečnému spotřebiteli“, kdy se jedná o pokrmy, k jejichž přípravě bylo použito grilování nebo rožnění.
V rámci cíleného úkolu bylo odebráno celkem 260 vzorků tepelně upravených masných pokrmů. Jednalo se především o různá masa upravená grilováním nebo rožněním (vepřové maso, ryby, drůbeží maso), ať již předpřipravená (jako polotovar) nebo upravovaná těsně pře tepelnou úpravou nebo v jejím průběhu, uzené maso, výrobky z mletého masa (zejména burgery) nebo různé masné výrobky, opakovaně zauzené nebo grilované. Nejčastěji odebíraným vzorkem tepelně upraveného pokrmu byly masné výrobky (nejrůznější typy klobás, cigára, šunka). Zhruba ve stejné míře byly zastoupeny pokrmy připravené z kuřecího a vepřového masa (steaky, kebaby, 3x celé sele), v menší míře pak pokrmy z hovězího masa (mleté hovězí, burger, steaky). Nejmenší podíl tvořily ryby, pouze 9 vzorků, kdy je zastoupen pstruh, makrela a losos. Přednostně byly odebírány vzorky pokrmů, které byly upraveny grilováním nebo rožněním na „přímém ohni“, kdy tuk odkapává přímo na rozžhavené uhlí, v rámci odběru vzorků byly zastoupeny ale také další technologie. Konkrétně se jednalo o tepelné úpravy pokrmů grilováním na dřevěném uhlí nebo briketách, grilováním na dřevu, grilováním na plynovém grilu, grilováním na elektrickém grilu, rožněním na dřevěném uhlí event. dřevu, grilováním na kameni, opakované zauzení masných výrobků, v ojedinělých případech byla tepelná úprava grilovaného masa dokončena v konvektomatu.

Celkem bylo provedeno 252 kontrol ve 252 provozovnách stravovacích služeb a bylo odebráno 260 odebraných vzorků, z nichž 18 bylo hodnoceno jako nevyhovujících.

II. Monitoring plnění povinnosti poskytovat informace o přítomnost látek nebo produktů vyvolávajících alergie nebo nesnášenlivost v pokrmech

Dne 13. prosince 2014 se stalo použitelným nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011, které zachovalo povinnost uvádět v označení potravin přítomnost látek nebo produktů, u nichž bylo vědecky prokázáno, že mohou vyvolat alergii nebo nesnášenlivost, ale tato povinnost byla rozšířena i na potraviny nebalené, včetně pokrmů (Kapitola IV, Oddíl 1 Článek 9 odst. 1 písm. c) nařízení (EU) č. 1169/2011). V článku 44 výše uvedeného nařízení se konkrétně uvádí povinnost poskytnout informace o alergenech, jsou-li potraviny nabízeny k prodeji konečnému spotřebiteli nebo zařízením společného stravování nebalené nebo baleny v místě prodeje na žádost spotřebitele nebo baleny do hotového balení pro přímý prodej, ale není specifikováno, jakým způsobem mají být tyto informace poskytnuty.

Je nutné zdůraznit, že se v tomto případě nejedná ani v sektoru veřejného stravování o povinnost novou. I do 13. prosince 2014 byl provozovatel stravovací služby povinen spotřebiteli na jeho dotaz informaci o složení, a tedy i o přítomnosti alergenu, poskytnout, a to podle zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

V rámci plnění cíleného úkolu realizované v prvních dvou měsících roku 2015 bylo zkontrolováno 1407 provozoven stravovacích služeb, nedostatky v poskytování informací o přítomnosti látek nebo produktech vyvolávajících alergie nebo nesnášenlivost v nabízených pokrmech byly zjištěny ve 103 případech (cca 7,3%).

V naprosté většině kontrolovaných provozoven nebyly shledány nedostatky a povinnost poskytování informací o látkách nebo produktech vyvolávajících alergie nebo nesnášenlivost byla v uspokojivé míře naplněna. Přesto byly případy, i když ojedinělé, kdy provozovatel o této povinnosti nevěděl a tudíž ji žádným způsobem nerealizoval. V některých případech došlo k opomenutí skutečnosti, že daná povinnost se vztahuje rovněž i na nápoje. V ojedinělých případech provozovatel nezohlednil tuto povinnost u pečiva vyráběného přímo v provozovně, nebo nedošlo k zapracování problematiky alergenů do postupů založených na principech HACCP. Dalším zjištěným nedostatkem byla skutečnost, že informace pokrývala pouze část sortimentu, nebo sice v jídelním lístku byly sice alergeny uvedeny pod číselnými kódy, ale seznam alergenů nikde nebyl k dispozici. Dalším příkladem neodpovídajícího postupu je příklad, kdy byl vytvořený písemný seznam alergenů obsažených v jednotlivých pokrmech, ale nikde nebyla uvedena informace, kde spotřebitel informací obdrží.

III. Ověření zdravotní nezávadnosti plastového kuchyňského nádobí a náčiní

Cílem státního zdravotního dozoru bylo ověření, zda plastové kuchyňské nádobí a náčiní z polyamidu a melamin-formaldehydové pryskyřice uváděné na trh České republiky, je bezpečné a uvedení těchto výrobků na trh je v souladu s relevantními právními předpisy. Pozornost se soustředila na kuchyňské nádobí a náčiní polyamidové, a na kuchyňské nádobí a náčiní z melamin-formaldehydové pryskyřice, kde dochází k intenzivnímu kontaktu materiálu s potravinou. V důsledku pokračujícího dovozu kuchyňského náčiní a kuchyňského nádobí pro domácnost ze třetích zemí, zejména ze zemí Dálného východu a Číny se na trh České republiky, a tím i na jednotný trh Evropské Unie, dostávají výrobky, u nichž existuje riziko, že nemusí splňovat požadavky na bezpečnost stanovené pro tyto druhy výrobků článkem 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1935/2004 a příslušnými ustanoveními nařízení (EU) č. 10/2011 o materiálech a předmětech z plastů určených pro styk s potravinami. Riziko pro spotřebitele spočívá zejména v potenciální zátěži lidského organismu karcinogenními látkami – primárními aromatickými aminy, formaldehydem a melaminem, migrujícími z výrobků určených pro styk s potravinami vyrobenými z polyamidu a melamin-formaldehydové pryskyřice. Vzorky plastového kuchyňského nádobí a náčiní byly odebírány v tržní síti.

V rámci cíleného státního zdravotního dozoru bylo odebráno a k provedení laboratorních testů předáno 74 vzorků, z toho 33 výrobků z melamin-formaldehydové pryskyřice a 41 výrobků z polyamidu. Laboratorními testy bylo nalezeno celkem 12 nevyhovujících výrobků - 10 nevyhovujících výrobků z melamin-formaldehydové pryskyřice a 2 nevyhovující výrobky z polyamidu (16 % z celkového počtu odebraných vzorků výrobků), 25 výrobků (tj. 34 %) nevyhovovalo v dalších parametrech typu značení, nabývací doklady, sledovatelnost atd. Přitom mnohé z těchto parametrů (např. existence správně vypracovaného prohlášení či funkční sledovatelnost) mohou mít přímou vazbu k bezpečnosti výrobku.
Výsledek cíleného SZD potvrdil, že přes stále platné nařízení (EU) č. 284/2011 se dlouhodobě na trhu ČR nacházejí nevyhovující výrobky z melamin-formaldehydové pryskyřice v menší míře i z polyamidu.
Všechny tyto nevyhovující výrobky byly vyrobeny v Číně. Prohlášení o shodě zcela chybělo v 16 případech (27,6 %) kontrolovaných vzorků a nedostatky v prohlášení se vyskytovaly u 12 dalších výrobků (20,7 %). Tedy pouze 51,7 % kontrolovaných výrobků nevykazovalo nedostatky v prohlášení. Z celkového množství kontrolovaných výrobků dále mělo 9 výrobků chybné označení (tj. 15,5 % z celkového počtu). Výsledek cíleného státního zdravotního dozoru potvrdil, že přes stále platné nařízení (EU) č. 284/2011 se nadále na trhu ČR nacházejí nevyhovující výrobky z melamin-formaldehydové pryskyřice a z polyamidu.

9.5 Výkaz celkové výkonnosti

V roce 2015 došlo k mírnému navýšení počtu úředních kontrol v zařízeních veřejného stravování, což souviselo s posunem priorit do jiné oblasti a také s úpravou výkonu úředních kontrol v sektoru veřejného stravování, kdy od 1. 1. 2015 je dozor v tomto sektoru vykonáván rovněž dozorovými orgány Ministerstva zemědělství. Současně však došlo k navýšení průměrné částky na jednu sankci. Z vyhodnocení kontrolních plánů vyplývá, že byly splněny i stanovené cílené úkoly hlavního hygienika, a i všechny regionální priority. Za ukazatel efektivity výkonu státního zdravotního dozoru lze považovat i stabilní situaci, pokud jde o průkaz přítomnosti patogenních mikroorganismů v odebraných vzorcích pokrmů. V zařízeních školního stravování se počet kontrol ve srovnání s rokem 2014 mírně navýšil.
V roce 2015 došlo k mírnému navýšení počtu kontrol v sektoru materiálů a předmětů určených pro styk s potravinami, při poklesu počtu zkontrolovaných výrobků, což souvisí i s komplexnějším zaměřením kontrol V rámci kontrol u výrobců předmětů a materiálů určených pro styk s potravinami byly prováděny kontroly správné výrobní praxe, a pozornost byla věnována rovněž kontrolám podle nařízení (EU) č. 284/2011.
Pokud jde o udělené sankce a další opatření, jejich počet se ~~sice~~ mírně navýšil, stejně jako finanční postih připadající na jednu udělenou sankci. Vedle finančních postihů jsou využívány zákonné možnosti k udělování opatření jiných než finanční postihy, např. pozastavení činnosti, nařízení likvidace pokrmů nebo surovin, nařízení povinné sanitace, nebo vyhlašování nebezpečných výrobků, kdy tato opatření se v některých případech jeví jako účinnější postih ve srovnání s finanční sankcí.

SVS

Vyhodnocení plnění stanovené minimální frekvence kontrol u provozovatelů potravinářských podniků v roce 2015 (viz tabulky č. 12)

9.1 Úřední kontroly

Předpokládané cíle stanovené národním plánem kontrol v podnicích zpracovávajících živočišné produkty byly dosaženy. Plán doporučeného počtu kontrol byl prakticky splněn.

K 31. 12. 2015 bylo evidováno celkem 5 894 subjektů pod státním veterinárním dozorem, v průběhu roku došlo ke zvýšení tohoto počtu na 6 068 subjektů. Údaj se týká provozů

zařazených na uveřejňovaných seznamech. Z uvedených čísel vyplývá, že se celkový počet provozů mírně zvýšil. K počátku roku začala SVS vykonávat dozor i nad manipulací se surovinami živočišného původu v provozech společného stravování (restaurace apod.). Inspektoři postupně navštěvují tyto provozy, a pokud v nich dochází k manipulaci zejména s čerstvým masem případně dalšími surovinami živočišného původu, zařazují je do námi evidovaných provozů, ve kterých bude i nadále vykonáván pravidelný veterinární dozor. Takto bylo převzato 7 839 provozů. Lze konstatovat, že na konci roku 2015 byl počet provozů schválených podle nařízení EP a R (ES) č. 853/2004 vyšší o 66, počet registrovaných maloobchodních zařízení se zvýšil o ~~40~~ 108. Do maloobchodního sektoru spadají podle hygienického balíčku i restaurace. Ty jsou SVS pouze evidovány, registraci provádí OOVZ, nicméně pokud je SVS přebírá pod svůj dozor, je třeba je rovněž započítat. V tom případě se zvýšil počet maloobchodních provozů pod dozorem SVS o 8 013.

V roce 2015 bylo v rámci VLPK plánováno v dozorovaných provozech celkem 29 123 kontrolních akcí dle jednotlivých zveřejňovaných seznamů. Skutečně bylo v rámci plnění plánu provedeno 27 043 akcí. V 662 provozech došlo k navýšení plánované doporučené frekvence kontrol na základě analýzy rizika, s přihlédnutím k požadavkům článku 3 nařízení EP a R (ES) č. 882/2004. V souladu s metodikou SVS byla v 199 provozech naopak frekvence snížena. Snížení stanovené frekvence se připouští například u sezonně provozovaných subjektů. Centrálně byla pro loňský rok snížena doporučená frekvence kontrol, aby bylo možné pokrýt dozorovou činností i výše uvedené restaurace. Z uvedeného počtu plánovaných akcí bylo vykázáno 1 370 akcí alespoň s jednou závadou; valnou část tvoří akce v nově dozorovaných restauracích. Akcí mimo plán kontrol navazujících na došetření těchto závad, mimořádných kontrol a kontrol v subjektech nezařazených na uveřejňovaných seznamech bylo 29 352 a z toho akcí s alespoň jednou závadou bylo 1 309. Zpravidla je při plánovaných akcích zjišťován menší počet závad, než při akcích neplánovaných. V loňském roce byla situace odlišná. Velká část plánovaných akcí byla v restauracích a již při nich byly zjišťovány závady. Proto jsou počty poněkud mimo obvyklé hranice a trendy. Neplánované akce jsou zpravidla důsledkem dříve zjištěných nedostatků, jsou zaměřené cíleně na určitý okruh závad.

Mimo plán kontrol bylo například provedeno 2 098 kontrol v rámci mimořádných kontrolních akcí zaměřených na kontrolu potravin živočišného původu uvedených na trh v ČR. Při tom byla zjištěna alespoň jedna závada ve 118 akcích. V rámci mimořádné kontrolní akce KLASA bylo provedeno 215 kontrol; bylo zjištěno minimálně jedno porušení pravidel v 7 případech. Důvody těchto kontrolních akcí a jejich výsledky jsou uvedeny dále podle jednotlivých komodit.

Nedílnou součástí dozoru je i kontrola zásilek, které opouštějí území ČR. A to jak do jiných členských států, tak do třetích zemí. Vzhledem k tomu, že zásilky do třetích zemí musí být doprovázeny veterinárním certifikátem, zásilka musí být vždy zkontrolována; těchto kontrol bylo v loňském roce 4609.

I v loňském roce se podařilo zkoordinovat dozorovou činnost tak, aby byly dodrženy plánované počty kontrol. Nedocházelo tak k nadměrnému překračování počtu kontrol na straně jedné, ani k neplnění na straně druhé.

SVS je zapojena do systému rychlého varování (dále jen RASFF). V roce 2015 SVS řešila 46 případů RASFF, z toho bylo 16 případů oznámeno ČR a 30 případů bylo přijato z jiných států.

Z pohledu zastoupení komodit je skladba následující:

maso a masné výrobky	21	45,7%
produkty rybolovu	12	26,1%
krmiva	3	6,5%
med	3	6,5%
žabí stehýnka	2	4,3%
mléko a mléčné výrobky	1	2,2%
mlži a výrobky z nich	1	2,2%
vejce	1	2,2%
šnečí maso	1	2,2%
zmrzliny, mražené krémy	1	2,2%

Graf č. 1a) Kategorie nebezpečí v systému RASFF v roce 2015

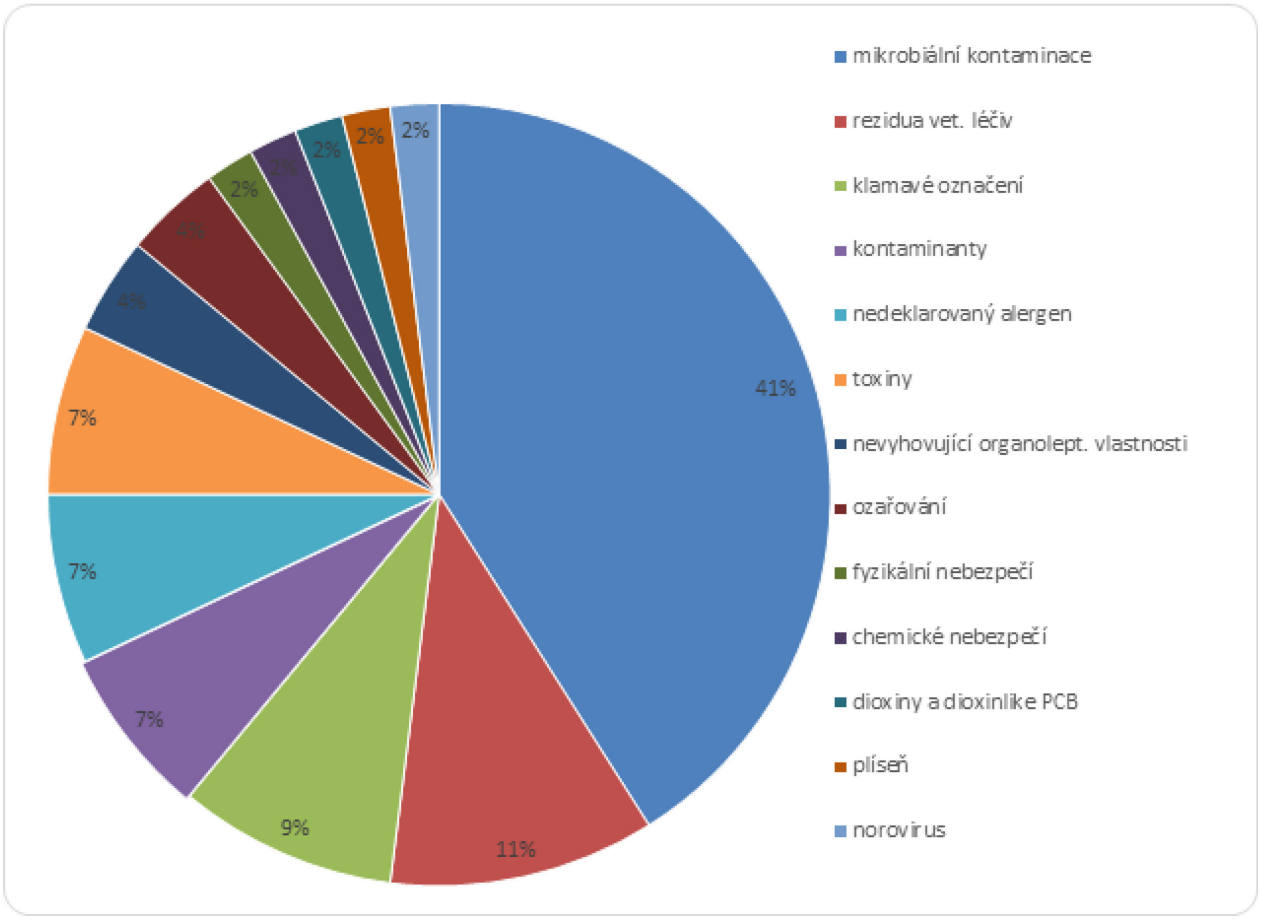

9.1.1. Kontroly dle typů potravinářských podniků

Doporučená frekvence kontrol byla stanovena centrálně pro všechny typy potravinářských podniků. Krajské veterinární správy mohly a v některých případech i přistoupily ke zvýšení doporučené frekvence kontrol. Ke zvýšení doporučená frekvence kontrol bylo přistoupeno na základě posouzení míry rizika a objemu výroby ve spojení s výsledky předchozích kontrol v konkrétních provozech.

Plnění plánu se liší podle jednotlivých dozorovaných komodit. V některých případech se jedná o sezónní vlivy, v jiných o změnu počtu dozorovaných subjektů. Z tohoto důvodu uvádíme detailní analýzu kontrolní činnosti při dozorování jednotlivých komodit (tabulky 3a) – 10a)).

Tabulka č. 3b) Plnění plánu kontrol v podnicích zprac. čerstvé maso a stav provozů v roce 2014

Provoz	Změny počtu subjektů v roce 2014	Plánovaný počet kontrol v roce 2014	Skutečný počet kontrol v roce 2014	% plnění plánu
Jatky	-8	2 381	2 462	103,40
Bourárny	-4	4 562	4 625	101,38
Mrazírny	32	1 682	1 618	96,20
Masné výrobny	6	4 831	4 850	100,39
Mleté maso a polotovary	-2	2 014	2 017	100,15

Tabulka č. 3b) Plnění plánu kontrol v podnicích zprac. čerstvé maso a stav provozů v roce 2015

Provoz	Změny počtu subjektů v roce 2015	Plánovaný počet kontrol v roce 2015	Skutečný počet kontrol v roce 2015	% plnění plánu
Jatky	6	1 343	1 422	105,88
Bourárny	12	2 659	2 814	105,83
Mrazírny	3	875	830	94,86
Masné výrobny	11	2 709	2 823	104,21
Mleté maso a polotovary	6	1 272	1 320	103,77

V roce 2015 byl zaznamenán určitý nárůst v počtech schválených podniků, a to především v navýšení počtu bouráren a masných výroben, jejichž počet se zvýšil o 12, respektive o 11. Plán kontrol v podnicích na zpracování masa byl dodržen. K zvýšení doporučené frekvence kontrol krajské veterinární správy přistoupily u rizikovějších podniků (jatky, bourárny, masné výrobny a podniky vyrábějící mleté maso a polotovary). Naopak u mrazíren, které nejsou méně rizikové podniky, byla frekvence kontrol nižší než doporučená. Každá kontrola se závadou vyvolala následnou kontrolu, což v důsledku vedlo k tomu, že počet skutečně provedených kontrol mírně překročil plánovaný doporučený počet kontrol.

Tabulka č. 4a) Plnění plánu kontrol v podnicích zprac. čerstvé drůbeží maso a stav provozů v roce 2014

Provoz	Změny počtu subjektů v roce 2014	Plánovaný počet kontrol v roce 2014	Skutečný počet kontrol v roce 2014	% plnění plánu
Porážky	3	348	349	100,29
Porcovny	3	1 332	1 349	101,28
Mrazírny	20	976	932	95,49

Tabulka č. 4b) Plnění plánu kontrol v podnicích zprac. čerstvé drůbeží maso a stav provozů v roce 2015

Provoz	Změny počtu subjektů v roce 2015	Plánovaný počet kontrol v roce 2015	Skutečný počet kontrol v roce 2015	% plnění plánu
Porážky	0	220	229	104,09
Porcovny	-7	810	841	103,83
Mrazírny	15	532	526	98,87

Na úseku drůbežího masa bylo provedeno celkem 1 596 kontrol. Ubylo 7 porcoven a přibylo 15 samostatně evidovaných mrazíren. Plán doporučené frekvence kontrol byl u provozovatelů drůbežích porážek mírně překročen, stejně tak u porcoven. U mrazíren bylo provedeno 6 kontrol pod plán, což bylo způsobeno především tím, že tyto kontroly byly vykazovány v akcích kontrola v místě určení.

Tabulka č. 5a) Plnění plánu kontrol v podnicích zpracovávajících mléko a stav provozů v roce 2014

Provoz	Změny počtu subjektů v roce 2014	Plánovaný počet kontrol v roce 2014	Skutečný počet kontrol v roce 2014	% plnění plánu
Mlékárny	14	1 765	1 758	99,60
Prodej mléka ze dvora	42	708	715	100,99

Tabulka č. 5b) Plnění plánu kontrol v podnicích zpracovávajících mléko a stav provozů v roce 2015

Provoz	Změny počtu subjektů v roce 2015	Plánovaný počet kontrol v roce 2015	Skutečný počet kontrol v roce 2015	% plnění plánu
Mlékárny	7	1 071	1 087	101,49
Prodej mléka ze dvora	27	409	461	112,71

V průběhu roku 2015 došlo k mírnému navýšení počtu mlékárenských provozů; zpravidla jde o provozy s malou kapacitou, tzv minimlékárny. Plánovaný doporučený počet kontrol byl prakticky splněn. V roce 2015 pokračoval i nárůst počtu prodejních míst syrového mléka, jejich počet se zvýšil o 27. V průběhu roku 2015 nebyly zaznamenány žádné mimořádné události ani při přímém prodeji syrového mléka konečnému spotřebiteli ani při průmyslovém zpracování mléka.

Tabulka č. 6a) Plnění plánu kontrol v podnicích zprac. maso králíků a zvěře a stav provozů v roce 2014

Provoz	Změny počtu subjektů v roce 2014	Plánovaný počet kontrol v roce 2014	Skutečný počet kontrol v roce 2014	% plnění plánu
Porážky *králíků a* farmové zvěře	-3	202	193	95,54
Zpracování masa *králíků a* farmové zvěře	0	213	196	92,02
Zvěřina	-4	663	671	101,21

Tabulka č. 6b) Plnění plánu kontrol v podnicích zprac. maso králíků a zvěře a stav provozů v roce 2015

Provoz	Změny počtu subjektů v roce 2015	Plánovaný počet kontrol v roce 2015	Skutečný počet kontrol v roce 2015	% plnění plánu
Porážky *králíků a* farmové zvěře	-2	113	106	93,81
Zpracování masa *králíků a* farmové zvěře	-2	111	103	92,79
Zvěřina	-2	421	449	106,65

V sektoru zpracování masa králíků a farmově chované zvěře a zpracování zvěřiny byl plán kontrol splněn v průměru na 97,75 %. I v roce 2015 došlo k dalšímu poklesu počtu porážek a zařízení zpracovávajících maso farmové zvěře, jako důsledek možnosti porážení jelenovitých z farmového chovu formou domácí porážky. Současně došlo ale i k poklesu zvěřinových závodů pro zpracování volně žijící zvěře. Zpracování masa králíků a farmově chované zvěře je činností vykazující sezónní výkyvy, proto počet kontrol nebyl zcela naplněn.
Vedle kontroly provozů s farmovou a volně žijící zvěří probíhaly i kontroly uživatelů honiteb a proškolených osob. V půlce roku 2014 byl vydán metodický návod k těmto kontrolám, který byl na základě zkušeností s kontrolami v roce 2015 upraven. Četnost kontrol u uživatelů honiteb je stanovena na 1x za 10 let a u proškolených osob 1x za 5 let v návaznosti na kontrolu uživatele honitby. Zatím, co v roce 2014 bylo zkontrolováno 399 uživatelů honiteb a 396 proškolených osob, v roce 2015 už to bylo 524 uživatelů honiteb a 598 proškolených osob. Nejčastějšími závadami u kontrol uživatelů honiteb byly v obou rocích závady související s vyšetřováním divokých prasat na přítomnost svalovce (trichinel). U proškolených osob byla v roce 2015 nejčastější závadou špatně vedená evidence k prohlédnuté volně žijící zvěři.

Tabulka č. 7a) Plnění plánu kontrol v podnicích zprac. produkty rybolovu a stav provozů v roce 2014

Provoz	Změny počtu subjektů v roce 2014	Plánovaný počet kontrol v roce 2014	Skutečný počet kontrol v roce 2014	% plnění plánu
Zpracování ryb	0	517	514	99,42

Tabulka č. 7b) Plnění plánu kontrol v podnicích zprac. produkty rybolovu a stav provozů v roce 2015

Provoz	Změny počtu subjektů v roce 2015	Plánovaný počet kontrol v roce 2015	Skutečný počet kontrol v roce 2015	% plnění plánu
Zpracování ryb	-3	292	301	103,08

Počet kontrol na úseku zpracování produktů rybolovu ve srovnání s kontrolami za rok 2014 byl mírně překročen. Překročení mohlo být zapříčiněno opakovanými kontrolami z důvodu nalezených závad. Plán kontrol byl splněn.

Tabulka č. 8a) Plnění plánu kontrol v podnicích zpracovávajících vejce a stav provozů v roce 2014

Provoz	Změny počtu subjektů v roce 2014	Plánovaný počet kontrol v roce 2014	Skutečný počet kontrol v roce 2014	% plnění plánu
Třídírny vajec a vaječné výrobky	-2	627	611	97,45
Zpracovny vajec	-1	187	185	98,93

Tabulka č. 8b) Plnění plánu kontrol v podnicích zpracovávajících vejce a stav provozů v roce 2015

Provoz	Změny počtu subjektů v roce 2015	Plánovaný počet kontrol v roce 2015	Skutečný počet kontrol v roce 2015	% plnění plánu
Třídírny vajec a vaječné výrobky	-2	337	326	96,74
Zpracovny vajec	1	102	108	105,88

V sektoru třídíren byl počet plánovaných kontrol prakticky splněn. Rozdíl v počtu plánovaných a provedených kontrol činí množství kontrol, které by byly provedeny u dvou subjektů, které v průběhu roku ukončily svou činnost.
V sektoru zpracování vajec byl plán splněn. Překročení počtu plánovaných kontrol mohlo být zapříčiněno nálezem závad s nutnosti nápravy a následné kontroly.

Tabulka č. 9a) Plnění plánu kontrol v podnicích zpracovávajících med a stav provozů v roce 2014

Provoz	Změny počtu subjektů v roce 2014	Plánovaný počet kontrol v roce 2014	Skutečný počet kontrol v roce 2014	% plnění plánu
Zpracování medu	-5	99	100	101,01

Tabulka č. 9b) Plnění plánu kontrol v podnicích zpracovávajících med a stav provozů v roce 2015

Provoz	Změny počtu subjektů v roce 2015	Plánovaný počet kontrol v roce 2015	Skutečný počet kontrol v roce 2015	% plnění plánu
Zpracování medu	2	108	114	105,56

Plán kontrol v sektoru zpracování medu byl v roce 2015 splněn. Kromě plánovaných kontrol byla na doporučení Evropské Komise realizována mimořádná kontrolní akce s cílem posoudit podvodné praktiky při uvádění medu na trh. Kromě obvyklých vyšetření medu byly použity také metody analýzy cukrů v medu a pylová analýza. Další početné kontroly proběhly po zjištění medu s obsahem reziduí veterinárních léčiv a zakázaných látek. Kontroly byly zaměřeny na vyšetření zdroje, monitoring cizorodých látek u českých dodavatelů medu a dále proběhly kontroly sledovatelnosti medů dovážených ze třetích zemí.

Tabulka č. 10a) Plnění plánu kontrol v podnicích společného stravování v roce 2015

Provoz	Změny počtu subjektů v roce 2015	Plánovaný počet kontrol v roce 2015	Skutečný počet kontrol v roce 2015	% plnění plánu
Restaurace	7 839	10 218	7 520	73,60

Byl stanoven přibližný počet provozoven, které je třeba navštívit, aby byl v horizontu pěti let navštíven každý provoz, jejichž seznam SVS obdržela od OOVZ. Za účelem kontroly bylo navštíveno 10 218 zařízení stravovacích služeb, avšak pouze 7 839 nakládá se surovinami živočišného původu a spadá tak pod dozor SVS.
Celkem úřední veterinární lékaři (ÚVL) při kontrolách zjistili 3 478 závad (závady byly zjištěny u 14,3 % kontrol), které se týkaly zejména sledovatelnosti potravin (18,8 %), označování potravin (14,7 %), prošlých dat použitelnosti (11 %) a skladování surovin a potravin (8,6 %).

9.1.2. Audity

podle nařízení EP a R (ES) č. 854/2004 *(tabulky 15 a) – d)*

Při provádění auditů provozoven zpracovávajících živočišné produkty byly zjišťovány takové druhy neshod, které logicky vyplývají ze závad zjišťovaných i při běžném veterinárním dozoru

(inspekcích). Neshody byly následně řešeny a odstraňovány pod dozorem místně příslušného veterinárního inspektora. Vzhledem k obdobné povaze problémů jsou nalézané nesrovnalosti okomentovány u jednotlivých komodit, jako zjišťované závady.

Většina auditů byla provedena, stejně jako v roce 2015, v podnicích schválených pro intrakomunitární trh, minimální počet auditů proběhl v provozech určených pouze pro přímý prodej a to většinou v případě, že provozovatel hodlal přejít z maloobchodní výroby na výrobu schválenou podle nařízení EP a R (ES) č. 853/2004. V tomto se tudíž jednalo o audity, které měly zjistit stav provozu v souvislosti s požadavkem na jeho převedení na seznam podniků schválených pro intrakomunitární trh. V roce 2015 bylo v celé ČR zahájeno a ukončeno 396 auditů. Při stanovení následné frekvence auditů se přihlíží k výsledkům auditů předchozích. Pro zjednodušení jsou podniky řazeny do čtyř skupin. Pokud je podnik zařazen do první skupiny (takových bylo v roce 2015 171), je možné snížit frekvenci auditů v následujícím období. Naproti tomu podniky zařazené do čtvrté skupiny neodpovídají požadavkům legislativy ES. Do této skupiny byly v loňském roce zařazeny dva podniky. Převážná část podniků je při auditech hodnocena jako vyhovující s menšími neshodami (228). Menší část je hodnocena jako podnik způsobilý, ovšem s nutností zesíleného veterinárního dozoru, při kterém je vymáháno urychlené odstranění zjištěných neshod. Celkem bylo takto hodnoceno 13 podniků. Poznámka: V tabulkách č. 15 jsou uvedeny počty auditů v jednotlivých provozech. Tyto počty nelze srovnávat s výše uvedenými údaji o kontrolovaných podnicích, protože jeden podnik může mít více provozů.

9.1.3. Maloobchodní sektor

Vyhodnocení plnění plánu kontrol v maloobchodě bylo provedeno v rámci jednotlivých komodit (viz výše v této kapitole).
Plánovaný doporučený počet kontrol je v tomto sektoru poměrně nízký. Jednotlivé KVS operativně přizpůsobují svůj plán na základě hodnocení rizika a podnětů spotřebitelů. Počet kontrol vzrůstá zejména v souvislosti s řešením případů v rámci systému rychlého varování RASFF, při řešení stížností a podobně.
Orgány veterinárního dozoru v rámci své kompetence dozorují jen část provozů, ve kterých jsou prodávány potraviny živočišného původu konečnému spotřebiteli, tak jak je stanoveno v zákoně č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích.

9.2 Vyhodnocení jednotlivých skupin závad

Závadami se rozumí porušení nebo nedodržení ustanovení nařízení EP a R (ES) č. 178/2002, nařízení EP a R (ES) č. 852/2004, nařízení EP a R (ES) č. 853/2004 a jejich prováděcích předpisů, zákona č. 166/1999 Sb., zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a jejich prováděcích vyhlášek, a dalších relevantních předpisů týkajících se zejména zdravotní nezávadnosti a označování potravin, ale i vedlejších živočišných produktů, které při manipulaci s potravinami vznikají.

Aby bylo možné široké spektrum závad účelně vyhodnocovat, byly závady podle jednotlivých právních předpisů sloučeny do skupin závad, viz tabulka č. 14. Do výkazu závad v informacích o potravinovém řetězci zahrnujeme i závady v identifikaci zvířat dodaných na jatky.

Četnost jednotlivých skupin závad u podniků schválených podle nařízení EP a R (ES) č. 853/2004 se příliš nemění (viz tabulky č. 14 a-d). I v roce 2015 byly prakticky ve všech sektorech zjišťovány nejčastěji závady v nedodržování správné výrobní a hygienické praxe (25,9 %).

Na druhé místo se řadí nedodržení správných postupů při čištění a sanitaci (21.4 %) a na třetím místě se objevují nedostatky u manipulace s produkty (14,3%). Téměř 12% závad jsme zaznamenali i u skupiny „označování výrobků“ (11,9%). Závady administrativního charakteru představovaly 9,5% z celkového počtu závad.

U podniků registrovaných pro přímý prodej konečnému spotřebiteli je na prvním místě opět nedodržování zásad správné výrobní a hygienické praxe (24,8%), na druhém místě pak jsou závady ve sledovatelnosti (18,3%), dále v manipulaci s produkty (16,9), označování (14,5%) a v čištění a sanitaci (8,4%).

Orgány veterinárního dozoru vyžadují od výrobců průběžné vzorkování produkce v souladu s nařízením Komise (ES) č. 2073/2005 o mikrobiologických kritériích a zároveň provádí nezávislé odběry vzorků pro ověření. Tato činnost vede ke snižování počtu nevyhovujících nálezů.

Závady zjišťované v systémech HACCP jsou nejčastěji formálního charakteru, bez skutečného dopadu do potravinářské praxe (i když existují výjimky a některá nedodržení by mohla mít dopad na zdravotní nezávadnost produkce). Závady administrativního charakteru představují obvykle nedostatky ve vedení dokumentace, které mohou ovlivnit sledovatelnost výrobků, čímž může být ztíženo případné zpětné stahování zdravotně závadných či nejakostních nebo chybně značených produktů z oběhu.

Nesprávná manipulace s produkty představuje často porušení teplotního řetězce, stejně jako možnou kontaminaci produktů.

Nedostatky ve značení výrobků mohou vést i ke klamání spotřebitelů nebo k jejich nesprávnému informování. Oproti loňskému roku se počet závad tohoto typu mírně zvýšil. Důvodem může být i to, že v roce 2015 bylo vyhlášeno několik mimořádných kontrolních akcí, jejichž součástí byla kontrola označování. Přesto se závady nevyskytly v takové míře, jak by se dalo očekávat vzhledem ke změně legislativy. Tato skutečnost je odrazem vcelku dobré znalosti nové legislativy týkající se označování potravin provozovateli potravinářských provozů a její aplikaci v praxi.

9.2.1 Vyhodnocení jednotlivých skupin závad v závislosti na typu provozu

Potravinářské podniky zpracovávající **čerstvé maso**

Obecně lze konstatovat, že v roce 2015, stejně jako v předchozích letech, bylo nejvíce závad nalézáno při kontrolách čištění a sanitace, údržbě provozu, dodržování správné výrobní a hygienické praxe. V masných výrobnách byly třetí nejčastější závadou zjištěny nedostatky v manipulaci se surovinami a produkty. Každé nalezení neshody v návaznosti na požadavky platné legislativy je s provozovatelem řešeno individuálně a její odstranění je kontrolováno při následných inspekcích daného provozu. Byla přijímána systémová opatření k minimalizaci jejich opětovného výskytu.

Potravinářské podniky zpracovávající **čerstvé drůbeží maso**

V sektoru zpracování drůbežího masa se mezi nejčastější závady řadí nedostatky v čištění a sanitaci a na druhém místě nesprávná manipulace s produkty. Ve všech případech byly tyto nedostatky řešeny s provozovatelem a jejich odstranění bylo kontrolováno následně provedenými inspekcemi.

Potravinářské podniky zpracovávající **mléko**

Stejně jako v roce 2014 byly v roce 2015 nejčastějšími závadami v sektoru zpracování mléka závady v čištění a sanitaci. Nedostatky ve správné výrobní a hygienické praxi zůstávají na druhém místě. Tato část závad s sebou přináší největší rizika. Nedodržení sanitačních postupů se velmi brzy může projevit v nestandardnosti výroby. Na třetím místě se objevily závady ve značení. Vzhledem k začátku účinnosti nového nařízení o označování byly některé kontroly na tuto oblast zaměřeny. Tyto závady zpravidla nezvyšují riziko přímého ohrožení zdravotní nezávadnosti, ale mohou vést ke špatnému informování nebo klamání spotřebitelů. Další část zjišťovaných a došetřovaných závad byla v oblasti manipulace s produkty a údržby provozu. Tyto skupiny závad s sebou opět nesou možná rizika pro spotřebitele. Celkově lze ovšem konstatovat, že procento akcí se závadou je v mlékárenských provozech poměrně nízké – cca 2,6 %.

Potravinářské podniky zpracovávající **maso zvěře**

Kontroly byly zaměřeny na produkci masa volně žijící zvěře, prvovýrobu a zpracování v zařízeních pro nakládání se zvěřinou, s důrazem na oblast sledovatelnosti ulovených kusů a jejich legálního uvádění do oběhu nebo přímého prodeje konečnému spotřebiteli. V roce 2015 byly zjištěny závady hlavně v oblasti administrativy a vedení dokumentace. V rámci hygienických kontrol v místech s výskytem zvýšených hodnot radioaktivních látek u divokých prasat byly odebírány vzorky. I v roce 2015 byly zjišťovány nadlimitní hodnoty cesia 137 v mase divokých prasat. Při kontrolách provozů zpracovávajících ulovenou zvěř nebyly zjišťovány závažnější neshody.

Potravinářské podniky zpracovávající **produkty rybolovu**

Vzhledem k tomu, že v ČR se zpracovávají z převážné většiny produkty mořského rybolovu, tak se i zjištěné závady týkaly zejména surovin pocházejících z jiných členských států.

Při kontrolách provozů zpracovávajících produkty rybolovu nebyly zjišťovány zásadnější neshody. Nejčastěji byly zjišťovány neshody v manipulaci s produkty, označování, HACCP, správné výrobní a hygienické praxi a nakládání s VŽP.

Potravinářské podniky zpracovávající **vejce**

Nejvíce závad v tomto sektoru bylo zjištěno v oblasti dodržování zásad správné výrobní a hygienické praxe a údržbě provozu. Dále byly závady zjištěné v oblasti sledovatelnosti a označení výrobků a v neposlední řadě i v oblasti čištění a sanitace. Ve všech případech byly tyto nedostatky řešeny s provozovatelem a jejich odstranění bylo kontrolováno následně provedenými inspekcemi.

Potravinářské podniky zpracovávající **med**

Při běžných kontrolách byly v rámci plánu kontrol nalezeny následující druhy závad: nedostatky v čištění a sanitaci, údržbě provozu a správné výrobní a hygienické praxi. V rámci plánovaných kontrol nevyhověly tři vzorky v těchto parametrech: hydroxymethyfurfural, součet glukózy a fruktózy, vodivost, rezidua inhibičních a zakázaných látek. V neplánovaných kontrolách nevyhověly vzorky med v parametrech rezidua inhibičních a zakázaných látek, aktivita diastázy, hydroxymetylfurfural a sacharóza.

Maloobchodní sektor

Vyhodnocení jednotlivých závad a jejich četnosti bylo provedeno v rámci jednotlivých komodit (viz výše v této kapitole).

9.2.2 Vzorky

Při výkonu veterinárního dozoru byly odebírány vzorky i v roce 2015 pro potřeby rozhodování o dozorovaných komoditách, případně jako doplňující informace pro celkové posouzení provozního stavu dozorovaných subjektů a také v rámci mimořádných kontrolních akcí vyhlášených SVS. Tyto vzorky nejsou předem plánovány, jsou odebírány dle potřeby v nezbytném rozsahu. Nesouvisí se vzorky, které jsou povinně odebírány v rámci systému monitoringu reziduí a kontaminantů a vzorky, které se odebírají při monitoringu zoonóz.

Monitoring zoonóz probíhá na základě zákona č. 166/1999 Sb., vyhlášky č. 356/2004 Sb., o sledování (monitoringu) zoonóz a původců zoonóz a podle vyhlášky č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka (Metodický návod č. 1/2014**)**. Přehled výsledků vyšetření monitoringu zoonóz za rok 2015 je uveden v tabulkách 11a-11f a grafech č. 2a a 2b.

Tabulka č. 11a) Výsledky monitoringu zoonóz - Salmonella spp. za rok 2015

Druh zvířete	Počet vzorků	Počet pozitivních nálezů	% pozitivních
Skot	2857	17	**0,60**
Prasata	4712	30	**0,64**
Kuřata	725	158	**21,79**
Krůty	295	7	**2,37**
Celkem	**8589**	**212**	

U pozitivních vzorků byla testována antimikrobiální rezistence v souladu s prováděcím rozhodnutím Komise o sledování a ohlašování antimikrobiální rezistence zoonotických a komenzálních bakterií (2013/652/EU).

Tabulka č. 11b) Výsledky monitoringu zoonóz - Campylobacter spp. – slepá střeva kuřecích brojlerů a prasat za rok 2015

Campylobacter spp.	Počet vzorků	Počet pozitivních nálezů	% pozitivních	C. jejuni	C. coli
Brojler	146	95	**65,1**	65,3	34,7
Prase	195	141	**72,3**	2,1	97,9

Z hlediska druhového zastoupení dominuje dlouhodobě u drůbeže v ČR druh *C. jejuni*, jak je patrné z níže uvedeného grafu 2a)

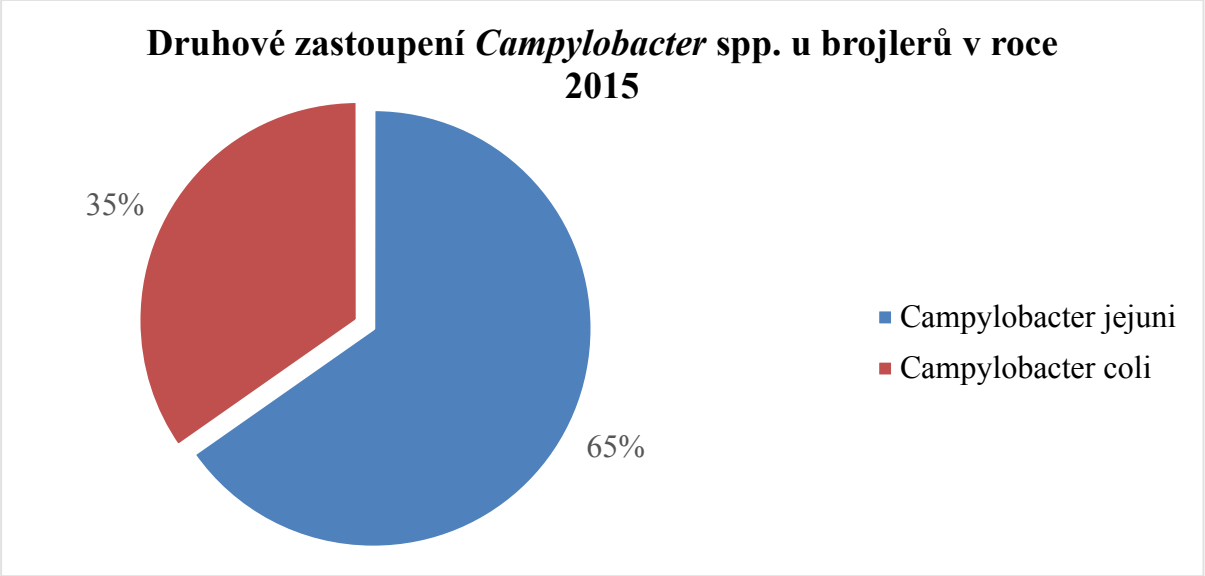

U prasat naopak převažoval druh C. coli, viz následující graf 2b)

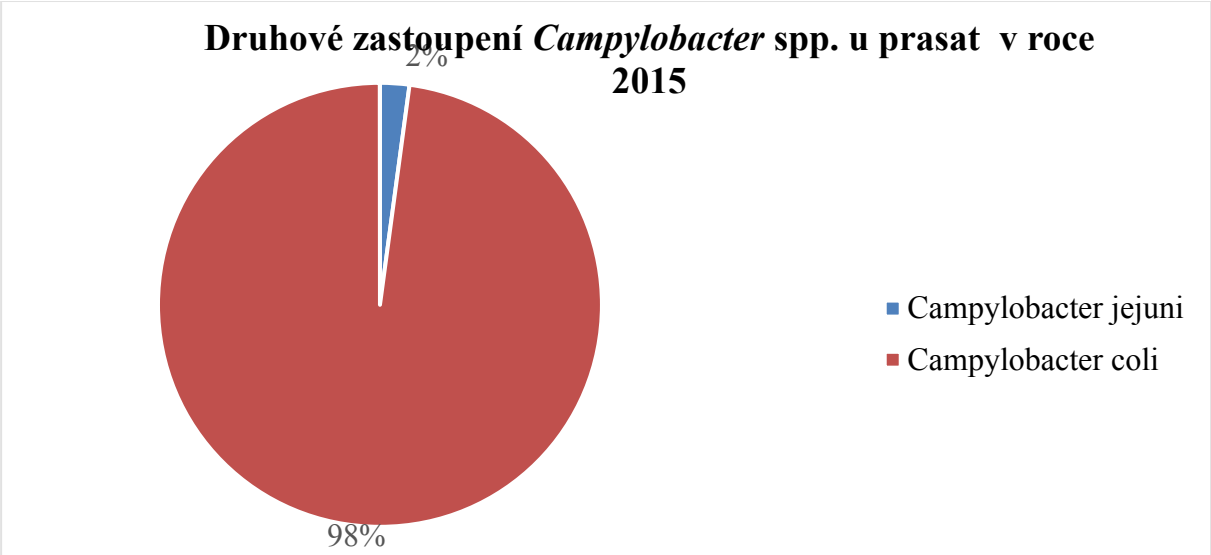

U pozitivních vzorků byla také sledována antimikrobiální rezistence v souladu s prováděcím rozhodnutím Komise 2013/652/EU. Izoláty ze slepých střev brojlerů se vyznačovaly vysokou mírou rezistence vůči chinolonovým antibiotikům (ciprofloxacin a kyselina nalidixová), izoláty ze slepých střev prasat se vyznačovaly vysokou mírou rezistence vůči streptomycinu a tetracyklinu.

Dále byla vyšetřována slepá střeva prasat na původce *E.coli.* Celkem byly ve 187 případech izolovány kmeny *E.coli*, u kterých byla dále sledována antimikrobiální rezistence v souladu s prováděcím rozhodnutím Komise 2013/652/EU.

Nejčastěji byla zaznamenaná rezistence u tetracyklinu (48,2%), sulfonamidů (36,9%), ampicilinu (34,7%), trimethoprimu (25,1%) a chloramfenikolu (8,5%). Celkem 45,5% testovaných kmenů bylo plně citlivých ke všem testovaným antimikrobiálním látkám.

Tabulka č. 11c) a d) Výsledky monitoringu zoonóz – shiga-toxin produkující E.coli za rok 2015

Druh zvířete	**Počet vzorků**	**Pozitivní vzorky**	**Pozitivní STEC %**
Skot	97	4	**4,12**
Prasata	145	3	**2,07**
Celkem	**242**		

Sledovaný parametr	Skot	Prase
Gen *stx1*	4	0
Gen *stx2*	3	3
Gen *eae*	1	0
O26	1	0
O103	0	0
O104	0	0
O111	0	0
O145	0	0
O157	0	0
Počet izolovaných kmenů STEC	5 *	3

*2 odlišné kmeny izolovány ze stejného vzorku

Tabulka č. 11e) Výsledky monitoringu zoonóz – enzymy produkující E.coli za rok 2015

	Odebrané vzorky	Izolace	Prevalence v %
Hovězí maso	290	40	**13,8**
Vepřové maso	302	46	**15,2**
Slepá střeva prasat	302	93	**30,8**
Celkem	**894**		

Tabulka č. 11f) Výsledky monitoringu zoonóz – testování antimikrobiální rezistence enzymy produkující E. coli za rok 2015

	% rezistentních izolátů k některému z testovaných ATB	ATB
Hovězí maso	**87,5**	tetracyklin (65%) sulfonamidy (60%) ciprofloxacin (45%) trimethoprim a chloramfenikol (22,5%)
Vepřové maso	**84,8**	tetracyklin (65,6%) sulfonamidy (54,3%) ciprofloxacin (45,7%) trimethoprim (28,3%) chloramfenikol (10,9%)
Slepá střeva prasat	**87,1**	tetracyklin (65,6%) sulfonamidy (64,5%) trimethoprim (25,8%)

9.2.2.1 Výskyt případů nedodržování povinností

Úřední vzorky k mikrobiologickému vyšetřování jsou odebírány zpravidla v souladu s nařízením Komise (ES) č. 2073/2005, ve výjimečných případech i jiných předpisů.

Poměrně vysoké procento nevyhovujících výsledků jak v mikrobiologicky, tak fyzikálně - chemicky vyšetřených vzorků je samozřejmě ovlivněno tím, že jsou mnohdy došetřovány nevyhovující výsledky rozborů komerčních vzorků provozovatelů. Jde v mnoha případech o cílené odběry.

Ke zhoršení došlo u mikrobiologických nálezů v kategorii masných surovin, naopak u masných výrobků došlo ke zlepšení. Fyzikálně chemické výsledky jsou celkově lepší, než v roce 2014, výjimku tvoří ryby a rybí výrobky, což je komodita pocházející z větší části z jiných států (EU i třetích zemí), u nichž došlo k více než dvojnásobnému zhoršení. Výsledky smyslových vyšetření jsou značně zatíženy chybou malých čísel

Značnou část vzorků tvoří stěry z prostředí. Vysoké procento nevyhovujících výsledků se proti roku 2014 ještě poněkud zvýšilo. Tomu odpovídá i zjišťované závady v čištění, sanitaci a správné výrobní praxi, které patří stále k nejčastějším.

Tabulka č. 12a) Přehled výsledků mikrobiologických vyšetření

Kategorie	2015		
	celkem vzorků	z toho nevyhov.	(%)
Masné suroviny	9 405	480	5,10
Masné výrobky	8 995	237	2,63
Ryby, rybí výrobky	281	1	0,36
Mléčné výrobky	5 662	133	2,35
Vejce, vaječné výrobky	230	0	0,00
Ostatní potraviny	331	2	0,60
VŽP a krmiva	1 174	43	3,66
Prostředí	24 309	480	1,97
Voda	88	0	0,00

Tabulka č. 12b) Přehled výsledků fyzikálně-chemických vyšetření

Kategorie	2015		
	celkem vzorků	z toho nevyhov.	(%)
Masné suroviny	5 199	81	1,56
Masné výrobky	3 232	86	2,66
Ryby, rybí výrobky	1 263	46	3,64
Mléčné výrobky	2 859	50	1,75
Vejce, vaječné výrobky	588	0	0,00
Ostatní potraviny	1 438	10	0,70
VŽP a krmiva	37	0	0,00
Prostředí	55	1	1,82
Voda	1	0	0,00

Tabulka č. 12c) Přehled výsledků smyslových vyšetření

Kategorie	2015		
	celkem vzorků	z toho nevyhov.	(%)
Masné suroviny	3	0	0,00
Masné výrobky	22	2	9,09
Ryby, rybí výrobky	1	0	0,00
Mléčné výrobky	2	2	100,00
Vejce, vaječné výrobky	80	0	0,00

9.4 Opatření k zajištění účinnosti

9.4.1 Opatření k zajištění dodržování ze strany provozovatelů potravinářských podniků

Při vymáhání požadavků se postupuje podle platných právních předpisů. Přehled správních řízení je uveden v tabulce č. 17.

Na základě vyhodnocení trendů při porovnání přehledů správních řízení zahájených z podnětu KVS a dalších vybraných opatření za období roku 2014 až 2015 je možné konstatovat:

Celková výše uložených pokut za oblast veterinární hygieny a ekologie v roce 2015 činila 22 533 860 Kč, což je nárůst proti předchozím rokům (viz tabulka č. 17).

9.4.2 Opatření přijatá k zajištění účinného fungování útvarů provádějících úřední kontroly

V roce 2015 nebyly vydány žádné nové metodické návody a 6 jich bylo zrevidováno.

Revidované v r. 2015:

- Metodický návod - Požadavky na sledování antimikrobiální rezistence
- Metodický návod k provádění kontrol dokumentace uživatelů honiteb a proškolených osob
- Metodický návod ke kontrole klasifikace JUT prasat
- Metodický návod – Vnitřní metodický postup přenosu informací – SVS Rapid Alert System for Food and Feed
- Metodický návod ke sjednocení postupů orgánů veterinární správy při schvalování a registraci potravinářských podniků

9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti

Strategickým cílem orgánů veterinární správy v oblasti veterinární hygieny jsou především:

- Ve vztahu k podnikům docílit soustavným dozorem v potravinářských podnicích a podnicích, ve kterých jsou zpracovávány vedlejší živočišné produkty, udržení veterinárních hygienických standardů podle požadavků platné legislativy EU.
- Ve vztahu k činnostem - maximálně využívat platné legislativy k tomu, aby do oběhu nebyly uvolněny zdravotně závadné potraviny nebo krmiva. V případě již uvedení zdravotně závadné potraviny nebo krmiva do oběhu, okamžité zajištění jejich stažení z oběhu.
- Ve vztahu k plnění kontrolních plánů - na úrovních KVS vést a aktualizovat seznamy potravinářských podniků a podniků na zpracování vedlejších živočišných produktů, které jsou pod veterinárním dozorem.

Počet zahájených správních řízení v oblasti veterinární hygieny a ekologie oproti předcházejícím rokům vzrostl, což svědčí o zpřísnění dozoru zejména v oblasti kontrol zásilek potravin živočišného původu ze zemí EU a třetích zemí. Vzhledem k tomu, že nebyl zaznamenán zvýšený počet alimentárních onemocnění v návaznosti na námi kontrolované komodity a v ČR neměla původ žádná krizová situace způsobena některou námi dozorovaných komodit, máme za to, že stanovených cílů bylo dosaženo.

Tabulka č. 13 Plnění plánu doporučené frekvence kontrol u provozovatelů potr. podniků v roce 2015

	počet leden 2015	počet leden 2016	po-hyb	počet plánovaných kontrol	skutečných kontrol	index %
E01 - čerstvé maso - jatky	210	212	2	1 343	1 422	105,88
E02 - čerstvé maso - bourárny	418	425	7	2 659	2 814	105,83
E03 - čerstvé maso - mrazírny	192	205	13	875	830	94,86
E04 - čerstvé drůbeží maso - porážky	37	37	0	220	229	104,09
E05 - čerstvé drůbeží maso - porcovny	142	135	-7	810	841	103,83
E06 - čerstvé drůbeží maso - mrazírny	111	126	15	532	526	98,87
E07 - masné výrobny	421	423	2	2 709	2 823	104,21
E08 - zpracování vajec	18	19	1	102	108	105,88
E09 - třídírny a balírny vajec	65	63	-2	337	326	96,74
E10 - zpracování ryb	58	55	-3	292	301	103,08
E11 - králičí maso a maso farmové zvěře	41	33	-8	326	308	94,48
E12 - zvěřina	90	88	-2	421	449	106,65
E13 - mlékárny	176	183	7	1 071	1 087	101,49
E14 - střevárny	1	1	0	10	10	100,00
E15 - hlemýždi	13	13	0	78	79	101,28
E16 - mrazírny - ostatní živočišné produkty	5	5	0	22	22	100,00
E17 - mleté maso, masné polotovary	236	266	30	734	723	98,50
E18 - výrobky s malým podílem živočišné suroviny	182	194	12	1 272	1 320	103,77
E19 - Schválený maloobchod	51	52	1	251	249	99,20
E30 - čerstvé maso separát	3	3	0	7	9	128,57
P01 - bourárny a porcovny	1 210	1 126	-84	1 851	1 916	103,51
P02 - masné výrobny	566	696	130	895	923	103,13
P03 - polotovary a mleté maso	708	684	-24	819	867	105,86
P04 - ostatní výroba potravin	19	16	-3	35	33	94,29
P05 - třídírna a balírna vajec	3	4	1	21	20	95,24
P06 - zpracování ryb	99	105	6	113	118	104,42
P07 - mléko - přímý prodej ze dvora	396	423	27	409	461	112,71
P08 - med	73	73	0	82	84	102,44
P09 - mrazírny	21	25	4	50	55	110,00
P10 - ostatní výrobny	28	27	-1	19	19	100,00
P12 - Zvěřina	75	109	34	131	120	91,60
P13 - Výroba pro přímý prodej mléčných výrobků	106	125	19	148	163	110,14
V11 - med	71	73	2	108	114	105,56
V20 - ostatní provozy	33	30	-3	60	53	88,33
Restaurace	0	7 839	7 839	10 218	7 520	73,60

Tabulka č. 14) Přehled kódů závad

Kód	Popis
A	Sledovatelnost
B	Manipulace s produkty
C	Označení výrobků
D	Administrativa, vedení dokumentace
E	Čištění, sanitace
F	Údržba provozu
G	Školení zaměstnanců
H	Použití pitné vody
I	Stavební dispozice
J	Nakládání s VŽP
K	HACCP
L	Správná výrobní a hygienická praxe
M	Ostatní (s nutností popisu)
N	Informace o potravinovém řetězci, vč. nedostatků v identifikaci

Tabulka č. 14b) Přehled zjištěných závad u provozů schválených pro trh EU

Přehled zjištěných závad podle druhu jednotky - provozy schválené pro trh EU

Datum provedení akce od 01. 01. 2014 do 31. 12. 2014

Typ jednotky	Celkový počet akcí	Počet akcí se závadou	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
Jatky	2 493	13				3	6	3							2	
Bourárny	4 749	36		2	3	1	17	4				1		15		
Mrazírny maso	1 607	18	1	3	3	2		1						8	2	
Drůbeží porážky	353	3				1	1							1		
Porcovny drůbeže	1 414	13		2		1	5		1				2	4		
Mrazírny drůbeží maso	914	6		2										3	1	
Masné výrobny	4 720	102	3	12	11	10	26	7	1	1		2	9	44	5	
Zpracovny vajec	222	6	1		2		2	1	1			3		4		
Třídírny a balírny vajec	631	2	1		1											
Zpracovny ryb	526	4		2	2								1			
Maso králíků a farm. zvěře	369	1					1									
Zvěřina	696	1												1		
Mlékárny	1 725	37		6	2	4	12	3						12	1	
Střevárny	171	2					2									
Hlemýždi	33	1				1										
Mrazírny ostatní produkty	1 148	14		6	3		1	2						3	1	
Výrobny polotovarů a mletého masa	2 038	44	1	7	3	5	9	2	1			1	2	20	1	
Výrobny potravin s malým obsahem masa	410	2				1	1									
Maloobchod	6	1												3		
Výrobny separátu	189	6					5							1		
CELKEM	**24 414**	**312**	**7**	**42**	**30**	**29**	**88**	**23**	**4**	**1**	**0**	**7**	**14**	**119**	**13**	**0**

Tabulka č. 14b) Přehled zjištěných závad u provozů schválených pro trh EU

Přehled zjištěných závad podle druhu jednotky - provozy schválené pro trh EU

Datum provedení akce od 01. 01. 2015 do 31. 12. 2015

Typ jednotky	Celkový počet akcí	Počet akcí se závadou	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
Jatky	1 425	15	1	1	1	3	6	3				2		1	1	
Bourárny	2 851	27	2	3	4	4	9	4		1		1		8	1	
Mrazírny maso	836	9		3	2	1	1							3	1	
Drůbeží porážky	229	3										1		1	1	
Porcovny drůbeže	871	10	1	2	1	1	5						1		1	
Mrazírny drůbeží maso	523	4		2										1	1	
Masné výrobny	2 785	73		15	11	10	20	6		1				32	4	
Zpracovny vajec	117	2				1								1		
Třídírny a balírny vajec	354	1		1			2	2		1				1		
Zpracovny ryb	309	3	1		1		1									
Maso králíků a farm. zvěře	223	1		1												
Zvěřina	444	1				1										
Mlékárny	1 069	28		2	6		12	2						9	1	
Střevárny	79	1													1	
Hlemýždi	22	0														
Mrazírny ostatní produkty	727	11		5	3	1	1	1						2	2	
Výrobny polotovarů a mletého masa	1 323	29		7	5	5	3	1		1				17		
Výrobny potravin s malým obsahem masa	254	2				1	1	1			1					
Maloobchod	9	1			1											
Výrobny separátu	100	3					2								1	
CELKEM	**14 550**	**224**	**5**	**42**	**35**	**28**	**63**	**20**	**0**	**4**	**1**	**4**	**1**	**76**	**15**	**0**

Tabulka č. 14c) Přehled zjištěných závad u provozů pro přímý prodej konečnému spotřebiteli

Datum provedení akce od 01. 01. 2014 do 31. 12. 2014

Typ jednotky	Celkový počet akcí	Počet akcí se závadou	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
Bourárny a porcovny	2 639	36	2	1	4	2	17	3					2	12		
Masné výrobny	1 234	51		4	2	17	15	4	1			2	1	19	1	
Polotovary a mleté maso	1 460	59	1	3	2	28	6	4			1	3	4	27	3	
Výrobky s malým podílem živočišné suroviny	27	1			1											
Třídírna a balírna vajec	24															
Zpracování ryb	188	3	2			1								1		
Mléko - přímý prodej ze dvora	707	1					1									
Med	156	3		3												
Mrazírny	69															
Ostatní výrobny	135	1					1									
Zvěřina	80															
Výroba pro přímý prodej mléčných výrobků	197	1					1									
CELKEM	6 916	156	5	11	9	48	41	11	1	0	1	5	7	59	4	0

Tabulka č. 14d) Přehled zjištěných závad u provozů pro přímý prodej konečnému spotřebiteli

Datum provedení akce od 01. 01. 2015 do 31. 12. 2015

Typ jednotky	Celkový počet akcí	Počet akcí se závadou	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
Bourárny a porcovny	1 477	35	3	4	3	3	11	7				4		10	4	
Masné výrobny	893	37	1	3	3	10	14	3						15		
Polotovary a mleté maso	881	42	1	2	9	11	6	2					1	18		
Výrobky s malým podílem živočišné suroviny	15	0														
Třídírna a balírna vajec	14	0														
Zpracování ryb	119	0														
Mléko - přímý prodej ze dvora	467	8	1		1		2							2	2	
Med	161	3					1	1						1		
Mrazírny	59	3	6	1	4									3		
Ostatní výrobny	73	1												1		
Zvěřina	120	1					1									
Výroba pro přímý prodej mléčných výrobků	150	11		1	2	2	2							7		
Restaurace	10 218	1082	657	607	508	103	269	268	28	2	20	22	94	851	43	
CELKEM	**14 647**	**1 223**	**669**	**618**	**530**	**129**	**306**	**281**	**28**	**2**	**20**	**26**	**95**	**908**	**49**	**0**

Tabulka č. 15a) Přehled počtu auditů podle nařízení EP a R (ES) č. 854/2004

Schválené provozy	2014	2015
Jatky	85	88
Bourárny	142	174
Mrazírny maso	43	47
Drůbeží porážky	9	13
Porcovny drůbeže	43	44
Mrazírny drůbeží maso	23	22
Masné výrobny	150	170
Zpracovny vajec	3	7
Třídírny a balírny vajec	12	15
Zpracovny ryb	10	18
Maso králíků a farm. zvěře	19	14
Zvěřina	22	31
Mlékárny	58	56
Střevárny	2	3
Hlemýždi	0	0
Mrazírny ostatní produkty	22	32
Výrobny polotovarů a mletého masa	65	85
Výrobny potravin s malým obsahem masa	11	13
Výrobny separátu	8	8
CELKEM	**727**	**840**

Tabulka č. 15b) Přehled počtu auditů podle nařízení EP a R (ES) č. 854/2004 – provozy pro prodej konečnému spotřebiteli

Provozy	2014	2015
Bourárny	7	10
Masné výrobny	4	6
Výrobny polotovarů a mletého masa	4	0
Ostatní výrobny	0	0
Třídírny a balírny vajec	0	0
Zpracovny ryb	0	1
Mléko - prodej ze dvora	0	0
Med	1	6
Mrazírny	2	0
Zvěřina	0	0
Výroba pro přímý prodej mléčných výrobků	1	1
Výrobny potravin s malým obsahem masa	0	2
Celkem	19	26

Tabulka č. 16a) Plánovaná doporučená frekvence veterinárních kontrol podle jednotlivých typů provozů na rok 2015

TYP PROVOZU	**FREKVENC**
ČERSTVÉ MASO – JATKY	6× ročně
ČERSTVÉ MASO – BOURÁRNY	6× ročně
ČERSTVÉ MASO – MRAZÍRNY	6× ročně
ČERSTVÉ DRŮBEŽÍ MASO - PORÁŽKY	6× ročně
ČERSTVÉ DRŮBEŽÍ MASO - PORCOVNY	6× ročně
ČERSTVÉ DRŮBEŽÍ MASO - MRAZÍRNY	6× ročně
MASNÉ VÝROBNY	6× ročně
ZPRACOVÁNÍ VAJEC	6× ročně
TŘÍDÍRNY A BALÍRNY VAJEC	6× ročně
ZPRACOVÁNÍ RYB	6× ročně
KRÁLIČÍ MASO A MASO FARMOVÉ ZVĚŘE - JATKY A PORCOVNY	6× ročně
ZVĚŘINA – ZPRACOVÁNÍ POUZE ČINNOSTI V KŮŽI	6× ročně
ZVĚŘINA – ZPRACOVÁNÍ VŠECHNY ČINNOSTI	6× ročně
ZAŘÍZENÍ PRO UCHOVÁNÍ TĚL ULOVENÉ VOLNĚ ŽIJÍCÍ ZVĚŘE	1× ročně
MLÉKÁRNY (včetně sýráren)	6× ročně
STŘEVÁRNY – samostatné	6× ročně
HLEMÝŽDI	6× ročně
MRAZÍRNY OSTATNÍCH ŽIV. PRODUKTŮ	2× ročně
MLETÉ MASO, MASNÉ POLOTOVARY	6× ročně
VÝROBKY S MALÝM OBSAHEM MASA	6× ročně
ČERSTVÉ MASO SEPARÁT	6× ročně
MED	1× ročně
CHLADÍRENSKÉ SKLADY - samostatné	2× ročně
SKLADY S NEŘÍZENOU TEPLOTOU - samostatné	1× ročně
MALOOBCHOD – VELKÉ PROVOZOVNY	
MALOOBCHOD – BOURÁRNY A PORCOVNY	3× ročně
MALOOBCHOD – POLOTOVARY, MLETÉ MASO	3× ročně
MALOOBCHOD – MASNÉ VÝROBNY	3× ročně
MALOOBCHOD – ZPRACOVÁNÍ RYB	3× ročně
MALOOBCHOD – OSTATNÍ PROVOZOVNY	3× ročně
MALOOBCHOD – DISTRIBUČNÍ (LOGISTICKÁ) CENTRA	2× ročně
MALOOBCHOD – MALÉ PROVOZOVNY	

MALOOBCHOD – BOURÁRNY A PORCOVNY	1× ročně
MALOOBCHOD – POLOTOVARY, MLETÉ MASO	1× ročně
MALOOBCHOD – MASNÉ VÝROBNY	1× ročně
MALOOBCHOD – ZPRACOVÁNÍ RYB	1× ročně
MALOOBCHOD – MLÉKO, MLÉČNÉ VÝROBKY – PŘÍMÝ PRODEJ	1× ročně
MALOOBCHOD – OSTATNÍ PROVOZOVNY	1× ročně
MLÉČNICE (bez přímého prodeje)	1× ročně
OSTATNÍ	1× ročně
PROVOZY SPOLEČNÉHO STRAVOVÁNÍ	1× za 5 let
ASANAČNÍ PODNIKY	4× ročně
VÝROBNY KRMIV PRO MASOŽRAVCE - GRANULOVANÁ KRMIVA	1× ročně
VÝROBNY KRMIV PRO MASOŽRAVCE - SYROVÁ KRMIVA	2× ročně
VÝROBNY KRMIV PRO MASOŽRAVCE - SUŠENÁ KRMIVA	1× ročně
VÝROBNY KRMIV PRO MASOŽRAVCE - KONZERVY	1× ročně
VÝROBNY KRMIV PRO MASOŽRAVCE - ZLEPŠOVAČE CHUTI	1× ročně
SAMOSTATNÉ ZPRACOVNY SYROVÝCH KŮŽÍ	1× ročně
VÝROBNY ZPRACOVANÝCH ŽIVOČIŠNÝCH BÍLKOVIN Z MATERIÁLŮ 3. KATEGORIE MIMO ASANAČNÍCH PODNIKŮ	2× ročně
ZPRACOVNY KRVE KROMĚ KOŇSKÉ	1× ročně
ZPRACOVNY KOŇSKÉ KRVE A KOŇSKÉHO SÉRA K FARMACEUTICKÝM, DIAGNOSTICKÝM NEBO LABORATORNÍM ÚČELŮM	1× ročně
ŠKVAŘÍRNY A TAVÍRNY TUKŮ Z MATERIÁLŮ 3. KATEGORIE	1× ročně
ZPRACOVNY LOVECKÝCH TROFEJÍ – PREPARACE	1× ročně
ZÁVODY NA VÝROBU BIOPLYNU A KOMPOSTÁRNY	1× ročně
ZPRACOVNY VLNY, SRSTI, ŠTĚTIN A PEŘÍ	1× ročně
PROVOZY NA FARMACEUTICKÉ ZPRACOVÁNÍ VŽP	1× ročně
SKLADY ZPRACOVANÝCH MATERIÁLŮ 1., 2. A 3. KATEGORIE	1× ročně
ZPRACOVÁNÍ MLÉKA A KOLOSTRA NEURČENÉHO PRO LIDSKOU SPOTŘEBU	1× ročně
TUKOVÉ ZÁVODY – OLEOCHEMIE	1× ročně
SBĚRNÁ STŘEDISKA VEDLEJŠÍCH ŽIVOČIŠNÝCH PRODUKTŮ	1× ročně
ZÁVODY NA PŘECHODNOU MANIPULACI S VŽP – PŘEKLADIŠTĚ	1× měsíčně
ZÁVODY NA PŘECHODNOU MANIPULACI S VŽP - OŠETŘENÍ KŮŽÍ	1× ročně
SPALOVNY A SPOLUSPALOVNY	1× ročně
ZÁVODY NA ZPRACOVÁNÍ VČELAŘSKÝCH PRODUKTŮ MIMO LIDSKOU SPOTŘEBU	1× ročně
JINÁ ČINNOST ZÁVODU NA ZPRACOVÁNÍ VŽP	1× ročně

Tabulka č. 17) Přehled správních řízení zahájených z podnětu KVS a dalších vybraných opatření KVS za ČR v roce 2014 a 2015

Typ správního aktu	2014	2015
počet zahájených správních řízení a příkazů	298	331
počet vydaných rozhodnutí o pokutě	210	378
počet vydaných rozhodnutí o závazných pokynech	10	14
počet vydaných rozhodnutí o MVO (bez ohledu na nabytí právní moci)	56	27
počet vydaných opatření podle § 53 veterinárního zákona	138	507
počet předběžných opatření	25	11
rozhodnutí o pozastavení či odejmutí schválení podle § 22 veterinárního zákona	5	12
počet zastavených řízení	37	50
počet pravomocných příkazů vydaných podle § 150 správního řádu	1 272	1579
počet blokových pokut	42	373
celkový počet správních aktů	2 093	27
celková výše uložených pokut včetně blokových v Kč	20 230 199,00	22 533 860

ÚSKVBL

Do tohoto systému úředních kontrol je ÚSKVBL zapojen národní referenční laboratoří pro sledování reziduí veterinárních léčiv, která provádí analýzy látek skupiny A a reziduí sedativ (sk. B2d) vyhlášky č. 291/2003 Sb., ve znění vyhlášky č. 375/2006 Sb., ve vzorcích potravin živočišného původu odebraných v rámci:

- plánu pravidelného sledování (monitorování) přítomnosti nepovolených látek, reziduí a látek kontaminujících v potravinovém řetězci v ČR, který provádí ÚVS SVS,
- plánu kontroly reziduí a kontaminantů v dovážených komoditách ze třetích zemí na pohraniční veterinární stanici (PVS) Praha – Ruzyně, který provádí ÚVS SVS,
- běžného veterinárního hygienického dozoru, který provádí KVS/MěVS.

Výsledky těchto analýz předává ÚSKVBL příslušným orgánům státního veterinárního dozoru (KVS/MěVS včetně PSV Praha - Ruzyně a ÚVS SVS), kterým slouží jako podklady pro jejich rozhodnutí. ÚVS SVS výsledky monitoringu hodnotí a každoročně předkládá Komisi vždy do 31. března, dále je předkládá MZe a zveřejňuje je formou informačního bulletinu na oficiálních stránkách ÚVS SVS (viz zpráva z úředních kontrol SVS ČR – 6.b).

Dále se ÚSKVBL podílí na tomto systému úředních kontrol prostřednictvím mimořádných inspekcí provedených ve spolupráci s příslušnými krajskými veterinárními správami SVS v případě pozitivních nálezů zakázaných látek nebo nevyhovujících nálezů reziduí VLP ve vzorcích živočišných tkání nebo produktů.

SZPI

9.1 b) Úřední kontroly potravin a hygieny potravin, celkové výsledky

(V kapitole jsou zahrnuty potraviny jiného než živočišného původu a potraviny živočišného původu)
Hlavní směr kontrolní činnosti SZPI se v roce 2015 odvíjel od dvou strategických dokumentů – Jednotného integrovaného víceletého vnitrostátního plánu kontrol ČR pro léta 2013-2015 a Střednědobé koncepce SZPI schválené na období 1. 1. 2015 - 31. 12. 2017.

Na základě těchto dvou dokumentů byla u provozovatelů potravinářských podniků prováděna kontrola, která vycházela ze zásad hodnocení rizika.

Jednalo se zejména o kontroly dodržování hygienických požadavků, kontroly bezpečnosti potravin, sledovatelnosti potravin a dalších požadavků, které vyplývají ze zásady, že primární odpovědnost za dodávání bezpečných potravin má provozovatel potravinářského podniku.

Nedílnou součástí činnosti SZPI jsou kontroly označování potravin, jakosti a dále aktivity zaměřené na odhalení klamavého označení. Další formou kontroly byly audity provozovatelů zaměřené na posouzení účinnosti zavedených systémů pro zajištění bezpečných a kvalitních potravin.

Zcela novým aspektem byla v roce 2015 úřední kontrola vykonávaná SZPI u provozovatelů potravinářských podniků působících ve sféře společného stravování. V této oblasti má SZPI od 1. 1. 2015 totožné kompetence jako orgány ochrany veřejného zdraví. Tato změna významně zasáhla do organizace úředních kontrol. Počátkem roku 2015 bylo vedením SZPI stanoveno, že přibližně jedna třetina ze všech kontrol vykonaných v roce 2015 bude vykonána u provozoven v sektoru společného stravování a tento záměr se podařilo naplnit.

Další relativně zásadní změnou v kompetencích SZPI bylo zahájení kontrol reklamy, a to od srpna roku 2015.

Dozor nad dovozem potravin rostlinného původu ze třetích zemí vykonává SZPI v úzké spolupráci s orgány celní správy. Kontrola dovozu je zaměřena zejména na rizikové komodity, které dle bezprostředně závazných předpisů EU podléhají zvláštnímu režimu dovozu a při vstupu musí být podrobeny systematické nebo namátkové kontrole.

S návazností na bezpečnost potravin se v roce 2015 uskutečnily i další kontroly rozsáhlejšího charakteru, např. plánovaná kontrola cizorodých látek v potravinách a plánovaná mikrobiologická kontrola.

Specifickými a velmi účinnými kontrolami sloužícími k odstranění potravin z trhu, které nesplnily požadavky na bezpečnost, byly kontroly v rámci systému rychlého varování pro potraviny a krmiva (RASFF).

Významným neopomenutelným směrem kontroly byly aktivity vůči klamavě označeným a falšovaným potravinám, rozšířené v roce 2015 i do oblasti společného stravování, s cílem chránit ekonomické zájmy spotřebitele a přispívat k vytvoření rovných podmínek na trhu pro všechny podnikatele.

9.2 b) Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů a výrobků

V roce 2015 provedli inspektoři SZPI celkem 43 483 vstupů do provozoven potravinářských podniků, provozoven společného stravování, celních skladů a internetových obchodů. Z tohoto celkového počtu bylo 21 710 vstupů provedeno v maloobchodní síti, 15 051 v provozovnách společného stravování, 8 296 ve výrobě, 1 969 ve velkoskladech, 601 v prvovýrobě, 788 v celních skladech a 470 v ostatních místech (např. při přepravě apod.).

V roce 2015 bylo zjištěno celkem 3 841 nevyhovujících šarží potravin a ostatních výrobků.

Počty nevyhovujících šarží podle země původu jsou následující: 1 713 šarží bylo původem z ČR, 911 pocházelo ze států EU (mimo ČR) a 295 ze třetích zemí. U 922 nevyhovujících šarží nebyl původ uveden.

Z uvedeného vyplývá, že nejvyšší počet nevyhovujících šarží byl původem z ČR. To je dáno převažující tuzemskou produkcí na našem trhu, a to především u některých skupin výrobků (pekařských, cukrářských, mléčných, masných, lahůdek atd.). Dalším důvodem může být také větší množství kontrolních míst potravin, které pocházejí z ČR, oproti potravinám dovozovým. Rozdělení počtu nevyhovujících šarží podle místa kontroly je následující: v maloobchodní síti bylo zjištěno 3 172 nevyhovujících šarží, ve výrobě nevyhovělo 183 šarží, ve velkoobchodě 142 šarží a na ostatních místech, včetně provozoven společného stravování, bylo jako nevyhovující hodnoceno 344 šarží.

Z pohledu jednotlivých komodit byla nejvyšší procenta nevyhovujících šarží zjištěna u čokolád a cukrovinek (71 %), medu (45 %), dehydratovaných výrobků (38 %), vína (36 %), nealkoholických nápojů (34 %), kakaa a směsi kakaa s cukrem (33 %), přídatných a aromatických látek (33 %), mléčných výrobků (28 %), tabákových výrobků (24 %), masných výrobků (23 %), vajec a vaječných výrobků (23 %).

Tabulka č. 7: Počty kontrol (vstupů do provozoven), 2007 – 2015

Rok		Místo kontroly				
	Maloobchod	Výroba	Velkoobchod	Společné stravování	Ostatní	Celkem
2007	19 781	7 956	1 854	-	81	29 672
2008	22 426	7 994	1 961	-	78	32 459
2009	25 428	7 366	1 861	-	151	34 806
2010	28 534	6 705	2 076	-	221	37 536
2011	25 845	10 266	2 667	-	194	35 871
2012	26 088	9 001	1 858	-	269	35 136
2013	25 961	8 967	1 728	-	567	35 686
2014	25 394	9 011	2 665	-	584	35 361
2015	21 710	8 296	1 969	15 051	470	43 483

Tabulka č. 8: Počty nevyhovujících vzorků podle komodit 2007 - 2015

Komodita	Nevyhovující vzorky (počet), rok								
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Brambory	228	150	147	108	58	76	125	92	107
Cukrářské výrobky a těsta	50	105	77	89	43	50	50	62	50
Káva, kávoviny, čaj	85	75	56	62	22	50	37	51	30
Čerstvá zelenina, čerstvé houby	959	938	464	501	400	452	441	546	326
Čerstvé ovoce	728	644	329	440	330	288	437	384	246
Čokoláda, cukrovinky	249	387	405	402	415	308	615	505	557
Dehydrat. výrobky a ochucovadla	37	311	75	109	151	117	86	100	59

Drůbež, vejce	280	154	73	-	-			-	-
Vejce, vaječné výrobky	-	-	-	14	11	92	38	18	21
Jedlé tuky a oleje	47	35	25	19	21	20	26	37	16
Kakao, směsi kakaa s cukrem	1	2	2	1	0	10	3	2	7
Káva pražená, extrakty	74	43	30	-	-			-	-
Koření	6	35	20	34	13	34	23	24	26
Lihovarnické výrobky	61	128	84	76	51	308	84	40	56
Luštěniny, olejnatá semena	10	28	21	28	21	23	28	54	25
Masné výrobky	484	533	524	423	310	514	442	398	369
Med	43	16	14	5	20	24	40	49	66
Mléčné výrobky	351	354	351	290	187	238	280	371	265
Mlýnské obilné výrobky	58	99	50	98	91	85	53	59	62
Mrazírenské výrobky	167	65	78	-	-			-	-
Nealkoholické nápoje	56	91	101	92	128	153	61	214	243
Obilniny	2	5	8	17	11	11	2	3	3
Pekařské výrobky	247	279	299	243	204	191	163	223	227
Pivo	3	22	13	20	39	25	23	29	35
Pokrmy	-	-	-	-	-	-	-	-	60
Přídatné, aromatické látky	15	4	0	13	1	0	3	16	6
Přírodní sladidla	6	7	4	2	3	2	4	6	0
Ryby, vodní živočichové	53	51	85	110	93	51	34	37	48
Studená kuchyně	374	265	250	204	93	74	96	96	75
Skořápkové plody	49	58	60	51	59	59	51	50	42
Škrob, škrobové výrobky	2	7	5	2	3	0	7	4	1
Tabákové výrobky	15	6	4	19	2	2	3	2	22
Těstoviny	7	67	46	61	65	37	19	14	8
Vína jiná než révová	2	8	4	4	5	27	13	7	1
Víno	542	518	575	397	361	317	392	448	515
Výrobky z brambor	14	4	12	19	6	16	8	4	11
Zmrzliny, mražené krémy	49	50	42	50	145	74	75	43	69
Zpracované ovoce a zelenina	207	238	164	-	-			-	-
Zpracované ovoce	-	-	-	103	80	70	108	59	52
Zpracované zelenina a houby	-	-	-	155	90	133	122	109	53
Zvláštní výživa, doplň. stravy	66	132	104	164	74	118	66	103	52
Ostatní, nezařazené	-	-	10	58	28	46	28	17	25
Celkem	**5 553**	**5 878**	**4 581**	**4 483**	**3 634**	**4 095**	**4086**	**4 276**	**3 841**

Pozn. v roce 2010 byl změněn číselník komodit, proto jsou některé položky nevyplněné

Kontrola mikrobiologických požadavků

Kontrola dodržování mikrobiologických požadavků na potraviny probíhala v roce 2015 v laboratořích, a některá hodnocení, např. zda potraviny nevykazují nežádoucí změny způsobené mikrobiální činností, popřípadě nežádoucí růst mikroorganismů (plísně viditelné pouhým okem, hniloba), byla prováděna přímo na místě kontroly (v prodejnách, ve skladech apod.).

V roce 2015 bylo dodržování mikrobiologických požadavků zkontrolováno celkem u 4 853 šarží potravin, z toho bylo zkontrolováno 2 388 šarží přímo na místě a 2 465 šarží prostřednictvím odebraných vzorků v laboratořích. Kontrolou na místě bylo zjištěno 219 šarží nevhodných k lidské spotřebě, v laboratořích pak bylo zjištěno 40 šarží potravin, které nebyly bezpečné, nevyhověly požadavkům na hygienu výrobního procesu nebo nevyhověly jakostním požadavkům. Kromě běžně prováděných kontrol byla součástí zjišťování úrovně mikrobiologické čistoty potravin tzv. plánovaná mikrobiologická kontrola. Počty kontrolovaných šarží z této kontroly jsou zahrnuty v celkovém přehledu kontrolovaných vzorků.
Z hlediska jednotlivých potravinářských oborů bylo nejvíce šarží, které nebyly po provedené kontrole považovány za bezpečné, zjištěno v masných výrobcích (72 šarží), v mléčných výrobcích (49 šarží), v čerstvé zelenině (46 šarží) a čerstvém ovoci (16 šarží). Nejčastější příčinou porušení bezpečnosti byl nárůst plísně viditelné pouhým okem, hniloba a kažení způsobené mikrobiální činností.

Výsledky laboratorních rozborů

Mikrobiologické rozbory potravin podle požadavků stanovených nařízením Komise (ES) č. 2073/2005, o mikrobiologických kritériích pro potraviny, v platném znění, jsou zajišťovány externími akreditovanými laboratořemi Eurofins Bel/Novamann s.r.o., pracoviště Nové Zámky a EUROFINS CZ, s.r.o., pracoviště Praha - Hloubětín. Rozbory balených vod na mikrobiologické požadavky stanovené vyhláškou č. 275/2004 Sb., o požadavcích na jakost a zdravotní nezávadnost balených vod a způsobu jejich údržby, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláškou č. 252/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, ve znění pozdějších předpisů, zajišťují rovněž externí laboratoře EUROFINS CZ, s.r.o., pracoviště Praha - Hloubětín a Eurofins Bel/Novamann s.r.o., pracoviště Piešťany. Všechny externí akreditované laboratoře zajišťující rozbory potravin a balených vod splňují požadavky na úřední laboratoře podle nařízení (ES) č. 882/2004, o úředních kontrolách, v platném znění.

Z celkem 2 465 šarží potravin, ledu a balených vod odebraných na mikrobiologická vyšetření do laboratoří byl zaznamenán nevyhovující výsledek u 40 šarží potravin. Příčinou porušení mikrobiologických kritérií byly nálezy patogenní bakterie *Listeria monocytogenes*, a to ve dvou šaržích výrobků studené kuchyně. Dále nálezy *Salmonella* spp. ve dvou šaržích cukrářských výrobků, v jedné šarži výrobků studené kuchyně (šunkový chlebíček) a v jedné šarži hovězího sekaného masa. V jedné šarži chlazeného kuřecího masa byla nalezena *Salmonella* Enteritidis.

U čtyř šarží cukrářských výrobků bylo překročeno kritérium hygieny výrobního procesu pro indikátorové mikroorganismy čeledi Enterobacteriaceae, jejichž výskyt vypovídá o mikrobiologické jakosti účinnosti tepelného ošetření a opětovné kontaminaci ve výrobním procesu. Překročení hygienických limitů taktéž pro Enterobacteriaceae bylo dále zjištěno u 7 šarží nebalených zmrzlin.

U jedné šarže balené neperlivé pitné vody bylo zjištěno překročení mezní hodnoty pro koliformní bakterie. Tato stejná šarže vody nevyhověla i v jakostních ukazatelích počet kolonií při 22 °C a 36 °C. V parametru počty kolonií při 22 °C nevyhověly tři šarže balených pitných vod a v parametrech počet kolonií při 22 °C a 36 °C nevyhověla jedna šarže balené

pitné vody. Tyto organotrofní bakterie představují indikátory obecné kontaminace a jsou považovány za hygienicky méně významné, přesto signalizují např. nedodržení správné výrobní praxe nebo nevhodnou teplotu při skladování, resp. distribuci.

V rámci provozů společného stravování byly z výrobníků odebírány vzorky ledu určeného do nápojů ke zjištění úrovně zabezpečení hygienického prostředí výroby. Celkem nevyhovělo 17 vzorků z toho tři vzorky z důvodu nálezu koliformních bakterií. V ostatních případech se jednalo o nevyhovující výsledky v parametru počet kolonií při 22 °C a 36 °C.

Dále bylo zjištěno 5 nevyhovujících vzorků odebraných z míst a zařízení používaných při výrobě potravin z hlediska přítomnosti *Listeria monocytogenes.*

Tabulka č. 9: Výsledky kontroly mikrobiologických požadavků 2015

Komodita	**Celkem kontrolovaných šarží**	**Kontrola na místě**	**Rozbory v laboratořích**		
		Počty šarží nevhodných k lidské spotřebě z důvodu hniloby, kažení nebo rozkladu	**Celkem vyšetřených šarží**	**Počty šarží nevhodných k lidské spotřebě z důvodu zjištění mikroorganismu**	**Počty šarží nevyhovujících požadavkům na jakost/hygienu výrobního procesu/z hlediska nárůstu plísní**
Zvláštní výživa, doplňky stravy	25	1	22	0	0
Ryby, vodní živočichové	54	2	39	0	0
Maso balené, masné polotovary, masné výrobky	640	70	166	2 (*Salmonella* spp., *Salmonella* Enteritidis)	0
Lahůdkářské výrobky a ostatní výrobky studené kuchyně	611	1	543	~~5~~ 3 (*Listeria monocytogenes, Salmonella* spp.)	0
Čokoláda, cukrovinky	45	0	3	0	0
Med	4	0	4	0	0
Káva, kávoviny, čaj	4	0	0	0	0
Koření	6	1	1	0	0
Dehydratované výrobky, tekutá ochucovadla, dresinky, sůl, hořčice	8	0	7	0	0
Balené vody – kojenecké, pramenité, přírodní minerální vody a balené pitné vody	186	0	177	0	5 (*koliformní bakterie*, počty kolonií při 22 °C a 36 °C)
Luštěniny, olejnatá semena	18	0	6	0	0
Jedlé tuky, oleje	1	1	0	0	0
Mléčné výrobky	421	49	66	0	0
Zpracované ovoce	93	7	9	0	0
Zpracovaná zelenina, zpracované houby, naklíčená semena	136	4	108	0	0
Čerstvá zelenina, čerstvé houby	502	46	48	0	0
Čerstvé ovoce	324	16	2	0	0
Skořápkové plody	144	5	1	0	0
Brambory, výrobky z brambor	9	0	0	0	0

Škrob, škrobové výrobky	1	0	0		
Mlýnské obilné výrobky	45	0	4	0	0
Těstoviny	6	1	2	0	0
Pekařské výrobky	228	13	5	0	0
Cukrářské výrobky a těsta	772	0	743	2 (*Salmonella* spp.)	4 (*Enterobacteriaceae*)
Zmrzliny, mražené krémy	120	0	117	0	7 (*Enterobacteriaceae*)
Vejce, vaječné výrobky	18	0	13	0	0
Ostatní potraviny jinde nezařazené včetně zmrazených	71	0	69	0	17 (*koliformní bakterie*, počet kolonií při 22°C a 36°C)
Pokrmy	361	2	310	0	0
Celkem	4 853	219	2 465	7	33
Hygiena provozu	1 046	0	1 046	0	5 (*L.monocytogenes*)
CELKEM	**5 899**	**219**	**3 511**	**7**	**38**

Přehled kontroly vybraných skupin cizorodých látek

V roce 2015 bylo v rámci kontroly cizorodých látek zkontrolováno celkem 5 206 šarží potravin, z nichž 272 šarží bylo nevyhovujících. Největší počet odebraných vzorků byl zaměřen na stanovení pesticidů, mykotoxinů a chemických prvků a dále na stanovení konzervantů a barviv.

Za účelem stanovení pesticidů bylo zkontrolováno 1 289 šarží potravin. Nadlimitní množství reziduí pesticidů bylo zjištěno u 16 šarží. Jednalo se např. o čaje, zeleninu a ovoce nebo koření.

Do skupiny chemických prvků jsou zařazeny jak minerální látky jako sodík, draslík, hořčík, selen, vápník, zinek atp., tak chemické prvky kontaminující (arzen, cín, olovo, kadmium, měď, rtuť atp.). Celkem bylo zkontrolováno 528 šarží. Z toho byly 4 šarže potravin nevyhovující. V případě kontaminujících chemických prvků se jednalo o překročení povoleného nejvyššího přípustného množství v mase.

Za účelem stanovení dusičnanů bylo zkontrolováno 112 šarží potravin. Nadlimitní množství dusičnanů bylo zjištěno u 4 šarží. Jednalo se o 3 šarže balené vody a 1 šarži čerstvého špenátu.

Obsah barviv byl kontrolovaný v 438 šaržích potravin, nevyhovělo ~~38~~ 31 šarží, přičemž v 11 šaržích byla zjištěna přítomnost barviv ve výrobcích, které se nesmí přibarvovat, jako například víno, ovocné víno, med, zmrzlina a proslazené ovoce. V ostatních případech se jednalo o přítomnost barviv, která nebyla deklarována na obale.

Nejčastěji kontrolovaný analyt ze skupiny konzervantů byl oxid siřičitý a kyselina sorbová ve víně. Překročení maximálně přípustného množství oxidu siřičitého bylo zjištěno v 25 šaržích vína, v 1 šarži konzervovaného zelí a v 1 šarži ovocné šťávy. U 4 vzorků vína nebyla přítomnost oxidu siřičitého deklarována na obale. Překročení maximálně přípustného množství kyseliny sorbové bylo zjištěno v 5 šaržích vína. U 3 šarží džemu a 1 šarže ovocného nápoje nebyla přítomnost kyseliny sorbové deklarována na obale.

Z dalších konzervačních látek byla sledována např. kyselina benzoová a suma kyseliny benzoové a sorbové. Celkem byly ve skupině konzervantů provedeny rozbory ve vzorcích odebraných z 1 026 šarží, z nichž bylo 41 šarží vyhodnoceno jako nevyhovující. Ve 32 šaržích bylo zjištěno překročení maximálního přípustného množství konzervační látky ve výrobku a v 9 případech se jednalo o přítomnost konzervační látky nedeklarované na obale.

V případě nevyhovující šarže na obsah sladidel se jednalo o nepovolený přídavek sladidel do ovocné pomazánky.

Tabulka 10: Přehled vybraných skupin cizorodých látek (pesticidy, kontaminanty, aditivní látky)

Cizorodé látky	Celkový počet kontrolovaných šarží	Počet nevyhovujících šarží
Pesticidy	1 289	16
Kontaminanty		
Mykotoxiny	493	0
Chemické prvky	528	4
Dusičnany	112	4
PAH (polycyklické aromatické uhlovodíky)	46	0
Aditivní látky		
Barviva	438	31
Konzervanty	1 026	41
Sladidla	247	1

Kontrola reklamy

Kontrolu reklamy podle zákona č. 40/1995 Sb. SZPI prováděla v roce 2015 poprvé, kompetence k ní SZPI nabyla k 17. srpnu 2015, tedy ke dni, kdy v účinnost vstoupil zákon č. 202/2015 Sb.

V roce 2015 uskutečnila SZPI 10 kontrol reklamy u osmi kontrolovaných osob. Bylo zjištěno šíření šesti nevyhovujících reklamních sdělení. Zjištěná porušení byla nejčastěji řešena bez nutnosti uložení opatření (šíření reklamy bylo v době kontroly často již ukončeno, případně se KO a inspektor na nápravě nevyhovujícího stavu dohodli), uložena byla dvě opatření.

Kontrola v provozovnách společného stravování

SZPI zahájila v roce 2015 na základě nové kompetence, která jí byla svěřena při novele zákona č. 110/1997 Sb. o potravinách a tabákových výrobcích, dozor v provozovnách společného stravování. SZPI se tak stala vedle orgánů ochrany veřejného zdraví a Státní veterinární správy dalším dozorovým orgánem v segmentu stravovacích služeb. Stěžejní oblastí výkonu dozoru SZPI jsou na základě mezirezortní dohody zařízení společného stravování otevřeného typu jako např. restaurace, provozovny rychlého občerstvení, cukrárny, pivnice, herny, bary, stravování v rámci maloobchodu.

Koncepce kontroly SZPI ve společném stravování v roce 2015 vycházela z plánu ústředně řízených kontrol. Velká pozornost byla věnována kontrole hygienických požadavků stanovených v nařízení (ES) č. 852/2004 o hygieně potravin. Kontroly v provozovnách společného stravování v roce 2015 byly rovněž zaměřeny na prověření nové povinnosti provozovatelů zpřístupnit spotřebitelům informaci o alergenech. Dlouhodobým cílem kontrolní činnosti SZPI v oblasti stravovacích služeb je rovněž postihovat případy klamání spotřebitele a falšování potravin. Kontrola prodeje rozlévaných lihovin v provozovnách společného stravování, jejímž cílem bylo ověřit požadavky na bezpečnost a jakost lihovin a rovněž požadavky a povinnosti stanovené zákonem č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu, byla další důležitou oblastí zaměření kontrol SZPI v sektoru stravovacích služeb.

V průběhu roku 2015 provedli inspektoři SZPI celkem 15 051 kontrol provozoven společného stravování, při 4 824 kontrolách bylo zjištěno porušení platných právních předpisů. Nejčastějším důvodem nevyhovujícího zjištění při kontrolách v provozovnách společného stravování bylo porušení hygienických požadavků. Z celkového počtu 9 556 kontrol zaměřených na hygienické požadavky bylo při 3 454 kontrolách zjištěno nedodržení požadavků stanovených nařízením (ES) č. 852/2004 o hygieně potravin, což představuje 36,2 %. V řadě případů se jednalo o nesplnění elementárních hygienických požadavků, které vedlo k uložení zákazu užívání provozovny nebo její části. V průběhu roku 2015 bylo z důvodu nepřijatelných hygienických podmínek uzavřeno celkem 144 provozoven

společného stravování. Uzavřené provozovny společného stravování představovaly 65,2 % všech uzavřených potravinářských provozoven, což signalizuje závažné problémy se znalostí a naplňováním hygienických požadavků u určité části provozovatelů společného stravování.
S účinností od 1. 1. 2015 byla zákonem č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích stanovena nová povinnost provozovatelů zařízení společného stravování poskytovat konečnému spotřebiteli informace o alergenních látkách použitých při přípravě pokrmů. Inspektoři SZPI provedli v průběhu roku 2015 celkem 4 701 kontrol, při kterých bylo prověřeno, zda provozovatelé spotřebitelům zpřístupnili informaci o alergenních látkách v nabízených pokrmech. Výsledky kontrol ukázaly, že většina provozovatelů společného stravování včas zaznamenala a zareagovala na novou právní úpravu. Nicméně při 844 kontrol (tj. přibližně v 18 % kontrol) bylo zjištěno porušení § 9a zákona o potravinách, povinnost poskytnout spotřebiteli informace o alergenech nebyla provozovatelem splněna nebo byla splněna pouze částečně. Při kontrolách byla rovněž prověřována pravdivost poskytovaných údajů o alergenech. Kontroly ukázaly, že v některých případech poskytované informace o alergenech nesouhlasily s použitou recepturou nebo složením a označením použitých surovin. Při cílených kontrolních akcích bylo odebráno celkem 106 vzorků pokrmů ke stanovení vybraných alergenních látek. Laboratorní analýzy prokázaly u 24 vzorků pokrmů (tj. u 22,6 % vzorků) přítomnost alergenní látky, o které spotřebitel nebyl informován.

Kontrola označování a jakosti

Důležitou součástí činnosti SZPI je kontrola označování potravin a výrobků a kontrola dodržování jakostních požadavků.
Výsledky kontroly označování zahrnují kontrolu údajů uvedených na obalech potravin a výrobků, na jejich vnějších obalech a na dokumentech, které se k nim vztahují. Při kontrole označování se posuzuje, zda byly uvedeny všechny povinné údaje a zda byly uvedeny správným způsobem (jak formálně požadují právní předpisy); dále také pravdivost uváděných údajů, jestli je spotřebitel správně informován o vlastnostech potravin, není-li uváděn v omyl, není-li klamán (zda se nejedná o potraviny falšované). Výsledky kontrol označování zahrnují rovněž kontrolu dodržování dat použitelnosti a dat minimální trvanlivosti. Kontrola jakosti probíhá v přímé návaznosti na kontrolu označování. Zahrnuje kontrolu jakostních požadavků závazně stanovených právními předpisy anebo jakostních požadavků, které provozovatel deklaruje nad rámec právních předpisů. Kontrola jakosti a označování chrání ekonomické zájmy spotřebitelů a přispívá k vytváření rovných podmínek na trhu pro všechny provozovatele.
V rámci kontroly označování zjistili inspektoři SZPI v roce 2015 celkem 4 034 šarží potravin, z nichž bylo celkem 1 710 šarží potravin nevyhovujících. Při kontrole jakostních analytických požadavků (fyzikální a chemické požadavky na jakost) se jednalo celkem o 396 nevyhovujících šarží a při kontrole senzorických požadavků (smyslové jakostní požadavky) bylo zjištěno celkem 1 416 nevyhovujících šarží.

Kontrola výroby

V průběhu roku 2015 uskutečnili inspektoři SZPI celkem 8 296 kontrol provozoven výrobců potravin (provozovatelů těch potravinářských podniků, kteří vyrábějí nebo balí potraviny nebo suroviny) a 601 kontrol bylo provedeno u prvovýrobců potravin (provozovatelů potravinářských podniků, kteří se zabývají pěstováním plodin včetně sklizně či sběrem volně rostoucích plodů). Z toho 59 kontrol ve výrobě potravin bylo provedeno formou auditu zavedeného systému založeného na zásadách HACCP, prověření funkčnosti tohoto systému, posouzení stavu plnění stanovených kritérií a posouzení úrovně traceability. V rámci těchto jednotlivých kontrol byly provedeny kontroly s cíleným zaměřením na hygienu, systémy založené na zásadách HACCP, označování, dokumentaci, data použitelnosti a trvanlivosti apod., u prvovýroby navíc i na dodržování právních předpisů při zemědělském hospodaření v rámci tzv. „Cross Compliance“ - Kontroly podmíněnosti za účelem čerpání určitých typů

zemědělských dotací a podpor. Kontrolami bylo prověřeno 4 613 provozoven potravinářských podniků, z toho 4 131 zabývajících se výrobou potravin a 482 provozujících prvovýrobu. U některých provozovatelů potravinářských podniků byly kontroly provedeny opakovaně. Důvodem pro to byla např. kontrola plnění opatření nebo nutná vyšší četnost kontrol jako výsledek hodnocení rizika daného provozu.
Koncepce kontroly ve výrobě potravin v roce 2015 vycházela z plánu ústředně řízených kontrol, z plánu auditů, z rizikové analýzy žadatelů z řad prvovýrobců o dotace, dále z plánů jednotlivých inspektorátů a rovněž z aktuální situace během roku 2015 (například kontroly ve výrobě k došetření nedostatků v maloobchodě, které byly evidentně způsobeny výrobcem). Cílem kontrol výroby potravin a prvovýrobců bylo především posoudit dodržování ustanovení příslušných právních předpisů týkajících se požadavků na osobní a provozní hygienu a požadavků na systémy vnitřní kontroly výrobců se zaměřením na bezpečnost potravin (především požadavky nařízení (ES) č. 852/2004, v platném znění). Inspektoři rovněž kontrolovali, jak výrobci dodržují své vlastní kontrolní postupy založené na zásadách HACCP.
V roce 2015 prováděla SZPI u výrobců potravin také kontroly s cíleným zaměřením na splnění dalších ustanovení právních předpisů. Jednalo se například o odběry vzorků pro kontrolu bezpečnosti a jakosti potravin, o hodnocení správného označování a obchodní úpravy potravin přímo na provozovně, o kontroly průvodní dokumentace k potravinám, o kontroly obalů nebo o kontroly plnění uloženého opatření apod.

Kontroly postupů souvisejících se zemědělskou prvovýrobou
V případě kontrol prováděných u prvovýrobců se SZPI zaměřuje především na dodržení obecných hygienických podmínek stanovených nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004, na bezpečnost a sledovatelnost potravin dle požadavků nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002.
U prvovýrobců, kteří v daném roce žádali o dotace, SZPI prováděla rovněž kontroly podmíněnosti (Cross Compliance). Kontrolami podmíněnosti je ověřováno dodržování povinných požadavků na hospodaření uvedených v Příloze II nařízení EP a R (ES) č. 1306/2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky, a to v článcích 14, 17, 18, 19 nařízení EP a R (ES) č. 178/2002.
V roce 2015 bylo provedeno celkem 590 kontrol u 433 kontrolovaných osob (prvovýrobců). Požadavky na bezpečnost potravin byly hodnoceny ve 394 případech, na hygienické podmínky ve 106 případech. Ve 420 případech bylo ověřováno splnění základních povinností ze strany PPP (zejména zahájení výkonu činnosti), ve 424 případech požadavky na sledovatelnost dle nařízení EP a Rady č. 178/2002 (ES), jakostní požadavky ve 33 případech, požadavky na označování v 29 případech a balení v 8 případech. Kontrola systému bezpečnosti potravin založených na systému HACCP ve 38 případech.
V rámci úředních kontrol u prvovýrobců nebylo SZPI ve 13 případech oznámeno zahájení předmětu výkonu činnosti dle § 3 zákona č. 110/1997 Sb. V 6 případech nebyly zajištěny hygienické požadavky stanovené v Příloze I nařízení (ES) č. 852/2004.
Ve 4 případech nebyly dodrženy požadavky na bezpečnost potravin, ve 2 případech nebyl zaveden systém na zásadách HACCP a v jednom případě nebylo splněno uložené opatření.
V roce 2015 bylo provedeno 332 kontrol podmíněnosti v oblasti bezpečnosti potravin. Při kontrolách podmíněnosti bylo v jednom případě zjištěno porušení kontrolovaného požadavku.

Kontrola ozařovny
Na území ČR byly ošetřovány potraviny a suroviny ionizujícím zářením v jediné schválené ozařovně na ozařování potravin, ve společnosti Bioster, a.s., Veverská Bítýška.
Ve společnosti Bioster, a.s. proběhly v roce 2015 ze strany SZPI celkem 2 kontroly, při kontrole nebyly zjištěny skutečnosti vedoucí k odejmutí povolení k ozařování potravin.

V roce 2015 bylo ošetřeno ozařovnou Bioster, a.s. celkem 28,32 tun potravin a surovin. Průměrná absorbovaná dávka byla 6,33 kGy. Veškeré výsledky kontrol jsou hlášeny Evropské komisi v pravidelných ročních intervalech.
SÚJB (Státní úřad pro jadernou bezpečnost) je zodpovědný za vydávání povolení a následnou kontrolu zdroje ionizujícího záření a provádí rutinně jako součást své kontrolní činnosti kontrolu ozařovačů určených pro ozařování potravin z hlediska radiační ochrany a havarijní připravenosti.
Společnost Bioster, a.s., je držitelem povolení SÚJB čj. 6243/2011 ze dne 21. 3. 2011 k provozu pracoviště III. kategorie s průmyslovým ozařovačem a povolení SÚJB čj. 3415/2011 ze dne 28. 2. 2011 k nakládání se zdroji ionizujícího záření způsobem používání.

Kontrola obchodu

Inspektoři SZPI uskutečnili v roce 2015 celkem 21 710 kontrol provozoven v maloobchodní síti a 1 969 kontrol bylo provedeno ve velkoskladech. Z toho 14 jednotlivých kontrol obchodů bylo provedeno formou auditu zavedeného systému založeného na zásadách HACCP, prověření funkčnosti tohoto systému, posouzení stavu plnění stanovených kritérií a posouzení úrovně traceability.
Kontrolovány byly zejména ty povinnosti, které mohou prodejci přímo ovlivnit, což představuje například bezpečnost potravin v souvislosti s podmínkami skladování, dodržování teplotních režimů u chlazených a mražených potravin, dodržování hygienických požadavků při prodeji potravin, správnost údajů uváděných při prodeji nebalených či zabalených potravin, vybavení prodejen podle sortimentu prodávaného zboží, dodržování dat použitelnosti a minimální trvanlivosti apod. Kontrola prověřila celkem 11 480 provozoven potravinářských podniků zabývajících se prodejem potravin v maloobchodu a 783 provozoven velkoobchodních potravinářských podniků. I v obchodní sféře musely být některé provozovny kontrolovány v daném roce vícekrát, a to ze stejných důvodů jako tomu bylo u výrobců.
Z pohledu jednotlivých komodit v obchodní síti byla kontrola v roce 2015 zaměřena nejvíce na čerstvé ovoce, zeleninu či houby (dále jen „OZ“), a to do velké míry vlivem zákazu dovozu zemědělských produktů a potravin původem z EU do Ruské federace v létě roku 2014 a na to navazujícího provádění nových kontrol informační povinnosti dle nařízení vlády č. 211/2014 Sb. (později nahrazeno vyhláškou č. 320/2014 Sb. a aktuálně účinnou vyhláškou č. 172/2015 Sb.), u vybraných dovozových potravin - OZ. Dalšími komoditami s četnější frekvencí kontrol byly v roce 2015 masné výrobky, s odstupem potom víno, mléčné výrobky, pekařské výrobky a čokoláda s cukrovinkami. Náležitá pozornost byla zaměřena také na další komodity, které jsou významné z pohledu spotřebního koše, popřípadě se vyskytl jiný důvod věnovat jim zvýšenou kontrolní pozornost.

Značná pozornost byla také věnována kontrole hygienických podmínek prodeje a kontrole systémů bezpečnosti potravin založených na zásadách HACCP. Pokud byly v obchodní síti zjištěny nedostatky, které evidentně nevznikly jako důsledek nesprávného postupu prodejce, ale byly způsobeny pochybením některého z dodavatelů výrobků (jako je třeba neodpovídající označení balených výrobků, některé typy porušení bezpečnosti potravin anebo případy falšovaných potravin), sloužily pak především jako podněty k dořešení takových případů v místě jejich vzniku – tedy u zpracovatele, balírny, předchozího distributora nebo u dovozce.

Kontrola jakosti, bezpečnosti a původu lihovin a kontrola dodržování pravidel stanovených pro prodej rozlévaných lihovin pro přímou spotřebu v provozovnách společného stravování

S ohledem na metanolovou kauzu je lihovinám věnována stále zvýšená pozornost. Kromě pravidelných, běžných kontrol proběhla v roce 2015 kontrola zaměřená na prověření jakosti a bezpečnosti lihovin. SZPI se zaměřila na lihoviny pro přímou spotřebu nabízené v provozovnách společného stravování. Byly provedeny také kontroly dokladů o původu zboží, dodržování pravidel pro prodej rozlévaných lihovin pro přímou osobní spotřebu

stanovené v zákoně č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu a kontroly povinnosti mít pro prodej lihovin koncesi.

V průběhu kontrolní akce bylo provedeno 1 107 vstupů do provozoven. Bylo prověřeno 947 kontrolovaných osob. Bylo hodnoceno celkem 89 vzorků lihovin. V laboratoři bylo analyzováno 83 vzorků na kontrolu jakosti, bezpečnosti lihovin, průkaz denaturačních činidel.

Z celkového množství nevyhověly 4 vzorky. U všech 4 vzorků nevyhověl obsah etanolu.

Ve 4 případech byl zjištěn prodej lihovin bez koncese. Ve 12 případech nebyly v době kontroly k dispozici doklady o původu zboží. V 8 případech byly doklady o původu doloženy v rámci součinnosti. U 16 kontrolovaných osob byl zjištěn nákup lihu od neregistrovaného distributora. Neznačený líh byl zajištěn nebo zakázán. Neznačený líh zajištěný SZPI byl předán Celní správě ČR.

Na nevyhovující lihoviny byly uloženy zákazy uvádění do oběhu 9,55 l lihovin v hodnotě 4 720 Kč.

Kontrola medu

V roce 2015 proběhly dvě mimořádné kontroly medů. První z nich byla kontrola autenticity medů v rámci Koordinovaného plánu doporučeného Komisí a druhá byla kontrola medů pocházejících z jiných zemí, než je ČR zaměřená na stanovení přítomnosti reziduí farmakologicky účinných látek.

Kontrola autenticity medů v rámci Koordinovaného plánu doporučeného Komisí

V roce 2015 proběhla ústředně řízená akce Kontrola autenticity medů v rámci Koordinovaného plánu doporučeného Komisí, která byla zaměřena na falšování medů ve smyslu přidávání exogenních cukrů nebo cukerných produktů, klamání ohledně geografického původu a dále stanovení vybraných jakostních požadavků. SZPI do kontroly zahrnula i stanovení barviva karamel E150d, což byla analýza nad rámec Koordinovaného plánu doporučeného Komisí.

V rámci této kontrolní akce bylo hodnoceno celkem 48 šarží medu. Bylo zkontrolováno 20 kontrolovaných osob, 30 provozoven.

Z celkem 48 hodnocených šarží medu bylo 8 šarží vyhodnoceno jako nevyhovujících (16,7 %). Nevyhovující (nižší) aktivita diastázy byla zjištěna u 3 šarží. U 1 šarže nevyhověl i obsah HMF. Ve 3 případech nevyhověl geografický původ medu. Přítomnost barviva karamel E150d byla zjištěna u 1 šarže. Cizí cukry byly zjištěny u 2 šarží. V některých případech bylo zjištěno více nevyhovujících parametrů zároveň.

Mimořádná kontrola medů pocházejících z jiných zemí než je ČR zaměřená na stanovení přítomnosti reziduí farmakologicky účinných látek

Účelem této ústředně řízené akce byla kontrola medů pocházejících z jiných zemí než je ČR zaměřená na stanovení přítomnosti reziduí farmakologicky účinných látek (konkrétně reziduí antibiotik). Kontrola byla uskutečněna na základě záchytu reziduí farmakologicky účinných látek v medech vyrobených v České republice.

Předmětem kontroly byly medy dovezené z třetích zemí a medy z jiných členských států. Preferovány byly medy původem z třetích zemí a medy, do kterých byly medy z třetích zemí přimíchány.

V průběhu kontrolní akce bylo odebráno celkem 16 šarží medu. Všech 16 odebraných vzorků bylo vyhodnoceno jako vyhovující.

Kontroly medu uskutečněné v souvislosti se záchytem reziduí farmakologicky účinných látek v medech českého výrobce

V říjnu 2015 SZPI zjistila u dvou vzorků medu českého výrobce přítomnost reziduí farmakologicky účinných látek. Jednalo se o streptomycin, sulfadimidin, sulfathiazol a chloramfenikol. Přítomnost těchto látek v medu není v souladu s evropskými předpisy. Na

základě náhodných záchytů bylo provedeno rozsáhlé šetření v tržní síti. Celkem byla antibiotika prokázána v 29 šaržích medu.
U pěti šarží, u kterých byla na obale uvedena země původu Česká republika, byly provedeny pylové analýzy. Výsledky pylových analýz nasvědčují, že byl do medu přimíchán i med z jiných zemí a že se nejedná o med původem z ČR. Všechny medy, u kterých se prokázala rezidua farmakologicky účinných látek, byly staženy z oběhu a zlikvidovány.

Systém rychlého varování (Rapid Alert System for Food and Feed – RASFF)

Systém rychlého varování pro potraviny a krmiva (Rapid Alert System for Food and Feed – RASFF) je vzájemně propojenou sítí, která spojuje členské země Evropské unie (EU) s Evropskou komisí (EK) a Evropským úřadem pro bezpečnost potravin (EFSA). Hlavním cílem tohoto systému je zabránit ohrožení spotřebitele nebezpečnými potravinami nebo krmivy. Systém umožňuje jednotlivým státům učinit co nejrychlejší kroky k odvrácení poškození zdraví spotřebitelů zamezením uvedení produktu na trh a/nebo stažením výrobku z trhu.
Právně je evropský systém rychlého varování pro potraviny a krmiva zakotven v článcích 50-52 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva a zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin, v platném znění a Nařízení Komise (EU) č. 16/2011, kterým se stanoví prováděcí opatření k systému včasné výměny informací pro potraviny a krmiva, v platném znění. Fungování systému RASFF je v České republice podrobně upraveno Nařízením vlády č. 98/2005 Sb., kterým se stanoví systém rychlého varování o vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv.
Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI) je podle §15 odst. 4 zákona č. 110/97 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů, Národním kontaktním místem pro systém rychlého varování (NKM RASFF).
Národní kontaktní místo soustřeďuje informace ze všech dozorových orgánů nad potravinami a krmivy v ČR: SZPI, Státní veterinární správy ČR, Orgánů ochrany veřejného zdraví a Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského. S Národním kontaktním místem spolupracují také další účastníci národního systému rychlého varování: Generální ředitelství cel, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo obrany a Ministerstvo spravedlnosti. Koordinačním bodem je sekretariát Koordinační skupiny bezpečnosti potravin při Ministerstvu zemědělství.
Tok informací o výskytu nebezpečných výrobků je obousměrný, dozorové orgány ČR se prostřednictvím Národního kontaktního místa dozvídají o nebezpečných výrobcích, které mohou být na českém trhu a v rámci svých pravomocí následně provádí kontrolu. Evropská komise je pak zpětně informována o skutečnostech, které byly v návaznosti na informaci z EU zjištěny a o uložených opatřeních.
Dojde-li ke zjištění výskytu nebezpečného výrobku některým z dozorových orgánů v ČR, odesílá Národní kontaktní místo do EK informace získané od jednotlivých účastníků národního systému.
Po identifikaci rizikového výrobku na trhu nebo na hraničních přechodech jsou výsledky kontroly získané hodnocením produktu na místě či laboratorními rozbory porovnány s podmínkami pro zasílání oznámení do systému - tzv. Standardními operačními postupy (SOP) RASFF. Součástí odeslaného oznámení jsou výsledky kontrol, přijatá opatření, detailní informace vedoucí k přesné identifikaci produktu, údaje o jeho distribuci ad. Od roku 2011 jsou oznámení tvořena a předávána prostřednictvím on-line aplikace iRASFF.
V roce 2015 bylo prostřednictvím NKM RASFF distribuováno celkem 328 oznámení týkajících se ČR Z celkového počtu se jednalo o 155 originálních oznámení a 173 dodatečných oznámení obsahujících reakci nebo doplňující informaci za ČR.
Za rok 2015 bylo Českou republikou odesláno celkem 56 originálních oznámení. 44 případů se týkalo kontroly trhu a z toho počtu spadalo 20 případů do kompetence SZPI. Ve 12

případech se jednalo o kontrolu dovozu. Při kontrolách na hranicích SZPI spolupracuje s orgány Celní správy ČR v souladu s Dohodou o vzájemné součinnosti a spolupráci uzavřenou mezi SZPI a Generálním ředitelstvím cel.
Druhou kategorií jsou oznámení přijatá systémem RASFF. V nich figurují produkty vyrobené v ČR, distribuované přes Českou republiku nebo ty, které byly dodány ze zahraničí na český trh. V roce 2015 přijala Česká republika celkem 99 originálních oznámení, z toho 54 oznámení spadalo do kompetence SZPI.
NKM RASFF působí také jako hlavní kontaktní místo sítě INFOSAN pro ČR. INFOSAN (International Food Safety Authorities Network) je dobrovolnou sítí vzniklou ze společné iniciativy Světové zdravotnické organizace (WHO) a Organizace pro výživu a zemědělství (FAO). Kontaktní místa INFOSANu (Emergency Contact Points) jsou zodpovědná za informování INFOSAN sekretariátu o událostech týkajících se ohrožení zdraví v souvislosti s bezpečností potravin. Formální propojení systému INFOSAN s RASFFem prostřednictvím kontaktního místa na EK umožní efektivní předávání informací týkajících se rizikových potravin v celosvětovém měřítku.

Systém správní pomoci a spolupráce (AACS)
Za účelem boje s podvody v potravinách byl Evropskou komisí zřízen Systém správní pomoci a spolupráce (Administrative Assistance and Cooperation system - AAC systém). Impuls k jeho vzniku dala aféra s koňským masem vydávaným za maso hovězí, která se dotkla téměř všech států EU.
AAC systém slouží ke sdílení informací mezi členskými státy EU o podvodech, falšování, pašování a klamání, týkající se potravin a krmiv s přeshraničním dopadem. Systém by měl pokrývat celý potravinový řetězec, vše co by mohlo mít dopad na potraviny (tzv. od vidlí po vidličku). Kromě podvodů v potravinách by měl systém sloužit i pro další administrativní spolupráci mezi členskými státy EU.
Právně je systém správní pomoci a spolupráce zakotven v nařízení EP a R (ES) č. 882/2004, konkrétně Hlava IV (Správní pomoc a spolupráce) a články 34-40. **Prováděcí rozhodnutí Komise EU 2015/1918, kterým se zřizuje systém správní pomoci a spolupráce** podle nařízení EP a R (ES) č. 882/2004, bylo vydáno v říjnu 2015.
Na žádost Evropské komise byly v členských státech EU stanoveny tzv. Food Fraud Contact Points (FFCP), mezi kterými probíhá přeshraniční výměna informací o podvodech v potravinách. V ČR jsou těmito FFCP Ministerstvo zemědělství a SZPI.
Začátkem roku 2015 bylo při Státní zemědělské a potravinářské inspekci (SZPI) zřízeno Národní kontaktní místo pro systém správní pomoci a spolupráce (NKM AACS).
Národní kontaktní místo soustřeďuje informace ze všech dozorových orgánů nad potravinami a krmivy v ČR: SZPI, Státní veterinární správy a Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského. Národní kontaktní místo spolupracuje také s dalšími členy systému AAC v ČR: Orgány ochrany veřejného zdraví, Generální ředitelství cel, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo obrany a Ministerstvo spravedlnosti.
Tok informací o podvodech v potravinách je obousměrný, dozorové orgány ČR se prostřednictvím Národního kontaktního místa dozvídají informace o nevyhovujících výrobcích, které mohou být na českém trhu, a v rámci svých pravomocí následně provádí kontrolu.
Dojde-li ke zjištění výskytu nevyhovujícího výrobku některým z dozorových orgánů v ČR, předává informace o tomto výrobku dozorový orgán Národnímu kontaktnímu místu, které informace odesílá příslušným účastníkům systému v členských státech EU.
Předávaná informace odesílaná do příslušného členského státu EU obsahuje výsledky kontrol, přijatá opatření, detailní informace vedoucí k přesné identifikaci produktu, údaje o jeho distribuci atd. Pro efektivnější výměnu informací byla 18. listopadu 2015 spuštěna on-line aplikace AAC. Do aplikace jsou vkládány a sdíleny informace o nevyhovujících výrobcích.

Cílem on-line aplikace je sdílet a předávat tyto informace, a to jak na národní úrovni, tak i mezi pověřenými národními kontaktními místy v rámci EU.
Za rok 2015 bylo Českou republikou odesláno celkem 29 hlášení. Tato hlášení zahrnují nevyhovující zjištění na území ČR, dotazy i žádosti o informace. Z toho 28 hlášení spadalo do kompetence SZPI.
Druhou kategorií jsou hlášení přijatá. V roce 2015 přijala Česká republika celkem 33 hlášení, z toho 3 hlášení byla přijata prostřednictvím on-line aplikace AAC. Do kompetence SZPI spadalo 26 přijatých hlášení. V nich figurují produkty vyrobené v ČR, distribuované přes Českou republiku nebo ty, které byly dodány ze zahraničí na český trh.

Kontrola potravin (surovin) zaměřená na přítomnost genetické modifikace
SZPI má ve víceletém národním plánu kontrol zařazenu pravidelnou celoroční tematickou kontrolu potravin (surovin), které mohou obsahovat nebo být vyrobeny z geneticky modifikovaných plodin - zejména kukuřice, sóji, rýže a papáje.
V rámci kontrol se zaměřením na přítomnost genetické modifikace realizovaných v roce 2015 bylo v Národní referenční laboratoři pro identifikaci GMO a DNA fingerprinting - VÚRV analyzováno celkem 41 vzorků potravin (surovin): 10 vzorků sóji a sójových výrobků, 14 vzorků rýže a produktů z rýže, 14 vzorků kukuřice a výrobků z kukuřice a 3 vzorky čerstvé papáje.
Cílem kontrolní akce bylo zejména ověřit, zda nejsou v České republice na trh uváděny potraviny obsahující nebo vyrobené z dosud nepovolených geneticky modifikovaných odrůd sóji, kukuřice, rýže a papáje, které nejsou v EU schváleny pro použití v potravinách. Současně byla ústředně řízená akce zaměřená rovněž na prověření zvláštních požadavků na označování a sledovatelnost stanovených v nařízení (ES) č. 1829/2003 a nařízení (ES) č. 1830/2003.
Z celkového počtu 41 vzorků byla u 1 vzorku čerstvé zelené papáje laboratorními rozbory prokázána přítomnost genetické modifikace, která není na základě nařízení (ES) č. 1829/2003 schválena pro potraviny. Při kontrolní akci nebylo zjištěno nesplnění požadavků platných právních předpisů pro označování geneticky modifikovaných potravin.

Potraviny ošetřené ionizujícím zářením
SZPI se pravidelně věnuje kontrole potravin potenciálně ošetřených ionizujícím zářením a o výsledcích informuje Evropskou komisi. Cílem kontrolní akce je ověřit, zda jsou ošetřené potraviny řádně označeny a zda jsou ošetřovány pouze potraviny, u nichž to povolují právní předpisy.
V průběhu roku 2015 byla odebrána celá škála výrobků (koření, instantní nudlové polévky, bylinný čaj, česnek, sušené houby, doplňky stravy).
Z celkového počtu 30 vzorků se podařilo ověřit ozáření u 26 analyzovaných vzorků, u 4 vzorků nebylo možné ošetření ionizujícím zářením ověřit. Pouze u 1 vzorku se prokázalo ošetření ionizujícím zářením. Jednalo se o doplněk stravy. U odebraných vzorků byla provedena detekce ozáření pomocí termoluminiscence a následně kontrola označení.
Dále bylo zjišťováno, zda potraviny ošetřené ionizujícím zářením na území ČR byly určeny pro trh EU, nebo byly vyvezeny do třetích zemí. Kontrolou bylo zjištěno, že převážná část potravin ošetřených ionizujícím zářením zůstává na území ČR. Menší část ozářených potravin byla vyvezena do třetích zemí - do Běloruska bylo vyvezeno 5 282 kg čajů a bylin a do Norska 3 015 kg koření a kořenících směsí.

Audity u provozovatelů potravinářských podniků
Od roku 2008 jsou audity využívány systematicky a od tohoto roku pravidelně vzniká program auditů obsahující seznam podniků, které budou v daném kalendářním roce auditovány. Audity jsou zaměřeny především na ověření toho, zda má provozovatel potravinářského podniku (dále také „PPP“) zaveden systém na zásadách HACCP. V rámci SZPI mohou audity provádět jen zaměstnanci, kteří jsou certifikovaní nezávislou autoritou jakožto auditoři bezpečnosti potravin. Certifikující autoritou pro SZPI je CSQ-CERT působící

při České společnosti pro jakost. V pravidelných tříletých intervalech se pak provádí reakreditace auditorů.
Auditů PPP se zúčastnily v roce 2015 všechny inspektoráty SZPI. Bylo provedeno celkem 47 auditů PPP. Pokud se týká místa kontrolních akcí, tak v rámci ~~60~~ 47 realizovaných auditů PPP bylo auditováno 73 pracovišť. Z čísel tak jednoznačně vyplývá, že audit PPP v některých případech zahrnoval prověření více jak jedné provozované potravinářské činnosti.
Nejčetnějšími auditovanými činnostmi v roce 2015 byla „Výroba potravin“, celkem 58. Nejčetnějšími auditovanými činnostmi komoditně ve výrobě potravin byly v roce 2015 obory „Lihovarnické výrobky“ a „Pekařské výrobky“, následovány oborem „Mlýnské obilné výrobky“. Místo obsazené lihovarnickými výrobky odráží skutečnost, že SZPI přijala nápravná opatření v oblasti postihování černého trhu s alkoholem a každoročně uděluje lihovarnickým výrobkům dlouhodobě takovou intenzitu kontrol, která odpovídá aktuální situaci, což má související dopady na četnost auditů, která se projevuje vyšším počtem auditů PPP (rok 2012 – 1; rok 2013 – 17; rok 2014 – 9; rok 2015 – 9).
S odstupem za „Výrobou potravin“ z hlediska počtu následovaly audity činností ve „Velkoobchodu a maloobchodu“, celkem 11.; mezi ostatními zbývajícími auditovanými činnostmi se letos poprvé v portfoliu SZPI objevil audit činností ve společném stravování.

Kontrola internetového obchodu

Kontrola dodržování požadavků potravinového práva a předpisů týkajících se ochrany spotřebitele při nabízení potravin prostřednictvím internetových obchodů probíhá kontinuálně v průběhu celého roku. V roce 2015 se na SZPI nově zaregistrovalo 128 provozovatelů potravinářských podniků~~,~~ nabízejících potraviny prostřednictvím internetového obchodu, ať už se skladem, či bez skladu. Inspektoři SZPI provedli celkem 364 kontrol přímo zaměřených na internetový prodej potravin u 187 kontrolovaných osob. SZPI při kontrole internetu využívá jak standardní nástroje a metody, tak specifické zákonné oprávnění k provedení kontrolního nákupu. Kontrolní nákupy jsou prováděny nejčastěji u doplňků stravy, ale byly takto objednány např. i lihoviny, víno, med, dorty. Velká pozornost byla věnována nabídkám potravin na internetu z hlediska jejich bezpečnosti a kvality, označování včetně kontroly uvádění nepovolených zdravotních a výživových tvrzení a dále kontrole nekalých obchodních praktik. Nově SZPI získala kompetence ke kontrole reklamy na internetu. Kontroly SZPI se v rostoucí míře zaměřují i na kontrolu potravin nabízených či propagovaných na sociálních sítích jako je například Facebook či Twitter.
V roce 2015 byly na internetu opět opakovaně nabízeny doplňky stravy na hubnutí, soustředění či na potenci, kde nabídka byla sice uvedena v českém jazyce a ceny v české měně, ale dodavatel sídlil mimo území České republiky a obvykle i Evropské unie. Protože kontrola těchto dodavatelů je mimo územní kompetence českých kontrolních úřadů, SZPI na svých webových stránkách vytvořila a postupně doplňuje seznam těchto potenciálně rizikových webových stránek.

9.4 Opatření k zajištění účinnosti

9.4.1 Opatření k zajištění dodržování požadavků ze strany provozovatelů potravinářských a krmivářských podniků a ostatních příslušných výrobců a provozovatelů podniků

Státní zemědělská a potravinářská inspekce jakožto správní úřad vykonávající státní dozor je oprávněna dle § 3 odst. 3 písm. a) zákona č. 146/2002 Sb. ukládat pokuty (proces ukládání takové sankce je upraven především zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád) za porušení požadavků potravinového práva a opatření. Opatření je nástrojem směřujícím k přímému odstranění protiprávního stavu a jako takové zahrnuje řadu přístupů (např. může být uložen zákaz výroby nebo uvádění do oběhu nevyhovujících potravin nebo surovin, zákaz používání obalů, přístrojů a zařízení, nařízení zničení potraviny, opatření k přeznačení potraviny atd.).

Pokud se týká uložených pokut, je třeba konstatovat, že SZPI v případě zjištění většího počtu správních deliktů ukládá úhrnné pokuty za všechna tato porušení jedním rozhodnutím a přitom nekvantifikuje, jak jednotlivá porušení odůvodňují celkovou výši pokuty, nýbrž hodnotí závažnost všech protiprávních jednání společně. Tento přístup je založen na zásadě tzv. absorpce sazeb, kdy přísnější trest pohlcuje mírnější. Mírněji postihnutelné delikty lze chápat jako přitěžující okolnosti. Výše pokuty podle zákona č. 110/1997 Sb. o potravinách se stanovuje v souladu s §17i odst. 2 tohoto zákona s přihlédnutím k závažnosti správního deliktu, která je tvořena zejména třemi zákonnými podkritérii, a to způsobem jeho spáchání, jeho následky a dalšími okolnostmi, za nichž byl spáchán. Pokud se týká včasnosti uložení pokuty, řízení o uložení pokuty je nutno zahájit ve lhůtách stanovených v § 17i odst. 3 zákona č. 110/1997 Sb. (1 rok ode dne, kdy se správní orgán o deliktu dozvěděl, jinak zaniká odpovědnost právnické osoby za spáchaný správní delikt, její odpovědnost však nejpozději zaniká do 3 let ode dne, kdy byl delikt spáchán; tyto lhůty jsou prostřednictvím § 17i odst. 4 zákona č. 110/1997 Sb. vztaženy i na fyzické osoby). V případě správního deliktu podle zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, se při určení výše pokuty právnické osobě taktéž přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a okolnostem, za nichž byl správní delikt spáchán. Odpovědnost právnické osoby za správní delikt podle tohoto zákona zaniká, jestliže správní orgán o něm nezahájil řízení do 2 let ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 5 let ode dne, kdy byl spáchán.

Po zahájení správního řízení se postupuje v souladu s procesními lhůtami stanovenými v § 71 zákona č. 500/2004 Sb. (základní lhůta je bez zbytečného odkladu, případně nejpozději do 30 dnů od zahájení řízení, k níž se připočítává doba až 30 dnů, jde-li o zvlášť složitý případ).
SZPI má možnost ukládat pokuty též formou příkazu podle § 150 zákona č. 500/2004 Sb.

V roce 2015 uložila SZPI celkem 13 114 zákazů v celkové výši 46 137 513,- Kč. Z toho u výrobců potravin bylo uloženo celkem 30 zákazů v celkové výši 396 460,- Kč, v obchodech 6 911 zákazů v celkové výši 11 453 126,- Kč na šarže tuzemského původu a 6 173 zákazů v celkové výši 34 287 927,- Kč na šarže zahraniční.

K potravinářským výrobkům, u nichž byly zákazy nejčastěji ukládány, patřily mléčné výrobky (uloženo celkem 2 114 zákazů v celkové výši 708 536,- Kč) a masné výrobky (uloženo celkem 2 056 zákazů v celkové výši 791 309,- Kč). Z ostatních oborů pak následovala čokoláda a cukrovinky (uloženo celkem 1 608 zákazů v celkové výši 691 945,- Kč), pekařské výrobky (uloženo celkem 979 zákazů v celkové výši 367 762,- Kč) a nealkoholické nápoje, u nichž bylo uloženo 921 zákazů v celkové výši 397 920,- Kč. Největší finanční objem zákazů (22 029 916,- Kč) byl uložen v oboru zvláštní výživa a doplňky stravy a částka 14 846 223,- Kč v oboru víno. Za zmínku stojí i finanční objem zákazů v oboru luštěniny a olejnatá semena, jejichž výše dosáhla 1 499 259,- Kč, a dále v oboru zpracovaná zelenina a zpracované houby s finanční výší zákazů 1 197 306,- Kč.

V roce 2015 bylo pravomocně skončeno 2 651 správních řízení vedených s provozovateli potravinářských podniků, v nichž byly uloženy pokuty v celkové výši 141 304 500,- Kč. V porovnání s rokem 2014 došlo ke zvýšení celkové výše uložených pokut o 41 875 200,- Kč (v roce 2014 činila výše pravomocně uložených pokut 99 429 300,- Kč). Ve správních řízeních byla rovněž uložena povinnost nahradit náklady správního řízení v celkové výši 2 641 000,- Kč.

Nejvíce pokut ve správním řízení bylo uloženo za porušení následujících ustanovení právních předpisů (v závorce je uveden počet případů):

čl. 4 nařízení (ES) č. 852/2004 – nedodržení hygienických požadavků při uvádění potravin do oběhu (**1 320**);
čl. 5 nařízení (ES) č. 852/2004 – nedodržování postupů založených na zásadách HACCP (**508**);
čl. 14 nařízení (ES) č. 178/2002 – uvádění na trh potravin škodlivých pro zdraví nebo nevhodných k lidské spotřebě (**361**);
čl. 16 nařízení (ES) č. 178/2002 – uvádění do oběhu klamavě označených potravin (**351**);
čl. 7 nařízení (EU) č. 1169/2011 – uvádění zavádějících informací (**57**);
čl. 113a odst. 3 nařízení (ES) č. 1234/2007 + čl. 76 nařízení (EU) č. 1308/2013 – nedodržení požadavků obchodních norem u ovoce a zeleniny (**182**);
§ 3 odst. 1 zákona č. 110/1997 Sb. – porušení povinností provozovatele potravinářského podniku (**312**);
§ 6 zákona č. 110/1997 Sb. – nesprávné označování potravin balených ve výrobě (**211**);
§ 10 odst. 1 písm. b) zákona č. 110/1997 Sb. - před novelou § 10 odst. 1 písm. c) – uvádění do oběhu potravin s prošlým datem použitelnosti (**715**);
§ 11 odst. 1 písm. c) zákona č. 110/1997 Sb. – nedodržení stanovené teploty při uchovávání potravin (**100**);
§ 11 odst. 1 písm. d) zákona č. 110/1997 Sb. – neoddělené umístění a označení potravin s prošlým datem minimální trvanlivosti (**567**);
§ 11 odst. 2 písm. a) zákona č. 110/1997 Sb. – neprodlené nevyřazení nevyhovujících potravin z dalšího oběhu (**441**);
§ 11 odst. 2 písm. b) zákona č. 110/1997 Sb. – nezabezpečení dokladů o původu potravin (**21**)
§ 27 zákona č. 321/2004 Sb. – nedodržení požadavků na jakost vína (**78**).
§ 30 zákona č. 321/2004 Sb. – řádné nevedení evidenčních knih v odvětví vína (**31**);
čl. 120c odst. 4 nařízení (ES) č. 1234/2007 + čl. 80 odst. 2 nařízení (EU) č. 1308/2013 – uvádění do oběhu produktů z révy vinné podrobených nepovoleným enologickým postupům (**108**);
čl. 147 odst. 1 nařízení (EU) č. 1308/2013 – uvádění do oběhu produktů v odvětví vína bez průvodních dokladů (**187**);
čl. 52 odst. 1 nařízení (ES) č. 607/2009 – uvádění do oběhu produktů v odvětví vína označených v rozporu s nařízením (**123**);

Tabulka č. 11: Sankce pravomocně uložené v letech 2010 – 2015 za nejčastěji porušovaná ustanovení právních předpisů

Právní předpis	Ustanovení	Počet pravomocně uložených pokut v letech					
		2010	2011	2012	2013	2014	2015
nařízení (ES) č. 178/2002	čl. 14	147	307	311	330	327	361
nařízení (ES) č. 178/2002	čl. 16	316	193	237	350	357	351
nařízení (ES) č. 178/2002	čl. 18	151	36	95	167	211	
nařízení (ES) č. 852/2004	čl. 4	1271	716	484	580	809	1 320
zák. č. 110/1997 Sb.	§ 3	213	183	208	163	239	312
zák. č. 110/1997 Sb.	§ 8	275	105	97	101	128	
zák. č. 110/1997 Sb.	§ 10 odst. 1 písm. c) *	791	597	483	426	620	715
zák. č. 110/1997 Sb.	§ 11 odst. 1 písm. c)	189	111	74	95	96	101
zák. č. 110/1997 Sb.	§ 11 odst. 1 písm. d)	749	594	482	366	536	567
zák. č. 321/2004 Sb.	§ 16	19	10	12	21	53	
zák. č. 321/2004 Sb.	§ 27	59	44	52	34	52	78
nařízení (ES) č. 852/2004	čl. 5	635	207	156	267	341	508
nařízení (ES) č. 1234/2007	čl. 113a odst. 3**	184	130	132	123	195	182
zák. 110/1997 Sb.	§ 6	388	270	228	329	338	211
zák. č. 146/2002	§ 11 odst. 1 písm. c)	250	85	143	75	147	87
zák. č. 110/1997 Sb.	§ 11 odst. 2 písm. a)	182	185	140	168	264	441
zák. č. 110/1997 Sb.	§ 11 odst. 2 písm. c)	75	73	28	229	150	61
nařízení (ES) č. 1234/2007	čl. 120c odst. 4***	6	20	39	41	73	108
nařízení (ES) č. 607/2009	čl. 52 odst. 1	0	14	31	45	72	123
Nařízení (EU) č. 1169/2011	čl. 7	-	-	-	-	-	57

** od 1. 1. 2015 se jedná o § 10 odst. 1 písm. b)*
*** od 1. 1. 2014 se jedná o čl. 76 nařízení (EU) č. 1308/2013*
**** od 1. 1. 2014 se jedná o čl. 80 odst. 2 nařízení (EU) č. 1308/2013*

Pravomocně uložené pokuty v roce 2015 (pokuty, které v roce 2015 nabyly právní moci), které dosáhly ve finančním vyjádření největší výše.

- **Pokuta 2 500 000**,- Kč uložená maloobchodnímu řetězci, který uváděl do oběhu velké množství potravin nevhodných k lidské spotřebě. Jednalo se o datle, jež obsahovaly škůdce a stopy po jejich působení.
- **Pokuta 2 250 000**,- Kč uložená maloobchodnímu řetězci, který uváděl do oběhu velké množství potravin nevhodných k lidské spotřebě (vlašské ořechy s plísní) a další potraviny (ovoce a zelenina), které nevyhověly jakost či označení o původu.
- **Pokuta 1 500 000**,- Kč uložena provozovateli potravinářského podniku, neboť uváděl do oběhu velké množství vína podrobeného nepovoleným enologickým postupům a s nedostatky v označení.
- **Pokuta 1 450 000**,- Kč uložená maloobchodnímu řetězci za uvádění do oběhu potraviny uvádění spotřebitele v omyl ohledně označení původu a dále potraviny (ovoce zelenina) nesplňující jakostní parametry.
- **Pokuta 1 300 000**,- Kč uložená maloobchodnímu řetězci, neboť uváděl spotřebitele v omyl ohledně obsahu alergenu v potravině.

- **Pokuta 1 100 000**,- Kč uložená maloobchodnímu řetězci, který uváděl spotřebitele v omyl ohledně obsahu masa v potravině rybí prsty, a dále nesplnění hygienických požadavků na provozovně.
- **Pokuta 1 080 000**,- Kč uložená maloobchodnímu řetězci, za vícero správních deliktů (uvádění spotřebitele v omyl, nevyhovění jakostní parametrů u potravin, uvádění do oběhu potraviny nikoliv bezpečné).
- **Pokuta 1 000 000**,- Kč uložená provozovateli potravinářského podniku, který uváděl do oběhu větší množství vína s nepovolenými enologickými postupy či nevhodné k lidské spotřebě z důvodu zkažení.
- **Pokuta 1 000 000**,- Kč uložená provozovateli potravinářského podniku, za vícero správních deliktů (hygiena provozovny, označení potravin, nesplnění ohlašovací povinnosti, uvádění spotřebitele v omyl).
- **Pokuta 1 000 000,- Kč** uložená maloobchodnímu řetězci, za vícero správních deliktů (označení potravin o zemi původu, uvádění v omyl, uvádění do oběhu potraviny nevhodné k lidské spotřebě z důvodu plísně).

Tabulka č. 12: Přehled o uložených opatřeních a sankcích – SZPI 2010-2015

Rok	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Uložená opatření a sankce						
Zákaz výroby a dalšího uvádění do oběhu - počet	16 777	11 409	14 831	15 513	13 895	13 114
Zákaz výroby a dalšího uvádění do oběhu - výše v Kč	74 009 880	37 434 388	70 449 560	32 366 407	16 914 975	46 137 513
Ukončená správní řízení - počet	2 178	1 998	1 747*	1 577*	1 861**	2 651**
Ukončená správní řízení - výše v Kč	31 247 222	27 439 100	35 545 650*	64 271 500 *	99 429 300 **	141 304 500 **

** včetně pořádkových pokut dle zákona o státní kontrole*
*** včetně pokut za přestupky/správní delikty podle zákona o kontrole*

9.4.2 Opatření přijatá k zajištění účinného fungování útvarů provádějících úřední kontroly

Vzdělávací iniciativy

Pro zaměstnance SZPI jsou každoročně organizovány vzdělávací aktivity s přímým dopadem na zajištění účinného provádění služeb úředních kontrol. Konkrétně se jedná o interní vzdělávací akce a oborové porady pořádané SZPI pro zaměstnance zapojené do kontrolní činnosti, kde renomovaní lektoři jak z akademické, tak i komerční sféry, realizují přednášky a semináře na požadovaná témata. Současně se zaměstnanci SZPI také účastní externích vzdělávacích akcí i konferencí, kde získávají především aktuální informace ke kontrolovaným komoditám i vývoji příslušné legislativy. Mezi prioritní témata roku 2015 i nadále patřily bezpečnost potravin, novinky z oblastí jednotlivých kontrolovaných komodit a téma společného stravování.

V oblasti kontrolní činnosti proběhlo 93 vzdělávacích akcí s účastí 1 805 osob. Zaměstnanci kontrolní sféry se zúčastnili například následujících vzdělávacích akcí:

Název vzdělávací akce
HACCP workshop - jak na zlepšování systému kritických bodů
Hygiena a technologie potravin - Konference Lenfeldovy a Höklovy dny
Ingrovy dny - seminář o jakosti potravin a potravinových surovin
Klamání v gastronomii
Konference kvasné chemie a bioinženýrství
Kontrola internetového obchodu - vývoj a postup s ohledem na kontrolu sociálních sítí
Kontrola lihovin v provozovnách společného stravování
Kontrola objemu čepovaných a rozlévaných nápojů
Kurz pro provozovatele pálenic a ovocných lihovarů
Mikrobiologie ve společném stravování – alimentární onemocnění
Nekalé praktiky při prodeji potravin
Nové technologie a zařízení používaná v gastronomii
Nutrition Diagnostic Conference
Obaly a obalové materiály v potravinářském průmyslu
Pivovarsko-sladařské dny
Potravinářské plyny v potravinářství
Požadavky standardů BRC a IFS
Praktické zaškolení na odběr vzorků a stěry pro mikrobiologické zkoušení ve veřejném stravování
Recent Advances in Food Analysis
Rozpoznávání hub
Semináře ČIA - aktuální trendy a změny v oblasti akreditace zkušebních laboratoří
Senzorický seminář piva
Symposium o nových směrech výroby a hodnocení potravin
Škola plynové chromatografie - GC-MS
Školení hmotnostní spektrometrie
Školení MassHunter pro GC-QQQ
Školení na focení vzorků
Úvod do degustace vína
Vedoucí a manažer kvality laboratoře
Zásady pro kontrolu a hodnocení hygienických podmínek při výrobě potravin ve stravovacích službách
Zdravotní tvrzení dle aktuálních novel nařízení č. 1924/2006, funkční tvrzení a zdravotní tvrzení o snížení rizika vzniku onemocnění
Zdravotnické prostředky -aktuální témata

Vedle odborných vzdělávacích akcí jsou každoročně také realizovány pro inspektory kurzy zaměřené na oblast komunikačních dovedností. Cílem je napomoci inspektorům se lépe orientovat v chování různých osobností, se kterými přijdou při kontrolní činnosti do styku, a tak posílit jejich profesionalitu při jednání s kontrolovanými osobami.

Nové aktualizované nebo revidované kontrolní postupy

Zahrnuto období 2007-2015

Organizační směrnice SZPI (Pravidla pro tvorbu, aktualizaci, evidenci a distribuci vnitřních předpisů) stanoví povinnost pro odpovědného zaměstnance, v případě neomezené časové

platnosti předpisu, minimálně jednou ročně přezkoumat jeho aktuálnost a provést obsahovou revizi. To se týká i vnitřních předpisů upravujících kontrolní postupy.
Tímto způsobem jsou v interních předpisech reflektovány rovněž nově vzniklé právní předpisy nebo jejich změny.
Často se ale jedná o změny vnitřních předpisů menšího rozsahu, které jsou reakcí na vyvíjející se problematiku výroby a prodeje potravin obecně, nové laboratorní metody, nově vzniklé kontrolní kauzy, menší a nikoliv zásadní novelizace právních přepisů atd.

Prokazování falšování potravin

SZPI se problematikou falšování zabývá již několik desetiletí. Pojem „falšovaná potravina“ sice není přímo definován právními předpisy, ale podle článku 16 nařízení 178/2002 nesmí označování, propagace a obchodní úprava potravin nebo krmiv, jejich tvar, vzhled nebo balení, použité obalové materiály, způsob jejich úpravy a místo vystavení, jakož i informace poskytované o nich jakýmkoli médiem uvádět spotřebitele v omyl, což problematiku falšování zahrnuje.
Nařízení (EU) č. 1169/2011 ve svém článku 7 stanovuje, že informace o potravinách nesmějí být zavádějící a musejí být přesné, jasné a spotřebitelům snadno srozumitelné. Informace o potravině nesmějí být zavádějící, pokud jde o charakteristiky potraviny (povaha, totožnost, vlastnosti, složení, množství, trvanlivost, zemi původu nebo místo provenience, způsob výroby nebo získání), nesmějí být potravině připisovány účinky, které dotčená potravina nemá, potravina nesmí vyvolávat dojem, že má určité zvláštní charakteristiky, přestože stejné charakteristiky obdobné potraviny mají také a potravina nesmí vyvolávat dojem, že obsahuje určitou složku, přestože tato přirozeně se vyskytující složka byla nahrazena složkou jinou.
Kontrola falšování zahrnuje kontrolu autenticity „jednosložkových“ potravin jako je např. kakao, káva, čaj, víno, oleje, lihoviny, líh, odrůdy brambor, koření, mléko, maso, med, dále kontrolu dodržení obsahu předepsaných nebo zdůrazněných složek, např. ovoce, zeleniny, mléka, masa, vajec, ryb, kakaa a kontrolu dodržení obsahu látek deklarovaných na obalu, např. vitamínů, chemických prvků, aminokyselin, organických kyselin, bílkovin, cukrů atd. Stále důležitějším se jeví také ověření deklarovaného tuzemského původu, zejména u vína, burčáku nebo česneku.
Ke zjišťování průkazu falšování SZPI používá celou škálu metod od nejjednodušších, jako jsou senzorické metody (posouzení, chutě, vůně, vzhledu, barvy, konzistence atp.), přes klasické fyzikálně chemické metody (např. stanovení hmotnosti, sušiny, bílkovin, popela aj.), až po složité a sofistikované metody, jako jsou například GC (plynová chromatografie), HPLC (vysokoúčinná kapalinová chromatografie), AAS (Atomová absorpční spektrometrie), spektroskopické metody (UV/VIS, NIR), klasické metody (titrace, popel, bílkoviny, vláknina), hmotnostní spektrometrie (MS) – LC/GC/HR/DART/TOF (proteomika, metabolomika, fingerprinting), SNIF-NMR (Site-specific Natural Isotope Fractionation NMR), poměr D/H, SIR-MS (Stable Isotop Ratio MS), hmostnostní spektrometrie - poměr C_{12}/C_{13} a dalších izotopů, elektroforetické metody, biochemické a ELISA (Enzyme Linked Immunosorbent Assay) metody, PCR (Polymerase Chain Reaction), molekulární biologie - identifikace DNA; průkaz GMO. K prokázání falšování je většinou potřeba více stanovení, často celý komplex stanovení a měření. Prokazování falšování potravin je jednou z priorit inspekční činnosti SZPI. SZPI se zabývá prokazováním falšování u komodit, jako jsou např. ovocné šťávy, nektary a nápoje, kečupy, džemy a marmelády, káva, proslazené a sušené ovoce, kakao, vaječné těstoviny, pekařské a cukrářské výrobky, mražené rybí výrobky, mléčné výrobky, čokoláda, doplňky stravy, koření, lihoviny aj.

V roce 2015 proběhla řada kontrol, jejichž součástí bylo prověření, zda nejsou falšovány potraviny, jako je med, ovocné pomazánky, nápoje prodávané v automatech jako „čokoláda“, víno, částečně zkvašený hroznový mošt, lihoviny, olivové oleje, masné výrobky, ryby, mléčné výrobky (např. máslo; použití sýrů a smetan v provozovnách společného stravování), doplňky stravy aj.

Audity

V roce 2007 byla zavedena nová kontrolní metoda – audit. Prováděné audity jsou od roku 2008 zaměřeny především na kontrolu toho, jak mají jednotliví provozovatelé zavedeny systémy zabezpečující bezpečnost potravin a zda podle těchto systémů i prakticky postupují. Audity umožňují také hodnocení, nakolik jsou tyto systémy stabilní. Výsledky auditů jsou zaznamenávány do informačního systému SZPI a jejich výsledky jsou zohledňovány při plánování dalších kontrol typu inspekce. V roce 2015 byly audity u provozovatelů již zavedenou formou úřední kontroly a doplňovaly komplexní kontroly, které však nadále zůstávají páteřními kontrolami SZPI zaměřenými na bezpečnost potravin.
V roce 2015 provedli inspektoři SZPI celkem 32 576 vstupů do provozoven potravinářských podniků (ve výrobě, v maloobchodní síti, ve velkoskladech, ve společném stravování, v prvovýrobě, v celních skladech a v ostatních místech, jako například v internetových obchodech, při přepravě apod. Auditů bylo provedeno 47. Z výsledků SZPI za rok 2015 je patrné, že audity PPP představují pouze 0,15 % z kontrolní činnosti úřadu.
Při srovnání s počtem ostatních hloubkových kontrol (komplexní kontroly a audity PPP (8 327 v roce 2015) činí 47 auditů PPP jen 0,57 %. Zvolený počet auditů na rok 2015 byl poněkud snížen, což bylo dáno možnostmi kontrolní činnosti SZPI. Zůstává nicméně její nedílnou součástí jako metoda, která poskytuje nejen našemu úřadu, ale i auditovaným osobám z řad potravinářských výrobců nejkomplexnější pohled na skutečné fungování potravinářských podniků. Nicméně klesající trend s nastavením auditů bezpečnosti potravin je v programu auditů na rok 2016 zastaven. I když výrazný vzrůst podílu auditů v dalších letech se vzhledem ke stanoveným zdrojům SZPI nedá očekávat. V roce 2015 proběhla revize vnitřního předpisu SZPI týkajícího se pravidel pro provádění auditů SZPI u provozovatelů potravinářských podniků. Došlo k drobným úpravám textu a k doplnění nastavených principů přípravy programu auditů.

Komplexní kontroly

V roce 2015 proběhla revize vnitřního předpisu SZPI týkajícího se postupů při provádění komplexních kontrol hygienických podmínek při výrobě a uvádění potravin do oběhu. V samotném textu revize vnitřního předpisu SZPI se projevily zásadní změny související s rozšířením kompetencí SZPI o provozovny společného stravování. Revize vnitřního předpisu SZPI navýšila komplexní kontroly nejen o plánování provozoven společného stravování zavedením samostatné pozice společného stravování v systému plánování komplexních kontrol, ale přinesla i novou metodiku pro kontroly provozoven společného stravování.

Střednědobá koncepce kontroly doplňků stravy a potravin pro zvláštní výživu

V souvislosti s dlouhodobě problematickou situací v oblasti prodeje doplňků stravy a potravin pro zvláštní výživu byla na konci roku 2010 přijata střednědobá koncepce s cílem posílit kontrolu doplňků stravy a potravin pro zvláštní výživu a upravit zásady vzájemné součinnosti Ministerstva zdravotnictví ČR a SZPI. Za tímto účelem byla v rámci SZPI sestavena pracovní skupina, jejímž úkolem je sjednocovat kontrolní postupy, navrhovat systémová opatření, určovat priority kontroly, poskytovat odbornou pomoc a konzultace při řešení složitých případů.
Kontroly SZPI v této oblasti se prioritně zaměřují na doplňky stravy obsahující zakázané složky a farmakologicky účinné látky, potraviny pro zvláštní výživu určené pro sportovce obsahující nepovolené látky s anabolickým účinkem a některé složky léčivých přípravků.

Velká pozornost je věnována také nebezpečí klamání spotřebitele z hlediska složení doplňků stravy, ale i nekalých praktik při jejich nabízení.
Zvláštní pozornost je věnována rovněž zdravotním a nutričním tvrzením. V roce 2012 vešlo v účinnost nové nařízení (EU) č. 432/2012 obsahující seznam schválených zdravotních tvrzení při označování potravin jiných než tvrzení o snížení rizika onemocnění a o vývoji a zdraví dětí, což vedlo ke zvýšenému zájmu o tuto problematiku jak ze strany provozovatelů, tak i spotřebitelů.
Předmětem kontrol SZPI je rovněž přítomnost dosud neschválených potravin nového typu.
Jednou z priorit koncepce je zvýšit frekvenci a intenzitu kontrol doplňků stravy a potravin pro zvláštní výživu nabízených prostřednictvím internetových obchodů, které se v předchozím období ukázaly jako rizikové z hlediska nabídky nebezpečných potravin a rovněž z hlediska klamání spotřebitelů.
SZPI usiluje o zvýšení ochrany zájmů spotřebitelů rovněž intenzivní snahou o zlepšení povědomí spotřebitelů o možných rizicích spojených s prodejem doplňků stravy a potravin pro zvláštní výživu, zejména při prodeji přes internet. Účinnými pomocníky k informování provozovatelů potravinářských podniků o platných právních přepisech nebo zjištěních nebezpečných výrobků jsou webové stránky SZPI. Webová stránka Potraviny na pranýři, kde SZPI ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství zveřejňuje informace o nebezpečných, falšovaných a nejakostních potravinách, je primárně určena pro spotřebitele.

Metodika pro kontroly v provozovnách společného stravování

V souvislosti s novou kompetencí SZPI ke kontrole v provozovnách společného stravování byla formou revize relevantních vnitřních předpisů SZPI upravena metodika kontroly tak, aby vnitřní předpisy SZPI postihovaly specifika kontrol ve společném stravování. Jednalo se změny vnitřních předpisů, které se týkají:

- postupu při provádění komplexních kontrol u provozovatelů potravinářských podniků (plánování komplexních kontrol, kategorizace rizika a check-list pro komplexní kontroly ve společném stravování, postup při kontrole hygienických podmínek, systému HACCP a mikrobiologických kritérií v provozovnách společného stravování);
- zásad odběru a přípravy vzorků surovin, potravin a ostatních výrobků (doplněn postup pro odběr vzorků pokrmů);
- metodiky kontrol teplot potravin uváděných do oběhu za stanovených teplot;
- postupu pro měření teplot při výrobě a uvádění pokrmů na trh.

Pro potřeby kontrol ve společném stravování byla vytvořena metodika kontrol objemu čepovaných a rozlévaných nápojů uváděných do oběhu.

Spolupráce s ostatními úřady a institucemi v ČR

Ministerstvo zemědělství, Státní zemědělská a potravinářská inspekce a Státní veterinární správa uzavřely dne 21. 7. 2009 vzájemnou dohodu. Účelem a předmětem dohody je předcházet překrývání činnosti dozorových orgánů při kontrole potravin ve vztahu k § 16 zákona o potravinách, stanovit pravidla spolupráce a pravidla vzájemné součinnosti s cílem jednoznačně určit dozorový orgán pro typy a druhy potravinářských podniků, případně jejich částí, u kterých by mohlo docházet k nejasnostem ve věcné příslušnosti.
Státní zemědělská a potravinářská inspekce a Ministerstvo zdravotnictví mají od roku 2007 uzavřenou kompetenční dohodu, jejímž předmětem je vymezení působnosti obou zainteresovaných stran, s cílem zajištění vysoké efektivity při úředních kontrolách nad dodržováním povinností v oblasti potravinového práva a zavedením vhodných postupů koordinace a spolupráce. Spolupráce a koordinace činností probíhá trvale také na úrovni předávání podnětů spotřebitelů a jiných zjištění ke kontrole. Ministerstvo zdravotnictví dále poskytuje SZPI analýzy rizika při podezření z porušení bezpečnosti potravin.

Státní zemědělská a potravinářská inspekce a Generální ředitelství cel mají od 25. 9. 2014 uzavřenou novou dohodu o vzájemné spolupráci, která stanoví podrobná pravidla

pro vzájemnou spolupráci a poskytování informací mezi SZPI a orgány Celní správy ČR při výkonu úřední kontroly nad potravinami neživočišného původu ze třetích zemí, které vstupují na území EU prostřednictvím míst prvního vstupu v ČR a které jsou dováženy do EU prostřednictvím určeného místa dovozu v ČR.

Průběžnou spolupráci má SZPI navázanou s Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským (zápis mezi organizačními složkami státu o poskytování údajů využitelných při kontrolách výrobců vína ze dne 26. 11. 2004).

V členských státech EU je organizován monitoring výskytu radiace, který zahrnuje složky životního prostředí (půda, voda, ovzduší) a celý potravinový řetězec (rostliny, krmiva, zvířata, potraviny). SZPI je členem Celostátní radiační monitorovací sítě a spolupracuje se Státním úřadem pro jadernou bezpečnost (SÚJB) v monitorování radioaktivní kontaminace (aktivita radionuklidu 137Cs) na celém území ČR.

Dne 7. 9. 2015 nabyla účinnosti smlouva o součinnosti mezi SZPI a SZIF, která nahradila dosud platnou smlouvu uzavřenou v roce 2011. Předmětem této smlouvy je vymezení vzájemné součinnosti smluvních stran, a to pro účely výkonu kontrolní činnosti stanovené v § 12a odst. 5 zákona o SZIF, kterou SZPI vykonává v rámci své působnosti, v návaznosti na novou legislativu, zejména potom nařízení (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007, v platném znění.

SZPI nadále spolupracovala při kontrole potravin s Národní protidrogovou centrálou služby kriminální policie a vyšetřování PČR v oblasti postihu obchodování s látkami s anabolickým a jiným hormonálním účinkem, na základě organizačního ujednání o spolupráci ze dne 9. 6. 2010.

I v roce 2015 pokračovala SZPI ve spolupráci s Úřadem průmyslového vlastnictví při kontrole dodržování práv duševního vlastnictví k ochranným známkám potravinářských výrobků, chráněným zeměpisným označením potravin a chráněným označením původu potravin.

SZPI rovněž pokračovala v loňském roce v dosavadní spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR v případech týkajících se zjištění nekalých obchodních praktik a nově v oblasti kontroly reklamy, k níž SZPI nabyla kompetence právě v roce 2015.

SZPI se i nadále aktivně zapojovala do systému SOLVIT, v němž členské státy spolupracují při účelném řešení problémů, jež vznikají v důsledku nesprávného používání právních předpisů v oblasti vnitřního trhu ze strany orgánů veřejné moci.

Velmi úzká součinnost a spolupráce probíhala s dalšími orgány státní správy, samosprávy i nestátní sféry, a to zejména v oblasti bezpečnosti potravin. Zde je třeba vyzdvihnout velmi efektivní spolupráci s jednotlivými svazy výrobců nebo obchodníků s potravinami, zejména pak při aplikaci nových právních předpisů do výrobní a obchodní praxe.

Zajištění dalších zdrojů

Informační a komunikační systém SZPI je tvořen komplexním souborem technologií od různých dodavatelů na různých platformách zaměřených na procesní i datovou integraci heterogenních softwarových systémů a aplikací provozovaných v několika podsystémech se specifickým řešením.
Systém je integrován v osmi lokálních sítích propojených pomocí virtuální privátní sítě na bázi stabilní hybridní technologie MPLS, která je centrálně spravována a proaktivně monitorována. V lokálních sítích ve všech lokalitách jsou v síťové infrastruktuře začleněna výkonná síťová zařízení FortiGate, která zajišťují komplexní ochranu sítě SZPI a ochranu internetové konektivity proti bezpečnostním hrozbám. Tím je zabezpečena vysoká

spolehlivost a kvalita síťových spojů a služeb. Hlasové služby jsou realizovány na platformě IP telefonie.
Začátkem roku byla úspěšně provedena obměna serverové infrastruktury ústředního inspektorátu. Došlo k navýšení výpočetního výkonu, rozšíření diskového pole a upgradu síťové infrastruktury. Byly obměněny páteřní síťové přepínače a na část krajských inspektorátů byly pořízeny NAS servery. Z hardwarového rozšíření a obnov byla dále pořízena multifunkční zařízení, aby byl zajištěn plynulý provoz úřadu jako celku s přihlédnutím na nové kompetence a personální rozšíření.
Průběžně byly v období roku 2015 prováděny úpravy aplikačního programového vybavení jednotlivých podsystémů informačního systému SZPI v souvislosti s aktuálními požadavky uživatelů, či v souvislosti s požadavky legislativy. Jednalo se zejména o úpravy personálního systému, na který jsou kladeny nové nároky z pozice platnosti zákona o státní službě č. 234/2014 Sb.
V roce 2015 se v rámci SZPI také věnovala zvýšená pozornost bezpečnosti IS a to jak z hlediska vnějšího tak i vnitřního. Z vnějšího hlediska bylo provedeno přenastavení antispamových filtrů, aby byli uživatelé co nejméně obtěžováni spamovými útoky a byly pořízeny nové licence používaných SW s přihlédnutím na zvýšené potřeby úřadu. Taktéž se vyvinulo velké úsilí v boji proti vnějším útokům (např. DDoS) na infrastrukturu SZPI a to především novou konfigurací firewallu ve spolupráci s dodavatelskými subjekty. Z vnitřního hlediska se věnovala zvýšená péče o úpravy vnitřních předpisů a školení uživatelů tak, aby správně zacházeli se svěřenou technikou a hesly, aby neusnadňovali případným útočníkům napadení vnitřní sítě. Stejně tak byli uživatelé informováni o aktuálních hrozbách a byli instruováni, jak mají v daných situacích postupovat, aby nedošlo k závažným bezpečnostním incidentům.
Největší pozornost byla věnována Řádu bezpečnosti IS jakožto strategickému dokumentu, který je závazný pro všechny uživatele informačních technologií a IS na SZPI. Tento dokument byl průběžně aktualizován tak, aby odpovídal všem bezpečnostním standardům.
V nemalé míře se SZPI zabývala také aplikací a implementací zákona o Kybernetické bezpečnosti. V této souvislosti absolvoval bezpečnostní manažer vybraná školení a byla provedena úprava vnitřní síťové infrastruktury SZPI tak, aby tato byla adekvátně chráněna. Z povinností daných výše uvedeným zákonem byly koncem roku určeny významné informační systémy, kam se zařadily z informačních systémů veřejné správy v SZPI informační systém kontrolní a laboratorní činnost (dále IS KLČ) a spisová služba (dále ERMS).
U IS KLČ probíhaly standardní úpravy dle požadavků legislativy, zejména pak potřeb, které vyplynuly z nařízení EU. Velká pozornost byla věnována přípravě a realizaci zakázky na nový systém IS KOPR, který by v následujících letech převzal stávající agendu spojenou s výše uvedeným IS KLČ.
Dále byly v průběhu roku 2015 v dalším významném systému ERMS úspěšně implementovány drobné uživatelské úpravy z praxe, ale zejména pak 2 významné úpravy související s přechodem pod již zmiňovaný služební zákon.
První fáze úprav se zaměřila na zkvalitnění práce v elektronické spisovně, kdy se zavedla hromadná změna spisového znaku, možnost editace spisů přímo na spisovně a zejména došlo ke zjednodušení postupu při uzavírání spisů, což následně snížilo chybovost při jejich samotném uzavírání.
Další fáze úprav se zaměřila na převod e-mailů do ERMS, kdy došlo k automatickému převodu do PDF dalšího vnořeného e-mailu. Důležitým bodem těchto úprav bylo automatické odesílání e-mailů o pohybech dokumentů jednotlivým vlastníkům a zejména pak o odmítnutí evidence dokumentu z důvodu opravy chyby.

Největší úpravou roku 2015 bylo zavedení tzv. „Citlivých spisů“ pro personální a mzdovou agendu, které souvisí s poloautomatickým napojením na personální systém IS PERS. U těchto speciálních spisů byla zavedena možnost zabránění náhledu a práci všem nepovolaným osobám.
V souvislosti s postupem při výběrových řízeních a zadáváním VZ byl vytvořen nový stav dokumentů tzv. „V přípravě“. Tyto dokumenty se na příslušném oddělení shromažďují a následně otevírají až hromadně, ale přesto je pro evidenci potřeba mít v ERMS záznam, kdy takový dokument došel. Vytvořený záznam je ve stavu „V přípravě“ až do okamžiku, než jsou obálky otevřeny a jejich obsah předán k doevidování na podatelnu. Následně jsou dokumenty zaevidovány a u příloh dojde k označení „V zásilce“, čímž podatelna potvrdí ukončení procesu evidence.

Změny v organizaci nebo řízení příslušných orgánů

V roce 2015 došlo na SZPI v důsledku nabytí účinnosti zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, k dílčím organizačním změnám, týkajícím se přeskupení zaměstnanců jednak v rámci již existujících organizačních útvarů, ale i v rámci nově vzniklých oddělení kontroly a právních oddělení. Dopad zákona se projevil i v transformaci zákonem určených pracovních míst na místa služební. V důsledku převzetí kompetencí za KHS v oblasti kontroly provozoven veřejného stravování došlo také k navýšení služebních míst „inspektor“ na celkový počet 263.

Poskytnutí pokynů nebo informací PPP

Systém komunikace na SZPI je typický svou otevřeností a flexibilitou, nicméně je primárně vázán zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Inspekce však komunikuje i nad rámec povinností stanovených tímto zákonem a spotřebitelé, podnikatelé či zástupci různých institucí mohou využívat e-mail, telefon, fax, písemnou korespondenci, webový formulář nebo mohou navštívit SZPI osobně. Těmito cestami je možné položit inspekci jakýkoliv dotaz. Pokud zajištění odpovědi nepřekračuje možnosti a kompetence úřadu, je vždy v co nejkratší době poskytnuta.
Čím dál důležitějším nástrojem pro komunikaci s veřejností jsou webové stránky SZPI. Kvalitně zpracované webové stránky slouží jako jednoduchá a velice účinná prezentace. Pro veřejnost jsou především zdrojem informací o činnosti úřadu, dále obsahují například varovaní před nebezpečnými potravinami, informace pro spotřebitele o bezpečném nákupu potravin či různé zajímavosti ze světa potravin. Podnikatelé se na webu dozvědí, jaké jsou podmínky provozování potravinářského podniku a mohou si zde stáhnout potřebné formuláře. Neméně důležitá je rubrika obsahující informace pro novináře, kde zástupci médií, kromě tiskových zpráv, naleznou i další informační články, případně fotografie výrobků, o kterých Státní zemědělská a potravinářská inspekce informuje ve svých tiskových zprávách.
Webové stránky SZPI jsou archivovány Národní knihovnou ČR a splňují podmínky internetové přístupnosti a všechny informace zde zveřejněné jsou přístupné i zdravotně postiženým spoluobčanům, tedy jsou plně v souladu s vyhláškou č. 64/2008 Sb., o formě uveřejňování informací souvisejících s výkonem veřejné správy prostřednictvím webových stránek pro osoby se zdravotním postižením (tzv. vyhláška o přístupnosti).
SZPI věnuje náležitou pozornost tomu, aby veškeré příspěvky uvedené na webových stránkách byly aktuální a pro širokou veřejnost v plné míře využitelné.
Uživatelé internetu naleznou webovou prezentaci SZPI také na portálu eAGRI Ministerstva zemědělství ČR. Jsou zde zahrnuty základní informace o SZPI včetně odkazu na webové stránky SZPI, na které je návštěvník po několika vteřinách přesměrován.
SZPI podporuje jakoukoliv formu komunikace s PPP, ať už se jedná o bilaterální jednání či jednání na půdě některého z profesních svazů. V případě potřeby SZPI pořádá tematické semináře pro členy Potravinářské komory, pravidelně se zástupci SZPI účastní setkání dozorových orgánů se členy Svazu obchodu a cestovního ruchu, dle potřeby SZPI organizuje

jednání s menšími profesními organizacemi. Samozřejmostí jsou přednášky a příspěvky odborníků SZPI na setkáních členů nejrůznějších sdružení.
SZPI se při komunikaci s veřejností řídí principem transparentnosti a otevřenosti, přičemž zásadní úlohu v této komunikaci sehrávají média. Inspekce proto zejména prostřednictvím tiskového mluvčího intenzívně a pravidelně spolupracuje se zpravodajskými a publicistickými redakcemi všech významných druhů médií – televizí, rozhlasem, tiskem a internetovým zpravodajstvím. Tato spolupráce umožňuje nejen s potřebnou rychlostí a dopadem informovat spotřebitelskou a podnikatelskou veřejnost o zásadních zjištěních SZPI, ale rovněž zvyšovat spotřebitelskou gramotnost, zlepšovat orientaci na trhu s potravinami a právní povědomí u potřebných cílových skupin.
Základním nástrojem pro komunikaci s veřejností prostřednictvím médií je vydávání tiskových zpráv, kterých v roce 2015 SZPI zveřejnila celkem 60. Dále inspekce průběžně zodpovídá dotazy individuálně vznesené jednotlivými médii. Vedoucí pracovníci SZPI i ostatní skupiny odborných zaměstnanců rovněž pravidelně přispívají k informování veřejnosti prostřednictvím účasti ve zpravodajských, spotřebitelských a populárně naučných pořadech v televizi a rozhlase, nebo odbornou korekturou článků v tištěných médiích.
Dalším kanálem, který SZPI pro komunikaci využívá, je portál Potraviny na pranýři. Zde SZPI zveřejňuje závažná zjištění nebezpečných, falšovaných a nejakostních potravin distribuovaných v České republice a informace o uzavřených provozovnách, tyto informace jsou k dispozici i prostřednictvím aplikace pro mobilní telefony s operačním systémem Android, Windows Phone, Windows 10 a iOS. Zájemci mohou na portálu nalézt informace o více než 2 500 potravinách, které nevyhověly požadavkům právních předpisů a o více než 200 uzavřených provozovnách. K těmto komunikačním kanálům v roce 2014 připojila SZPI i účty na sociálních sítích Facebook a Twitter s denně aktualizovaným obsahem.
V roce 2015 se na SZPI se svými dotazy obrátilo celkem 9 495 osob a subjektů. Tři čtvrtiny z nich (celkem 7 148 tazatelů) kontaktovaly Ústřední inspektorát SZPI. Zde Odbor kontroly, laboratoří a certifikace zaevidoval dotazy od celkem 1 219 nejrůznějších žadatelů o informace (z nichž 736 bylo podáno písemně, 483 telefonicky). Zbývající čtvrtina tazatelů (celkem 2 347 žadatelů o informace) pak pro získání odpovědi na svůj dotaz kontaktovala některý z regionálních inspektorátů SZPI.
V rámci Ústředního inspektorátu SZPI funguje při Oddělení komunikace se spotřebiteli speciální informační telefonní linka a e-mailová adresa, kde jsou vyřizovány nejrůznější dotazy veřejnosti. V roce 2015 využilo této služby celkem 4 440 tazatelů (nárůst o 481 osob oproti předcházejícímu roku). Tímto způsobem kontaktovalo SZPI 2 350 žadatelů o informace telefonicky a 2 090 osob písemně. Některé z dotazů byly podány v cizím jazyce. Konkrétně se jednalo o 29 zpráv, a to v angličtině.
Nejčastěji se na OKS se svými dotazy obraceli podnikatelé (či osoby teprve zvažující podnikání v oboru potravin) a dále spotřebitelé. V roce 2015 telefonicky kontaktovalo OKS 1 904 podnikatelů a 350 spotřebitelů. Písemnou formu položení svých otázek zvolilo 1 265 podnikatelů a 713 spotřebitelů. Stejně jako v minulých letech i v roce 2015 stále platí, že spotřebitelé raději využívali písemnou komunikaci. Podnikatelé naopak volili, dle jejich mínění patrně rychlejší, telefonické vyžádání informací.
Vývoj počtu dotazů směřovaných na Oddělení komunikace se spotřebiteli a tiskovému mluvčímu SZPI v průběhu roku 2015 dle typu tazatele popisuje graf 1. V rámci kategorie „instituce“ se jednalo nejčastěji o dotazy živnostenských úřadů, jiných dozorových organizací (např. České obchodní inspekce, krajských hygienických stanic) a zástupců obecních úřadů. Skupina „jiné“ pak zahrnuje zejména studenty, žádající o podklady pro své písemné práce a usilující o stáž, a dále žadatele o zaměstnání u SZPI. Počet kontaktů ze strany těchto tazatelů v roce 2015 narostl, a to díky medializaci zájmu SZPI o přijetí nových pracovníků na pozice inspektorů.

Graf 1 Dotazy veřejnosti určené Oddělení komunikace se spotřebiteli ÚI a tiskovému mluvčímu SZPI dle typu tazatele v roce 2015

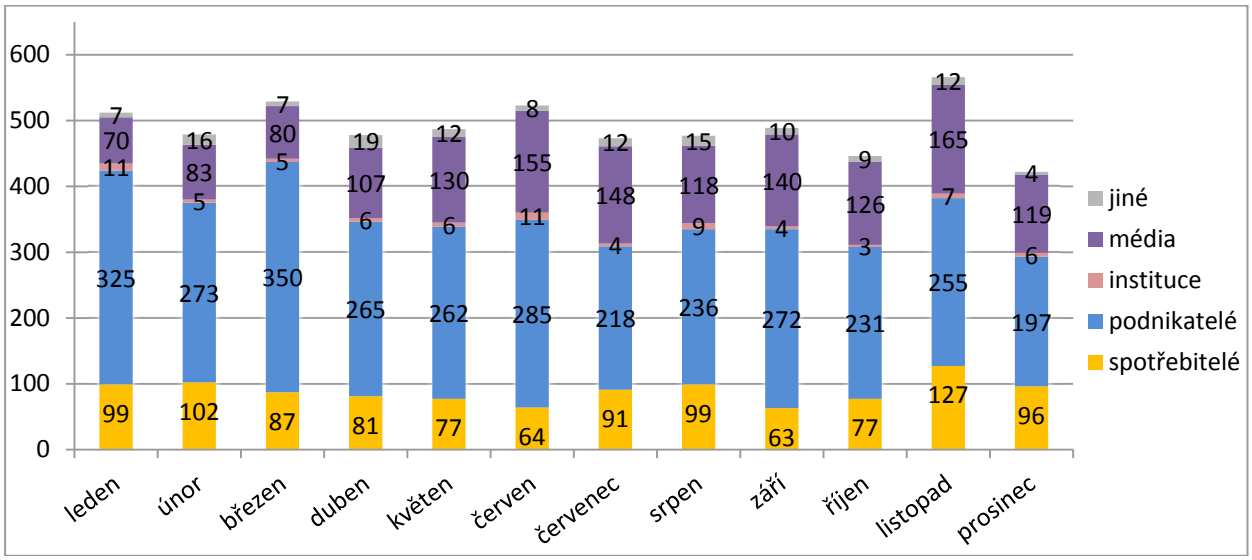

Dotazy podnikatelů se typicky nejčastěji týkaly požadavků na zahájení činnosti v potravinářství, dovozu zboží do České republiky a označování potravin. Dalšími obvyklými tématy pak v roce 2015 byly podmínky nahlašování dovozu potravin vůči SZPI (které komodity a zásilky oznamovat, jak opravovat chybná nahlášení a jaké jsou sankce za případná opomenutí). Podnikatelé se také často zajímali o označování alergenů v provozovnách společného stravování a o podmínky zveřejňování informací o uzavřených gastro provozovnách na webu Potraviny na pranýři.

V roce 2015 ještě více zesílil trend vzrůstajícího počtu obdržených žádostí o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Formální požadavky dané žádosti o informace naplnilo celkem 70 dotazů (nárůst o 17 žádostí oproti roku 2014). Z tohoto počtu 22 dotazů obdržely regionální inspektoráty SZPI. Tři žádosti byly rozhodnutím ve správním řízení odmítnuty zcela, dvě žádosti byly odmítnuty částečně. Stejný systém jako v loňském roce zůstal při vyřizování žádostí o potvrzení informací, jež jsou provozovatelům potravinářských podniků známy (tj. že jsou SZPI vedeni v evidenci a že je u nich prováděna kontrola). Vyřizování uvedených žádostí je nastaveno přes příslušný formulář dostupný všem podnikatelům na www stránkách SZPI. Žádosti tedy již nejsou vyřizovány v režimu zákona č. 106/1999 Sb.

Pozastavení nebo zrušení rozhodnutí

V roce 2015 nabylo právní moci 305 rozhodnutí ÚI o odvolání proti rozhodnutí inspektorátu o uložení pokuty, z nichž bylo ve 166 případech napadené rozhodnutí potvrzeno, v 70 případech byla provedena změna napadeného rozhodnutí, v 55 případech bylo napadené rozhodnutí zrušeno a vráceno příslušnému inspektorátu k novému projednání a rozhodnutí, ve 3 případech bylo napadené rozhodnutí zrušeno a řízení zastaveno, ve 4 případech bylo odvolání podáno opožděně a v 7 případech bylo odvolání jako nepřípustné zamítnuto, neboť bylo podáno neoprávněným subjektem.

Pozastavení nebo odmítnutí přenesených úkolů

V roce 2015 nedošlo k pozastavení nebo odmítnutí přenesených úkolů.

9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti

Strategické cíle v Plánu kontrol (společné i pro oblast 8)

Cíl 1 Ověřit, zda provozovatelé potravinářských podniků, kteří jsou v kompetenci SZPI, pochopili a plní primární odpovědnost k zajištění bezpečnosti potravin.

Cíl 2 Realizovat kontroly se zaměřením na bezpečnost potravin tak, aby ochrana lidského života a zdraví měla nejvyšší prioritu.

Cíl 3 Vést kontroly se zaměřením na odhalování falšování a klamání tak, aby v maximální míře byly chráněny zájmy spotřebitelů a současně byly zachovány rovné podmínky na trhu všem provozovatelům potravinářských podniků.

Cíl 4 Ověřovat průběžně, že činnosti SZPI probíhají v souladu s požadavky právních předpisů a interními dokumentovanými postupy.

Cíl 5 Zdokonalovat a zefektivňovat činnost SZPI v souladu s doporučeními externích auditů.

Cíl 6 Výše uvedené cíle realizovat v souladu se střednědobou koncepcí SZPI.

Státní zemědělská potravinářská inspekce věnovala plnění strategických cílů stanovených víceletým plánem prioritní pozornost. Tyto cíle se promítají do prakticky všech činností souvisejících s kontrolní činností a jsou v odpovídající míře zohledněny i v certifikovaném systému managementu jakosti podle normy EN ISO 9001:2008. Lze je identifikovat ve strategických dokumentech SZPI jako je Politika jakosti a Střednědobá koncepce SZPI.

Kontrola hygieny potravinářských provozů (jakožto prevence pro zajištění bezpečnosti potravin), kontrola bezpečnosti potravin a dále kontrola, zda při uvádění potravin do oběhu není spotřebitel klamán, tvořila v roce 2015, stejně jako v letech minulých, základ jak kontrol plánovaných a organizovaných ústředním inspektorátem, tak i jednotlivých inspektorátů SZPI.

Značná pozornost byla v roce 2015 věnována informačnímu systému SZPI a jeho technické základně, které vytvářejí zázemí pro operativní, pravidelnou a účinnou kontrolu.

V roce 2015 při ověřování toho, zda provozovatelé potravinářských podniků pochopili svoji roli při výrobě bezpečných potravin a jejich dalším uvádění do oběhu, hrály významnou roli komplexní kontroly a dále to byly také audity těchto provozovatelů a jejich podniků. To, co není dost dobře možné zjistit inspekcí, tedy účinnost a účelnost zavedených systémů, je audity zkontrolováno do těch nejmenších detailů. Na základě výsledků auditů je zřejmé, že ti provozovatelé, u nichž byly audity provedeny, v naprosté většině svou roli chápou a stanovené povinnosti plní.

Pro dosažení toho, aby audity byly prováděny účinně, byli od roku 2007 certifikováni inspektoři SZPI, kteří pak svoji kvalifikaci museli prokázat při certifikačních zkouškách Manažer a Auditor bezpečnosti potravin. Bez této kvalifikace inspektoři SZPI nesmí provádět audity. V současné době SZPI disponuje 75 auditory bezpečnosti potravin. S ohledem na výše uvedené provádění auditů provozovatelů potravinářských podniků je nezbytné periodicky doškolovat stávající auditory tak, aby si udrželi odborné znalosti a splnili předepsané požadavky certifikačního orgánu. V roce 2015 se doškolení pro auditory bezpečnosti potravin zúčastnilo 21 osob.

Problematice vzdělávání zaměstnanců SZPI je věnována náležitá pozornost a cílem úřadu je, aby celkový objem finančních prostředků vyčleněných na plány vzdělávání byl minimálně ve výši 2,5 % z celkového objemu prostředků vynaložených na platy. Stanoveného cíle bylo pokaždé dosaženo a vynaložené prostředky na vzdělávání byly využity na externí vzdělávací akce, symposia a konference v tuzemsku i zahraničí. Přehled vynaložených prostředků a počet akcí v jednotlivých letech jsou vyjádřeny v tabulkách.

Nejvíce prostředků je pravidelně vynakládáno na vzdělávání zaměstnanců působících na pracovních pozicích v kontrolní činnosti. Dlouhodobě mezi prioritní oblasti vzdělávání patří

vzdělávání v oblastech dle nařízení (ES) č. 882/2004 s důrazem zejména na bezpečnosti potravin a příslušných systémů HACCP, BRC, IFS, dále pak odborné semináře a oborové porady zaměřené na kontrolované komodity. Průběžně je také věnována pozornost aditivním látkám a kontaminantům v potravinách, GMO potravinám a příslušné legislativě, vinařství a pivovarnictví, laboratorním metodám a dalším. Každoročně jsou také realizovány vzdělávací akce zaměřené na komunikační a asertivní dovednosti a time-management, kterých se účastní jak vedoucí oddělení kontroly, tak i inspektoři.

Tabulka č. 14: Počet vzdělávacích akcí a počet zaměstnanců SZPI na vzdělávacích akcích v letech 2011 – 2015.

	2011	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Počet vzdělávacích akcí	388	346	353	240	271
Počet účastníků SZPI	2 575	2 439	2 968	3 658	4 153

Tabulka č. 15: Přehled vynaložených přímých prostředků na vzdělávání zaměstnanců SZPI v tuzemsku a zahraničí v letech 2011 – 2015

	2011	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Vložné na školení a vzdělávání Kč	3 628 000	2 072 000	2 892 000	3 675 000	4 203 000
Účastnické poplatky na konference Kč	737 000	755 000	421 000	509 000	822 000
Celkem Kč	4 365 000	2 827 000	3 313 000	4 184 000	5 025 000

V rámci plánu kontrol ústředního inspektorátu na rok 2015 bylo naplánováno 17 tematických kontrol. 16 z nich se uskutečnilo a jedna byla přesunuta na rok 2016 (Kontrola snídaňových balení medů). Na rok 2015 bylo dále naplánováno 5 celoročních kontrol, všechny se uskutečnily. Kromě toho se v roce 2015 uskutečnilo 19 kontrol mimořádných.

Přehled ústředně řízených kontrol, včetně kontrol mimořádných

Tematické kontroly

- Kontrola jakosti, bezpečnosti, sledovatelnosti a hygieny potravin v rámci projektu „Ovoce do škol“
- Kontrola pokrmů zaměřená na poskytování informací o alergenních látkách
- Kontrola označování a jakosti cigaret
- Kontrola označování balených potravin
- Kontrola surovin v provozech společného stravování
- Kontrola surovin používaných jako posypka nebo náplň v pekařských výrobcích
- Kontrola označování nebalených potravin v souladu § 8 zákona č. 110/1997 a čl. 44 nařízení (EU) č. 1169/2011
- Kontrola doplňků stravy určených na hubnutí
- Kontrola ozářených potravin
- Kontrola dodržování deklarovaných údajů při nabídce čepovaných piv v restauracích a stáncích v rekreačních oblastech
- Kontrola pokrmů deklarovaných jako „smažený sýr“, „pizza sýrová“ apod.
- Radiační monitoring

- Komplexní kontrola točené a kopečkové zmrzliny
- Kontrola snídaňových balení medů (neuskutečnila se; byla přesunuta na rok 2016)
- Kontrola obsahu cizorodých látek v pravých (černých a zelených) čajích nabízených v čajovnách / Kontrola tabákových výrobků prodávaných v čajovnách
- Kontrola snídaňových balení džemů
- Kontrola částečně zkvašeného hroznového moštu a burčáku

Celoroční kontroly

- Plánovaná mikrobiologická kontrola potravin v roce 2015
- Plánovaná kontrola cizorodých látek v potravinách v roce 2015
- Kontrola potravin (surovin) zaměřená na přítomnost genetické modifikace
- Kontroly KLASA
- Kontrola lihovin ve společném stravování
- Mimořádná kontrola – prověření užití aditiv u masných výrobků
- Mimořádná mikrobiologická kontrola v provozovnách společného stravování
- Mimořádná kontrola obsahu masa v měkkých salámech typu Junior
- Kontrola autenticity medů v rámci Koordinovaného plánu doporučeného Komisí
- Kontroly autenticity ryb v rámci Koordinovaného plánu doporučeného Komisí
- Kontrola nápojových automatů
- Mimořádná kontrola reziduí pesticidů v ovoci a zelenině na farmářských trzích
- Mimořádná kontrola brambor
- Mimořádná kontrola označování u vybraných výrobků z ryb v tržní síti
- Mimořádná kontrola údajů o původu na baleném výsekovém mase
- Mimořádná kontrola masných výrobků typu šunka deklarovaných jako „Dětská“ či „pro děti“
- Značení aditiv v kořenících směsích
- Společná kontrolní akce inspektorů SZPI s celními úřady
- Mimořádná kontrola perchlorátu v potravinách
- Kontrola balíren a zpracovatelů máku
- Mimořádná kontrola mlékárenského másla
- Mimořádná kontrola medů pocházejících z jiných zemí než je ČR zaměřená na stanovení přítomnosti reziduí farmakologicky účinných látek
- Kontrola olivových olejů
- Kontroly SZPI v rámci „operace OPSON“

Bezpečnost potravin

Pokud se týká kontrolních zjištění se zaměřením na přítomnost cizorodých látek (sumární výsledky z monitoringu cizorodých látek a z dalších kontrol), došlo v roce 2015 k setrvání trendu počtu nevyhovujících vzorků na obsah cizorodých látek 5,2 %.

Tabulka č. 16: Procenta nevyhovujících vzorků na obsah cizorodých látek

Rok	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
% nevyhovujících	3,8	3,0	4,5	4,1	4,7	3,6	4,5	5,8	5,3	5,2

Tabulka č. 17: Výsledky kontroly mikrobiologických požadavků

Rok	Počty vzorků a % nevyhovujících						
	Celkem	Nevhodné k lidské spotřebě		Škodlivé pro zdraví		Nevyhovující na jakost	
		Počet	% N	Počet	% N	Počet	% N
2006	2 908	247	8,5	14	0,48	10	0,34
2007	4 178	350	8,4	33	0,78	3	0,07
2008	3 625	339	9,4	21	0,58	11	0,30
2009	3 491	251	7,2	13	0,37	22	0,63
2010	3 843	245	6,4	7	0,18	11	0,29
2011	4 066	208	5,1	6	0,15	5	0,12
2012	5 293	237	4,4	4	0,08	35	0,66
2013	4 768	387	8,1	4	0,08	18	0,38
2014	4 650	378	8,1	5	0,11	5	0,11
2015	5 899	219	3,7	7	0,12	38	0,64

Z hlediska komodit potravin bylo nejvíce šarží, které nebyly po jejich kontrole považovány za bezpečné, zjištěno v masných výrobcích (70 vzorků), mléčných výrobcích (49 vzorků) a čerstvé zelenině (16 vzorků).

Klamání spotřebitele

Jedná se zejména o kontroly jakostních znaků v návaznosti na správnost označování potravin; kontroly zaměřené na odhalování falšování, klamání, uvádění spotřebitele v omyl.

Výsledky kontrolovaných analytických ukazatelů - fyzikální a chemické požadavky na jakost a výsledky kontroly označování (počty nevyhovujících šarží) poukazují na určité rozdíly mezi jednotlivými roky 2006 - 2015, ale tyto rozdíly nelze vysvětlovat jako nějaký jednoznačný trend poklesu či vzestupu.

Tabulka č. 18: Počet nevyhovujících šarží

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Jakost – Analytika	725	657	603	585	580	536	588	507	452	396
Označování	1 979	2 045	2 636	1 849	1 849	1 633	1 856	1 649	1 931	1 710

Možné důvody zjištěného stavu:

- široké a proměnlivé spektrum znaků, které je třeba sledovat. Objevují se nové metody falšování, což vyžaduje nové kontrolní přístupy a zavádění nových laboratorních metod na odhalování falšování,
- dynamická, rychle se měnící situace na trhu s potravinami, objevují se nové způsoby nabízení potravin spotřebiteli v obchodech,
- ne vždy jsou zjištěné nedostatky v označování, popř. v analytickém složení potraviny kvalifikovány jako klamání, velice často se jedná „jen“ o chybějící či nesprávně uvedené údaje, aniž by docházelo ke klamání spotřebitele, tedy jde o méně závažná pochybení.

Kontrola hygieny a systémů založených na zásadách HACCP

Výsledky kontroly plnění hygienických podmínek právních předpisů a kontroly systémů HACCP u provozovatelů potravinářských podniků v roce 2015 je zajímavé srovnat s roky

2011, 2012, 2013 a 2014 (viz tabulka č. 19). Zatímco v minulosti se počet zkontrolovaných provozoven držel každoročně okolo počtu 9000, tak počínaje rokem 2010 byl počet zkontrolovaných provozoven výrazně navýšen a již pátým rokem setrvává nad hranicí 11 000 kontrol, v roce 2011 počet 11 895, v roce 2012 počet 11 410, v roce 2013 počet 12 313, v roce 2014 počet 12 737 a v roce 2015 počet 11 367). Tento setrvalý stav představuje důsledné metodické uplatňování plánu frekvence komplexních kontrol a auditů SZPI do praxe a byl očekávaný. Počet kontrol v roce 2015 v množství 11 367 pak odpovídá trendu SZPI zajistit plánováním (rozumné frekvence kontrol a auditů) pravidelné opakování kontrol způsobem, že provozovny klasifikované s vysokým rizikem jsou ze strany inspektorátů SZPI kontrolovány alespoň jednou za rok (výrobci a balírny) či jednou za dva roky (ostatní, např. maloobchod). Provozovny klasifikované jako středně rizikové jsou ze strany inspektorátů SZPI kontrolovány alespoň jednou za tři roky (výroba a balírny) či za čtyři roky (ostatní). Provozovny klasifikované jako málo rizikové jsou ze strany inspektorátů SZPI kontrolovány alespoň jednou za pět let (výroba a balírny) či za šest let (ostatní). Nastavení tohoto systému působilo zpočátku jistou nepravidelnost v počtu kontrol v průběhu jednotlivých roků. Avšak tento systém jednoznačně sleduje ustálit roční počet zkontrolovaných provozoven nad úrovní cca 12 000, což SZPI každoročně ve víceletém plánu kontrol opakovaně deklaruje.

Pozitivní je skutečnost, že se ustálil i podíl provozoven s porušením právních předpisů v období roku 2015 v poměru s celkovým počtem zkontrolovaných provozoven – v roce 2011 necelých 37 %, v roce 2012 necelých 34 %, v roce 2013 pak 37,7 %, v roce 2014 36,6 % a v roce 2015 to bylo 35,4 %. Zůstává také zachován obecně vysoký stupeň zavedení a vedení systémů bezpečnosti potravin založených na zásadách HACCP v ČR, byť tento závěr platí více pro výrobní podniky, než pro maloobchod.

Tabulka č. 19: Výsledky kontroly hygieny a systémů založených na zásadách HACCP

Rok 2015	**Výrobci a balírny**	**Distributoři a dopravci**	**Maloobchodníci**	**Celkem**
Počet kontrol	8 897	1 969	21 710	32 576
Počet zkontrolovaných PPP	3 214	676	7 477	11 367
Počet PPP s porušením celkem	960	204	2 855	4 019
- z toho typ porušení HACCP	237	22	617	876
- z toho typ porušení obecná hygiena	644	66	1 600	2 310
Rok 2014	**Výrobci a balírny**	**Distributoři a dopravci**	**Maloobchodníci**	**Celkem**
Počet kontrol	9 565	2 665	25 394	37 624
Počet zkontrolovaných PPP	3 490	699	8 548	12 737
Počet PPP s porušením celkem	1 064	222	3 371	4 657
- z toho typ porušení HACCP	247	34	815	1 096
- z toho typ porušení obecná hygiena	727	74	1 833	2 634
rok 2013	**Výrobci a balírny**	**Distributoři a dopravci**	**Maloobchodníci**	**Celkem**
Počet kontrol	9 478	1 728	25 961	37 167
Počet zkontrolovaných PPP	3 482	639	8 192	12 313
Počet PPP s porušením celkem	1 129	193	3 325	4 647
z toho typ porušení HACCP	275	29	883	1 187
z toho typ porušení obecná hygiena	772	78	1 866	2 716

rok 2012	Výrobci a balírny	Distributoři a dopravci	Maloobchodníci	Celkem
Počet kontrol	9 431	1 858	26 088	37 377
Počet zkontrolovaných PPP	3 226	700	7 484	11 410
Počet PPP s porušením celkem	1 006	229	3 013	3 829
z toho typ porušení HACCP	243	37	812	976
z toho typ porušení obecná hygiena	718	73	1 683	2 148
rok 2011	**Výrobci a balírny**	**Distributoři a dopravci**	**Maloobchodníci**	**Celkem**
Počet kontrol	9 765	1 867	25 845	37 315
Počet evidovaných PPP	6 930	2 526	20 981	27 754
Počet zkontrolovaných PPP	3 765	737	8 807	11 895
Počet PPP s porušením celkem	1 145	267	3 498	4 392
z toho typ porušení HACCP	280	53	1 293	1 497
z toho typ porušení obecná hygiena	888	111	2 343	2 941

Sledovatelnost, kontrola dokumentace

Tabulka č. 20: Sledovatelnost, čl. 18 nařízení EP a R (ES) č. 178/2002

ukazatel	rok	četnost kontrol	% nevyh. zjištění
Sledovatelnost čl. 18 nařízení č. 178/2002	2006	1 147	8,3
	2007	3 847	5,6
	2008	6 382	4,96
	2009	12 087	3,5
	2010	14 959	2,1
	2011	13 748	1,3
	2012	12 539	3,1
	2013	15 359	4,5
	2014	14 788	5,3
	2015	17 705	0,34

Jak z tabulky č. 20 vyplývá, v roce 2015 je patrné skokové snížení počtu nevyhovujících zjištění. Zastavil se tak trend každoročního postupného navyšování počtu nevyhovujících zjištění při zvyšování počtu kontrol sledovatelnosti. Navýšení kontrol sledovatelnosti také v roce 2015 souvisí se snahou SZPI nejen odhalovat nekalé obchodní praktiky maloobchodních řetězců související například s pultovým prodejem krájených masných a krájených mléčných výrobků, ale nově se také projevilo zaměření na původ potravin v provozovnách společného stravování. Nízký podíl nevyhovujících kontrolních zjištění dosledovatelnosti zřejmě také vyplývá:

- z úprav vnitřních předpisů SZPI směřujících k vyšší frekvenci kontrol sledovatelnosti v uplynulých letech,

- z postupného chápání a akceptování předpisů Evropské unie provozovateli potravinářských podniků,
- jako přímý následek kontrol a diskuse s provozovateli potravinářských podniků.

Koordinace úředních kontrol

V rámci úřadu je koordinace kontrol zajišťována na různé úrovni a různými způsoby. Základem této koordinace je PLÁN ÚSTŘEDNĚ ŘÍZENÝCH KONTROL, který se vypracovává na každý rok. Obsahuje kontroly tematické, celoroční a obvykle i kontroly doporučené. Na každou kontrolu je vypsán metodický pokyn nebo směrnice, které zajišťují jednotné metodické vedení kontroly.

Kromě toho probíhají ještě ústředně koordinované kontroly mimořádné, které se uskutečňují neplánovaně, podle aktuálních potřeb a mimořádně vyvstalých situací. Mimořádné kontroly jsou obvykle koordinovány prostřednictvím metodického dopisu, který zajišťuje operativní metodické vedení a včasné provedení kontroly. Z kontrol jsou zpracovány souhrnné zprávy dosažitelné na Intranetu SZPI.

Audity u provozovatelů probíhají na základě centrálně zpracovaného ročního programu auditů. Na základě plánů kontrol vydaných z ústředí a na základě vlastních potřeb probíhá plánování na úrovni regionálních inspektorátů.

V rámci plánu kontrol ústředního inspektorátu bylo na rok 2015 naplánováno 17 tematických kontrol. 16 z nich se uskutečnilo a jedna byla přesunuta na rok 2016. Na rok 2015 bylo dále naplánováno 5 celoročních kontrol, všechny se uskutečnily. Kromě toho se v roce 2015 uskutečnilo 19 kontrol mimořádných.

V roce 2015 bylo provedeno celkem 47 auditů provozovatelů, přičemž bylo auditováno 73 pracovišť, většinou v segmentu výroby potravin.

Při koordinaci kontrolní činnosti vně úřadu spolupracovala SZPI v roce 2015 zejména s Ministerstvem zemědělství (SZPI je správním úřadem podřízeným Ministerstvu zemědělství), Ministerstvem zdravotnictví tví a krajskými hygienickými stanicemi (jednalo se především o aktivity při rozdělování působnosti v rámci dozoru ve společném stravování), Státním zdravotním ústavem (na žádost orgánů dozoru poskytuje hodnocení zdravotního rizika z potravin), Generálním ředitelstvím cel (např. při kontrole dovozu), Státní veterinární správou (při koordinaci postupů při kontrole potravin živočišného původu), Českou obchodní inspekcí (při předávání podnětů), Státním úřadem pro jadernou bezpečnost (v oblasti celostátní radiační monitorovací sítě), Policií ČR a dalšími úřady. Tato spolupráce a koordinace činností je dána jednak legislativou a dále dohodami.

Důležitým prostředkem pro koordinaci kontrol je mezinárodní síť Systému rychlého varování pro potraviny a krmiva (RASFF).

Podněty ke kontrole

Tabulka č. 21: Vyhodnocení podnětů ke kontrole

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Přijaté podněty	2 874	2 383	2 563	3 076	6 098	5 541	4 920	5 334

V roce 2015 přijala SZPI celkem 5 343 podnětů, což je o 414 podnětů méně než v roce 2014. Z celkového počtu podnětů jich bylo 1 592 vyhodnoceno jako oprávněných, 2 577 jako neoprávněných, zbývající část zatím není uzavřena nebo byly řešeny jinak, např. postoupením jinému kontrolnímu orgánu či instituci.

Podněty se z hlediska jednotlivých komodit nejčastěji týkaly masa a masných výrobků, mléčných výrobků, pekařských výrobků, čerstvé zeleniny, čerstvého ovoce, výrobků studené kuchyně, vína, lihovin a také doplňků stravy a potravin určených pro zvláštní výživu.

Na základě podnětů bylo zkontrolováno celkem 4 823 šarží potravin a výrobků, z nichž nevyhovělo 1 310 šarží. Z hlediska nejvyššího procentuálního záchytu byly vyhodnoceny jako

nejproblematičtější následující komodity: čerstvá zelenina, čerstvé ovoce, čokoláda a cukrovinky, mléčné výrobky, maso a masné výrobky.
Velmi vysoký počet podnětů obdržených na SZPI lze hodnotit jako:

- zvyšující se zájem spotřebitelů o potraviny a jejich jakost,
- projev nespokojenosti spotřebitelů s některými potravinami na trhu,
- projev nespokojenosti spotřebitelů s chováním některých prodejců,
- projev důvěryhodnosti úřadu, otevřenosti úřadu směrem ke spotřebiteli,
- důsledek nastavení rychlých komunikačních cest, jak ve směru ke spotřebiteli, tak i mezi orgány dozoru.

Potraviny na pranýři

Web Potraviny na pranýři byl spuštěn 10. 7. 2012 a od spuštění do konce roku 2015 jej navštívilo 3,6 milionu uživatelů, konkrétně za rok 2015 to bylo více než 600 tisíc návštěvníků. Hlavním cílem webu je informovat spotřebitele o nevyhovujících šaržích potravin zjištěných úřední kontrolou a uzavřených provozovnách, a tím mu pomoci se orientovat na trhu s potravinami.
Web je nyní členěn do tří sekcí – Potraviny, Provozovny a Tematické kontroly a je designově propojen s oficiální webovou stránkou SZPI – www.szpi.gov.cz.
V sekci Potraviny jsou záznamy o nevyhovujících vzorcích potravin zjištěných úřední kontrolou členěny do třech kategorií dle závažnosti porušení právního předpisu – nebezpečné, falšované a nejakostní. U každého záznamu je uveden název výrobku, název a adresa kontrolované osoby (kde byla nevyhovující šarže odebrána), popis a vysvětlení důvodu nevyhovění právním předpisům. Mezi další uváděné údaje patří informace o výrobci, distributorovi, dovozci, šarži, datu spotřeby, datu odběru vzorku, zemi původu, nebo fotografie výrobku. Nově je od roku 2015 uveden typ provozovny (např. maloobchod, velkoobchod, výroba, restaurace, internetový obchod).
V sekci Potraviny jsou možné dva způsoby vyhledání – přímým zadáním výrazu do vyhledávacího pole na úvodní stránce nebo pomocí rozšířeného hledání. V rozšířeném hledání je možné třídit záznamy např. podle kontrolované osoby, výrobce, země původu apod. Rovněž je možné třídit výrobky podle skupin a podskupin potravin. Web umožňuje třídit i kliknutím na konkrétní informaci (např. na kontrolovanou osobu) u jednotlivých záznamů. Lze tak zobrazit například seznam výrobků od jednoho výrobce nebo od jedné kontrolované osoby, které jsou na webu zveřejněny.
Sekce Provozovny byla spuštěna 1. 4. 2015. V sekci jsou zveřejňovány provozovny, ve kterých SZPI uložila zákaz užívání prostor dle § 5 odst. 1 písm. a) bodu 3 zákona č. 146/2002 Sb. z důvodu závažného porušení hygienických předpisů. Mezi častá porušení patří výrazně zanedbaný úklid, plísně a nečistoty na stěnách a podlahách, poškození stěn, hromadění odpadů, absence přístupu k tekoucí vodě či tekoucí teplé vodě, výskyt škůdců, myšího trusu. Záznamy o uzavřených provozovnách jsou doplněny fotografiemi.
Pokud kontrolovaná osoba zajistí nápravu zjištěných nedostatků a zákaz je uvolněn, je u provozovny na webu doplněna informace o jejím znovuotevření. V roce 2015 bylo zveřejněno celkem 221 uzavřených provozoven či jejich částí, z toho 2 v kategorii cukrárna, 59 v maloobchodě, 50 v kategorii pivnice, bar nebo herna, 72 restaurací, 15 rychlých občerstvení, 1 velkoobchod, 2 v kategorii vinárna nebo vinotéka, 17 provozoven v kategorii výroba a 3 v kategorii výroba a rozvoz jídel. Záznamy je možné zobrazit jako seznam, nebo pro lepší přehled na mapě ČR.
V Tematických kontrolách jsou uvedeny výsledky kontrolních akcí, které byly zaměřeny na určitou konkrétní problematiku trhu. Jsou zde uvedeny všechny šarže potravin, které byly v rámci kontrolní akce zkontrolovány, a to i ty, které vyhověly právním předpisům.

Web Potraviny na pranýři zvítězil v letech 2012, 2013 a 2014 v anketě Křišťálová lupa – Cena českého Internetu v kategorii Veřejně prospěšná služba, v níž vítěze určilo hlasování veřejnosti.

Tabulka č. 22: Počty nevyhovujících šarží potravin zveřejněných na webu Potraviny na pranýři, 2012 - 2015

Rok	Celkem	Nejakostní	Falšované	Nebezpečné
2012	728	138	172	418
2013	652	171	227	254
2014	592	174	230	188
2015	653	184	228	241

SZPI se snaží pro komunikaci se spotřebiteli využívat moderní technologie, proto je spotřebitelům k dispozici zdarma ke stažení mobilní aplikace Potraviny na pranýři pro „chytré“ mobilní telefony a tablety (pro operační systémy iOS, Windows Phone, Android a pro tablety s Windows 10). Aplikace má vysoké hodnocení a kladné recenze. Spotřebitelé pomocí aplikace mohou podat podnět ke kontrole, zobrazit si 20 nejnovějších záznamů zveřejněných na webu Potraviny na pranýři, zkontrolovat si, kde v jejich okolí byly zjištěny nevyhovující potraviny, uzavřené provozovny, podívat se do Tematických kontrol, zobrazit si aktuality z www stránek SZPI nebo si vyhledat kontakt na všechny inspektoráty SZPI. Mobilní aplikace byla v roce 2014 v anketě Mobilní aplikace roku veřejností zvolena jako nejlepší aplikace v kategorii *Aplikace pro lepší svět*. Celkově si aplikaci do svých mobilních zařízení stáhlo více než 64 tisíc uživatelů.
Informace z webu Potraviny na pranýři jsou spotřebitelům dále komunikovány prostřednictvím sociálních sítí, konkrétně Facebooku a Twitteru.

Trendy, výsledky a závěry SZPI popsané ve výše uvedených bodech a kapitolách lze hodnotit jako:

- průběžné plnění úkolů formulovaných zákonem č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci,
- plnění povinností uložených členským státům v čl. 17 nařízení (ES) č. 178/2002 pro zajištění dodržování potravinového práva,
- postupné naplňování vize a cílů SZPI (jsou formulované mj. v Politice jakosti SZPI a Střednědobé koncepci SZPI),
- průběžné plnění strategických cílů stanovených Víceletým plánem kontrol,
- informaci o stabilizovaném stavu bezpečnosti potravin v ČR,
- informaci o stabilizovaném stavu v oblasti jakosti potravin, označování potravin a poskytování úplných a pravdivých údajů o potravinách spotřebiteli,
- důkaz, že SZPI je orgánem dozoru otevřeným pro spolupráci, koordinaci a komunikaci.

2B) a 7B) REŽIMY JAKOSTI ZEMĚDĚLSKÝCH PRODUKTŮ A POTRAVIN, VÍN A LIHOVIN

SVS

9.1 Úřední kontroly

V roce 2015 bylo zaregistrováno 32 podniků vyrábějících potraviny s chráněným názvem. Z toho 1 podnik potraviny s chráněným označením původu (dále jen CHOP) a 3 podniky potraviny s schráněným zeměpisným označením (dále jen CHZO), ostatní vyráběly pouze zaručeně tradiční speciality (dále jen ZTS). Minimální Doporučená frekvence kontrol byla stanovena centrálně a to 1 x ročně. V roce 2015 nebyl zjištěn nesoulad se schválenou specifikací.

*Tabulka č. 2a) Počty kontrol potravin s chráněným označením (*ZTS, CHOP, CHZO)

Provoz	Počet subjektů	Změny počtu subjektů	Plánovaný počet kontrol	Skutečný počet kontrol	Počet závad	% plnění plánu
2014	34	-2	34	41	2	120,6 %
2015	32	-2	32	32	0	100 %

SZPI

9.1 Úřední kontroly

SZPI má vnitřním předpisem stanovenu pravidelnou kontrolu potravin používajících označení „chráněné označení původu (CHOP)“, „chráněné zeměpisné označení (CHZO)“ nebo „zaručená tradiční specialita (ZTS)“, jejichž výroba spadá pod kontrolu SZPI.
V tržní síti může SZPI kontrolovat potraviny neživočišného i živočišného původu označené CHZO/CHOP/ZTS. U potravin živočišného původu vyrobené v ČR je o nevyhovujících zjištěních informována SVS, která situaci řeší u výrobce. U potravin původem z jiných členských států jsou nevyhovující zjištění z trhu předávána kontrolním orgánům uvedených u příslušných specifikací v databázi DOOR.
U výrobců z ČR je hodnoceno dodržování specifikace výrobků tj. technologický postup včetně použitých surovin, na místě mohou být hodnoceny senzorické vlastnosti potravin nebo odebírány vzorky do laboratoře.
Kontrolu CHOP, CHZO a ZTS u komodit, které nespadají do kompetence SZPI, provádí jiné kontrolní orgány, konkrétně SVS a ÚKZÚZ.
V roce 2015 bylo provedeno 131 kontrol – hodnoceno na místě nebo odebráno do laboratoře bylo 122 šarží potravin označených CHZO/CHOP, z nichž 12 bylo vyhodnoceno jako nevyhovující.

9.1.2 Potraviny s označením KLASA, Regionální potravina

Kontroly KLASA
Potraviny oceněné národní značkou kvality KLASA musí kromě zákonných požadavků splňovat ještě další nadstandardní požadavky, ke kterým se jejich výrobci dobrovolně zavázali.
Kontroly potravin oceněných národní značkou KLASA a podmínek při jejich výrobě provádí SZPI od roku 2003. Kontroly probíhají především u výrobců, případně i v tržní síti. Kontroly se plánují tak, aby nově oceněná potravina i podmínky při její výrobě byly zkontrolovány do 3 měsíců od obdržení zprávy o jejím ocenění. U ostatních potravin (oceněných a kontrolovaných již dříve) se provádějí opětovné pravidelné kontroly.

V roce 2015 bylo provedeno 114 kontrol potravin oceněných značkou kvality KLASA, v rámci kterých bylo přezkoumáno 214 šarží potravin; dvě šarže byly nevyhovující.

Kontrola potravin s označením Regionální potravina

Inspektorát	Název značky	Počet zkontrolovaných		Zaměření a výsledky kontrol
		provozoven	potravin	
Ústí nad Labem	Regionální potravina Ústeckého kraje	14	9	Kontrola byla zaměřena na hygienické podmínky při výrobě a uvádění na trh, označování, senzorické popř. laboratorní hodnocení – jakost a bezpečnost, uchovávání potravin a surovin, HACCP a sledovatelnost surovin. Výsledky kontrol potravin, které byly podrobeny kontrole, vyhověly požadavkům pravidel.
	Regionální potravina Libereckého kraje	6	2	
Plzeň	Regionální potravina Plzeňského kraje	4	4	Kontrola byla zaměřena na výrobní technologie, dodržování hygienických požadavků a kontrola označení výrobku. Kontrolou nebyly zjištěny závady.
	Regionální potravina Karlovarského kraje	4	4	
Brno	Regionální potravina Zlínského kraje	7	8	Při kontrolách se inspektoři zaměřili zejména na původ surovin a jejich dosledovatelnost. Kontrolou těchto ukazatelů nebyly zjištěny nedostatky. Získané výsledky ukazují (s ohledem na počet kontrolovaných vzorků) na dobrý standard jakosti potravin oceněných značkou Regionální potravina. Byly zjištěny 2 nevyhovující vzorky potravin živočišného původu (Kozí tvarohové žervé a Rostěnický divočák), jejichž výrobci nespadají do kompetencí SZPI. O nevyhovujících vzorcích potravin byla informována příslušná KVS.
	Regionální potravina Jihomoravského kraje	10	11	
Olomouc	Regionální potravina Olomouckého kraje	9	8	Kontrola byla zaměřena na hygienické podmínky při výrobě a uvádění na trh, označování, senzorické popř. laboratorní hodnocení – jakost a bezpečnost, uchovávání potravin a surovin, HACCP a sledovatelnost surovin. Výrobek větrník nevyhověl jakostním požadavkům a na místě byly zjištěny nevyhovující
	Regionální potravina Moravskoslezského kraje	18	8	

				hygienické podmínky. Uložené opatření k odstranění nedostatků bylo již splněno. Při kontrole mikrobiologických kritérií hygieny výrobního procesu a označování bezlepkového věnečku byly zjištěny nedostatky, vydáno opatření, které bylo splněno.
Tábor	Regionální potravina Jihočeského kraje	1	1	Kontrola výrobní technologie a dodržování hygienických požadavků. Všechny vzorky byly vyhovující.
	Regionální potravina Kraje Vysočina	1	4	
Hradec Králové	Regionální potravina Královéhradeckého kraje	7	10	Kontroly u provozovatelů potravinářských podniků, byly zaměřeny přednostně na hodnocení podmínek specifikace potraviny (v rámci regionální potraviny) - bylo provedeno buď senzorické hodnocení oceněných potravin na místě nebo jejich odběr do laboratoře, dále na dodržování jakosti a bezpečnosti potravin, na kontrolu označování včetně užívání loga Regionální potravina, dále na dodržování hygienických požadavků včetně kontroly zavedení jednoho ze stálých postupů založeného na zásadách HACCP, dále také na receptury a používání přídatných látek při výrobě potravin, na kontrolu sledovatelnosti surovin a potravin i na kontrolu materiálů určených pro styk potravinami. **Zjištěné nedostatky** Nevyhovující označování výrobku od výrobce Nature Notea, s.r.o., Hrušová 127, 56555 Hrušová
	Regionální potravina Pardubického kraje	5	7	

2C) a 7C) KONTROLA EKOLOGICKÉ PRODUKCE

MZe

9.1 Úřední kontroly

Příslušným orgánem pro ekologickou produkci je Ministerstvo zemědělství.
Na kontroly a certifikace v ekologickém zemědělství dohlíží jako zodpovědný úřad odbor environmentální a ekologického zemědělství Ministerstva zemědělství.
Ze strany odboru environmentálního a ekologického zemědělství je prováděn dozor nad činností kontrolních subjektů prostřednictvím příslušných auditů (supervizí). V roce 2015 bylo provedeno 41 supervizí inspektorů v průběhu kontroly a dále kontrola na ústředí každé kontrolní organizace (4 kontroly). Při auditech nebylo zjištěno závažné porušení povinností kontrolních orgánů a subjektů.

Odbor environmentální a ekologického zemědělství dále provádí státní kontroly v souladu s § 4 zákona č. 255/2012 Sb., o státní kontrole, ve smyslu § 2 a § 28 zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství. Kontroly probíhají v případě podezření na porušování legislativy ekologického zemědělství nebo z důvodu ověření důležitých skutečností před vydáním správního rozhodnutí. V roce 2015 byly zkontrolovány 4 podniky, kdy ve 2 případech byla stanovena nápravná opatření. Pracovníci odboru environmentálního a ekologického zemědělství mají k výkonu supervizí dostatečné odborné, personální i technické předpoklady, praktické pracovní postupy jsou v souladu s dokumentovanými postupy, check-listy a stanovenými kontrolními body.

Popis kontrolního systému, informace o kontrolních organizacích

Ministerstvo zemědělství na základě § 29 zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství pověřuje kontrolní organizace, které provádějí kontrolu a certifikaci registrovaných osob podnikajících v ekologickém zemědělství, tj. ekologických podnikatelů, výrobců a zpracovatelů biopotravin a bioproduktů, obchodníků a dalších registrovaných osob ve smyslu zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství. Ministerstvo zemědělství pověřilo 4 soukromé kontrolní subjekty:

KEZ o.p.s., Poděbradova 909, 537 01 Chrudim, www.kez.cz
ABCERT AG, organizační složka, Komenského 1, 586 01 Jihlava, www.abcert.cz
Biokont CZ, s.r.o., Měříčkova 34, 621 00 Brno, www.biokont.cz
BUREAU VERITAS CZECH REPUBLIC. s.r.o., Olbrachtova 1, 140 02 Praha 4, www.ekozemedelstvi.cz

Každý kontrolní subjekt má s MZe podepsanou smlouvu, na základě které je pověřen ke konkrétním činnostem v oblasti kontroly a certifikace v ekologickém zemědělství. Kompetence kontrolního orgánu vyplývají z příslušného zákona o ÚKZÚZ.

Kontrolní subjekty jsou na základě smlouvy s MZe oprávněny především k těmto činnostem:
- provádět kontrolu osob, na které se vztahují požadavky pravidel pro ekologickou produkci
- vydávat osvědčení o původu produktů ekologického zemědělství,
- provádět vstupní kontrolu u žadatelů, kteří se registrují do systému ekologického zemědělství,
- zajišťovat přípravu podkladů pro správní řízení, které v případě porušení pravidel pro ekologickou produkci vede MZe s osobou podnikající v ekologickém zemědělství,
- provádět v registru evidence půdy (LPIS) audit půdních bloků, které spadají do režimu přechodného období, nebo ekologického zemědělství.

Kontrolním orgánem pro ekologickou produkci je Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, a to od roku 2010. Kontrolní orgán neprovádí certifikaci, pouze kontrolu.

Každý subjekt podnikající v ekologickém zemědělství je minimálně 1x ročně podroben komplexní ohlášené kontrole kontrolního subjektu. Přibližně 7 % registrovaných ekologických zemědělců je navíc kontrolováno také státní kontrolou, kterou provádí Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský. Všechny provedené kontroly kontrolních subjektů i kontrolního orgánu jsou realizovány na základě analýzy rizik. Do analýzy rizik je vždy zařazen podnik, u kterého byly zjištěny závažné neshody, nebo byl podán návrh na zahájení správního řízení, nebo u kterého byly opakovaně zjištěny neshody. V rámci analýzy rizik jsou ovšem posuzována i další kritéria jako např. velikost podniku, kvantita produkce, provozovaní souběžné konvenční produkce a další.

Za účelem koordinace činností vydává MZe Metodické pokyny pro ekologickou produkci, které jsou určeny především kontrolním organizacím a osobám podnikajícím v ekologickém zemědělství. Hlavním účelem Metodických pokynů je především sjednotit výklad legislativních požadavků pro ekologické zemědělství tak, aby všechny kontrolní organizace postupovaly při naplňování těchto požadavků jednotně. Metodické pokyny se týkají například problematiky registrace osob podnikajících v ekologickém zemědělství, vydávání výjimek z pravidel ekologického zemědělství, pravidel pro odběr, analýzu a následné vyhodnocení vzorků z ekologické produkce, pravidel komunikace mezi MZe a kontrolními organizacemi, včetně podmínek při hospodaření v sadech, vinicích, nebo v chovu koní.

Konkrétní údaje o dozoru nad kontrolami ekologické produkce za rok 2015 podle přílohy XIIIc nařízení Komise (ES) č. 889/2008 jsou uvedeny v tabulce.

9.3 Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů a výrobků

Inspektoři kontrolních organizací pověřených Ministerstvem zemědělství uskutečnili v roce 2015 celkem 5 797 kontrol u 4 881 kontrolovaných subjektů. Z těchto kontrol bylo 457 neohlášených, zbytek tvořily ohlášené kontroly podle nařízení Rady (ES) č. 834/2007.

9.4 Opatření k zajištění účinnosti

9.4.1 Opatření k zajištění dodržování požadavků ze strany osob podnikajících v ekologickém zemědělství

Při zjištění neshody činnosti osob podnikajících v ekologickém zemědělství s pravidly stanovenými nařízením Rady (ES) č. 834/2007, nařízením Komise (ES) č. 889/2008 nebo zákonem č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, které nebyly ošetřeny povolenou výjimkou, byla uplatněna následující opatření:

odepření certifikátu	21
podnět na zahájení správního řízení ze strany KO, ÚKZÚZ	38
z toho počet vydaných rozhodnutí ve správním řízení	25
počet odebraných vzorků ze strany KO, ÚKZÚZ	252

Upozornění ekologickým podnikatelům či bioproducentům byla zasílána zejména z důvodu drobných opomenutí, které nemají vliv na integritu bioprodukce, neúplné evidence nebo nesplnění oznamovací povinnosti na kontrolní organizaci. Certifikáty vydávají kontrolní organizace a také rozhodují o odepření vydání. Většinou se jedná o situaci, kdy byl vyprodukován nebo do oběhu uveden produkt, který nesplňoval požadavky ekologického zemědělství. Pokud byl již výrobek uveden na trh, musí být stažen z trhu a odstraněno označení bio, zároveň dojde k podání podnětu k zahájení správního řízení.
Vydaná rozhodnutí ve správním řízení jsou většinou z důvodu porušení právních předpisů při absence výjimky k provádění zákroků na zvířatech, přivedení nepovoleného počtu konvenčních zvířat na ekofarmu při rozšiřování stáda, neověření certifikátu dodavatele, použití nepovolených přípravků na ochranu rostlin nebo použití nepovolených látek při čištění

a dezinfekci, nedodržení pravidel při dovozu bioproduktů ze třetích zemí, nezajištění podmínek ustájení a welfare zvířat.

9.4.2 Opatření přijatá k zajištění účinného fungování útvarů provádějících kontroly

Vzdělávací iniciativy

Pro zaměstnance kontrolních organizací byly v roce 2015 organizovány četné vzdělávací aktivity s přímým dopadem na zajištění účinného provádění kontrol. Každoročně probíhá školení všech kontrolních organizací, které je organizačně i odborně zajišťováno MZe. Témata školení jsou volena na základě aktuálních požadavků kontrolních organizací. Mezi prioritní témata roku 2015 patřila otázka jednotného přístupu k tvorbě rizikové analýzy, aplikace metodických pokynů MZe pro ekologické zemědělství, včetně konkrétních témat týkajících se praktického výkonu kontroly a certifikace v ekologickém zemědělství (např. problematika nezaviněné kontaminace bioprodukce, interpretace výsledků nálezů reziduí). Každá kontrolní organizace organizuje také své vlastní školení pro inspektory i ostatní zaměstnance organizace.

Spolupráce s ostatními úřady a institucemi v ČR

Ministerstvo zemědělství spolupracovalo kromě ÚKZÚZ zejména se SZPI při vyhledávání bioproduktů nesplňujících legislativní pravidla.

9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti

V roce 2015 nadále pokračuje spolupráce s ÚKZÚZ, který provádí státní kontrolu u ekologických zemědělců a výrobců krmiv, spolupráce se SZPI v monitoringu biopotravin a využívání upozornění poskytovaných Evropskou komisí a členskými státy podle článku 92 bod 2 nařízení Komise (ES) č. 889/2008.

3) SYSTÉM KONTROL DOVOZU ZVÍŘAT A ŽIVOČIŠNÝCH PRODUKTŮ SVS

9.1 Úřední kontroly

Kontroly na pohraniční veterinární stanici

V roce 2015 bylo na PVS letiště Václava Havla Praha podrobeno kontrole celkem 920 zásilek. Z toho 302 zásilky tvořily produkty živočišného původu, ze kterých 14 zásilek bylo odmítnuto. V porovnání s rokem 2014, kdy bylo odmítnuto 23 zásilek, došlo v roce 2015 ke snížení o 9 zásilek. V souladu s Plánem kontroly nepovolených látek, reziduí, látek kontaminujících a patogenních organismů v dovážených živočišných produktech ze třetích zemí (dále jen Plán kontroly) byly z 11 zásilek odebrány vzorky k laboratornímu vyšetření. Všechny testované zásilky vyhověly stanoveným parametrům.

Zvířata se na celkovém objemu podílela 618 zásilkami, z nichž 2 byly odmítnuty. Ve všech případech se jednalo o zvířata z kategorie O, tzn. ostatní zvířata včetně zvířat pro zoologické zahrady.

Podrobný přehled zásilek, které byly na PVS zkontrolovány v roce 2015, uvádí tabulka 1.

V porovnání s rokem 2014, kdy bylo zkontrolováno 968 zásilek, z toho 428 zásilek produktů živočišného původu a 540 zásilek živých zvířat, došlo v roce 2015 k poklesu kontrolovaných zásilek celkem o 48 zásilek. V případě živočišných produktů počet se snížil o 126, naproti tomu u zvířat se navýšil o 78 zásilek. Podrobný přehled zásilek, které byly podrobeny kontrole v roce 2014, uvádí tabulka 2.

Počet odmítnutých zásilek klesl oproti roku 2014 ve skupině živočišných produktů o 9 zásilek, ve skupině zvířat naopak vzrostl o 2 zásilky. Laboratorně bylo v roce 2015 vyšetřeno o 4 zásilky produktů živočišného původu méně než v roce 2014. Srovnání let 2014 a 2015 je uvedeno v tabulce 3.

Tabulka č. 1: Přehled zásilek 2015

	Celkový počet došlých zásilek	Odmítnuté	Laboratorní vyšetření	Tranzitní zásilky na vstupu	Tranzitní zásilky na výstupu
HC - celkem	242	7	8	0	0
Teplota prostředí	69	6	2	0	0
Chlazené	168	0	6	0	0
Mražené	5	1	0	0	0
NHC - celkem	60	7	3	0	0
Teplota prostředí	18	2	3	0	0
Chlazené	42	5	0	0	0
Mražené	0	0	0	0	0
Produktů celkem	302	14	11	0	0
U	0	0	0	0	0
E	0	0	0	0	0
O	618	2	0	0	0
Živých zvířat celkem	618	2	0	0	0

HC *human consumption - produkty pro lidskou spotřebu*
NHC *non human consumption - produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě*
U *Ungulatae - kopytníci: skot, prasata, ovce, kozy, volně žijící a domácí lichokopytníci*
E *Equidae - registrovaní koňovití podle definice ve směrnici Rady 90/426/EHS*
O *Other - ostatní zvířata (včetně zvířat v zoologické zahradě)*

Pozn. Prováděcím rozhodnutím Komise 2012/450/EU ze dne 27. července 2012, kterým se mění rozhodnutí 2009/821/ES, pokud jde o seznam stanovišť hraniční kontroly, bylo po předchozí žádosti ze strany ČR zrušeno schválení PVS Praha-Ruzyně (letiště Václava Havla Praha) pro kontrolu zvířat kategorie E (registrovaní koňovití podle definice ve směrnici Rady 90/426/EHS).

Tabulka č. 2: Přehled zásilek 2014

	Celkový počet došlých zásilek	Odmítnuté	Laboratorní vyšetření	Tranzitní zásilky na vstupu	Tranzitní zásilky na výstupu
HC - celkem	376	18	14	0	0
Teplota prostředí	63	13	4	0	0
Chlazené	309	5	10	0	0
Mražené	4	0	0	0	0
NHC - celkem	52	5	1	0	0
Teplota prostředí	24	4	1	0	0
Chlazené	28	1	0	0	0
Mražené	0	0	0	0	0
Produktů celkem	428	23	15	0	0
U	0	0	0	0	0
E	0	0	0	0	0
O	540	0	0	0	0
Živých zvířat celkem	540	0	0	0	0

HC *human consumption - produkty pro lidskou spotřebu*
NHC *non human consumption - produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě*
U *Ungulatae - kopytníci: skot, prasata, ovce, kozy, volně žijící a domácí lichokopytníci*
E *Equidae - registrovaní koňovití podle definice ve směrnici Rady 90/426/EHS*
O *Other - ostatní zvířata (včetně zvířat v zoologické zahradě)*

Tabulka č. 3: Srovnání zásilek 2014 a 2015

	Počet zásilek	Z toho živočišné produkty	Z toho živá zvířata	Z toho odmítnuté	Z toho laboratorně vyšetřeno
2014	968	428	540	23	15
2015	920	302	618	16	11

Kontroly na letištích s mezinárodním provozem

V rámci neobchodního přesunu zvířat v zájmovém chovu byly v roce 2015 při celní kontrole zjištěny nedostatky u 7 psů dovážených ze třetích zemí. Tato zvířata byla převezena na pohraniční veterinární stanici, kde o nich bylo rozhodnuto v souladu s čl. 35 nařízení EP a R (EU) č. 576/2013. Dva psi byli po provedení kontroly propuštěni do volného oběhu, tři se vrátili zpět do třetí země původu, dva byli umístěni do izolace pod úředním dohledem do splnění podmínek pro vstup. V souladu s nařízením Komise (ES) č. 206/2009 celní orgány také v roce 2015 prováděly kontroly zásilek produktů živočišného původu dovážených cestujícími ze třetích zemí pro osobní spotřebu. Celní orgány nepropustily, příp. zabavily, produkty o celkové hmotnosti 1190,59 kg, přičemž masu a masným výrobkům odpovídalo 596,25 kg a mléku a mléčným výrobkům 72,75 kg a produktům obsahujícím jak maso a masné výrobky, tak mléko a mléčné výrobky 475,1 kg.

Vzhledem k tomu, že v roce 2015 se prakticky neměnila pravidla pro dovoz zvířat v zájmovém chovu (nařízení EP a R (EU) č. 576/2013) a pro dovoz produktů živočišného původu pro osobní spotřebu (nařízení Komise (ES) č. 206/2009), nebylo ze strany SVS v roce 2015 školení celních orgánů na tato témata realizováno.

Organizace spolupráce

Spolupráce s celními orgány byla v roce 2015 realizována nejen na úrovni centrální, tj. mezi SVS a GŘC, ale rovněž na úrovni místní (regionální) mezi MěVS a CÚ letiště Václava Havla Praha a dále mezi KVS a místně příslušnými celními úřady (kontroly zvířat a produktů na mezinárodních letištích).

Další spolupráce na centrální úrovni byla realizována s MŽP (dovozy CITES zvířat a produktů, zavedení kontrol invazních nepůvodních druhů při vstupu zvířat ze třetích zemí do EU), MO (mezinárodní vojenská letiště) a MD (facilitační výbor).

9.2 Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů a výrobků

Nedostatky zjištěné při kontrolách dovozu veterinárního zboží na PVS (na základě toho nepropuštění zboží do ČR resp. EU), jsou dovozcům vždy vysvětleny.

9.4 Opatření k zajištění účinnosti

Opatření k zajištění účinného fungování úředních kontrol jsou realizována formou školení pracovníků provádějících tyto kontroly. V roce 2015 provedla SVS celkem 2 školení úředních veterinárních lékařů PVS.

Účinné fungování úředních kontrol a důslednost úředních veterinárních lékařů dokládá mj. počet odmítnutých zásilek. Za rok 2015 bylo odmítnuto 14 zásilek produktů živočišného původu a 2 zásilky zvířat. Podrobnosti o odmítnutých zásilkách v letech 2014 a 2015, včetně tabulkového zpracování, jsou uvedeny v bodě 9.1.

Ze strany MěVS nebylo v roce 2015 žádné správní řízení zahájeno.

9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti

Na základě výsledků úředních kontrol na PVS v roce 2015 a vzhledem k tomu, že dovozy ze třetích zemí nebylo ohroženo zdraví lidí ani zvířat v ČR či jinde v EU, lze konstatovat, že stanovené cíle byly naplněny.

4) SYSTÉM KONTROL KRMIV A VÝŽIVY ZVÍŘAT

ÚKZÚZ

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) kontroluje dodržování požadavků na bezpečnost a jakost krmiv.

9.1 Úřední kontroly krmiv a výživy zvířat

Úřední kontroly plnění podmínek registrace/schválení, označování, kontrola zařízení a vybavení, skladování, dokumentace, atd. podle činností kontrolovaného provozu jsou neohlášené. Zaměření základní kontroly je ovlivněno velikostí provozu, rozsahem činností, předpokládanou četností kontrol během roku a aktuální situací při inspekci.
Při uložení nápravných opatření následuje po stanovené lhůtě dodatečná kontrola, kdy se ověřuje splnění uložených opatření.
Po obdržení podnětů, jako jsou varování ze systému RASFF, hlášení o dovozu problematického krmiva, podněty jiných příslušných orgánů státní správy nebo stížnosti spotřebitelů, následuje mimořádná kontrola.
Cílené kontroly jsou druh plánované úřední kontroly, zaměřené na odběr vzorku krmiva pro ověření jeho bezpečnosti nebo jakosti.
Zaměření cílených kontrol v roce 2015:

- kontrola přítomnosti zpracovaných živočišných bílkovin
- kontrola přítomnosti dioxinů, furanů, PCB a dalších POP
- GMO - používání a správné označování povolených GM forem, výskyt nepovolených GM forem
- kontrola přítomnosti těžkých kovů
- kontrola přítomnosti dusitanů, vinylthiooxazolidonu, teobrominu, fluoru, melaminu
- kontrola glycerolu z výroby biopaliv používaný jako krmná surovina
- kontrola používání nepovolených stimulátorů nebo inhibitorů růstu
- kontrola používání kokcidiostatik v souladu s povolením doplňkové látky
- kontrola, zda nejsou krmiva kontaminována kokcidiostatiky nebo léčivy
- kontrola, zda nejsou krmiva kontaminována pesticidy
- kontrola obsahu doplňkových látek s maximálním povoleným limitem
- kontrola obsahu mykotoxinů v ekologických krmivech
- kontrola přítomnosti reziduí pesticidů v ekologických krmivech
- kontrola přítomnosti GMO v ekologických krmivech

Monitoring výskytu nežádoucích látek v krmivech je koordinovaný inspekční program, který umožňuje dlouhodobě sledovat výskyt definovaných typů látek. Rozsah monitoringu vyplývá z doporučení EK a výsledky jsou pravidelně poskytovány příslušnému bezpečnostnímu výboru EK. V posledních letech je požadován monitoring přítomnosti mykotoxinů (deoxynivalenol, zearalenon, ochratoxin A, fumonisiny B1+B2, T2 a HT2 toxin).

Ročních pracovních cílů a strategických záměrů předpokládaných ve vnitrostátním plánu kontrol bylo dosaženo – převažuje stanovení bezpečnostních ukazatelů krmiv (zakázané látky, nežádoucí látky, kontaminace) oproti jakostním znakům.
V průběhu roku 2014 inspektoři sledovali, jak jsou dodržovány požadavky na označování krmiv a zaměřili se také na funkčnost systémů HACCP v provozech.
Nadále pokračovala spolupráce s GŘC při kontrole dovozů a spolupráce s ÚSKVBL při kontrole krmiv, vyráběných po medikovaných krmivech.
Rovněž v případě kontrol ekologického zemědělství ÚKZÚZ dosáhl stanovených pracovních cílů a strategických záměrů. Byl proveden plánovaný počet kontrol v oblasti ekologické prvovýroby, a to včetně kontroly ekologických krmiv. V souvislosti s úředními kontrolami ekologického zemědělství bylo v roce 2015 odebráno 123 vzorků. Jednalo se o vzorky půdy,

rostlinného materiálu a krmiv. Oproti roku 2014 byl navýšen počet odebraných vzorků z ekologické produkce, přičemž tyto byly analyzovány na přítomnost látek nepovolených v ekologickém zemědělství.

Tabulka 1: Plán a plnění 2015

OBLAST	PLÁN	PLNĚNÍ
Kontroly celkem	2579	2308
kontroly hygieny krmiv	2376	2114
kontroly CC - BSE	203	194
Vzorky celkem	1707	1600
kontrola jakosti	563	479
EZ (krmiva)	60	43
monitoring mykotoxinů	62	97
cílené kontroly	921	931
kontrola radiace	50	50

Tabulka 2: Četnost kontrol podle činnosti prováděné výrobcem

KONTROLOVANÉ ČINNOSTI	POČET KONTROL/ROK
Výrobce krmných surovin	0,5-1
Výrobce DL	1-2
Výrobce premixů	2-3
Výrobce krmných směsí	2-4
Uvádění do oběhu (dodavatelé, distributoři)	0,25-1
Dovozci	0,5-1
Prvovýroba	kontroly podmíněnosti
Prvovýroba – faremní míchárny	1-1,5
Mobilní míchárny	1

9.2 Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů a výrobků

Provozovatelé krmivářských podniků musejí být zaregistrováni nebo schváleni k provozování všech činností vykonávaných v jimi řízených provozech.
Pokud inspektoři při kontrole zjistí, že provozovatel nedodržel nebo porušil legislativu, má ústav oprávnění činnost provozovateli pozastavit, případně nařídit její ukončení nebo vyměřit pokutu. V případě, že je na trh uvedeno krmivo, které není bezpečné, má ústav oprávnění nařídit stažení krmiva, jeho případnou likvidaci, a zároveň zahájit s provozovatelem správní řízení.

Úřední kontroly

V roce 2015 ÚKZÚZ navštívil 1846 subjektů, u kterých provedl 2 308 úředních kontrol krmivářských provozů a zkontroloval 3 075 činností. Počet kontrol v jednotlivých typech provozů strukturovaných podle registrovaných činností uvádí tab. 3. Počty kontrol u jednotlivých subjektů uvádí tab. 4. Kontroly jsou plánované pro jednotlivé provozy, proto se neuvádí plánované počty kontrol subjektů.

Tabulka 3: Celkové počty zkontrolovaných činností v roce 2015

	Výroba surovin	Výroba krmných směsí	Výroba doplňkových látek	Výroba premixů	Prvovýroba – faremní míchárny	Prvovýroba – ostatní (vč. CC)	Mobilní výrobny	Uvádění na trh
Provozy registrované/ zkontrolované	275/ 259	198/ 420	5/ 9	4/ 23	420/ 355	28432/ 372	64/ 49	*
Provozy schválené/ zkontrolované	0/ 0	110/ 336	6/ 9	23/ 59	0/ 0	0/ 0	0/ 0	*
Celkem evidované/ zkontrolované	275/ 259	308/ 756	11/ 18	27/ 81	420/ 355	28432/ 372	64/ 49	2939/ 1081

* data nejsou k dispozici

Tabulka č. 4 Celkové počty kontrol u subjektů v roce 2015

	Počet evidovaných subjektů	**Počet zkontrolovaných subjektů**	**Počet zkontrolovaných provozů celkový**
Subjekty mimo prvovýrobu*	2 309	799	1435
Prvovýroba - CC	16 975	835	873
Celkem	19 668	1634	2308

* zahrnuje i faremní míchárny

Cílené kontroly přítomnosti zakázaných nebo nežádoucích látek

Zpracované živočišné bílkoviny v krmivech

Kontrola je zaměřena na možnou kontaminaci krmiv zpracovanými živočišnými bílkovinami (PAP). V roce 2015 bylo takto prověřeno 161 vzorků převážně doplňkových krmných směsí. Přítomnost nepovolených zpracovaných živočišných bílkovin nebyla v žádném vzorku zjištěna.

Tkáně suchozemských živočichů v rybí moučce

Cílem kontroly je zachytit přítomnost tkání suchozemských živočichů v rybí moučce také v souvislosti s povolením používat rybí moučku do mléčných krmných směsí pro přežvýkavce. Mikroskopicky a akreditovanou metodou RT – PCR bylo prověřeno 28 vzorků rybí moučky a 1 vzorek hydrolyzovaného rybího proteinu. V žádném analyzovaném vzorku nebyla zjištěna přítomnost tkání suchozemských živočichů.

Zakázané stimulátory nebo inhibitory růstu

Bylo prověřeno 27 vzorků převážně krmných směsí pro prasata a skot, zda neobsahují nepovolené antibiotické stimulátory. Rovněž se kontrolují vedlejší výrobky procesů kvašení, zdali neobsahují antimikrobiální látky, které se používají při zpracování k regulaci kvasných procesů. Všechny vzorky byly vyhovující a analyty se pohybovaly pod hranicí detekce.

Vybrané perzistentní organické polutanty (POP)

V rámci kontroly bylo analyzováno 18 vzorků krmiv a krmných surovin, žádný vzorek nebyl vyhodnocen jako nevyhovující. PCB byly sledovány zároveň s dioxiny, aby bylo možné posoudit expozici zvířete všem těmto toxinům. Naměřené hodnoty byly velmi nízké, obvykle pod mezí detekce 0,5 µg. Pro PCB dosud nebyly stanoveny prahové hodnoty.

Dioxiny, furany a PCB dioxinového typu

Cílenou kontrolou bylo analyzováno celkem 45 vzorků, zejména rybí moučka, mastné kyseliny, premixy a doplňkové látky. Stanovené limity se pohybují od 0,75 do 6 ng WHO-TEQ/kg podle druhu krmiva pro dioxiny a od 1,25 do 24 ng WHO-TEQ/kg podle druhu krmiva pro sumu dioxinů a PCB. Jeden vzorek krmné suroviny bentonit překročil stanovený limit sumy dioxinů 0,75 $ng.kg^{-1}$, bylo zakázáno tuto surovinu použít ke krmným účelům.

Monitoring mykotoxinů

V rámci této kontroly se zjišťuje přítomnost aflatoxinů B1, B2, G1 a G2, zearalenonu, ochratoxinu A, fumonisinů B1 a B2, deoxynivalenolu, T2 a HT2 toxinu, beauvericinu, enniatinů A, A1, B, B1 a nivalenolu. Bylo odebráno 97 vzorků krmiv a krmných surovin. Kvůli klimatickým podmínkám při sklizni zrnin v předchozím roce byl počet vzorků navýšen, u 5 vzorků byly překročeny směrné hodnoty zearalenonu nebo deoxynivalenolu.

Těžké kovy v krmivech

Inspektoři odebrali 98 vzorků krmných surovin pro zjištění nežádoucího obsahu těžkých kovů. Byl sledován obsah olova, kadmia, arsenu a rtuti. U žádného vzorku nebylo zjištěno překročení stanoveného limitu obsahu sledovaných těžkých kovů.

Další nežádoucí látky v krmivech

Tato cílená kontrola zjišťuje obsah dusitanů, fluoridů, vinylthiooxazolidonu a theobrominu ve vybraných vzorcích krmiv.

Dusitany

V rámci cílené kontroly bylo odebráno 10 vzorků krmiv pro stanovení obsahu dusitanů. Všechny vzorky byly vyhodnoceny jako vyhovující. Limit pro dusitany je 15 mg/kg pro krmné směsi nebo 30 mg/kg rybí moučky.

Fluoridy

Bylo odebráno 10 vzorků krmných surovin nebo krmných směsí pro různé druhy hospodářských zvířat za účelem stanovení obsahu fluoridů. Všechny analyzované vzorky vyhověly maximálním povoleným limitům obsahu fluoridů.

Vinylthiooxazolidon

Vinylthiooxazolidon se vyskytuje v krmivech s obsahem řepky. V 15 vzorcích kompletních směsí pro drůbež bylo zjištěno nejvyšší množství 115,5 mg/kg, limit je 1000 mg/kg, resp. 500 mg/kg v krmivech pro nosnice.

Teobromin

Sleduje se v krmivech s obsahem kakaových slupek, kakaa, čokolády a dalších výrobků z cukrovinek. Bylo odebráno 20 vzorků kompletních a doplňkových krmných směsí. Jeden vzorek krmné směsi pro výkrm králíků překročil maximální povolený limit teobrominu, bylo zakázáno jeho použití ke krmným účelům.

Přítomnost kokcidiostatik

Cílená kontrola ověřuje, zda se doplňkové látky nevyskytují v krmivech pro druhy či kategorie zvířat, pro které nejsou povoleny nebo zda jejich obsah nepřekračuje povolený limit. V rámci kontroly dodržování maximálních povolených limitů nevyhnutelné křížové kontaminace kokcidiostatik bylo odebráno celkem 133 vzorků kompletních, doplňkových a minerálních krmných směsí a premixů. Byly zjištěny 4 případy kontaminace krmiv kokcidiostatiky

Dodržování dalších limitů doplňkových látek

Při této kontrole se sledovalo dodržování maximálních limitů mědi, zinku, manganu, železa, selenu, jódu, vitaminu A a vitaminu D_3. Odebráno bylo 60 vzorků krmných směsí. Převažovaly kompletní krmiva pro výkrm prasat a drůbeže. Překročení limitů sledovaných DL bylo zjištěno u 3 vzorků krmiv.

Kontaminace krmiv léčivy

V rámci kontroly bylo odebráno 27 vzorků z celých partií krmných směsí, vyrobených ihned po medikovaných krmivech. Tři z prověřených vzorků překročily stanovenou úroveň

1 % účinné medikační látky, kterou ÚKZÚZ po dohodě s ÚSKVBL toleruje jako maximální povolený limit nevyhnutelné křížové kontaminace léčiv.
Dále byl sledován obsah účinné látky léčiva v první míchačce krmiva, vyráběného ihned po medikované krmné směsi. Kontrola byla zaměřena na účinnost dekontaminačního programu provozovatele. Jako maximální vyhovující hladina byla po dohodě s ÚSKVBL stanovena rovněž přítomnost 1 % obsahu medikační látky, aplikované v předchozí výrobě. Bylo analyzováno 23 vzorků krmiv, z nichž 3 byly nevyhovující.

Parametry glycerolu, používaného jako krmná surovina

Bylo odebráno 36 vzorků surového glycerínu, u kterých byl stanoven obsah glycerolu, hmotnost netěkavých organických látek (NOZ), obsahy sodíku, draslíku a metanolu. Žádný z analyzovaných vzorků nepřekročil maximální povolený obsah metanolu 0,5 %, ale 6 vzorků nevyhovělo deklarovanému obsahu glycerolu nebo minerálních prvků.

Kontrola pesticidů

Přítomnost pesticidů byla zjišťována u 63 vzorků převážně obilovin. Jako nevyhovující byl vyhodnocen 1 vzorek sladového květu s překročeným limitem obsahu chlormekvátu, cypermetrinu, deltametrinu a epoxyconazolu. Bylo zakázáno tento produkt použít ke krmení.

Přítomnost a označování GMO

V rámci této kontroly jsou sledovány genetické modifikace v krmných surovinách a krmivech. Jedná se zejména o kukuřici, rýži, sóju, řepku a kompletní i doplňkové krmné směsi. Část vzorků byla analyzována v laboratoři VÚRV Ruzyně. Bylo prověřeno 44 vzorků krmiv. Vzorek kompletního krmiva pro psy s nedeklarovaným obsahem sóji MON 89788 byl vyhodnocen jako nevyhovující falšované krmivo.

Přítomnost doplňkových látek v krmivech

Kontrola ověřuje přítomnost deklarovaného obsahu vybraných doplňkových látek v krmivech (*saccharomyces cerevisiae*, *enterococcus faecium*). U odebraných vzorků se také ověřují ostatní deklarované jakostní znaky. Bylo odebráno 17 vzorků krmných směsí, všechny byly vyhovující.

Monitoring přítomnosti nežádoucích látek

Monitoring mykotoxinů

V rámci této kontroly se zjišťuje přítomnost aflatoxinů B1, B2, G1 a G2, zearalenonu, ochratoxinu A, fumonisinů B1 a B2, deoxynivalenolu, T2 a HT2 toxinu, beauvericinu, enniatinů A, A1, B, B1 a nivalenolu. Bylo odebráno 70 vzorků krmiv a krmných surovin. Většina zjištěných hodnot, včetně všech provedených analýz aflatoxinů, beauvericinu, enniatiny a nivalenolu, byla na nejnižší úrovni detekce analytu. Žádný výsledek stanovení mykotoxinů v krmivech nepřekročil maximální povolený limit aflatoxinu B1 ani doporučené směrné hodnoty dalších mykotoxinů.

9.2.1 Četnost a druh nedodržení požadavků

Inspekce v terénu zaznamenala 50 závad neodstranitelných v průběhu kontroly a 25 závad marginálních, odstraněných před ukončením úřední kontroly. Provozovatelé nejčastěji porušili obecné požadavky na bezpečnost krmiv (např. nedodržení stanovených limitů pro doplňkové látky při výrobě a uvádění krmiv do oběhu, překročení povolených limitů obsahu nežádoucích látek a produktů v krmivech, použití doplňkových látek v rozporu s jejich povolením, nedodržení deklarovaného složení krmiva, aj.).
Inspektoři provedli v rámci kontrolních aktivit úřední odběr 1600 vzorků krmiv. Nevyhovujících vzorků bylo zjištěno 140 případů. Nejčastěji nevyhověly deklarované obsahy popela, N-látek, stopových prvků zinku, manganu a mědi, vitamínu A a vitamínu D3. Dále bylo znalecky posouzeno 18 vzorků krmiv, které byly analyzovány na objednávku jejich výrobců nebo provozovatelů, kteří tyto produkty uvádějí na trh či jiných zájemců o znalecké posouzení poskytnutých vzorků krmiv. Jako nevyhovující byly posouzeny 2 vzorky.

9.2.2 Analýza nedodržení požadavků

Zjištěná porušení ve výrobních postupech provozovatelů i v rámci hodnocení vzorků odebraných krmiv se převážně týkají mírného nedodržení deklarované jakosti, zejména obsahu základních nutričních látek nebo stopových prvků, takové případy neohrožují bezpečnost potravinového řetězce nebo zdraví zvířat.

9.2.2.1 Povaha rizika vyplývajícího z nedodržování požadavků

Za nejzávažnější považujeme kontaminaci doplňkovou látkou, s reziduálním efektem v potravinovém řetězci (kokcidiostatika nebo léčiva), výskyt dalších nežádoucích látek v množství vysoce překračujícím povolené limity nebo použití nedovolené koncentrace doplňkové látky pro určité druhy a kategorie zvířat. Takové případy se vyskytují v relativně malé míře a jejich příčinou je porušení technologického postupu nebo nedostatečné vnitřní kontrolní mechanizmy. V těchto případech zahajuje právní oddělení ústavu vždy správní řízení s následnou sankcí. U méně závažných případů byly uloženy termíny nápravných opatření s následnou dodatečnou kontrolou jejich splnění.

9.2.2.2 Základní příčina nedodržení požadavků

Hlavní příčinou kontaminace nebo překročení obsahu limitovaných látek je nedodržování technologického postupu, případně nedodržování vnitřních kontrolních mechanizmů (např. nedodržení systémů HACCP, nedostatečné hodnocení dodavatelů krmných surovin, atd.).
Podíl zahájených správních řízení v porovnání k množství provedených kontrol a odebraných vzorků je relativně nízký, což ukazuje, že provozovatelé dodržují požadavky bezpečnosti krmiv a potravin.

9.2.2.3 Systém rychlého varování pro potraviny a krmiva

Pokud jsou při úřední kontrole nalezeny produkty ke krmení, které nelze považovat za bezpečné, jsou tyto případy oznámeny prostřednictvím národního kontaktního místa Evropské komisi. Naopak všechny případy týkající se České republiky jsou z EU zasílány národnímu kontaktnímu místu v ČR, které tato oznámení zasílá členům sítě systému RASFF v ČR. Případy týkající se krmiv řeší Oddělení krmiv ve spolupráci s Odborem kontroly zemědělských vstupů.

Tabulka 5 : Vývoj počtu oznámení týkajících se krmiv a ČR, r. 2006 – 2014

rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Oznámení EU	7	5	5	6	6	6	4	10	8	4
Oznámení ČR	1	1	1	0	1	1	2	4	0	0

V systému RASFF byly v průběhu roku 2015 přijaty 4 podněty k provedení kontrol krmivářských provozů na území ČR. Týkaly se překročení limitu vitamínu D v mléce pro štěňata a koťata, nejasného původu rybí moučky, dioxinů v jablečných výliscích a aflatoxinu v krmivu pro papoušky. Všechny případy byly koordinovaně prověřeny a výsledky byly poskytnuty dalším členským státům EU.
ÚKZÚZ nevložil v roce 2015 do systému RASFF žádné oznámení.

9.4 Opatření k zajištění účinnosti

Účinné provádění úředních kontrol je zajišťováno aplikací nařízení EP a R (ES) č. 882/2004 o úředních kontrolách. Úřední kontroly jsou prováděny podle metodických pokynů (dokumentovaných postupů), které jsou sestavovány tak, aby zahrnovaly požadavky legislativy a zajistily jednotný přístup inspektorů. Pokud dojde ke změně legislativy, jsou tyto pokyny patřičně aktualizovány.

Aby byla zajištěna účinnost úředních kontrol z hlediska pokrytí území, využívá ústav analýzu rizika, která je jedním z podkladů pro tvorbu ročního plánu kontrol. Tato analýza zohledňuje význam podniku, sortiment výroby, druh činnosti aj. Provádění interních auditů zaměřených na systém úředních kontrol (plánování výjezdů, rotace inspektorů, zpracování protokolů, práce dle metodických pokynů atd.), taktéž přispívá k zajištění účinného provádění úředních kontrol.

9.4.1 Opatření k zajištění dodržování požadavků ze strany provozovatelů potravinářských a krmivářských podniků a ostatních příslušných výrobců a provozovatelů podniků

Z důvodu porušení požadavků legislativy nebyla v roce 2014 pozastavena ani zrušena žádná z registrací. Ke konci roku 2015 je v registračním systému ÚKZÚZ evidováno 19 668právnických nebo fyzických osob, které požádaly o registraci krmivářských provozů pro činnost výroba, uvádění do oběhu, prvovýroba nebo doprava krmiv. Celkem je vedeno 31 857 provozů, z nichž je 337 v kategorii schválených.

V roce 2015 bylo s krmivářskými subjekty vedeno 46 správních řízení. V rámci vedených správních řízení ÚKZÚZ vydal 35 rozhodnutí. Výše pravomocně uložených pokut za rok 2015 činila 602 000,- Kč. Výše pokut byla stanovována v souladu se zněním čl. 55 nařízení (ES) č. 882/2004. Provozovatelé porušili nejčastěji obecné požadavky bezpečnosti krmiv ve smyslu čl. 4 odst. 1 a nařízení č. 767/2009 a § 3 odst. 1 zákona o krmivech (např. nedodržení stanovených limitů pro doplňkové látky při výrobě a uvádění krmiv do oběhu, překročení povolených limitů obsahu nežádoucích látek a produktů v krmivech, nedodržení deklarovaného složení krmiva, aj.

Tabulka 6: Důvodné příčiny pro zahájení správního řízení

Ustanovení legislativy, které bylo porušeno	Oblast porušení	Počet případů
Čl. 1 nařízení Komise (ES) č. 1334/2003; čl. 4 odst. 1 nařízení č. 767/2009	Nedodržení limitu stanoveného pro doplňkovou látku.	16
čl. 4 odst. 2 písm. b) a čl. 11 odst. 1 písm. a) nařízení EP a R (ES) č. 767/2009	Nedodržení požadavků na označování krmiv	12
čl. 4 a čl. 5 nařízení EP a R (ES) č. 183/2005	Nedodržení hygienických požadavků stanovených pro výrobu krmiv.	2
čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení EP a R (ES) č. 1831/2003	Nedodržení požadavků stanovených povolením doplňkové látky	1
§ 10 (2) zákona č. 255/2012 Sb.	Neumožnění kontroly	1
Čl. 4 odst. 1 a odst. 2 písm. a) Nařízení č. 767/2009	Porušení požadavků na bezpečnost a uvádění krmiv na trh	2
Čl. 9 odst. 2 písm. a) Nařízení č. 183/2005 ve spojení s § 5 odst. 1 zákona o krmivech	Nedodržení požadavků na registraci provozu	1

9.4.2 Opatření přijatá k zajištění účinného fungování útvarů provádějících úřední kontroly

V souvislosti se změnami legislativy jsou vždy přepracovány a aktualizovány relevantní metodické pokyny pro provádění úředních kontrol, a probíhají školení, která o změnách inspektory informují. Jedním z hlavních opatření, které pomáhá ověřovat a zlepšovat úřední kontroly, je systém interních auditů všech činností ústavu. Výkonem interních auditů je pověřen Odbor auditu a řízení kvality (OAŘK). Pracovníci OAŘK realizovali v roce 2015 celkem 16 interních auditů. Podrobněji uvedeno v kapitole 11 - Audity.

Interní a externí školení zaměstnanců

ÚKZÚZ provádí během každého roku řadu školení a seminářů za účasti vlastních nebo externích lektorů. V roce 2014 byla tato školení zaměřena na platné postupy při provádění kontrol, na změny v legislativě a jejich výklad, na systém úřední kontroly podle nařízení č. 882/2004 a na zásady HACCP a na postupy při posouzení křížové kontaminace. Každoročně probíhá rovněž zvláštní školení zbožíznalců k postupům pro vyhodnocování vzorků.

Pro oblast ekologického zemědělství (EZ) byli inspektoři proškoleni v metodách odběru vzorků, interpretaci výsledků analýz, zásadách označování ekologických krmiv a v problematice posuzování možného použití nepovolených přípravků na ochranu rostlin.

Z externích školení se mohli inspektoři zúčastnit semináře o legislativě krmiv (Feed Law), hygieně krmiv (Feed Hygiene), HACCP, ekologickém zemědělství (Organic Farming a školení AEO) nebo dalších seminářů.

9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti

Strategické cíle v Plánu kontrol

Kontrola krmiv

Cíl 1 Analýzy odebraných vzorků krmiv zaměřovat přednostně na výskyt zakázaných a nežádoucích látek (těžké kovy, perzistentní organické polutanty, dioxiny, polychlorované bifenyly, geneticky modifikované organismy, mykotoxiny).

Cíl 2 Kontrolovat označení krmiv, zda neuvádí uživatele v omyl a zda deklarované složení odpovídá skutečnému.

Cíl 3 Sledovat krmiva ze třetích zemí s ohledem na možnou kontaminaci.

Cíl 4 Sledovat, zda u krmiv, vyráběných po medikovaných krmivech, nedošlo ke kontaminaci použitým léčivem.

Cíl 5 Kontrolovat dodržování zásad vztahujících se na ekologická krmiva v rámci systému ekologického zemědělství.

Cíl 6 Kontrolovat dodržování správných praxí a zásad HACCP v krmivářských provozech

Počet vzorků odebíraných při cílených kontrolách a monitoringu převyšuje vzorky odebírané ke kontrole jakosti, vzorky v souladu se stanovenými cíli více zaměřujeme na problematické oblasti uvedené níže. Národní referenční laboratoř ÚKZÚZ (NRL) analyzovala 97 vzorků odebraných ke kontrole mykotoxinů v krmivech a v rámci úřední kontroly bylo kontrolováno skladování obilovin u výrobců a prvovýrobců krmiv a přepravní prostředky dopravců a dodavatelů krmiv se zaměřením na dodržování zásad správné praxe pro prevenci a snižování kontaminace obilovin mykotoxiny.

Inspektoři se při kontrolách výrobců krmiv zaměřovali na funkčnost zavedeného systému HACCP a také na označování krmiv. V provozech výrobců krmiv, kteří používají kokcidiostatika nebo krmiva medikují, byl prověřen dekontaminační program, aby se minimalizovalo riziko kontaminace krmiv.

Pro rok 2015 byly podle těchto principů naplánovány cílené kontroly na přítomnost zakázaných živočišných bílkovin v krmivech a rybí moučce, dioxinů, dusitanů a dalších nežádoucích látek, těžkých kovů, GMO, pesticidů, dodržování povoleného obsahu doplňkových látek, ověření kvality glycerolu, kontaminaci melaminem a také cílená kontrola maloobchodních prodejen.

Tabulka 7: Porovnání plánu a skutečného plnění kontrolní činnosti v letech 2010 až 2015

Oblast	**Plán 2010**	**Plnění 2010**	**Plán 2011**	**Plnění 2011**	**Plán 2012**	**Plnění 2012**	**Plán 2013**	**Plnění 2013**	**Plán 2014**	**Plnění 2014**	**Plán 2015**	**Plnění 2015**
Kontroly celkem	3 422	3 149	3 183	2 994	2 835	2 639	2 580	2 387	2 115	2 115	2579	2308
Vzorky celkem	2 708	2 837	2 426	2 359	2 054	2 012	1 688	1 757	1 679	1 563	1707	1600
Monitoring	198	198	127	125	70	70	110	105	143	120	112	147
Cílené kontroly	1 290	1 313	1 299	1 271	1 234	1 211	1 028	1 050	1 021	1 038	921	931

V roce 2015 bylo při celkovém počtu 2308 provedených kontrol zjištěno 50 závad. Plán kontrol byl dodržen na 89,5 %. Inspektoři odebrali 1600 vzorků, 140 vzorků bylo nevyhovujících. Plán počtu vzorků nebyl naplněn zejména proto, že na některých pobočkách byl doplněn počet inspektorů až v průběhu roku, u odběru vzorků také proto, že některé druhy krmiv předpokládané v plánu se nakonec inspektorům nepodařilo odebrat. Pro účely sledování obsahu mykotoxinů v krmivech inspektoři odebrali v roce 2015 celkem 97 vzorků krmiv u výrobců, dodavatelů, včetně vzorků krmiv zkrmovaných zvířatům na farmách. Pro kontrolu radiace v krmivech bylo odebráno 50 vzorků krmiv.

Údaje uvedené výše poukazují na nutnost zaměřit kontrolní činnosti více na zakázané a nežádoucí látky v krmivech, na doplňkové látky v krmivech a na přesnější zmapování výskytu těchto látek v rámci ČR tak, aby došlo k dalšímu snížení rizika pronikání takových látek do potravinového řetězce.

Podle analýzy rizika byla stanovena četnost, se kterou jsou provozy v jednotlivých letech kontrolovány. Kontroly jsou zaměřeny zejména na provozy, kde v uplynulém roce byla uložena zvláštní opatření, výrobce s velkým počtem nevyhovujících vzorků, dále také na provozy, kde jsou používány nebo vyráběny doplňkové látky, zejména kokcidiostatika, která mohou přímo ovlivnit bezpečnost krmiv a zdraví zvířat a lidí. Přestože prioritou je kontrola krmiv pro zvířata s produkcí potravin, kontroly jsou směřovány také na krmiva pro domácí zvířata.

Tabulka 8: Celkové počty odebraných vzorků podle jednotlivých činností

Rok 2015	**Počet vzorků**	
Subjekty	analyzováno	nevyhovujících
Výrobci krmných surovin	85	9
Výrobci doplňkových látek	4	1
Výrobci premixů	60	10
Výrobci krmných směsí	746	81
Dovozci	23	0
Distributoři	82	8
Dodavatelé	208	24
Prvovýroba	316	6
Mobilní míchárny	18	0
Ostatní	58	1
CELKEM	**1600**	**140**
Sledování zakázaných a nežádoucích látek	1028	30
Ověření deklarace	467	109
Monitoring radioaktivní kontaminace	50	0
Mimořádné kontroly	12	1
Ostatní	43	0

Tabulka 9: Celkové počty odebraných vzorků podle vyráběných krmiv

Rok 2015	**Počet vzorků**	
Typ výroby	analyzováno	nevyhovujících
Krmné suroviny	495	28
Doplňkové látky	16	1
Premixy	58	13
Kompletní krmné směsi	664	53
Doplňkové krmné směsi	280	24
Minerální krmiva	82	20
Ostatní	5	1
CELKEM	**1600**	**140**

Vzorky byly odebírány ke kontrole deklarovaných znaků nebo při podezření na porušení právních předpisů. Inspektoři se zaměřovali především na krmiva pro hospodářská zvířata, nejčastěji krmné směsi, kde bylo také nejvíce nevyhovujících vzorků. Zároveň byl formou monitoringu nebo cílených kontrol sledován výskyt zakázaných nebo nežádoucích látek a produktů v krmivech.

SVS

9.1 Úřední kontroly krmiv

Úřední kontroly krmiv byly prováděny v souladu s požadavky Víceletého plánu kontrol. Hlavním cílem bylo zajistit ochranu zdraví zvířat a lidí před negativními činiteli, které se mohou vyskytnout v krmivech, zabránit nebo v maximální míře omezit jejich postup v potravním řetězci směrem od krmiv k živočišným produktům, které jsou zpracovávány na produkty určené k výživě lidí. Kontroly, zaměřené na dodržování požadavků zdravotní nezávadnosti krmiv, prováděli úřední veterinární lékaři ve schválených a registrovaných provozech. Byly sledovány krmné suroviny a finální krmné směsi, především pro prasata a drůbež. V případě krmných surovin, které mohou být na základě dlouhodobých zkušeností z minulých let zdrojem kontaminace, byly kontroly prováděny s větší četností. Stejně tak byla krmiva kontrolována v rámci exportu a obchodování se třetími zeměmi. Kontrolovány jsou všechny zásilky do třetích zemí, aby bylo možné je opatřit požadovaným veterinárním certifikátem, v roce 2015 proběhlo celkem 1248 takových kontrol.

Vyšetřování krmných surovin a krmiv živočišného původu na přítomnost reziduí a kontaminantů (cizorodých látek) se soustředilo na dovážené rybí moučky a na některé výrobky asanačních ústavů (kafilerní tuky). Předmětem sledování byly krmné rybí moučky obchodované na území EU, zvláště ze států okolí Baltského moře z hlediska sledování obsahu chemických prvků (těžkých kovů), hodnot „dioxinů“ (polychlorovaných dibenzo-p-dioxinů a polychlorovaných dibenzofuranů /PCDD/PCDF/) a „dioxin-like“ PCB (PCB s dioxinovým účinkem /DL-PCB/) a sumy PCDD/F-PCB a „bromovaných zpomalovačů hoření“ (BFR – používané k omezení hoření v hořlavých materiálech).

U dovážených rybích mouček nebyly zjištěny nevyhovující koncentrace sledovaných reziduí a kontaminantů stejně jako v loňském roce. Stanovené koncentrace chlorovaných pesticidů, bromovaných zpomalovačů hoření a obsahy těžkých kovů byly pod hodnotami maximálních limitů, (nedosahovaly 50 % hodnot limitů). Jen u jednoho vzorku byla naměřena koncentrace suma PCB v intervalu 50 – 75 % hodnoty maximálního limitu. V jiném případě také koncentrace arzénu byla nad 50 % limitu. Z tohoto pohledu je kvalita rybích mouček vyhovující. Přesto je nutné stále sledovat rybí moučky pocházející z oblasti Baltského moře, kde je všeobecně známa větší kontaminace některých druhů ryb dioxiny (treska, sleď aj.).

Vzorky krmných surovin živočišného původu (kafilerních tuků) neobsahovaly nadlimitní množství polychlorovaných bifenylů (PCB) a dioxinů. V jednom vzorku byla naměřena koncentrace suma dioxinů a DL-PCB v intervalu 75 – 100 % hodnoty limitu.

9.2 Celkové dodržování požadavků

9.2.1 Četnost a druh případů nedodržení

Krmné suroviny živočišného původu

Vyšetřování krmných surovin a krmiv živočišného původu na přítomnost reziduí a kontaminantů (cizorodých látek) se soustředilo na dovážené rybí moučky a na některé výrobky asanačních ústavů (kafilerní tuky). U dovážených rybích mouček nebyly zjištěny nevyhovující koncentrace sledovaných reziduí a kontaminantů stejně jako v loňském roce Z tohoto pohledu je kvalita rybích mouček vyhovující. Přesto je nutné stále sledovat rybí moučky pocházející z oblasti Baltského moře, kde je všeobecně známa větší kontaminace některých druhů ryb dioxiny (treska, sleď aj.). Vzorky krmných surovin živočišného původu (kafilerních tuků) neobsahovaly nadlimitní množství polychlorovaných bifenylů (PCB), dioxinů a bromovaných zpomalovačů hoření (BFR).

Kompletní a doplňková krmiva

U kompletních krmiv, krmných směsí pro drůbež, byly prokázány nevyhovující koncentrace doplňkových látek nebo jejich obsah byl prokázán ve směsích, kde jejich přítomnost není povolena. Jednalo se o monensin, narazin (2x), nikarbazin a salinomycin (2x). lasalocid. Obecně krmné směsi pro drůbež jsou poměrně často kontaminovány rezidui kokcidiostatik, v důsledku nevyhnutelné křížové kontaminace. V krmných směsích pro králíky byla zjištěna nevyhovující koncentrace salinomycinu v jednom chovu. Jednotlivé případy zjištění nevyhovujících krmiv byly řešeny ve spolupráci s ÚKZÚZ. Byla provedena řada opakovaných a cílených vyšetření a v příslušných chovech byla nařízena opatření k nápravě stavu, především důkladné vyčištění krmných zásobníků a krmných cest. Kokcidiostatika jsou doplňkové látky, které nejsou povoleny v krmivech pro určité kategorie drůbeže (převážně nosnice) nebo se nesmí vyskytovat v krmných směsích určených pro finální fázi výkrmu nebo jejich obsah nesmí překročit povolené limity.

Přítomnost reziduí veterinárních léčivých přípravků nebyla prokázána (nepovolená medikace). Rezidua nepovolených látek a ostatních veterinárních léčivých přípravků nebyla zjištěna v žádném vzorku kompletních a doplňkových krmiv, včetně krmných směsí pro jednotlivé druhy a kategorie hospodářských zvířat. Stejně tak koncentrace kontaminantů (chemických prvků, chlorovaných uhlovodíků) nepřekročily v žádném z vyšetřených vzorků povolené koncentrace, nebo ve většině případů byly jejich hodnoty neměřitelné. V jednom vzorku byla hodnota arzénu na hranici limitu, vzorek však vyhověl při započtení nejistoty měření. Také limity pro mykotoxiny nebyly v žádném vzorku překročeny s výjimkou jednoho vzorku krmné směsi pro prasata, kde byla zjištěna vyšší koncentrace deoxinivalenolu (DON) než máme stanoven akční limit (900 µg/kg). Krmivo bylo doporučeno nezkrmovat.

Vody používané pro napájení zvířat

Vyšetřování vod k napájení hospodářských zvířat se provádí za účelem zjištění případné aplikace nepovolených léčiv. Tato vyšetření se však provádí jen v případě důvodného podezření nebo při cíleném dohledávání pozitivních nálezů u hospodářských zvířat, nebo namátkovým způsobem. V roce 2015 bylo vyšetřeno celkem pět vzorků vod na průkaz přítomnosti nepovolených látek a zakázaných látek. Ani v jednom případě nebyly zjištěny měřitelné koncentrace, to znamená, že v žádném případě nebyla zjištěna rezidua svědčící o ilegálním použití těchto látek.

9.2.2 Analýza případů nedodržování

S ohledem na to, že neshody byly zjištěny v případě kontaminace krmných směsí rezidui doplňkových látek lze říci, že v těchto případech s největší pravděpodobnosti došlo k nežádoucí křížové kontaminaci krmných směsí v průběhu jejich výroby ve výrobnách krmných směsí nebo i nedodržením technologie výkrmu v chovech zvířat (smísení krmné směsi v zásobnících, nedostatečné čištění krmných cest, záměna krmné směsi, aj.).

9.2.2.1 Výskyt případů nedodržování

Počet případů, ve kterých byl zaznamenán výskyt neshody s ohledem na přípustné hladiny reziduí stanovené pro finální krmné směsi, krmné suroviny a doplňková krmiva, byl velmi nízký. Rovněž tak i výskyt nežádoucí kontaminace organickými a anorganickými kontaminanty v případě finálních krmných směsí byl velmi sporadický ve velmi nízkých hladinách.

9.2.2.2 Povaha rizika vyplývající z nedodržování

Rizika vyplývající z neshod je možné považovat za malá vzhledem k jejich ojedinělému výskytu a přijatými opatřeními v chovech zvířat a s ohledem na další nakládání a použití živočišných produktů.

9.2.2.3 Základní příčina případů nedodržování

Za hlavní příčiny neshod lze určit nedostatečnou samokontrolu výrobců a přepravců krmných směsí, nekázeň vzhledem k dodržování čistících programů a postupů na čištění dopravních cest výrobních technologií, nedostatky při výrobě jednotlivých druhů krmných směsí jdoucích po sobě a určených pro různé druhy a kategorie zvířat (nedodržení technologického postupu výroby), selhání lidského faktoru při výrobě krmných směsí, jejich přepravě, a manipulaci v zemědělských podnicích, nekázeň v chovech zvířat při zkrmování krmných směsí v průběhu výkrmu s ohledem na druh a kategorii zvířete.

9.4 Opatření k zajištění účinnosti

Byla provedena řada opakovaných a cílených vyšetření a v příslušných chovech byla nařízena opatření k nápravě stavu, především důkladné vyčištění krmných zásobníků a krmných cest. Chovatelé byli upozorněni na možnou kontaminaci krmných cest, nezbytnost dodržování ochranných lhůt při používání krmiv s kokcidiostatiky a důslednost při dodržování krmných postupů.

9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti

Strategickým cílem SVS v oblasti úředních kontrol krmiv je především:
ve vztahu k činnostem, které jsou zabezpečovány orgány veterinárního dozoru maximálně využívat platnou legislativu k tomu, aby do oběhu byla uvolňována pouze zdravotně nezávadná krmiva, které nemají negativní vliv na zdraví zvířat. V případě uvedení zdravotně závadných krmiv do oběhu musí být neprodleně přijata adekvátní opatření k zajištění jejich stažení z oběhu.

Úřední kontroly krmiv byly prováděny s cílem zajistit maximální ochranu zdraví zvířat před negativními činiteli, kteří mohou být přenášeni prostřednictvím krmiv a zabránit tak jejich následnému postupu v potravním řetězci. Celkový počet úředních kontrol stanovených národním plánem pro oblast krmiv byl splněn obdobně jako u VŽP.

Neopomenutelnou a velmi důležitou součástí úředního dozoru v oblasti krmiv je i spolupráce s dalšími orgány státního dozoru. Tato činnost probíhá v případě zjištění některých neshod u krmiv s ÚKZÚZ jak na centrální úrovni, tak i na úrovni regionální.

5 A) Systém kontrol TSE a VŽP

SVS

9.1 Úřední kontroly TSE

SVS vykonává dozor nad TSE v souladu se zákonem č. 166/1999 Sb., formou dodržování stanoveného monitoringu odběru vzorků dle přílohy III nařízení EP a R (ES) č. 999/2001. V průběhu roku 2015 bylo odebráno a vyšetřeno celkem 20 095 vzorků na BSE u skotu (tabulka 1) a 3 138 vzorků na TSE u ovcí a koz (tabulka 2).

Od 1. 7. 2013 došlo v souladu s rozhodnutím Komise 2013/76/EU k úpravě monitoringu BSE a přestal se na BSE vyšetřovat zdravý jatečný skot narozený v členských státech, kromě Bulharska, Rumunska a Chorvatska, u kterých zůstala věková hranice pro vyšetření na BSE na úrovni minimálně 30 měsíců, tak jako u skotu narozeného ve třetích zemích. Uhynulý, nutně poražený a utracený skot se od 1. 7. 2013 vyšetřuje ve věku 24 měsíců. V případě ovcí a koz se i v roce 2015, stejně jako v předešlých letech, povinně vyšetřovala pouze uhynulá zvířata starší 18 měsíců.

Monitoringem TSE nebyl v roce 2014 zjištěn žádný pozitivní případ BSE, ale byly zjištěny tři pozitivní případy atypické klusavky (scrapie) u ovce.

Tabulka 1: Monitoring odběru vzorků na BSE u skotu v roce 2015

SKOT	**do 48 měsíců**		**48 až 72 měsíců**		**nad 72 měsíců**		**CELKEM**		
	ČR	dovoz	ČR	dovoz	ČR	dovoz	ČR	dovoz	**CELKEM**
Utracená zvířata	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Podezřelá zvířata	2	0	0	0	1	0	3	0	**3**
Uhynulá zvířata	6 385	20	5 743	34	6 846	45	18 974	99	**19 073**
Nutné porážky	349	0	305	1	352	1	1 006	2	**1 008**
Přeřazená zvířata	1	0	0	0	0	0	1	0	**1**
Normální porážky	7	0	0	0	1	2	8	2	**10**
CELKEM	**6 744**	**20**	**6 048**	**35**	**7 200**	**48**	**19 992**	**103**	**20 095**

Tabulka 2: Monitoring odběru vzorků na TSE u ovcí a koz (scrapie) v roce 2015

OVCE	**do 12 měsíců**		**12 až 18 měsíců**		**nad 18 měsíců**		**CELKEM**		
	ČR	dovoz	ČR	dovoz	ČR	dovoz	ČR	dovoz	**CELKEM**
Utracená zvířata	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Podezřelá zvířata	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Uhynulá zvířata	2	0	2	0	2 421	13	2 425	13	**2 438**
Nutné porážky	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Normální porážky	0	0	0	0	365	7	365	7	**372**
Přeřazená zvířata	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Domácí porážka	0	0	0	0	1	0	1	0	**1**
CELKEM	**2**	**0**	**2**	**0**	**2 787**	**20**	**2 791**	**20**	**2 811**

KOZY	do 12 měsíců		12 až 18 měsíců		nad 18 měsíců		CELKEM		
	ČR	dovoz	ČR	dovoz	ČR	dovoz	ČR	dovoz	CELKEM
Utracená zvířata	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Podezřelá zvířata	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Uhynulá zvířata	0	0	1	0	315	1	316	1	**317**
Nutné porážky	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Normální porážky	0	0	0	0	9	0	9	0	**9**
Přeřazená zvířata	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Domácí porážka	0	0	0	0	1	0	1	0	**1**
CELKEM	**0**	**0**	**1**	**0**	**325**	**1**	**326**	**1**	**327**

9.4 Opatření k zajištění účinnosti

a) Opatření k zajištění dodržování ze strany provozovatelů a výrobců

Odběr vzorků na TSE u skotu na jatkách a u skotu, ovcí a koz v asanačních podnicích provádějí výhradně úřední veterinární lékaři, tzn., že vybírají zvířata k testování podle věkové kategorie, sami vyplňují žádanky o vyšetření a zajišťují odeslání vzorků do tří státních veterinárních ústavů - SVÚ.

Až do doby obdržení výsledků laboratorního vyšetření rychlým testem je veškeré maso zvířat určených k vyšetření na BSE na jatkách pozastaveno a uskladněno pod úředním veterinárním dozorem.

b) Opatření přijatá k zajištění účinného provádění úředních kontrol

K zajištění účinného provádění úředních kontrol je vytvořen systém dozoru a úřední kontroly jsou založeny na zpětném porovnávání údajů o vyšetření jednotlivých zvířat s údaji hlášenými chovateli do ústřední evidence (IZR).

Nedostatky v rámci systému kontrol TSE jsou řešeny v rámci komplexního veterinárně hygienického dozoru na jatkách nebo prosektorem (úředním veterinárním lékařem) v asanačních podnicích.

U chovatelů v rámci kontrol zaměřených na dodržování pravidel biologické bezpečnosti chovu zvířat ve vztahu k nákazám je prováděná kontrola evidence a označování zvířat.

SVS v této oblasti spolupracuje s ČPI, která taktéž provádí kontroly evidence a označování zvířat u chovatelů.

Při zajištění monitoringu TSE byly zjištěny zejména nedostatky v evidenci a v označování zvířat (hlášení úhynů, přesunů).

9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti

Strategickým cílem SVS v rámci systému úředních kontrol TSE je, aby při zpracování jatečných zvířat se nedostalo do oběhu maso, které musí být vyšetřeno na TSE, před samotným vyšetřením.

Rozsah monitoringu se neprovádí na národní úrovni, ale musí být plně zajištěn v souladu s požadavky nařízení EP a R (ES) č. 999/2001 o stanovení pravidel pro prevenci, tlumení a eradikaci některých přenosných spongiformních encefalopatií, kde jsou přesně stanoveny věkové kategorie zvířat, které musí být vyšetřeny.

Stát hradí veškeré náklady spojené s laboratorním vyšetřením.

V případě zjištění pozitivních zvířat na TSE jsou na hospodářství původu pozitivních zvířat přijata MVO, součástí kterých jsou eradikační opatření v souladu s výše uvedenou legislativou (nařízení EP a R (ES) č. 999/2001).

ÚKZÚZ

9.1 Úřední kontroly

ÚKZÚZ vykonává dozor nad TSE na úseku kontroly dodržování zákazu zkrmování některých surovin hospodářskými zvířaty, zejména přežvýkavci.

9.2 Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů a výrobků

Kontrola je zaměřená na možnou kontaminaci krmiv zpracovanými živočišnými bílkovinami (PAP). U rybí moučky byla zjišťována kontaminace tkáněmi suchozemských živočichů.
V roce 2015 bylo prověřeno 161 vzorků krmiv s převahou doplňkových krmných směsí. Přítomnost nepovolených zpracovaných živočišných bílkovin nebyla v žádném vzorku zjištěna. Mikroskopicky a akreditovanou metodou RT – PCR bylo prověřeno 28 vzorků rybí moučky a 1 vzorek hydrolyzovaného rybího. V žádném analyzovaném vzorku nebyla zjištěna přítomnost tkání suchozemských živočichů.

5 B) Systém kontrol VŽP

SVS

9.1 Úřední kontroly VŽP

Provozy zpracovávající vedlejší živočišné produkty

V roce 2015 byl naplánován v podnicích, které zpracovávají vedlejší živočišné produkty doporučený počet úředních kontrol ve výši 853. S ohledem na tento počet stanovený Víceletým plánem kontrol bylo ve skutečnosti provedeno 933 akcí. V průběhu výše uvedeného počtu kontrol byla zjištěna závada celkem v 7 případech provozních kontrol, což je oproti roku 2014 snížení o 11 závad a 4 v případě komoditních kontrol.

Mimo tyto akce plánované v rámci Víceletého plánu kontrol byly provedeny i akce neplánované. Inspektory KVS jich bylo provedeno 524. U 6 kontrolních akcí byly zjištěny závady.

Část kontrol představují kontroly exportu do třetích zemí a zásilek do jiných členských států. Zásilky do členských států jsou kontrolovány pouze namátkově, export do třetích zemí musí být doprovázen veterinárním certifikátem, proto je kontrolována každá zásilka. Úhrnem bylo zkontrolováno 1742 zásilek do třetích zemí, z toho však 1248 představovaly kontroly krmiv a 494 kontroly ostatních VŽP.

Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že cíle stanovené ve Víceletém plánu kontrol byly s ohledem na plánované kontroly jednotlivých typů podniků dosaženy.

V roce 2015 nebyly mimo kontroly určené Víceletým plánem kontrol a provedenými dalšími neplánovanými kontrolami stanoveny žádné další mimořádné centrálně vyhlášené kontrolní akce se zaměřením na konkrétní, předem určené okruhy problémů.

S ohledem na provádění namátkových kontrol sledování pohybu vedlejších živočišných produktů mezi místem původu a dalším místem zpracování byl pro jednotlivé kraje jako každoročně stanoven plán minimální četnosti křížových kontrol pohybu VŽP a získaných produktů. Inspektoři KVS v těchto případech provádějí administrativní kontrolu obchodních dokladů, vedení evidence a provádění bezpečné přepravy mezi místem jejich vzniku a schváleným místem dalšího zpracování nebo likvidace.

9.2. Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů

9.2.1 Četnost a druh nedodržení požadavků

Při kontrolách průběžně prováděných v roce 2015 byly inspektory KVS zjišťovány některé závady shodné pro všechny typy schválených podniků. Tyto závady se v případě kontrol ve vztahu k Víceletému plánu kontrol týkaly především nedostatků v systému vlastních kontrol (3×), ve sledovatelnosti (1x), příjmu a skladování (1×), nesouladu s provozním řádem (2×). V případě komoditních kontrol byly zjištěny nedostatky v případě použitelnosti výrobků 2×).

V případě neplánovaných akcí byly zjištěny závady u příjmu a skladování materiálu nebo krmiv (2×) a systému vlastní kontroly (1×). U komoditních kontrol byly zjištěny nedostatky v případě vedení průvodní dokumentace (2×) a označení (1x). Obecně lze konstatovat, že nedodržení, nebo odchýlení se od stanovených požadavků bylo s ohledem na počet kontrolovaných subjektů, četnost kontrol s ohledem na Víceletý plán kontrol a provedené neplánované kontroly, zjištěno ve velmi malé míře. Závady nevykazovaly známky systematického nedodržování nebo úmyslného porušování požadavků. Měly s ohledem na možná rizika spíše nevýznamný charakter. Nedošlo ke vzniku takových rizik, která by měla za následek ohrožení zdraví lidí nebo zvířat.

Tak jako v předchozích letech lze konstatovat, že při provádění kontrol nebylo prokazatelně zjištěno, že by ze strany provozovatelů docházelo k nedodržování požadavků stanovených platnou legislativou nebo snaze se kladeným požadavkům cíleně vyhýbat. Jednalo se spíše o nižší povědomí a znalost požadavků platných předpisů, nedostatečnou pečlivost a odpovědnost osob, které zajišťovaly přepravu vedlejších živočišných produktů, jejich příjem a skladování, nebo příslušných pracovníků v případě zabezpečování administrativních úkonů při vedení evidence a dokumentace.

9.2.2 Analýza nedodržení

Obecně lze konstatovat, že nedodržení nebo odchýlení se od stanovených požadavků bylo s ohledem na počet kontrolovaných subjektů, četnost kontrol s ohledem na VPK a provedené neplánované kontroly zjištěno ve velmi malé míře. Závady nevykazovaly známky systematického nedodržování, nebo úmyslného porušování požadavků. Měly s ohledem na možná rizika spíše nevýznamný charakter. Nedošlo ke vzniku takových rizik, která by měla za následek ohrožení zdraví lidí nebo zvířat.

Tak jako v předchozích letech lze konstatovat, že při provádění kontrol nebylo prokazatelně zjištěno, že by ze strany provozovatelů docházelo k nedodržování požadavků stanovených platnou legislativou nebo se kladeným požadavkům cíleně vyhýbat. Jednalo se spíše o nižší povědomí a znalost požadavků platných předpisů, nedostatečnou pečlivost a odpovědnost osob, které zajišťovaly přepravu vedlejších živočišných produktů, jejich příjem a skladování, nebo příslušných pracovníků v případě zabezpečování administrativních úkonů při vedení evidence a dokumentace.

9.4 Opatření k zajištění účinnosti

Úřední kontroly jsou inspektory prováděny se zaměřením na soulad dodržování podmínek, za kterých byly příslušné podniky schváleny v návaznosti na příslušné předpisy. Dochází k porovnání schválených podmínek s aktuálním stavem při kontrole. V případě neshod jsou přijímána opatření k nápravě – inspektorem na místě, nebo příslušným úřadem po předání podnětu inspektorem k zahájení administrativního postupu pro sjednání nápravy.
Aplikace nařízení EP a R (ES) č. 882/2004 umožňuje zajistit účinné provádění úředních kontrol. Pro zajištění jednotného provádění kontrol jsou ze strany centrálního úřadu zajišťovány pro inspektory porady a školení a dále vydávány metodické návody nebo doporučení.

9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti

Strategickým cílem SVS v oblasti vedlejších živočišných produktů je především:

- zabezpečení soustavného plnění podmínek a dodržování požadavků nakládání s vedlejšími živočišnými produkty a získanými produkty při jejich shromažďování, přepravě, skladování, zpracovávání, dalším využívání nebo neškodném odstranění jak u původců VŽP, tak i dalších subjektů schválených v souladu s platnou legislativou,
- schválení a registrace všech subjektů v návaznosti na platnou legislativu vztahující se k nakládání s VŽP při zohlednění jejich specifických činností,
- dodržování minimálních požadavků a četnosti kontrol u schválených subjektů pro nakládání s VŽP včetně výroby krmných surovin a některých krmiv pro zvířata.

Přímo použitelné předpisy ES ukládají provádět ve stanovaných intervalech úřední kontroly přiměřené okolnostem v zařízeních schválených v souladu s příslušnými předpisy. Dochází tak k ověřování, zda jsou plněny požadavky stanovené pro danou činnost subjektu. Četnost kontrol by měla být stanovena s ohledem na velikost zařízení, druhu zpracovávaných materiálů a povahy následných produktů při celkovém zhodnocení rizika v návaznosti na kritické kontrolní body v průběhu zpracování.

Úřední kontroly jsou prováděny v souladu s postupy stanovenými příslušnými platnými evropskými, případně národními předpisy. Vzhledem k tomu, že národní plán stanovuje provést v průběhu roku kontroly u všech schválených subjektů, které nakládají s VŽP a zpracovanými produkty, je možné u každého z nich sledovat úroveň zařízení jako takového a rovněž i celkovou situaci a činnost při vlastním nakládání s nimi.

Úřední veterinární lékaři, kteří provádí kontrolní činnost, mají k dispozici archivované údaje z minulých kontrol a je tedy možné průběžně sledovat vývoj a úroveň dodržování stanovených požadavků na schválený druh činnosti subjektu. Takto prováděná kontrolní činnost efektivně dokumentuje neshody, tím usnadňuje jejich rozbor a hodnocení a následně rozhodování jak dosáhnout jejich odstranění. Jedním ze základních principů kontrolní činnosti není pouze rozhodování o odstranění neshod. Neoddělitelnou součástí kontrolní činnosti je zejména předcházení jejich vzniku při nakládání s VŽP a zpracovanými produkty. Jedná se především o specificky zaměřenou konzultační a osvětovou činnost určenou vedení zpracovatelských subjektů při vyjasňování některých požadavků platné legislativy.

Průběžně prováděnou činností na regionální úrovni zabezpečovanou příslušnými KVS je vedení a aktualizace seznamů schválených subjektů k nakládání s VŽP a zpracovanými produkty.
Celkový počet úředních kontrol stanovený národním plánem byl splněn.

6 A) Systém kontrol výroby medikovaných krmiv, distribuce a používání veterinárních léčiv

ÚSKVBL

9.1 Úřední kontroly

Úřední kontroly prováděné ÚSKVBL v roce 2015 byly stejně jako v předchozích pěti letech zaměřeny tak, aby zajistily plnění cílů stanovených v příslušných plánech úředních kontrol. Kontroly zaměřené na identifikaci případů ilegálního či nedovoleného ošetření zvířat byly plánovány na základě dat získaných o distribuci veterinárních léčivých přípravků (VLP). Kontroly prováděné u veterinářů i chovatelů byly zaměřeny na kontrolu správného používání léčiv, dodržování ochranných lhůt, vedení záznamů a identitu dokumentace chovatele a ošetřujícího veterinárního lékaře a také na používání VLP s indikačním omezením, VLP s obsahem hormonálních látek a imunologických veterinárních léčivých přípravků. Cílem kontrol veterinárních lékařů bylo i dodržování kaskády při používání humánních léčivých přípravků (LP se zakázanými látkami pro potravinová zvířata, LP s obsahem návykových látek, LP s obsahem antimikrobiálních látek). Dále oblast dozoru nad trhem zahrnovala kontrolu internetového prodeje VLP, kde zaznamenáváme postupný nárůst v počtu šetřených podnětů. Podrobné cíle úředních kontrol pro oblast dozoru nad výrobou medikovaných krmiv a pro oblast dozoru nad trhem jsou uvedeny také v Jednotném integrovaném víceletém vnitrostátním plánu kontrol ČR na příslušné časové období.
V roce 2015 bylo provedeno celkem 228 kontrol, (plán splněn na 110%). V roce 2015 bylo provedeno o 49 kontrol méně než v roce 2014 (provedeno 277 kontrol) a o 108 kontrol méně než v roce 2013 (provedeno 336 kontrol). Ale i přes toto snížení počtu kontrol, především z důvodu personálních změn a zvýšených aktivit v oblasti projednávaných legislativních změn na úseku veterinárních léčivých přípravků a medikovaných krmiv na úrovni EK, byly výše uvedené cíle plánu kontrol dodrženy.
Byla nadále prohlubována spolupráce s dalšími orgány státní správy (ÚVS SVS, KVS SVS, ÚKZÚZ) formou výměny informací, společných seminářů, jednání či kontrol. Jednalo se zejména o spolupráci s ÚKZÚZ při kontrole následné kontaminace krmné směsi po výrobě medikovaného krmiva. Dále byla uskutečněna schůzka mezi pracovníky ÚSKVBL a ÚKZUZ, týkající se aktualizace legislativy v oblasti výroby medikovaných krmiv – návrhu nařízení pro medikovaná krmiva. Byly provedeny společné kontroly s KVS SVS při došetřování nevyhovujících nálezů reziduí léčiv v surovinách a potravinách živočišného původu, které jsou zaměřeny na dokumentaci o používání, výdeji, předepisování VLP a jejich skladování) a pokračovala spolupráce s ÚVS SVS ve formě pracovního jednání při řešení problematiky vyplňování on-line formuláře pro předávání informací o medikaci krmiv

<u>Plánované kontroly, neplánované kontroly a mimořádné kontroly</u>
Z údajů uvedených v tabulce č. 1 vyplývá, že celkový plán kontrol byl v roce 2015 splněn na 110 % (plánováno 207 kontrol, provedeno 228 kontrol).
V oblasti výroby a uvádění do oběhu medikovaných krmiv bylo naplánováno provést 34 systémových periodických inspekcí, během roku 2015 bylo provedeno 22 inspekcí. Rozdíl v počtu inspekcí byl způsoben zrušením povolení k výrobě u sledovaného subjektu, jedna inspekce byla přesunuta do roku 2016. Stejně jako v předchozích letech i v roce 2015 nebyla podána žádost o povolení nové výroby – farmářský výrobce.
V oblasti dozoru nad trhem byl celkový plán kontrol 207 splněn a navíc překročen o 21 inspekcí. Celkem tedy bylo provedeno 228 inspekcí (zahrnuje i kontrolní inspekci v oblasti medikovaných krmiv).
U lékáren byl plán kontrol překročen oproti plánu 25 inspekcí o 9 inspekcí, takže celkový počet činil 34 inspekcí, plán byl splněn na 136%. Inspekce lékáren byly cíleny na kontrolu výdeje veterinárních léčivých přípravků vázaných na recept v lékárnách se zaměřením na

potravinová zvířata, kontrolu výdeje veterinárních léčivých přípravků vázaných na recept bez receptu a rozbalování originálního balení. U veterinárních lékařů bylo provedeno 48 kontrol oproti 40 naplánovaným kontrolám, tj. plán byl splněn na 120 %. U chovatelů bylo plánováno 30 kontrol, provedeno bylo 26 kontrol, tj. plán byl splněn na 87%.
Naopak plán kontrolních inspekcí distributorů byl splněn na 50 %. Bylo realizováno 8 kontrol oproti plánovaným 16. Snížení počtu kontrol v této oblasti souvisí s personální změnou a zaškolováním nového inspektora. Nebyly obdrženy podněty, které by vedli k potřebě provedení vyššího počtu kontrolních inspekcí u distributorů veterinárních léčivých přípravků.
V průběhu roku 2015 bylo formou mimořádných kontrol řešeno 36 podnětů zaslaných právnickými osobami nebo postoupeny od ostatních správních orgánů a to především v oblasti internetového prodeje VLP, neoprávněného podávání VLP a předepisování VLP při poskytování veterinární péče a neoprávněné distribuce VLP (počty kontrol zahrnuty v tabulce č. 1). Dále bylo celkem 21 mimořádných inspekcí provedeno ve spolupráci s příslušnými krajskými veterinárními správami SVS a to především v případě pozitivních nálezů zakázaných látek nebo nevyhovujících nálezů reziduí VLP ve vzorcích živočišných tkání nebo produktů (počty kontrol zahrnuty v tabulce č. 1).

Tabulka č. 1: Přehled plánovaných a provedených inspekcí ÚSKVBL v letech 2013 - 2015

	Rok 2013			**Rok 2014**			**2015**		
Druh inspekce	Plán	*Provedeno*	Plnění plánu	Plán	*Provedeno*	Plnění plánu	Plán	*Provedeno*	Plnění plánu
VÝROBA VLP – MEDIKOVANÁ KRMIVA									
Periodická systémová	29	*25*	86%	34	*30*	88%	24	22	92 %
Změna s inspekcí	5	*3*	60%	3	*2*	67%	3	*3*	100 %
Nová povolení k výrobě MK	2	*0*	0%	1	*0*	0%	2	2	100 %
Kontrolní	6	*4*	67%	4	*3*	75%	3	1	33%
CELKEM	42	*32*	76%	42	*35*	83%	32	28	88 %
OBLAST DOZORU NAD TRHEM									
Kontroly u distributorů	14	*17*	121%	15	*17*	113%	16	8	50 %
Kontroly v lékárnách	43	*21*	49%	36	*22*	61%	25	34	136 %
Kontroly u vet. lékařů / chovatelů	43/40	*67/24*	156%/60%	50/40	*31/24*	62%/60%	40/30	48/26	120% /87%
Kontroly v obchodní síti[1]	90	*90*	100%	81	*74*	91%	54	21	39%
Kontroly distribuce u výrobců VLP	2	*1*	50%	2	*1*	50%	2	0	0%
Kontroly prodejců vyhrazených léčiv[2]	82	*84*	102%	80	*73*	91%	40	90	225%
CELKEM	314	*304*	97%	304	*242*	80%	207	*227*	110%
CELKEM	**356**	***336***	**94%**	**346**	***277***	**80%**	**239**	***255***	**107%**

[1] zahrnuje i inspekce chovatelských výstav

[2] kontroly prodejců vyhrazených léčiv jsou zároveň i kontrolami v obchodní síti

9.2 Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů a výrobků

9.2.1 Četnost a druh nedodržení požadavků

Popis použitého systému třídění nedodržování

Kompetence ÚSKVBL jsou definovány především zákonem č. 378/2007 Sb., o léčivech, a dále jsou uvedeny v zákoně č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a v zákoně č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů. Kontroly jsou dále cíleny na jednotlivé typy provozovatelů (výrobce léčiv, držitel rozhodnutí o registraci, distributor, výrobce medikovaných krmiv, lékárna, veterinární lékař/veterinární technik, chovatel, prodejna chovatelských potřeb, prodejce vyhrazených VLP), jejichž povinnosti jsou stanoveny především v zákoně o léčivech.

Rozdělení zjištěných případů nedodržování podle použitého systému třídění

V roce 2015 bylo na základě provedených kontrol v oblasti kontroly trhu a výroby medikovaných krmiv zahájeno 30 správních řízení.

Přehled porušení za rok 2012 - 2015 včetně příslušných legislativních ustanovení je uveden v tabulce č. 2

Tabulka 2: Přehled porušení a příslušná legislativní ustanovení za rok 2012 – 2014 (správní řízení)

Oblast činnosti	Zákon o léčivech – ustanovení	Počet porušení leg. ustanovení			
		2012	2013	2014	2015
Distributoři	§ 77 odst. 1 písm. c) – distribuce neoprávněným odběratelům	1	0	3	2
	§ 77 odst. 1 písm. g) – porušení pravidel SDP a pokynů ÚSKVBL	1	0	0	0
	§ 5h a § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 40/1995 o regulaci reklamy - zakázaná reklama na VLP jejichž výdej je vázán na předpis; zakázaná reklama na neregistrované VLP	0	1	0	0
Lékárny a prodej VVLP	§ 82 odst. 1 – výdej LP na předpis bez předpisu	11	3	3	2
	§ 82 odst. 2 nebo odst. 6 – výdej LP a prodej VVLP neoprávněnými osobami	0	0	3	1
	§ 83 odst. 5 písm. b) – výdej LP a vedení evidence v nesouladu se správnou lékárenskou praxí	1	0	0	0
	§ 84 odst. 2 – nezákonný zásilkový výdej LP	1	1	6	0
	§ 85 odst. 1 – zásilkový výdej neregistrovaného LP nebo LP na předpis bez předpisu	2	1	1	0
	§ 82 odst. 3 písm. c) – narušování celistvosti originálního balení	1	1	1	1
Výrobci MK	§ 73 odst. 1 – výroba MK v rozporu s požadavky v povolení k výrobě MK	0	1	0	0
	§ 73 odst. 7 písm. d) – použití medikovaného premixu v rozporu s rozhodnutím o registraci	0	1	0	0
	§ 64 písm. j) a § 64 písm. h) – při výrobě MK nedodržení povolení k výrobě a nepožádání předem o změnu povolení k výrobě	0	0	1	0
Výrobci LP (kromě MK)	§ 62 odst. 1 – výroba VLP neoprávněnou osobou – bez povolení	2	0	0	0
	§ 64 písm. b) – výroba VLP v rozporu s rozhodnutím o registraci	0	0	0	0
	§ 64 písm. h) – nepodání žádosti o změně povolení k výrobě VLP	0	0	0	0

	§ 64 písm. j) – nedodržení pravidel správné výrobní praxe	0	0	1	0
Držitelé rozhodnutí o registraci VLP	§ 33 odst. 3 písm. a) – vlastnosti VLP neodpovídají registrační dokumentaci	1	5	2	2
	§ 35 odst. 1 – nepodání žádosti o změnu registrace	1	0	0	0
	§ 16 odst. 2 písm. c) s odkazem na § 13 odst. 2 písm. c) – dočasné opatření o pozastavení používání a uvádění do oběhu VLP podezřelého na nežádoucí účinek nebo závadu v jakosti s následkem možného ohrožení zdraví nebo života zvířat, nebo zdraví osob	0	1	6	0
Prodejci chovatelských potřeb	§ 82 odst. 6 – prodej VVLP neoprávněnými osobami	1	0	1	2
	§ 25 – uvádění neregistrovaných VLP na trh	0	1	5	0
	§ 23 odst. 4 písm. a) – prodávající osoba bez odborné způsobilosti	0	2	1	2
	§ 23 odst. 4 písm. b) – nepodání oznámení o zahájení prodeje VVLP	0	1	0	0
	§ 23 odst. 4 písm. c) – prodej jiných než vyhrazených VLP	0	1	1	2
	§ 23 odst. 4 písm. f) – nákup vyhrazených VLP od neoprávněného dodavatele	0	0	0	0
	§ 75 – neoprávněná distribuce	0	1	0	0
Veterinární lékaři	§ 9 odst. 1 písm. f) – používání neregistrovaných LP	0	0	2	1
	§ 9 odst. 3 – použití VLP v rozporu s pravidly pro jejich používání (tzv. kaskáda) nebo použití s indikačním omezením bez předchozího stanovení citlivosti původce onemocnění	1	0	2	0
	§ 9 odst. 9 – neinformování chovatele zvířat produkujících živočišné produkty určené k výživě člověka o ochranné lhůtě, která musí být dodržena	1	0	2	2
	§ 9 odst. 11 - použití LP při poskytování veterinární péče bez vedení záznamů	4	3	3	6
	§ 7 odst. 1 písm. b) – nedodržení pokynů k zacházení s LP dle SPC	1	0	0	0
	§ 23 odst. 2 písm. a) – použití VLP po uplynutí doby jejich použitelnosti	1	0	0	1
	§ 23 odst. 4 písm. a) – prodej vyhrazených VLP osobou bez odborné způsobilosti	0	0	0	1
	§ 74 odst. 1 a 2 – vystavení předpisu na MK v rozporu s požadavky	0	0	2	0
	§ 82 odst. 1 – výdej LP na předpis bez předpisu	2	1	0	1
	§ 82 odst. 2 – výdej LP neoprávněnými osobami	0	1	1	0
	§ 82 odst. 3 - nevedení příslušné evidence skladových zásob LP	1	0	0	0
	§ 84 odst. 2 – nezákonný zásilkový výdej LP	2	1	0	1
	§ 75 odst. 3 – distribuce léčiv bez povolení k distribuci				1
Chovatelé	§ 9 odst. 11 - použití LP při poskytování veterinární péče bez vedení záznamů	4	0	1	1
	§ 9 odst. 12 – použití LP při poskytování veterinární péče neoprávněnou osobou	2	0	0	0
	§ 7 odst. 2 – zacházení s léčivy neoprávněnou osobou	1	1	0	0

U distributorů byl v roce 2015 oproti období 2012 – 2014 zaznamenám mírný pokles v počtu porušení zákona o léčivech, kdy docházelo k distribuci VLP neoprávněným osobám.

U lékáren byly v roce 2015 nejčastěji zjištěny případy výdeje LP jejichž výdej je podle rozhodnutí o registraci vázán na lékařský předpis bez předpisu (2 případy), jedná se o dlouhotrvající trend (2014 – 3 případy, 2013 – 3 případy 2012– 11 případů). V roce 2015 stejně jako v letech 2012 – 2014 byl zjištěn 1 případ narušování celistvosti originálního balení VLP, což dokládá setrvávající tendenci u tohoto typu porušení zákona o léčivech.
Oproti období 2013 – 2014 byl zjištěn nižší počet případů (celkem 2) nezákonného zásilkového prodeje neoprávněnou osobou (např. zásilkový prodej neregistrovaného VLP v ČR chovatelem drobného ptactva).

U výrobců medikovaných krmiv nebyl v roce 2015 zjištěn případ výroby medikovaných krmiv s obsahem neregistrovaného léčivého přípravku a medikovaného premixu, které nejsou v ČR registrovány a nebyly pro jeho použití uděleny výjimky. Časový plán inspekcí pro rok 2015 byl v celku dodržen. Disproporce v počtu provedených inspekcí vznikla tím, že jedna inspekce z prosince 2015 byla převedena do ledna 2016 v souladu s SOP 023 a–výrobna medikovaných krmiv byla zrušena.

U držitelů rozhodnutí o registraci VLP bylo v roce 2015 ve 2 případech ÚSKVBL rozhodnuto o dočasných opatřeních s cílem snížit riziko plynoucí se závady v jakosti nebo z podezření na nežádoucí účinky VLP (nejčastěji se jednalo o pozastavení uvádění do oběhu suspektních šarží těchto VLP nebo o pozastavení jejich používání).

U prodejců chovatelských potřeb byly v roce 2015 zjištěny 2 případy, kdy osoba prodávající VVLP nebyla odborně způsobilá k tomuto prodeji. Dále byl zjištěn případ prodeje VVLP neoprávněnými osobami a 2 případy prodeje jiných než vyhrazených VLP.

V případě veterinárních lékařů bylo v roce 2015 zaznamenáno celkem 14 porušení zákona, z toho 6 porušení se týkalo používání léčivých přípravků při poskytování veterinární péče s nedostatky v dokumentaci při vedení záznamů. Další porušení zákona o léčivech se týkala použití VLP po uplynutí exspirace, nedodržení podmínek skladování VLP, neinformování chovatele o ochranné lhůtě, a prodeje VVLP osobou bez odborné způsobilosti.

U chovatelů zvířat byl v roce 2015 stejně jako v roce 2014 zjištěn 1 případ použití léčivých přípravků při poskytování veterinární péče bez vedení záznamů. Počet porušení zákona o léčivech ze strany chovatelů zvířat má za období 2012 – 2015 klesající tendenci.

9.2.2 Analýza nedodržení požadavků

9.2.2.1 Výskyt případů nedodržení

Četnost porušení zákona o léčivech zjištěných v roce 2015 vykazuje na rozdíl od roku 2014 pokles u výrobců medikovaných krmiv a u chovatelů zvířat (použití LP při poskytování veterinární péče bez vedení záznamů). U porušení zákona o léčivech ze strany lékáren se jedná o setrvalý stav (výdej VLP na předpis bez předpisu, porušování celistvosti originálního balení).
Rovněž u distributorů v roce 2015 oproti roku 2014 došlo k poklesu počtu zjištěných porušení legislativních ustanovení. Pouze ve dvou případech se jednalo o distribuci neoprávněným odběratelům (např. distributor distribuoval registrovaný VLP na předpis, prodejci vyhrazených veterinárních léčivých přípravků (VVLP). Dále byl zjištěn stejný počet případů nezákonného zásilkového výdeje neregistrovaných léčivých přípravků jako v minulých letech.
Nejčastější typy a důvody zjištěných porušení jsou uvedeny výše. Výsledky kontrol neukazují specifické časové nebo prostorové rozložení porušení zákona o léčivech.

9.2.2.2 Povaha rizika vyplývajícího z nedodržování požadavků

Všechny zjištěné případy porušení zákona o léčivech mohou mít negativní dopad na bezpečné používání veterinárních léčiv. Jako nejrizikovější lze posoudit závadu v jakosti VLP, která může ohrozit zdraví nebo život zvířat. Dále je vysoce rizikové porušení povinnosti ze strany veterinárních lékařů, kteří po použití, při výdeji nebo předepsání léčivých přípravků neinformují chovatele zvířat produkujících živočišné produkty určené k výživě člověka o ochranné lhůtě, která musí být dodržena, aby tak z pohledu ochrany veřejného zdraví bylo zajištěno, že takto získané potraviny jsou z pohledu obsahu reziduí bezpečné.
Také nezákonný zásilkový výdej léčivých přípravků, výdej léčivých přípravků vázaných na veterinární předpis, bez tohoto předpisu patří mezi vysoce riziková porušení zákona o léčivech, kdy se léčivé přípravky dostávají do rukou osob, které nemají odpovídající vzdělání a zkušenosti a může dojít k závažným nežádoucím účinkům.

9.2.2.3 Základní příčiny nedodržení požadavků

Pohnutky vedoucí provozovatele k porušování zákona o léčivech jsou především neznalost příslušných zákonných ustanovení a dále snaha získat výhodu na trhu a vyjít vstříc požadavkům zákazníků. Porušování zákona o léčivech nebylo spojeno s náklady na dodržování příslušných ustanovení ze strany provozovatelů.

9.4 Opatření k zajištění účinnosti

9.4.1 Opatření k zajištění dodržování požadavků ze strany provozovatelů (dle zákona o léčivech)

ÚSKVBL má ze zákona o léčivech řadu pravomocí, jak zajistit bezpečné používání léčiv.
Jedná se především o:

- Pozastavení používání léčiv
- Pozastavení uvádění léčiva do oběhu
- Stažení léčiva z trhu
- Odstranění léčiva
- Zajištění, odejmutí a zabrání léčiva
- Pozastavení platnosti povolení k činnosti
- Zrušení povolení k činnosti

V roce 2015 bylo zahájeno na základě úředních kontrol trhu s VLP a u výrobců medikovaných krmiv 30 SŘ a uloženy sankce v celkové výši 176 000,- Kč. ÚSKVBL v současné době nevyužívá blokových pokut, všechny přestupky jsou řešeny správním řízením.
ÚSKVBL s cílem poskytnout aktuální informace z oblasti veterinárních léčiv pořádá každoročně odborné semináře/školení jichž se mohou provozovatelé (ve smyslu zákona o léčivech) zúčastnit (viz tabulka č. 3). V roce 2015 ÚSKVBL uspořádal seminář pro Krajské veterinární správy (KVS) Ústřední veterinární správy.

Tabulka č. 3 Přehled počtu seminářů/školení pořádaných ÚSKVBL v letech 2010 – 2015

Rok	Počet seminářů
2010	5
2011	4*
2012	3*
2013	2
2014	2
2015	1

* *zahrnuje 1 seminář pro KVS*

9.4.2 Opatření přijatá k zajištění účinného fungování útvarů provádějících úřední kontroly

ÚSKVBL přijal k zajištění efektivního provádění úředních kontrol následující opatření:

Změna kontrolních postupů
V roce 2014 byl novelizován zákon o léčivech (zákonem č. 250/2014 Sb. v souvislosti s přijetím zákona o státní službě). Tato novela se nedotkla kontrolních postupů ÚSKVBL v rozsahu kontrol spadajících pod nařízení EP a R (ES) č. 882/2004.

Spolupráce s ostatními OSS
V rámci roku 2015 byla nadále prohlubována spolupráce s dalšími orgány státní správy (ÚVS SVS, KVS SVS, ÚKZÚZ) formou výměny informací, společných seminářů (příspěvek inspektora ÚKZÚZ v rámci semináře pro kvalifikované osoby a vedoucí pracovníky ve výrobě medikovaných krmiv), jednání či kontrol. Jednalo se zejména o spolupráci s ÚKZÚZ při kontrole následné kontaminace krmné směsi po výrobě medikovaného krmiva, předání podnětu v oblasti výroby krmiv, zjištěné při kontrolní činnosti inspektorů ÚSKVBL. Dále byla uskutečněna schůzka mezi pracovníky ÚSKVBL a ÚKZUZ, týkající se aktualizace legislativy v oblasti výroby medikovaných krmiv – návrhu nařízení pro medikovaná krmiva. Pokračovalo se také ve spolupráci s KVS SVS v oblasti společných kontrol při došetřování nevyhovujících nálezů zakázaných látek a reziduí léčiv v surovinách a potravinách živočišného původu, které jsou zaměřeny na dokumentaci o používání, výdeji, předepisování VLP a jejich skladování) a o spolupráci s ÚVS SVS při řešení problematiky vyplňování on-line formuláře pro předávání informací o medikaci krmiv.

Cílené kontroly
V roce 2015 pokračovala spolupráce s KVS SVS v oblasti šetření případů pozitivních nálezů zakázaných látek nebo nevyhovujících nálezů reziduí VLP ve vzorcích živočišných tkání nebo produktů. Celkově bylo provedeno 21 cílených mimořádných společných kontrol. Dále bylo v roce 2015 formou cílených mimořádných kontrol řešeno 36 podnětů zaslaných právnickými osobami nebo postoupených od ostatních správních orgánů a to především v oblasti internetového prodeje VLP, neoprávněného podávání VLP a předepisování VLP při poskytování veterinární péče a neoprávněné distribuce VLP.

9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti

Na základě výsledků úředních kontrol provedených v roce 2015 lze konstatovat, že byly naplněny klíčové cíle stanovené v příslušných plánech.
Výsledky úředních kontrol za rok 2015 v oblasti výroby medikovaných krmiv dokládají její dlouhodobě vysokou úroveň.
Výsledky inspekcí v oblasti dozoru nad trhem s léčivy dokládají setrvalý stav zjištěných nedodržení požadavků zákona o léčivech v oblasti zacházení s léčivými přípravky při poskytování veterinární péče.
V roce 2015, stejně jako v období 2012-2014, byly inspekce více zaměřeny také na vedení záznamů o použití léčivých přípravků při poskytování veterinární péče (včetně povinnosti veterinárního lékaře informovat chovatele potravinových zvířat o ochranné lhůtě), sledování správného používání antimikrobních látek u chovatelů a veterinárních lékařů, aby byla omezena rizika vzniku rezistencí mikroorganismů nesprávným používáním, dále na oblast používání léčivých přípravků s indikačním omezením, používání veterinárních léčivých přípravků s obsahem hormonálních látek a imunologických veterinárních léčivých přípravků.
Byl vytvořen účinný systém monitorování, plánování a provádění inspekcí v oblasti vedení záznamů o použití léčivých přípravků při poskytování veterinární péče (včetně povinnosti veterinárního lékaře informovat chovatele potravinových zvířat o ochranné lhůtě), vyhrazených veterinárních léčiv.

6 B) Systém kontrol reziduí veterinárních léčiv

SVS

9.1 Úřední kontroly

Systém monitoringu reziduí a kontaminantů (cizorodých látek)

SVS sestavuje každoročně „Plán pravidelného sledování (monitorování) reziduí a látek kontaminujících (cizorodých látek) v potravinovém řetězci“ na základě § 48 odst. 1 písm. a) zákona č. 166/1999 Sb. Plán je sestaven podle zásad daných vyhláškou č. 291/2003 Sb., o zákazu podávání některých látek zvířatům, jejichž produkty jsou určeny k výživě lidí, a o sledování (monitoringu) přítomnosti nepovolených látek, reziduí a látek kontaminujících, pro něž by živočišné produkty mohly být škodlivé pro zdraví lidí, u zvířat a v jejich produktech, ve znění pozdějších předpisů (transpozice směrnice EP a R 96/23/ES, ve znění pozdějších předpisů, směrnice EP a R 96/22/ES, ve znění pozdějších předpisů, rozhodnutí Rady č. 98/179/ES, rozhodnutí Komise 97/747/ES). Plán monitoringu je spolu s výsledky za minulý rok předkládám Komisi vždy do 31. března, včetně popisu přijatých opatření k nevyhovujícím zjištěním (nevyhovující výsledky vyšetření). Výsledky tvoří součást hodnotící zprávy o výskytu reziduí v potravinách živočišného původu v členských státech určené Evropskému parlamentu a Radě.

Počty plánovaných odběrů vzorků jsou vypočítány z celkového počtu jednotlivých druhů poražených zvířat a z celkové produkce surovin a potravin živočišného původu za posledních 12 měsíců (podle přílohy IV směrnice EP a R 96/23/ES). Skupiny veterinárních léčiv, pesticidních látek, chemických prvků, mykotoxinů, potravinářských barviv a polutantů životního prostředí ve vazbě na druhy analyzovaných vzorků, jsou dány přílohou č. I. a II. směrnice Rady 96/23/ES.

Práce laboratoří SVÚ v Praze, v Jihlavě a v Olomouci a ÚSKVBL, které participují na vyšetřování reziduí a látek kontaminujících v rámci národního plánu monitoringu, se řídí rozhodnutím Komise 2002/657/ES, kterým se provádí směrnice Rady 96/23/ES, pokud jde o provádění analytických metod a interpretace výsledků. Chemické laboratoře uvedených ústavů jsou současně národními referenčními laboratořemi (dále jen NRL) pro konkrétní skupiny chemických látek a chemických prvků, jejichž rezidua a koncentrace se zjišťují v rámci národního monitoringu (ustanovení NRL dle článku 14 směrnice Rady 96/23/ES).

KVS mají povinnost podle § 49 odst. 1 písm. b) zákona č. 166/1999 Sb., rozpracovat celostátní plán na svá jednotlivá pracoviště a zodpovídají za jeho splnění.

Vyšetřování vzorků, odebíraných podle tohoto plánu, je součástí státní kontroly zdravotní nezávadnosti krmiv a potravin živočišného původu v rámci kontroly dodržování požadavků všeobecného potravinového práva (nařízení EP a R (ES) č. 178/2002). Výsledky tedy slouží především orgánům státního veterinárního dozoru. Veřejnosti jsou každoročně souhrnně prezentovány formou informačního bulletinu na oficiálních webových stránkách SVS a průběžně formou tiskových zpráv. Výsledky jsou dále předkládány MZe jako podklad pro vydávání roční Zprávy o výsledcích sledování a vyhodnocování cizorodých látek v potravinových řetězcích. Vybrané výsledky využívají pro své hodnocení Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo zdravotnictví a Státní ústav pro jadernou bezpečnost.

Pro případy dovozu komodit ze třetích zemí se na PVS letiště Václava Havla Praha postupuje podle Plánu kontroly. Pokud kontroly potravin a krmiv u dováženého zboží ze třetích zemí prokážou přítomnost nepovolených látek či přípravků, nebo jsou-li překročeny mezní limity, uplatňují se ustanovení článku 19 až 22 nařízení EP a R (ES) č. 882/2004.

Šetření v případech nevyhovujících nálezů reziduí veterinárních léčivých přípravků a biologicky aktivních látek

SVS v případech nadlimitních/nevyhovujících nálezů a případů podezření na nedovolené ošetření či prokázaného nedovoleného ošetření postupuje v souladu s ustanovením veterinárního zákona a vyhlášky č. 291/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů a zejména:

- koordinuje spolupráci mezi KVS a SVÚ a ÚSKVBL
- rozhoduje o poskytování informací o případu
- informuje (v určených případech) orgány Evropských společenství

KVS v případech nadlimitních/nevyhovujících nálezů a případů podezření na nedovolené ošetření či prokázaného nedovoleného ošetření:

- provádí kontroly a opatření zaměřené na shromáždění důkazů prokazujících důvody a původce nadlimitního nálezu či nedovoleného ošetření, včetně případného odběru vzorků od zvířat, vzorků živočišných produktů a vzorků krmiv, napájecí vody či vody, v níž byli chováni živočichové vodního hospodářství,
- provádí kontroly a opatření zaměřené na shromáždění důkazů prokazujících další nadlimitní nález/nálezy či (další) nedovolené ošetření, včetně odběru vzorků od zvířat, vzorků živočišných produktů a vzorků krmiv, napájecí vody či vody, v níž byli chováni živočichové vodního hospodářství,
- provádí další opatření směřující k ochraně veřejného zdraví (identifikace zvířat, zákaz přemísťování zvířat apod.),
- zahajuje správní řízení v případech potvrzení nadlimitních/nevyhovujících nálezů,
- informuje SVS o veškerých významných zjištěních.

Za tímto účelem KVS provádí:

kontroly u chovatele, včetně kontroly příslušné dokumentace, tj.

- kontroly v hospodářstvích původu nebo odeslání, včetně kontroly zvířat čí živočišných produktů
- kontroly v hospodářstvích, v nichž byla zvířata chována, včetně hospodářství administrativně spojených
- kontroly u zpracovatelů surovin a potravin živočišného původu
- kontroly výroby krmiv

ÚSKVBL v případech nadlimitních/nevyhovujících nálezů a případů podezření na nedovolené ošetření či prokázaného nedovoleného ošetření:

- provádí kontroly a opatření zaměřené na shromáždění důkazů prokazujících další nadlimitní nález/nálezy či (další) nedovolené ošetření, včetně případného odběru vzorků léčivých přípravků, vzorků krmiv či medikovaných krmiv, napájecí vody a dalších souvisejících materiálů,
- provádí další opatření směřující k ochraně veřejného zdraví v oblasti uvádění do oběhu, používání či registrace veterinárních léčivých přípravků,
- informuje ÚVS a KVS o veškerých významných zjištěních.

Za tímto účelem provádí:

- kontroly u veterinárních lékařů
- kontroly u výrobců veterinárních léčivých přípravků a distributorů veterinárních léčiv
- kontroly u výrobců medikovaných krmiv
- kontroly u lékáren a ostatních provozovatelů (dle zákona o léčivech)
- kontroly u držitelů rozhodnutí o registraci
- kontroly u chovatele, včetně kontroly příslušné dokumentace, tj.

- kontroly v hospodářstvích původu nebo odeslání, včetně kontroly zvířat či živočišných produktů
- kontroly v hospodářstvích, v nichž byla zvířata chována, včetně hospodářství administrativně spojených

V případě držení, používání nebo výroby nepovolených látek nebo přípravků anebo látek uvedených ve skupinách A, B1 a B2 přílohy č. 1 k vyhlášce č. 291/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů osobami, které k tomu nejsou oprávněny, oznámí KVS nebo ÚSKVBL toto zjištění příslušným orgánům. Takovými orgány jsou zpravidla Policie ČR, orgány celní správy a ÚKZUZ.

9.2 Celkové dodržování požadavků u provozovatelů

Chovatelé a osoby, které vyrábějí a zpracovávají živočišné produkty, se podílí na kontrole přítomnosti reziduí a kontaminantů tím, že poskytují součinnost orgánům veterinární správy k plnění plánu monitoringu. Chovatelé mají zakázáno podávat zvířatům nepovolené veterinární léčivé přípravky a dále povinnost dodržovat ochranné lhůty při podávání povolených látek nařízené SVL.

9.2.1 Četnost a druh nedodržení požadavků

V roce 2015 bylo celkem provedeno 71 063 vyšetření (7 075 vzorků) v rámci plánovaných vyšetření na cizorodé látky, z toho 5 431 vzorků na rezidua veterinárních léčivých přípravků (VLP)u živých zvířat na farmě a zvířat poražených (krev, moč, sérum, tuk, sval, játra, ledviny), v živočišných produktech (vejce, med, syrové mléko). Do vyšetřování byly zahrnuty i kontroly přítomnosti doplňkových látek (kokcidiostatik) v krmivech pro finální fázi výkrmu hospodářských zvířat včetně stanovení jejich reziduí v živočišných tkáních a produktech.

9.2.2 Analýza nedodržení požadavků

Aplikace nepovolených léčiv cestou vody k napájení hospodářských zvířat, nebo v chovu tržních ryb nebyla prokázána. V krmivech a krmných surovinách živočišného původu byly zjištěny nevyhovující nálezy v 0,13%. Jednalo se o nálezy nevyhovujících koncentrací doplňkových látek – antikokcidik v krmných směsích pro drůbež, králíky a krůty. Jednotlivé případy byly řešeny ve spolupráci s ÚKZÚZ. Ostatní krmiva a krmné suroviny živočišného původu splňovaly stanovené maximální limity. V krmivech pro hospodářská zvířata nebyla prokázána rezidua zakázaných veterinárních léčivých přípravků ani nebyla prokázána nepovolená medikace. Také dovážené rybí moučky vyhověly všem platným limitům.

Vzorky syrového ovčího, kozího a kravského mléka vyhověly ve všech případech stanoveným limitům.

Vzorky slepičích a křepelčích vajec vyhověly stanoveným maximálním limitům sledovaných reziduí a kontaminantů. Zakázané látky nebyly detekovány.

Med vyhověl stanoveným limitům pro chemické prvky a také limitům všech ostatních vyšetřovaných chemických látek a reziduím veterinárních léčiv. V detekovatelném množství byly zachyceny pouze olovo a kadmium.

Z nepovolených látek byl v tomto roce zjištěn nortestosteronu v moči skotu a prasat. Při šetření bylo zjištěno, že u skotu se jednalo o endogenní původ (fyziologickou koncentraci, vzhledem k březosti zvířete). Ani v případě prasat nebylo zjištěno ilegální použití zakázané látky.

V roce 2015 došlo ke snížení záchytu reziduí antibiotik v játrech a ledvinách prasnic. V posledních 4 letech byla nejčastěji zjišťována rezidua dihydrostreptomycinu. Tato problematika byla řešena ve spolupráci s Ústavem pro kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv (ÚSKVBL), který jednal s držitelem registrace o omezení používání přípravku s touto

účinnou látkou. V letošním roce došlo k záchytu reziduí dihydrostreptomycinu pouze u jedné prasnice. Dále pak u jednoho býka a jedné krávy.

U drůbeže nebyly zachyceny žádné nevyhovující nálezy ve všech případech sledovaných reziduí a kontaminantů. U sladkovodních ryb (pstruhů) byla opět prokázána rezidua nepovolené látky – malachitové zeleně, respektive její leukoformy, což je již dlouholetým problémem v chovu těchto ryb.

Vzhledem k relativně nízkému procentu záchytu nevyhovujících výsledků lze hodnotit zdravotní nezávadnost surovin a potravin živočišného původu z pohledu obsahu cizorodých látek nadále za příznivou. Za podstatné zjištění však musíme považovat průkazy reziduí veterinárních léčiv – antimikrobik. Dále jsou také podstatná zjištění reziduí zakázaných barviv používaných k léčení nebo prevenci u chovaných ryb, zvláště pstruhů a znovu záchyt PCB v mase prasat, jako důsledek stále trvající kontaminace životního prostředí zvířat (staré nátěry).

9.4. Opatření k zajištění účinnosti

V roce 2015 nebyl shledán důvod pro vyhlášení mimořádné kontrolní akce z důvodu aktuálních závažných zjištění reziduí veterinárních léčivých přípravků.

V případech, kdy jsou prokázána konfirmačními metodami rezidua veterinárních léčivých přípravků nebo rezidua pesticidů, ale i látek kontaminujících včetně tzv. těžkých kovů a průmyslových polutantů v surovinách a potravinách živočišného původu a krmivech pro hospodářská zvířata, přijímá SVS příslušná opatření, která směřují k zamezení dalšího postupu škodlivé látky v potravním řetězci a tím k ochraně spotřebitele. Jedná se především o okamžité vydání předběžného opatření, v rámci něhož se pozastavuje pohyb zvířat na farmě, zákaz porážení hospodářských zvířat, pozastavení uvolnění zboží pro jeho distribuci včetně stažení příslušné partie s nevyhovujícím výsledkem z obchodní sítě. Tato opatření, včetně uložení pokut vůči farmářům nebo provozovatelům potravinářských podniků, jsou uplatňována v rámci hygienického dozoru na základě prvotních výsledků monitoringu reziduí a kontaminantů na základě reprezentativního počtu vzorků vyšetřované partie. Výsledky těchto kontrol jsou uvedeny v tabulce č. 17 v kapitole 2) a 7) Systém kontrol potravin a hygieny potravin včetně potravin živočišného původu.

V roce 2015 pokračovala spolupráce SVS s ÚSKVBL v oblasti šetření případů nálezů reziduí veterinárních léčiv včetně zakázaných látek v živočišných tkáních nebo produktech a šetření případů nežádoucích účinků.

9.5. Prohlášení o celkové výkonnosti

Strategickým cílem SVS v oblasti kontrol reziduí veterinárních léčiv je především:

- kontrola používání veterinárních léčivých přípravků;
- kontrola nad dodržováním zákazu používání zakázaných léčiv a léčivých přípravků u hospodářských zvířat uváděných na trh;
- kontrola omezení používání hormonálních přípravků v chovech hospodářských zvířat;
- kontrola vedení řádné evidence v případě použití léčiva a léčivých přípravků ze strany chovatele a SVL;
- kontrola dodržování ochranných lhůt v případě aplikace léčiv a léčivých přípravků;
- zajištění vzdělávání úředních veterinárních lékařů, SVL a chovatelů hospodářských zvířat.

Systém státního dozoru nad dodržováním požadavků příslušné legislativy Společenství a národní legislativy chovateli hospodářských zvířat a provozovateli potravinářských podniků formou monitorování přítomnosti reziduí a kontaminantů u živých hospodářských zvířat a v jejich produktech je velice účinný o čemž svědčí dosažení relativně nízkého procenta nevyhovujících vzorků surovin, potravin a krmiv pro hospodářská zvířata. Je to výsledek

soustavného tlaku na chovatele hospodářských zvířat a výrobce potravin na dodržování pravidel pro výrobu zdravotně nezávadných potravin.

Rezidua nepovolených hormonálních látek u skotu, ovcí a koz, prasat, králíků, drůbeže a farmově chované zvěře stejně jako kontaminace surovin a potravin živočišného původu radioizotopy nebyla prokázána.

Celkově lze hodnotit zdravotní nezávadnost surovin a potravin živočišného původu z pohledu obsahu reziduí veterinárních léčivých přípravků jako příznivou.

Systém monitoringu je každoročně aktualizován na základě předchozích zjištění. Pružně reaguje na doporučení Komise, referenčních laboratoří EU, Evropského úřadu pro bezpečnost potravin v zaměření vyšetřování na nově zjištěné škodlivé látky z hlediska hodnocení rizika.

SVS provedla v roce 2015 v rámci monitoringu reziduí a kontaminantů („cizorodých látek“) celkem 71 063 vyšetření, z toho 69 926 vyšetření plánovaných odběrů vzorků, dále 82 jako cílená vyšetření suspektních vzorků a 1 055 vyšetření u vzorků dovážených komodit.

ÚSKVBL

Do tohoto systému úředních kontrol je ÚSKVBL zapojen národní referenční laboratoří pro sledování reziduí veterinárních léčiv, která provádí analýzy látek skupiny A a reziduí sedativ (sk. B2d) vyhlášky č. 291/2003 Sb., ve znění vyhlášky č. 51/2012 Sb., ve vzorcích napájecích vod, krmiv, živých zvířat, surovin a potravin živočišného původu, odebraných v rámci:

- plánu pravidelného sledování (monitorování) přítomnosti nepovolených látek, reziduí a látek kontaminujících v potravinovém řetězci v ČR, který provádí ÚVS SVS.
- plánu kontroly reziduí a kontaminantů v dovážených komoditách ze třetích zemí na pohraniční veterinární stanici (PVS) Praha – Ruzyně, který provádí ÚVS SVS,
- běžného veterinárního hygienického dozoru, který provádí KVS/MěVS.

Výsledky těchto analýz předává ÚSKVBL příslušným orgánům státního veterinárního dozoru (KVS/MěVS včetně PSV Praha-Ruzyně a ÚVS SVS), kterým slouží jako podklady pro jejich rozhodnutí. SVS ČR výsledky monitoringu hodnotí a každoročně předkládá Komisi vždy do 31. března, dále je předkládá Ministerstvu zemědělství ČR a zveřejňuje je formou informačního bulletinu na oficiálních stránkách ÚVS SVS.

Pracovníci odboru inspekce ÚSKVBL se podílí i na šetření nevyhovujících nálezů reziduí veterinárních léčiv (viz text SVS ČR této kapitoly).

8) Systém kontrol dovozu potravin rostlinného původu

SZPI

9.1. Úřední kontroly

Dozor nad dovozem potravin rostlinného původu ze třetích zemí vykonává SZPI v úzké spolupráci s orgány celní správy. Kontrola dovozu je zaměřena zejména na rizikové komodity, které dle bezprostředně závazných předpisů EU podléhají zvláštnímu režimu dovozu a při vstupu musí být podrobeny systematické nebo namátkové kontrole. SZPI má stanoveny i další komodity, které dle výsledků kontroly v trhu považuje za rizikové a které jsou kontrolovány již při dovozu.

9.2. Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů a výrobků

V roce 2015 bylo dovezeno celkem 743 zásilek. Do volného oběhu nebylo propuštěno celkem 19 zásilek na základě nevyhovujících výsledků laboratorních rozborů či kontroly dokumentace. V roce 2014 bylo dovezeno 1 130 zásilek, tedy o 387 zásilek více než v roce 2015.

U vybraných druhů suchých a skořápkových plodů, také u složených potravin obsahujících rizikové suché skořápkové plody a sušené ovoce jsou kontroly zdravotní nezávadnosti potravin zaměřeny zejména na stanovení obsahu aflatoxinů dle nařízení (EU) č. 882/2004. V průběhu roku 2015 vydal Inspektorát SZPI v Praze Celnímu úřadu pro Středočeský kraj, územní pracoviště Rudná, který je jediným určeným místem dovozu pro rizikové skupiny sušeného ovoce a suchých skořápkových plodů do EU na území ČR, závazné stanovisko k 77 zásilkám. Jednalo se o 6 zásilek arašídů z Číny, 4 zásilky arašídů z Egypta, 54 zásilek lískových oříšků a 13 zásilek fíků z Turecka. Při kontrole dovozu těchto sledovaných komodit bylo odebráno 12 vzorků. Jeden vzorek nevyhověl požadavkům právních předpisů. Počet zásilek je oproti roku 2014 téměř poloviční. To je dáno především změnou legislativy, neboť některé komodity, které byly v roce 2014 sledovány, byly z nařízení vyjmuty.

Od ledna 2010 v rámci EU platí tzv. zesílená úřední kontrola vybraných rizikových komodit dle nařízení (ES) č. 669/2009. Seznam komodit je čtvrtletně aktualizován dle situace na evropském trhu. Určeným místem vstupu pro tyto komodity je v ČR Letiště Václava Havla Praha. Na inspektorát SZPI v Praze, který je místně příslušný k určenému místu vstupu, bylo nahlášeno 77 zásilek – šlo o 66 zásilek čaje z Číny, 5 zásilek sušených meruněk z Turecka, 2 zásilky dračího ovoce z Vietnamu, 2 zásilky muškátových oříšků z Indie, 1 zásilku sušené papriky z Indie a 1 zásilku čerstvé papriky z Vietnamu. U všech zásilek proběhla kontrola dokumentace. Z 12 zásilek byly odebrány vzorky, ve 2 případech s nevyhovujícím výsledkem.

Nařízení (EU) č. 885/2014 stanoví přísnější podmínky pro dovoz okry a listů curry z Indie. V roce 2015 však do ČR nebyla dovezena žádná zásilka těchto komodit.

Dle nařízení (EU) č. 332/2014 podléhají kontrole také potraviny pocházející nebo zasílané z Japonska, kvůli havárii jaderné elektrárny ve Fukušimě – tyto zásilky mohou do EU vstupovat pouze přes tzv. určená místa vstupu, kterým je pro ČR pouze Letiště Václava Havla Praha. Při dovozu bylo nahlášeno 47 zásilek. Ze zásilek bylo odebráno 5 vzorků, všechny byly vyhodnoceny jako vyhovující.

Pouze přes určené místo vstupu mohou vstupovat i zásilky rýže a vybraných produktů z rýže z Číny – dle rozhodnutí č. 2011/884/EU. Tyto zásilky musí být při dovozu prověřeny, zda neobsahují nepovolený geneticky modifikovaný materiál – v roce 2015 byla dovezena pouze jedna zásilka, která však nebyla propuštěna do volného oběhu kvůli absenci legislativou požadované dokumentace.

Dle nařízení (EU) č. 2015/175 mohou výhradně určeným místem vstupu vstoupit na území Unie zásilky guarové gumy původem z Indie (riziko kontaminace dioxiny a pentachlorfenolem). V roce 2015 byla dovezena pouze 1 zásilka, která byla vyhodnocena jako vyhovující.

Zásilky ostatních komodit mohou být propouštěny do volného oběhu na všech CÚ na území ČR.

Do 8. února 2015 bylo platné nařízení (ES) č. 1135/2009, kterým se stanovily zvláštní podmínky pro dovoz potravin z Číny s obsahem mléčné nebo sójové složky (sledována byla přítomnost melaminu). Od 1. 1. do 8. 2. byly dovezeny 3 zásilky, které byly vyhodnoceny jako vyhovující.

Klíčky a semena k nakličování, u kterých se sleduje přítomnost vybraných patogenních mikroorganismů dle nařízení (EU) č. 211/2013~~,~~ nebyly v roce 2015 dovezeny.
Volně rostoucí houby z vybraných třetích zemí postižených jadernou havárií v Černobylu, jsou kontrolovány na hladinu radioaktivní kontaminace dle nařízení (ES) č. 1635/2006 – v roce 2015 se do ČR neuskutečnil žádný dovoz.

Od 10. 7. 2015 je platné nařízení (EU) č. 2015/949 (vzniklo sloučením rozhodnutí č. 2008/47/ES a nařízení (EU) č. 844/2011), kterým se schvalují předvývozní kontroly prováděné některými třetími zeměmi u některých potravin, pokud jde o přítomnost některých mykotoxinů. V roce 2015 byla dle uvedených nařízení dovezena 1 zásilka arašídů z USA bez předvývozní kontroly, 1 zásilka mandlí z USA s předvývozní kontrolou a 16 zásilek mandlí z USA bez předvývozní kontroly. V případě provedené předvývozní kontroly by frekvence fyzických kontrol měla být menší než 1 %. U zásilek bez předvývozní kontroly je frekvence kontrol vyšší. V případě zásilek arašídů bez předvývozní kontroly byl odebrán 1 vzorek, v případě mandlí bez předvývozní kontroly byly odebrány vzorky ze dvou zásilek. Všechny byly vyhodnoceny jako vyhovující.

Dovoz některých potravin rostlinného původu do Unie je zakázán. V roce 2015 byl prodloužen zákaz dovozu listů pepře betelového z Bangladéše na další rok, do 30. června 2016. Nově byl 20. června 2015 publikován zákaz dovozu sušených fazolí z Nigérie, který je použitelný rovněž do 30. června 2016.

Při dovozu jsou kontrolovány i komodity, které byly na základě zjištění kontrol v trhu vyhodnoceny jako rizikové a nejsou zařazeny do seznamů komodit, u nichž je dovoz zpřísněn evropskými právními předpisy – jde o para ořechy z Bolívie, gumovité cukrovinky ze všech třetích zemí, pšenice (ostatní) z USA a bylinky, doplňky stravy a potraviny pro zvláštní výživu z Indie a z Číny v roce 2015 bylo dovezeno celkem 409 zásilek, ze 3 zásilek byly odebrány vzorky do laboratoře a do volného oběhu nebyly propuštěny 3 zásilky, jedna na základě nevyhovujících rozborů odebraných vzorků a dvě na základě kontroly dokumentace.
V roce 2015 bylo dovezeno 46 zásilek, na které se nevtahují žádné přímo použitelné předpisy. Kontroly těchto zásilek byly provedeny z podezření na nedodržení právních předpisů. Vzorky byly odebrány celkem v 5 případech. Z důvodu porušení právních předpisů nebylo celkem 7 zásilek propuštěno do volného oběhu.

Certifikace čerstvého ovoce a zeleniny

Povinnost certifikace čerstvého ovoce a zeleniny vyplývá z požadavků nařízení Komise (EU) č. 543/2011. Certifikace čerstvého ovoce a zeleniny je prováděna pouze při dovozu či vývozu čerstvého ovoce a zeleniny ze třetích zemí, jedná se o kontrolu shody těchto produktů s obchodními normami Unie. Inspektoři SZPI kontrolují jakost i označování produktů dle požadavků stanovených v jednotlivých obchodních normách.

Osoba, která vyváží nebo dováží čerstvé ovoce a zeleninu ze třetích zemí, je povinna tuto skutečnost nahlásit na příslušný inspektorát SZPI. Bez platného osvědčení o shodě není možné danou šarži propustit do volného oběhu. Vydávání osvědčení o shodě s obchodními normami Unie pro čerstvé ovoce a zeleninu je prováděno podle zákona č. 146/2002 Sb., o SZPI ve znění pozdějších předpisů.

Při dovozu čerstvého ovoce a zeleniny určené k přímé spotřebě bylo na jednotlivé inspektoráty hlášeno celkem 64 zásilek (z toho tvořilo 38 zásilek čerstvé ovoce a 26 zásilek čerstvá zelenina), inspektoři SZPI vystavili v roce 2015 celkem 33 certifikátů (17 certifikátů vystaveno při dovozu čerstvého ovoce, 16 certifikátů čerstvé zeleniny). Do volného oběhu nebylo propuštěno 5 zásilek.

Při vývozu čerstvého ovoce a zeleniny byla provedena kontrola shody s obchodními normami u 6 zásilek (3x zelenina, 3x ovoce), na které byly vystaveny celkem 4 certifikáty o shodě s obchodními normami Unie pro čerstvé ovoce a zeleninu.

U zásilek kontrolovaných při dovozu a nepropuštěných do volného oběhu v důsledku nevyhovujícího laboratorního zjištění nejsou ukládány pokuty, ukládají se opatření, kterými jsou stanoveny následné postupy.

Kontrola informační povinnosti dle vyhlášky č. 320/2014 Sb., respektive vyhlášky č. 172/2015 Sb.

Vyhláška č. 320/2014 Sb., o informační povinnosti příjemce potravin v místě určení ve vztahu k některým druhům potravin, byla účinná od 1. 1. 2015. V průběhu roku 2015 byla zrušena a nahrazena vyhláškou č. 172/2015 Sb. Nová vyhláška je účinná od 1. 8. 2015.

Dle výše uvedených vyhlášek mají provozovatelé potravinářského podniku v místě prvního příjmu, zacházení nebo manipulace s vybranými druhy čerstvého ovoce, zeleniny a brambor, doplňků stravy, máku setého a vybraných druhů vinařských produktů povinnost podat o těchto potravinách hlášení na SZPI. Tato hlášení jsou využívána jako podklad pro plánování kontrol jakosti a zdravotní bezpečnosti zahrnutých potravin.

V období od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015 bylo na SZPI doručeno **175 938** hlášení potravin. Vyhláška č. 320/2014 Sb. nestanovovala způsob, jakým mají být data na SZPI předávána – mělo se pouze jednat o způsob umožňující dálkový přenos dat. Pro účely nahlašování byla vytvořena webová nahlašovací aplikace. Ta byla většinou nahlašovatelů využívána, avšak její užití nebylo povinné. Některá hlášení byla na inspektoráty SZPI doručena formou excelových souborů. Povinnost využívat k oznámení příchodu zásilky na místo určení webovou nahlašovací aplikaci SZPI byla stanovena ve vyhlášce č. 172/2015 Sb. Od 1. 8. 2015 byla již všechna hlášení zasílána výhradně tímto stanoveným způsobem. Z celkového počtu hlášení za rok 2015 bylo 57 857 zasláno formou excelové tabulky a 118 081 pomocí webové nahlašovací aplikace.

Podle nahlášené komodity a dalších kritérií se rozhodovalo, zda se zrealizuje kontrola v místě určení. Kontrola přímo v místě určení byla provedena u 3 128 z nahlášených potravin. Nevyhovující stav byl zjištěn u 9 šarží (6x z důvodu nedostatečného označení potraviny, 1x z důvodu nevyhovující jakosti a 2x z důvodu nevyhovující jakosti a současně nedostatečného označení).

Z vybraných potravin byly odebírány vzorky do laboratoře, kde byly sledovány následující analyty: rezidua pesticidů (jablka, zelí, brambory, mrkev, papriky, rajčata, hrušky, česnek, mák), chlorečnany (mrkev, brambory, rajčata), těžké kovy (jablka, zelí, mrkev, brambory, doplňky stravy), streptomycin u jablek, polyaromatické uhlovodíky (jablka, zelí), morfinové alkaloidy u máku. Dále byly laboratorně prokazovány následující skutečnosti:

- odrůdová pravost a jednotnost u brambor;
- soulad obsahu jednotlivých funkčních látek s deklarací na obalu u doplňků stravy;
- parametry odhalující falšování vína, např. přídavek syntetického glycerolu, vody apod.

Za uvedené období bylo do laboratoře odebráno 581 vzorků, nevyhovující výsledek byl zjištěn u 37 šarží – šlo o:

- 10x brambory (8x z Německa, 1x z Francie, 1x z Rakouska), u kterých bylo zjištěno nedodržení odrůdové jednotnosti;
- 4x doplňky stravy (2x s neuvedenou zemí původu, 1x z Itálie, 1x z Norska), u kterých neodpovídal obsah funkčních látek deklaraci na obalu;
- 1 x mrkev z Nizozemí, u které bylo zjištěno překročení limitu pro chlorečnany;
- 3x mák (2x z Francie, 1x z Austrálie), u kterého bylo zjištěno překročení povoleného obsahu morfinu;
- 19x víno z Moldávie z důvodu nepovolených enologických postupů.

9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti

Dozor nad dovozem potravin rostlinného původu ze třetích zemí provádí SZPI v úzké spolupráci s orgány celní správy. Spolupráce SZPI a orgánů celní správy je upravena dohodou o vzájemné součinnosti a spolupráci.

V roce 2015, v rámci kontroly dovozu potravin rostlinného původu ze třetích zemí v režimu předpisů EU, bylo příslušnými inspektoráty SZPI zkontrolováno celkem 743 zásilek. Do volného oběhu nebylo propuštěno 19 zásilek. Kontroly zdravotní nezávadnosti potravin jsou zaměřeny např. na stanovení obsahu aflatoxinů, pesticidů a jiných kontaminantů a cizorodých látek u vybraných druhů potravin a surovin z určitých zemí.

V průběhu roku 2015 vydal Inspektorát SZPI v Praze Celnímu úřadu pro Středočeský kraj, územní pracoviště Rudná, který je jediným vstupním místem schváleným pro dovoz rizikových skupin suchých skořápkových plodů a sušeného ovoce do EU na území ČR, závazné stanovisko k 77 zásilkám. Vzorky byly odebrány z 12 zásilek. Jedna zásilka byla vyhodnocena jako nevyhovující.

Předmětem pravidelné kontroly ze strany SZPI jsou také komodity zařazené do tzv. zesílené úřední kontroly vybraných rizikových komodit. Na inspektorát SZPI v Praze, který je místně příslušný jedinému určenému místu vstupu v ČR Letiště Václava Havla Praha, bylo nahlášeno 77 zásilek těchto komodit. Vzorkováno bylo 12 zásilek, dvě s nevyhovujícím výsledkem. Při propouštění zásilek komodit kontrolovaných dle nařízení o zesílené úřední kontrole v určeném místě vstupu mimo ČR, které do ČR přišly v tranzitu, SZPI spolupracuje s kontrolními orgány z určeného místa vstupu v jiném členském státě EU.
Od března 2011 SZPI kontroluje také potraviny pocházející nebo zasílané z Japonska, kvůli havárii jaderné elektrárny ve Fukušimě – tyto zásilky mohou do EU vstupovat pouze přes tzv. určená místa vstupu, kterým je pro ČR pouze Letiště Václava Havla Praha. V roce 2015 bylo dovezeno 47 zásilek. Bylo odebráno 5 vzorků - všechny vyhodnoceny jako vyhovující.
Přes určené místo vstupu (Letiště Václava Havla Praha) musí procházet také rýže a vybrané produkty z rýže z Číny. Při kontrole je ověřována nepřítomnost nepovoleného geneticky modifikovaného materiálu – v roce 2015 nebyla nahlášena žádná zásilka.

V roce 2015 nebyla dovezena žádná zásilka okry či listů curry z Indie.

V případě guarové gumy původem z Indie (kontrolováno na přítomnost dioxinů, resp. pentachlorfenolu) byla dovezena 1 zásilka, která byla vyhodnocena jako vyhovující.
Klíčky a semena k nakličování (kontrolováno na přítomnost vybraných patogenních mikroorganismů) nebyly v roce 2015 dovezeny. Stejně tak houby z vybraných třetích zemí (postižených jadernou havárií v Černobylu).

Do 8. února 2015 byly stanoveny zvláštní podmínky pro dovoz potravin z Číny s obsahem mléčné nebo sójové složky (sledována byla přítomnost melaminu). Od 1. 1. do 8. 2. byly dovezeny 3 zásilky, které byly vyhodnoceny jako vyhovující.

V roce 2015 došlo ke sloučení několika nařízení, kterými se upravoval dovoz arašídů a mandlí z USA a pšenice a pšeničné mouky z Kanady. Nově vydaným nařízením se schvalují předvývozní kontroly těchto komodit. Dle uvedeného nařízení byla v roce 2015 dovezena 1 zásilka arašídů z USA bez předvývozní kontroly, 1 zásilka mandlí z USA s předvývozní kontrolou a 16 zásilek mandlí z USA bez předvývozní kontroly. V případě zásilek arašídů bez předvývozní kontroly byl odebrán 1 vzorek, v případě mandlí bez předvývozní kontroly byly odebrány vzorky ze 2 zásilek. Všechny byly vyhodnoceny jako vyhovující.

Při dovozu jsou kontrolovány i komodity, které byly na základě zjištění kontrol v trhu vyhodnoceny jako rizikové a nejsou zařazeny do seznamů komodit, u nichž je dovoz zpřísněn evropskými právními předpisy – jde o para ořechy z Bolívie, gumovité cukrovinky z třetích zemí, pšenice (ostatní) z USA a bylinky, doplňky stravy a potraviny pro zvláštní výživu z Indie a z Číny – bylo nahlášeno 409 zásilek, odebrány byly 3 vzorky, do volného oběhu nebyly propuštěny 3 zásilky.

V roce 2015 bylo dovezeno 46 zásilek, na které se nevtahují žádné přímo použitelné předpisy. Kontroly těchto zásilek byly provedeny z podezření na nedodržení právních předpisů. Vzorky byly odebrány celkem v 5 případech. Z důvodu porušení právních předpisů nebylo celkem 7 zásilek propuštěno do volného oběhu.

Inspektoři SZPI v roce 2015 vystavili celkem 33 certifikátů při dovozu čerstvého ovoce a zeleniny určené k přímé spotřebě a 4 certifikáty při vývozu.

Na základě informační povinnosti, stanovené vyhláškou č. 320/2014 Sb., respektive vyhláškou č. 172/2015 Sb. bylo v roce 2015 SZPI doručeno celkem 175 938 hlášení potravin. Kontrola přímo v místě určení byla provedena u 3 128 nahlášených potravin, nevyhovující stav byl zjištěn u 9 šarží. Z vybraných potravin byly odebrány vzorky do laboratoře. Celkem bylo vzorkováno 581 šarží, nevyhovující výsledek byl zjištěn u 37 z nich.

9 A) Systém kontrol zdraví rostlin

ÚKZÚZ

Oblast přípravků na ochranu rostlin (dále také „POR“, nebo „přípravky“)

Úřední kontroly jsou prováděny v souladu s článkem 68 „Sledování a kontroly“ nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS (dále jen „nařízení EP a R č. 1107/2009“) v rozsahu, který je limitován pracovní kapacitou laboratoře pro zkoušení POR a terénních útvarů ÚKZÚZ. Počty kontrol jsou limitovány nejen počtem zaměstnanců, ale především plánem daného typu kontrol, který vychází z požadavků evropské legislativy, kdy je zadán minimální počet kontrol (př. u vybraných CC kontrol je to 1 % z žadatelů o dotace a EK při své návštěvě doporučila toto číslo zvýšit na 2-3 %).

Úředními kontrolami se ověřuje, zda:

- jsou na území České republiky uváděny na trh a používány pouze POR, které byly v procesu rozhodování posouzeny a povoleny a
- jsou tyto používány v souladu se zásadami správné praxe ochrany rostlin.

Tabulka 1 Přehled typů kontrol v oblasti kontroly přípravků na ochranu rostlin

Typ kontroly	**Cíl kontrol**	**Kontrolované komodity, oblast**
Laboratorní kontrola fyzikálních, chemických a technických vlastností POR	Ověřování, zda vlastnosti POR odpovídají podmínkám stanoveným v rozhodnutí o povolení referenčního POR, v rozhodnutí o povolení k souběžnému obchodu a v rozhodnutí o povolení k dovozu pro vlastní použití	Vzorky spotřebitelského balení POR odebraných v tržní síti a u konečného spotřebitele
Kontrola balení a označování POR	Ověřování, zda jsou POR baleny a označeny podle podmínek stanovených v rozhodnutí o povolení referenčního POR, v rozhodnutí o povolení k souběžnému obchodu	Vzorky spotřebitelského balení POR odebraných v tržní síti
Kontrola uvádění POR na trh	Ověřování, zda jsou uváděny na trh a nabízeny pouze povolené POR	POR v tržní síti a u uživatelů
Kontrola nakládání s POR	Kontrola dodržování povinností v souvislosti se skladováním a správnou aplikací POR uživateli.	Zemědělské podniky a také subjekty používající POR v rámci podnikání i v jiných odvětvích.

Oblast škodlivých organismů

ÚKZÚZ, v souladu s čl. 27a směrnicí Rady 2000/29/ES, o ochranných opatřeních proti zavlékání organismů škodlivým rostlinám nebo rostlinným produktům do Společenství a proti jejich šíření na území Společenství, provádí všechny dovozní kontroly, které se týkají rostlin a rostlinných produktů, které jsou potravinou nebo potravinovou surovinou a jsou zároveň

jmenovitě stanoveny směrnicí jako kontrolní objekt. Z této směrnice vychází i ustanovení zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o rostlinolékařské péči“), kterým jsou vymezeny kompetence ÚKZÚZ k provádění příslušných kontrol, a vyhlášky č. 215/2008 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů, ve znění pozdějších předpisů, která byla v roce 2014 novelizována a došlo ke změně ve výčtu sledovaných komodit.

Tabulka 2: Typy kontrol, kontrolované komodity

Typ kontroly	**Kontrolované komodity, oblast**
Rostlinolékařská kontrola v místech produkce a skladování na území ČR (vnitřní trh EU)	Nesadbové brambory
Dovozní rostlinolékařská kontrola (dovoz ze třetích zemí)	• Listová zelenina druhů *Opium graveolens* L. a *Ocimum* L. *Limnophila* L. a *Eryngium* L. • Listy *Manihot esculenta* Crantz. • Plody druhů a rodů: *Capsicum L.*, *Citrus* L., *Fortunella* Swingle, *Poncirus* Raf., a jejich kříženců, *Momordica* L., *Solanum melongena* L., *Annona* L., *Cydonia* Mill., *Diospyros* L., *Malus* Mill., *Mangifera* L., *Passiflora* L., *Prunus* L., *Psidium* L., *Pyrus* L., *Ribes* L. *Syzygium* Gaertn., a *Vaccinium* L • Nesadbové brambory • Zrno obilovin rodů *Triticum, Secale* a x *Triticosecale*

Rostlinolékařská kontrola v místech produkce a skladování u nesadbových brambor předpokládá každoročně cca 1200 kontrol v rámci soustavné rostlinolékařské kontroly a v rámci rostlinolékařského dozoru. V rámci soustavné rostlinolékařské kontroly se kontrolují brambory tuzemské produkce, v rámci rostlinolékařského dozoru se provádí kontroly brambor jak tuzemské produkce, tak i brambor z jiných členských států EU. Počty kontrol jsou každoročně upřesňovány na základě fytosanitární situace v České republice i ostatních členských státech EU.

Při dovozní rostlinolékařské kontrole sledovaných komodit ze třetích zemí se kontrolují všechny zásilky, které vstupují na území ČR přes stanovená vstupní místa. ČR nevyužívá možnosti redukce provádění těchto kontrol, které umožňuje legislativa EU. Počty kontrol u sledovaných komodit závisí na vývoji situace na trhu a nelze je plánovat dopředu.

Cílem u obou typů kontrol je ověřování nepřítomnosti škodlivých organismů, jejichž zavlékání a šíření je na území členských států EU zakázáno. Tyto organismy mohou způsobit výrazné ekonomické škody nebo škody na životním prostředí, proto je důležité jejich včasné zjištění a zabránění průniku a šíření na území ČR (EU). Kontroly se zaměřují i na ověření plnění preventivních rostlinolékařských požadavků před šířením karanténních škodlivých organismů rostlin povinnými osobami. V případě zjištění výskytu nebo podezření z výskytu těchto škodlivých organismů ÚKZÚZ nařizuje mimořádná rostlinolékařská opatření nebo úřední opatření s cílem zajistit eradikaci těchto škodlivých organismů nebo, není-li eradikace možná, zabránit jejich dalšímu šíření.

9.1 Úřední kontroly

Oblast přípravků na ochranu rostlin

Kontrola držitelů rozhodnutí o povolení POR, držitelů rozhodnutí o povolení k souběžnému obchodu a držitelů rozhodnutí o zápisu dalšího prostředku do úředního registru podle § 54 zákona o rostlinolékařské péči a distributorů spadá do působnosti Odboru kontroly zemědělských vstupů a Oddělení kontroly a aplikační techniky v rámci Sekce zemědělských vstupů a zahrnuje tyto činnosti:

- Zajištění odběru vzorků POR v souladu s § 43 odst. 7, 8 zákona o rostlinolékařské péči.
- Laboratorní analýzy fyzikálních a chemických vlastností odebraných POR, včetně jejich vyhodnocení.
- Kontrolu označování a balení POR podle čl. 1 přílohy I nařízení Komise č. 547/2011 ze dne 8. června 2011, kterým se provádí nařízení EP a R (ES) č. 1107/2009, pokud jde o požadavky na označování přípravků na ochranu rostlin (dále jen „nařízení Komise č. 547/2011“) a zákona č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů.
- Při zjištění nedodržení podmínek stanovených v povolení referenčního POR nebo v povolení k souběžnému obchodu podle čl. 52 nařízení EP a R č. 1107/2009 popř. povolení dalšího prostředku vydání úředního opatření, MRO popř. zahájení správního řízení o uložení pokuty.
- Kontrolu u subjektů následně přebalujících a opětovně označujících POR.
- Kontrolu požadavků na propagaci POR.
- Dozor nad dodržováním povinností distributorů.

Dozor nad skladováním a používáním POR u uživatelů (zemědělských subjektů) prováděli v roce 2015 inspektoři Sekce rostlinolékařské péče ÚKZÚZ.

Kontroly nakládání s POR provádějí inspektoři Odboru rostlinolékařské inspekce v rámci Sekce rostlinolékařské péče, a to jak u žadatelů o dotace, tak u subjektů používajících POR i v jiných odvětvích, než je zemědělství.

Je kontrolováno:

- zda jsou používány povolené POR,
- zda jsou používány POR do povolené plodiny a není překračováno maximální povolené dávkování,
- zda jsou při používání POR dodržována omezení POR stanovená rozhodnutím o povolení a uvedená na označení z hlediska ochrany vod, včel, zvěře a dalších necílových organismů,
- funkční způsobilost zařízení pro aplikaci POR,
- zajištění nakládání s POR odborně způsobilou osobou a
- požadavky na skladování POR.

Laboratorní kontrola POR

V rámci postregistrační kontroly bylo v roce 2015 odebráno 55 vzorků POR, u kterých se ověřovalo, zda svými vlastnostmi a složením splňují požadavky předepsané specifikace.

Jednalo se jednak o vzorky uvedené v plánu postregistrační kontroly pro rok 2015, ale také o vzorky odebrané na podnět, u kterých bylo podezření, že jejich složení neodpovídá podkladům předloženým na ÚKZÚZ v rámci řízení o povolení POR.

Plán postregistrační kontroly POR 2015 pro účely odběru vzorků POR k laboratorním analýzám byl zpracováván a vydán formou nařízení ředitele Sekce zemědělských vstupů.

Přehled počtu odebraných vzorků POR je uveden v následující tabulce:

	r. 2012	r. 2013	r. 2014	r. 2015
Počet vzorků POR odebraných k laboratorním analýzám celkem	48	51	36	55
Počet odebraných vzorků POR ze souběžného obchodu	27	34	14	23
Počet odebraných vzorků ostatních POR	21	17	22	32

Vlastnosti a složení vzorků POR ze souběžného obchodu byly porovnány s vlastnostmi a složením příslušných referenčních POR.

U přípravků, které nevyhověly předepsaným požadavkům, bylo vydanými úředními opatřeními (dále jen „ÚO“) nebo nařízeními o mimořádných rostlinolékařských opatřeních (dále jen „MRO“) zakázáno uvádět předmětné šarže POR na trh, případně byla zvolena jiná vhodná opatření k nápravě, např. formou výzvy.

Přehled vydaných ÚO a nařízení o MRO je shrnut do následující tabulky:

	Počet odebraných vzorků POR k laboratorní analýze	Počet vzorků POR, které vyhověly požadavkům pro uvádění na trh a použití	Počet vzorků POR, které nevyhověly požadavkům pro uvádění na trh a použití	Počet vydaných ÚO	Počet vydaných nařízení o MRO
POR ze souběžného obchodu	23	20	3	9*	1
Ostatní POR	32	29	0**	1***	0

* 5 ÚO bylo na počátku roku vydáno na základě výsledků analýz z konce roku 2014
** ve třech případech byla zjištěna odchylky od dané specifikace, které však neměly vliv na bezpečnost a účinnost POR
*** ÚO bylo vydáno na základě výsledků analýz z roku 2014

Případy, kdy analyzované POR nevyhověly požadavkům pro uvádění na trh a použití, byly vyhodnoceny jako uvedení nepovoleného POR na trh (viz čl. 28 odst. 1 nařízení EP a R (ES) č. 1107/2009).
9 případů bylo za výše uvedený správní delikt předáno oddělení legislativnímu a právnímu k zahájení správního řízení o uložení pokuty, včetně 7 případů z roku 2014.

Oddělení zkoušení přípravků na ochranu rostlin - Laboratorní kontrola přípravků a dalších prostředků na ochranu rostlin v roce 2015

Laboratorní kontrolu POR a dalších prostředků (DP) zabezpečuje Národní referenční laboratoř, Oddělení zkoušení přípravků na ochranu rostlin (NRL, OdZPOR). Jedná se o jedinou chemickou laboratoř svého druhu a zaměření v ČR, jejíž činností jsou analýzy chemického složení POR a fyzikálně-chemické a technické zkoušky POR pro účely státní kontroly a dozorové činnosti na úseku distribuce a používání POR. Kontrolní činnost je definována v nařízení (ES) 1107/2009 a v ČR vychází ze zákona o rostlinolékařské péči. Další činnost je zaměřena na provádění laboratorních analýz pro potřeby hodnocení POR v případech, kdy Česká republika zastoupená ÚKZÚZ vystupuje, jako zonální zpravodajský stát v řízeních o povolení nového POR. Zaměstnanci laboratoře vykonávají také další související činnosti, a to zejména zavádění, ověřování a validace analytických metod, podílejí se na testování a připomínkování mezinárodních metodik CIPAC a pravidelně se účastní mezinárodních porovnávacích testů.
Od roku 2008 je v laboratoři zaveden systém kvality podle normy ČSN EN ISO/IEC 17025:2005 (Posuzování shody - všeobecné požadavky na způsobilost zkušebních a kalibračních laboratoří).
V březnu 2015 proběhlo v laboratoři úspěšné prodloužení akreditace, po které plynule přešla laboratoř OdZPOR ze samostatného akreditovaného subjektu (akreditovaná zkušební laboratoř AZL č. 1521) do jednoho společně akreditovaného subjektu (AZL č. 1071) Národní referenční laboratoře ÚKZÚZ, který v sobě zahrnuje i ostatní laboratoře ÚKZÚZ. Předmětem akreditace OdZPOR zůstává i nadále fyzikální, chemické a technické zkoušení POR v rozsahu uvedeném v příloze Osvědčení o akreditaci č. 279/2015 platné do roku 2020. Od získání Osvědčení o akreditaci laboratoř používá na protokolech logo akreditované laboratoře

a zkoušky uvedené v příloze uvádí jako akreditované zkoušky. V roce 2015 rozšířila laboratoř počet akreditovaných zkoušek o stanovení ethylenglykolu a propylenglykolu v POR metodou GC s FID detekcí a současně v tomto roce obdržela také od akreditačního orgánu ČIA, o.p.s povolení používat flexibilní akreditaci. V současnosti má laboratoř akreditováno 16 zkoušek.

Oddělení zkoušení přípravků na ochranu rostlin v roce 2015 zkontrolovalo 85 POR pro účely státní kontroly a pro potřeby hodnocení POR. Tento počet odpovídá 192 laboratorním vzorkům, které zahrnovaly 10 formulačních typů POR AL, EC, EW, FS, GB, OD, SC, SL, SP a WG), ve kterých bylo analyzováno 121 účinných látek (tj. 29 druhů účinných látek) a 137 nečistot, formulačních přísad a xylenů (tj. 39 druhů). Mimo kontrolu účinných látek a nečistot byly u všech vzorků testovány také jejich fyzikálně-chemické a technické vlastnosti. Celkem bylo provedeno cca 3700 nerutinních zkoušek. Výsledky jednotlivých zkoušek u kontrolovaných POR byly zpracovány do protokolů o zkouškách a předány Sekci zemědělských vstupů ÚKZÚZ k celkovému posouzení, zda kontrolované vzorky POR splňují předepsané požadavky pro uvádění na trh a použití.
V roce 2015 pokračoval trend nárůstu vzorků ze zonálního povolování POR a vzorků obsahujících dvě a více účinných látek v jednom POR. Rovněž se zvýšil počet požadavků na analýzy nečistot a formulačních přísad, čímž se zvýšila časová i odborná náročnost jednotlivých vysoce specializovaných analýz. U všech vzorků byly provedeny zkoušky totožnosti účinných látek, kvantitativní stanovení jejich obsahu, a kvalitativní, popř. kvantitativní stanovení nečistot a formulačních přísad. U POR EC formulací byl kontrolován také obsah xylenu. Uvedené zkoušky byly provedeny převážně metodou kapalinové a plynové chromatografie. Mimo kontroly účinných látek a nečistot byly u všech vzorků testovány jejich fyzikálně-chemické a technické vlastnosti dle požadavků uvedených v platných technických specifikacích přípravku nebo FAO/WHO specifikacích. Kontrola POR ze souběžného dovozu byla navíc rozšířena o srovnávací analýzy profilu nečistot s referenčním přípravkem, a to metodami HPLC/UV, GC/FID, GC/MS , FTIR a Ramanovy spektrometrie.

U vzorků POR odebraných na podnět třetí strany bylo mimo jejich identifikace i detailně analyzováno jejich chemické složení všemi dalšími vhodnými a dostupnými laboratorními postupy a technikami (např. porovnání vzorků metodou GC/MS, HPLC/PDA, FTIR a Ramanem, TGA a DSC analýzy; identifikace nečistot pomocí GC/MS spekter, identifikace formulačních přísad metodou FTIR a Ramanovou spektrometrií…). S úspěchem byla uplatněna metoda FTIR pro identifikaci nerozpustných zbytků WG formulací po extrakci vhodným rozpouštědlem. Rovněž v roce 2015 byla na OdZPOR založena knihovna Ramanových a FTIR spekter POR a formulačních přísad, která je využívána při odhalování nepovolených POR. V současné době obsahuje 127 spekter POR a formulačních přísad naměřených pracovníky laboratoře.

Účinné látky a nečistoty kontrolovaných POR byly analyzovány metodami držitele rozhodnutí o povolení, které jsou archivovány v dokumentačním souboru příslušného přípravku nebo podle mezinárodně uznaných metod publikovaných v CIPAC Handbooks. Všechny použité analytické metody byly pracovníky laboratoře verifikovány, popř. validovány podle platného standardního operačního postupu v souladu s požadavky normy ČSN EN ISO/IEC 17025 a „Příručky kvality NRL.
Fyzikálně – chemické a technické zkoušky vlastností POR byly provedeny metodami doporučenými v „Manuálu pro vývoj a použití FAO a WHO specifikací pro pesticidy, 1. vydání, Řím 2002 a jeho 2. revizí z listopadu 2010“.

Dozor nad obchodním skladováním a uváděním POR na trh u distributorů:
Kontroly se zaměřují na:
- Označování a balení POR podle čl. 1 přílohy I nařízení Komise č. 547/2011, zákona č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů

a Nařízení evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008, o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a zrušení směrnic 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006 (dále jen „nařízení EP a R č. 1272/2008“).
- Plnění povinností při přebalování POR.
- Požadavky spjaté s propagací POR.
- Dozor nad plněním povinností distributorů:

1. Při skladování a distribuci POR nebo DP - § 46a zákona o rostlinolékařské péči, v provedení dle § 5, 6 a 7 vyhlášky č. 32/2012 Sb., o přípravcích a dalších prostředcích na OR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“).
   - Uskladnění POR včetně kontroly, zda jsou na sklad přijímány jen řádně balené označené POR v souladu s nařízením Komise č. 547/2011 a chemickou legislativou ČR.
   - Oddělené skladování POR s prošlou dobou použitelnosti.
   - Průběžné vedení dokladové evidence o příjmu a výdeji POR, včetně evidence přípravků s prošlou dobou použitelnosti.

2. Povinnosti při uvádění POR na trh – čl. 28 a čl. 67 nařízení EP a R č. 1107/2009, §§ 46a, 47, 60, 86 zákona o rostlinolékařské péči
   - Uvádět na trh jen POR, které jsou v ČR povolené.
   - Dodávat POR nebo DP pouze v neporušených obalech s výjimkou POR, které byly podrobeny laboratorní analýze podle § 43 odst. 7 zákona o rostlinolékařské péči a je k nim vystaveno ÚKZÚZ osvědčení o složení POR podle § 43 odst. 10 zákona (§ 46a odst. 3 písm. a) zákona o rostlinolékařské péči).
   - Neprodleně informovat své odběratele o zjištěných závadách POR nebo DP nebo o jeho nežádoucích účincích, (§ 46a odst. 3 písm. b) zákona o rostlinolékařské péči).
   - Uchovávat dokumentaci o distribuci POR nebo DP a o původu distribuovaných POR nebo DP a zajistit dostupnost této dokumentace. ÚKZÚZ po dobu nejméně 5 let (§ 46a odst. 3 písm. c) zákona, § 46a odst. 6 písm. b) zákona o rostlinolékařské péči v provedení dle § 7 vyhlášky.
   - Poskytnout ÚKZÚZ na vyžádání údaje o druzích a množství POR nebo DP, které v rámci distribuce dodal, (§ 46a odst. 3 písm. d) zákona o rostlinolékařské péči).
   - Dodržovat zásady správné distribuční praxe, (§ 46a odst. 3 písm. e) zákona o rostlinolékařské péči v návaznosti na § 46a odst. 6 písm. a) zákona o rostlinolékařské péči v provedení dle § 6 vyhlášky).
   - Na požádání informovat ÚKZÚZ o místech uskladnění POR nebo DP (§ 46a odst. 3 písm. f) zákona o rostlinolékařské péči).
   - Uvádět na trh POR povolené k profesionálnímu použití pouze osobám, které zajistí, že s POR bude nakládat pouze držitel osvědčení druhého nebo třetího stupně; takový POR může být vydán pouze osobě, která je držitelem osvědčení prvního, druhého nebo třetího stupně; o distribuci a vydávání těchto POR vede distributor evidenci, která obsahuje datum výdeje POR, název a množství vydaného POR, pořadové číslo osvědčení osoby, které byl POR distribuován a vydán a datum vydání tohoto osvědčení (§ 46a odst. 3 písm. g) zákona o rostlinolékařské péči).
   - Zabezpečit, aby tyto POR povolené k profesionálnímu použití prodávala osoba, která je držitelem osvědčení třetího stupně (podle § 86 odst. 3 zákona o rostlinolékařské péči).
   - Tato osoba v době jejich prodeje poskytuje informace týkající se použití POR, rizik pro zdraví a životní prostředí a bezpečnostní pokyny k zamezení těchto rizik.
   - Uvádět na trh jen POR, které nemají prošlou dobu použitelnosti.
   - V dokladech o prodeji POR uvádět číslo šarže a datum skončení doby použitelnosti. Toto se nevztahuje na prodejce v maloobchodní síti prodejen (§ 60 odst. 3 zákona o rostlinolékařské péči).

Pro rok 2015 stanovoval Plán technické a analytické činnosti, který byl vydán formou nařízení ředitele Sekce zemědělských vstupů, provést 540 kontrol plnění povinností u distributorů inspektory Odboru kontroly zemědělských vstupů a 15 kontrol pracovníky Oddělení kontroly a aplikační techniky.
Inspektoři jednotlivých oddělení Odboru kontroly zemědělských vstupů provedli v roce 2015 552 kontrol distributorů z toho 68 následných kontrol. Mezi nejčastějšími typy závad patřil prodej a skladování POR s prošlou dobou použitelnosti, závady v dokladech o prodeji POR a závady v označování a balení. K odstranění nedostatků zjištěných při těchto kontrolách byla vydána ÚO, případně byla zvolena jiná vhodná opatření k nápravě. Celkem bylo vydáno 68 ÚO a předáno 19 podnětů oddělení legislativnímu a právnímu k uložení pokuty. Oddělení kontroly a aplikační techniky provedlo, mimo jiné, celkem 38 kontrol držitelů povolení nebo distributorů POR. Z těchto kontrol vyplynulo 7 ÚO a 4 podněty k řízení o pokutě.

Následující tabulka zobrazuje přehled vydaných OÚ:

Předmět kontroly	**Porušená ustanovení právních předpisů**	**Počet porušení**	**Počet porušení řešených ÚO**
Uvádění nepovoleného POR na trh	čl. 28 odst. 1 nařízení EP a R č. 1107/2009	2	1
Označování a balení POR	čl. 65 odst. 1 nařízení EP a R (ES) č. 1107/2009 v provedení dle čl. 1, přílohy I., nařízení Komise č. 547/2011	40	16
Kontrola skladování a distribuce POR	§ 46a, 47 a 60 odst. 3 zákona o rostlinolékařské péči	101	57
Kontrola dalších prostředků -zápis do úředního registru	§ 54 zákona o rostlinolékařské péči	4	3
Kontrola propagace POR	čl. 66 nařízení EP a R č. 1107/2009	12	0
Kontrola přebalování POR	§ 31 odst. 6 zákona o rostlinolékařské péči	1	0

Kontrola nakládání s POR u profesionálních uživatelů

Tyto kontroly jsou prováděny inspektory Odboru rostlinolékařské inspekce v rámci Sekce rostlinolékařské péče, kteří se zaměřují na plnění povinností podnikatelů při skladování a používání POR - čl. 28, 55, 67 nařízení EP a R č. 1107/2009, §§ 3, 46, 49, 50, 51, 60, 61, 66 a 86 zákona, a to zda:

- Jsou používány k ošetřování rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů proti škodlivým organismům pouze POR a DP, mechanizační prostředky povolené k používání podle zákona o rostlinolékařské péči, a to způsobem, který nepoškozuje okolní porost, zdraví lidí a zvířat nebo životní prostředí (§ 3 odst. 1 písm. b) zákona o rostlinolékařské péči).
- Jsou používány POR, které jsou povoleny (článek 28 odst. 1 nařízení EP a R č. 1107/2009
- Jsou skladovány POR v souladu s § 46 zákona o rostlinolékařské péči. Se skladováním POR souvisí vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby. V § 53a odst. 1 až 5 vyhlášky jsou upraveny požadavky na stavby pro skladování POR a DP určeny ke skladování POR s hmotností nad 1000 kg a v § 53a odst. 6 vyhlášky jsou uvedeny technické požadavky na příruční sklad.
- Jsou POR používány v souladu s údaji, jimiž jsou označeny, v povolené plodině a při dodržení dávkování se zohledněním požadavků na ochranu vod, včel, zvěře

a necílových organismů včetně rostlin (§ 49 odst. 1 písm. a) a b) zákona, článek 55 nařízení EP a R č. 1107/2009).

- Subjekt plní povinnost písemně požádat ÚKZÚZ o povolení použít ve venkovním nebo skleníkovém prostředí POR klasifikovaný jako vysoce toxický (§ 50 zákona).
- Při použití POR byly dodrženy požadavky k ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů (§ 51 zákona).
- Jsou vedeny záznamy o aplikovaných POR a evidenční doklady jsou uchovávány nejméně po dobu 3 let (dle vyhlášky č. 32/ 2012 Sb., o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin a podle čl. 67 odst. 1 nařízení EP a R č. 1107/2009).
- Jsou používána zařízení pro aplikaci POR (dále jen ZAP“) při podnikání s platným osvědčením o funkční způsobilosti, které je vydáváno provozovatelem kontrolního testování. Kontrolní testování se provádí v intervalech stanovených ve vyhlášce č. 207/2012 Sb., o profesionálních zařízeních pro aplikaci přípravků a o změně vyhlášky č. 384/2011 Sb., o technických zařízeních a o označování dřevěného obalového materiálu a o změně vyhlášky 334/2004 Sb., o mechanizačních prostředcích na ochranu rostlin. (§ 61 odst. 1 zákona v návaznosti na § 64 odst. 4 písm. a) zákona).
- Má kontrolovaný subjekt výkon skladování a používání POR
- Pro rok 2015 byla naplánována kontrola podmíněnosti (CC) u 317 subjektů, kontroly požadavků v oblasti POR delegovaných SZIF u 537 subjektů a národní kontroly zaměřené na dodržování povinností při používání POR u 751 subjektů.

Celkem bylo v roce 2015 provedeno 2 154 kontrol u 1 933 subjektů. Z celkového počtu kontrol byly zjištěny u 86 kontrol závady, z toho při 60 kontrolách nebyly dodrženy podmínky použití POR uvedené v návodu k použití.

Přehled výsledků kontrol nakládání s POR dle typu kontroly

Typ kontroly používání POR	**Počet kontrol celkem v roce 2014**	**Počet kontrol celkem v roce 2015**	**Počet kontrol se závadami z celkového počtu kontrol v roce 2014**	**Počet kontrol se závadami z celkového počtu kontrol v roce 2015**
Kontroly podmíněnosti (CC)	522	390	27	28
Národní kontroly	1 246	1145	74	55
Kontroly delegované SZIF	289	619	3	3

V rámci kontrol CC, delegovaných kontrol SZIF a národních kontrol bylo ověřováno dodržování požadavků CC z hlediska správného použití POR a požadavků na skladování POR, DP, odbornou způsobilost osob nakládajících s POR, funkční způsobilost zařízení pro aplikaci POR a vedení záznamů o použitých POR, DP (jak u žadatelů, tak u nežadatelů o dotace). Z kontrolovaných požadavků CC bylo nejčastěji zjišťováno porušení požadavku **PPH 10/2**: Byl aplikovaný POR použit k ochraně plodiny proti škodlivému organismu v souladu s údaji, jimiž je označen na obalu?, dále pak **PPH 10/4**: Bylo při aplikaci POR postupováno v souladu s požadavky na ochranu vod a bylo dodrženo omezení pro použití přípravku na ochranu rostlin v pásmu ochrany zdrojů podzemních vod nebo vodárenských nádrží?, **PPH 10/3**: Byl aplikovaný POR použit v množství, které nepřesáhlo nejvyšší povolenou dávku?, **PPH 10/6:** Byl POR aplikován tak, aby nedošlo k prokazatelnému zasažení rostlin mimo pozemek/DPB, na němž se prováděla aplikace?

K nápravě zjištěných závad bylo vydáno **17** ÚO, z toho bylo cca 65 % opatření vydáno z důvodu porušení § 86 zákona (absence fyzické osoby odborně způsobilé k nakládání s POR) a cca 29 % ÚO z důvodu zjištění, že používané zařízení pro aplikaci POR nesplňovalo podmínky způsobilosti dle zákona o rostlinolékařské péči. V roce 2015 byla v 72 případech

pravomocně uložena sankce s ohledem na porušení povinností v souvislosti s nakládáním s POR.

Obsoletní pesticidy – Stokholmská smlouva

Při kontrolách skladů u uživatelů POR zjistili a zaevidovali inspektoři Odboru rostlinolékařské inspekce Sekce rostlinolékařské péče v roce 2015 610,73 kg obsoletních pesticidů, z čeho bylo předáno v roce 2015 k likvidaci 14,03 kg.

Oblast škodlivých organismů

Rostlinolékařská kontrola v místech produkce a skladování na území ČR – nesadbové brambory

V rámci soustavné rostlinolékařské kontroly bylo v roce 2015 v místech produkce provedeno celkem 95 kontrol nesadbových brambor. Kontroly byly prováděny vizuální prohlídkou a namátkovým odběrem standardních representativních vzorků z partií brambor pro laboratorní testování na zjištění výskytu škodlivých organismů.

V místech prodeje nebo obchodního skladování nesadbových brambor provedli v rámci rostlinolékařského dozoru pracovníci ÚKZÚZ v roce2015 celkem 1232 kontrol a šetření ohledně dodávek nesadbových brambor – konzumních. Kontroly byly prováděny vizuální prohlídkou partií brambor a namátkovým odběrem standardních representativních vzorků z partií brambor pro laboratorní testování na zjištění výskytu škodlivých organismů. Součástí kontrol a šeření byly i kontroly požadovaného označení a dokumentace.

Celkem bylo provedeno 1327 kontrol nesadbových brambor v místech produkce a skladování, což představuje 110,6 % z předpokládaného počtu kontrol. V rámci kontrol zdravotního stavu byly u nesadbových brambor kontroly zaměřeny na zjištění výskytu následujících škodlivých organismů:
Clavibacter michiganensis ssp. *sepedonicus* - původce bakteriální kroužkovitosti bramboru
Ralstonia solanacearum - původce bakteriální hnědé hniloby bramboru
Globodera pallida - háďátko nažloutlé
Globodera rostochiensis - háďátko bramborové
Synchytrium endobioticum - původce rakoviny bramboru
Epitrix cucumeris, E. similaris, E. subcrinita a E. tuberis – karanténní druhy dřepčíků rodu *Epitrix*
Úředními kontrolami provedenými v porostech nesadbových brambor a v místech jejich skladování byly zjištěny škodlivé organismy *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* (bylo testováno 749 vzorků nesadbových brambor, výskyt patogenu byl potvrzen u 6 vzorků z 3 partií) a *Ralstonia solanacearum* (výskyt patogenu byl prokázán v 6 partiích). V místech prodeje nebo obchodního skladování nesadbových brambor byly zjištěny následující nedostatky: v jednom případu polských brambor chybělo potvrzení o testování na nepřítomnost škodlivých organismů, byl odebrán vzorek, test byl negativní, v jednom případu brambor původem z Německa a v 6 případech brambor původem z ČR chybělo označení – registrační číslo pěstitele. V jednom případu neměla firma, jejímž předmětem činnosti je provozování společného obchodního skladu, odesílacího střediska a balírny, rozšířenou registraci pro vykonávaný typ činnosti. V rámci 216 šetření ve velkoskladech, kam jsou dodávány konzumní brambory z členských států EU, bylo zjištěno 11 závad – chybějící označení registračním číslem u dodávek z Německa (3x), Slovenska (3x) a Španělska (3x), ve dvou případech byl původ brambor nejistý.

Rozsah kontrol odpovídal fytosanitární situaci v České republice i ostatních členských státech EU, strategické cíle, tzn. včasné zjištění šíření karanténního škodlivého organismu rostlin produkty uváděnými na trh a ověření plnění preventivních rostlinolékařských požadavků před šířením karanténních škodlivých organismů rostlin povinnými osobami, byly naplněny a bude v nich pokračováno beze změny.

Dovozní rostlinolékařská kontrola (dovoz ze třetích zemí) - listy *Manihot esculenta* Grantz, listová zelenina druhů Apium graveolens L., Ocimum L.; *Limnophila* L. a *Eryngium* L., plody druhů a rodů: *Capsicum L.,Citrus L., Fortunella Swingle, Poncirus Raf., a jejich kříženců, Momordica L., Solanum melongena L., Annona L., Cydonia Mill., Diospyros L., Malus Mill., Mangifera L., Passiflora L., Prunus L., Psidium L., Pyrus L., Ribes L. Syzygium Gaertn., a Vaccinium L.,* nesadbové brambory *Solanum tuberosum*; zrno obilovin rodů Triticum, Secale a x Triticosecale. V rámci dovozní rostlinolékařské kontroly zásilek původem ze třetích zemí bylo v roce 2015 pracovníky ÚKZÚZ (Odbor dovozu a vývozu Sekce rostlinolékařské péče) zkontrolováno celkem 1509 zásilek (4919 partií) rostlin, které jsou potravinou nebo surovinou k jejich výrobě a které jsou zároveň jmenovitě stanoveny směrnicí Rady 2000/29/ES jako kontrolovaná komodita. Součástí těchto kontrol je kontrola požadovaných dokladů, kontrola totožnosti zásilky a kontrola zdravotního stavu, která je zaměřena na zjištění příznaků napadení škodlivými organismy, kterými jsou: *Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus, Ralstonia solanacearum, Potato stolbur phytoplasma, Globodera pallia, Globodera rostochiensis, Meloidogyne chitwoodi, Meloidogyne fallax, Synchytrium endobioticum, Bactrocera sp., čeleď Tephritidae, Liriomyza sp., Heliothis armigera, Bemisia tabaci, Thrips palmi* a další škodlivé organismy, vč. těch, které nejsou uvedeny v příloze č. 1 a 2 vyhlášky č. 215/2008 Sb., o opatřeních proti zavlékání škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění pozdějších předpisů. V případě zjištění podezření z výskytu karanténního škodlivého organismu je z dané partie odebrán vzorek a odeslán do diagnostické laboratoře ÚKZÚZ k analýze pro potvrzení nebo vyvrácení tohoto podezření. Přehled o rozsahu provedených kontrol dle druhu komodity je uveden v přiložené tabulce č. 2.

Tabulka 2: Přehled o dovozních rostlinolékařských kontrolách r. ***2015***

Komodita	**Druh komodity**	**množství**	**mj.**	**počet partií***
Annona L.	*ovoce a zelenina s výjimkou hluboce zmrazených*	*10 635*	*kg*	*317*
Apium graveolens	*Rostlina - Neurčená k pěstování – listí*	*4 313*	*kg*	*198*
Citrus L.	*ovoce a zelenina s výjimkou hluboce zmrazených*	*3 729*	*kg*	*46*
***Capsicum* L.**	*zelenina*	*11 214*	*kg*	*272*
***Eryngium* L.**	*zelenina*	*14 292*	*kg*	*356*
Fortunella	*ovoce*	*650*	*kg*	*19*
***Limnophila* L.**	*ovoce a zelenina s výjimkou hluboce zmrazených*	*5 116*	*kg*	*381*
Malus	*ovoce*	*640*	*kg*	*22*
Mangifera L.	*ovoce a zelenina s výjimkou hluboce zmrazených*	*46 055*	*kg*	*682*
Momordica L.	*ovoce a zelenina s výjimkou hluboce zmrazených*	*7 535*	*kg*	*270*
Ocimum L.	*zelenina*	*88 612*	*kg*	*978*
Passiflora	*ovoce a zelenina s výjimkou hluboce zmrazených*	*54 096*	*kg*	*359*
Psidium L.	*ovoce a zelenina s výjimkou hluboce zmrazených*	*9 482*	*kg*	*346*
***Prunus* L.**	*ovoce a zelenina s výjimkou hluboce zmrazených*	*1 440*	*kg*	*66*
Solanum	*ovoce a zelenina s výjimkou hluboce zmrazených*	*16 531*	*kg*	*513*
Syzygium Gaertn.	*ovoce a zelenina s výjimkou hluboce zmrazených*	*2 403*	*kg*	*94*
CELKEM		***276 743***	***kg***	***4 919***

** 1 zásilka může obsahovat i několik partií rostlin, rostlinných produktů*

ÚKZÚZ provádí kontroly zdravotního stavu všech zásilek rostlin, rostlinných produktů nebo jiných předmětů dovezených ze třetích zemí přes vstupní místa na území ČR, které jsou stanoveny směrnicí Rady 2000/29/ES a z ní vycházející vyhlášky č. 215/2008 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů, ve znění pozdějších předpisů. S ohledem na počet zásilek a jejich frekvenci ÚKZÚZ nevyužívá nařízení Komise (ES) č. 1756/2005, které členským státům EU při splnění určitých podmínek umožňuje sníženou četnost dovozních rostlinolékařských kontrol s ohledem na počet zásilek a polohu ČR. Touto strategií kontrol je dosahováno splnění stanoveného cíle, a to je včasné zjištění zavlečení karanténního škodlivého organismu rostlin na území ČR, v uvedeném strategickém cíli bude ÚKZÚZ pokračovat nadále beze změny.

9.2 Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů a výrobků

Při kontrolách v místech produkce nesadbových brambor byl zjištěn výskyt regulovaných škodlivých organismů, a to původce bakteriální kroužkovitosti bramboru *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* (3 partie) a původce bakteriální hnědé hniloby *Ralstonia solanacearum* (6 partií).

V rámci rostlinolékařského dozoru byly zjištěny závady v 9 případech. Dodávky buď nesplňovaly požadavky stanovené v „Nařízení Státní rostlinolékařské správy o mimořádných rostlinolékařských opatřeních proti zavlékání a šíření původce bakteriální kroužkovitosti bramboru *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* hlízami bramboru původem z Polské republiky na území České republiky“, ze dne 10. 1. 2013, které se týká osvědčení polské rostlinolékařské služby o testování příslušné partie na přítomnost původce bakteriální kroužkovitosti bramboru (1 případ), nebo nebyly opatřeny registračním číslem (7 případů, z toho 1x brambory původem z Německa a 6x brambory původem z ČR), tím se jednalo o nesplnění zvláštního požadavku stanoveného v příloze č. 4, části A, oddílu II, bodě 18.5. výše uvedené vyhlášky č. 215/2008 Sb. Tento požadavek je stanoven i směrnicí Rady 2000/29/ES, o ochranných opatřeních proti zavlékání organismů škodlivým rostlinám nebo rostlinným produktům do Společenství a proti jejich šíření na území Společenství, a plnění tohoto požadavku je povinné pro všechny členské státy EU. V jednom případě nebyl dodavatel konzumních brambor a provozovatel skladu, odesílacího střediska a balírny registrován podle zákona o rostlinolékařské péči. Dodavatel požádal o registraci, byl zaregistrován a závada byla odstraněna.

Při šetření na prodejnách a ve skladech se 11 závad týkalo chybějícího registračního čísla u dodávek konzumních brambor původem z jiných členských zemí EU ve velkoskladech (3x Německo, 3x Slovensko, 3x Španělsko a 2x původ nejistý).

V rámci dovozní rostlinolékařské kontroly zásilek původem ze třetích zemí bylo v roce 2015 celkem pozastaveno 6 zásilek z důvodu potvrzeného výskytu karanténního škodlivého organismu (jednalo se o *porušení ustanovení v § 7 odst. 1 a nesplnění požadavku stanoveného v § 21 odst. 1 písm. a) zákona o rostlinolékařské péči)* a 6 zásilek z důvodu absence rostlinolékařského osvědčení nebo neuvedení zvláštních požadavků v rostlinolékařském osvědčení. Zásilky pocházely Laosu, Vietnamu a Izraele. U všech zásilek bylo úředním opatřením nařízeno jejich zničení.

Tabulka 3: Přehled o pozastavených zásilkách v roce 2015

Komodita	Původ	Opatření	Škodlivý organismus	Počet zásilek	Množství	Jednotka
Ocimum basilicum	Laos	Zničení	*Liriomyza* sp.	3	304	kg
Apium graveolens	Vietnam	Zničení	*Liriomyza* sp.	1	15	kg
Coriandrum sativum	Vietnam	Zničení	*Liriomyza* sp.	1	30	kg
Coriandrum sativum	Izrael	Zničení	*Liriomyza* sp.	1	18	kg
mix více komodit	Vietnam	Zničení	v zásilce bez RO	3	946	kg
Passiflora incarnata	Vietnam	Zničení	neuvedeno v RO	1	5	kg
Citrus medica	Vietnam	Zničení	neuvedeno v RO	1	16	kg
Syzygium samaragense	Vietnam	Zničení	neuvedeno v RO	1	33	kg
Celkem				**12**	**1367**	**kg**

9.4 Opatření k zajištění účinnosti

Oblast přípravků na ochranu rostlin

U POR, které nevyhověly z hlediska laboratorní kontroly předepsaným požadavkům, bylo vydanými ÚO nebo MRO zakázáno uvádět předmětné šarže POR na trh, případně byl zvolen jiný postup nápravy, např. formou výzvy.

Přehled vydaných ÚO a nařízení o MRO je shrnut do následující tabulky:

	Počet odebraných vzorků POR k laboratorní analýze	Počet vzorků POR, které vyhověly požadavkům pro uvádění na trh a použití	Počet vzorků POR, které nevyhověly požadavkům pro uvádění na trh a použití	Počet vydaných ÚO	Počet vydaných nařízení o MRO
POR ze souběžného obchodu	23	20	3	9*	1
Ostatní POR	32	29	0**	1***	0

* 5 ÚO bylo na počátku roku vydáno na základě výsledků analýz z konce roku 2014
** ve třech případech byla zjištěna odchylky od dané specifikace, které však neměly vliv na bezpečnost a účinnost POR
*** ÚO bylo vydáno na základě výsledků analýz z roku 2014

Případy, kdy analyzované POR nevyhověly požadavkům pro uvádění na trh a použití, byly vyhodnoceny jako uvedení nepovoleného POR na trh (viz čl. 28 odst. 1 nařízení EP a Rady č. 1107/2009). 9 případů bylo za výše uvedený správní delikt předáno Oddělení legislativnímu a právnímu k zahájení správního řízení o uložení pokuty, včetně 7 případů z roku 2014.

Při zjištění nedodržení podmínek stanovených v povolení POR nebo v povolení k souběžnému obchodu podle čl. 52 nařízení EP a R č. 1107/2009 popř. povolení dalšího prostředku a při zjištění nedodržení povinností distributorů POR jsou pro zjednání nápravy vydávána ÚO, či MRO popř. zvolen jiný způsob opatření vedoucí k nápravě, v odůvodněných

případech zahájeno správní řízení o uložení pokuty.

Následující tabulka zobrazuje přehled vydaných OÚ dle jednotlivých předmětů kontroly:

Předmět kontroly	**Porušená ustanovení právních předpisů**	**Počet porušení**	**Počet porušení řešených ÚO**
Uvádění nepovoleného POR na trh	čl. 28 odst. 1 nařízení EP a R č. 1107/2009	2	1
Označování a balení POR	čl. 65 odst. 1 nařízení EP a R (ES) č. 1107/2009 v provedení dle čl. 1, přílohy I., nařízení Komise-č. 547/2011	40	16
Kontrola skladování a distribuce POR	§ 46a, 47 a 60 odst. 3 zákona o rostlinolékařské péči	101	57
Kontrola dalších prostředků - zápis do úředního registru	§ 54 zákona o rostlinolékařské péči	4	3
Kontrola propagace POR	čl. 66 nařízení EP a R č. 1107/2009	12	0
Kontrola přebalování POR	§ 31 odst. 6 zákona o rostlinolékařské péči	1	0

Kontroly nakládání s POR

Celkem bylo v roce 2015 provedeno 2154 kontrol nakládání s POR u 1933 subjektů. Z tohoto počtu bylo 1145 národních kontrol (z toho 751 plánovaných), 390 kontrol Cross Compliance (z toho CC plánovaných 317). Na základě smlouvy o součinnosti se SZIF bylo provedeno 619 kontrol za účelem ověření dodržování požadavků v oblasti používání POR v rámci jednotlivých dotačních titulů.

Z celkového počtu kontrol byly zjištěny u 86 kontrol závady, z toho při 60 kontrolách nebyly dodrženy podmínky použití POR uvedené v návodu k použití.

Přehled výsledků kontrol nakládání s POR dle typu kontroly

Typ kontroly používání POR	**Počet kontrol celkem v roce 2014**	**Počet kontrol celkem v roce 2015**	**Počet kontrol se závadami** z celkového počtu kontrol v roce **2014**	**Počet kontrol se závadami** z celkového počtu kontrol v roce **2015**
Kontroly podmíněnosti (CC)	522	390	27	28
Národní kontroly	1 246	1145	74	55
Kontroly delegované SZIF	289	619	3	3

V rámci kontrol CC, delegovaných kontrol SZIF a národních kontrol bylo ověřováno dodržování požadavků CC z hlediska správného použití POR a požadavků na skladování POR, DP, odbornou způsobilost osob nakládajících s POR, funkční způsobilost zařízení pro aplikaci POR a vedení záznamů o použitých POR, DP (jak u žadatelů, tak u nežadatelů o dotace). Z kontrolovaných požadavků CC bylo nejčastěji zjišťováno porušení požadavku **PPH 10/2**: Byl aplikovaný POR použit k ochraně plodiny proti škodlivému organismu v souladu s údaji, jimiž je označen na obalu?, dále pak **PPH 10/4**: Bylo při aplikaci POR postupováno v souladu s požadavky na ochranu vod a bylo dodrženo omezení pro použití POR v pásmu ochrany zdrojů podzemních vod nebo vodárenských nádrží?, **PPH 10/3**: Byl aplikovaný POR použit v množství, které nepřesáhlo nejvyšší povolenou dávku?, **PPH 10/6:** Byl POR aplikován tak, aby nedošlo k prokazatelnému zasažení rostlin mimo pozemek/DPB, na němž se prováděla aplikace?

K nápravě zjištěných závad bylo vydáno 17 úředních opatření, z toho bylo cca 65 % opatření vydáno z důvodu porušení § 86 zákona o rostlinolékařské péči (absence fyzické osoby odborně způsobilé k nakládání s POR) a cca 29 % ÚO z důvodu zjištění, že používané zařízení pro aplikaci POR nesplňovalo podmínky způsobilosti dle zákona o rostlinolékařské péči. V roce 2015 byla v 72 případech pravomocně uložena sankce s ohledem na porušení povinností v souvislosti s nakládáním s POR**.**

Oblast škodlivých organismů

Při nesplnění zvláštního požadavku, tj. neoznačení balení konzumních brambor registračním číslem, byly odebrány úřední vzorky a testovány na přítomnost původce bakteriální kroužkovitosti bramboru *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* a původce bakteriální hnědé hniloby bramboru *Ralstonia solanacearum,* výsledky laboratorních testů neoznačených brambor byly všechny negativní. V případě dodávek konzumních brambor původem z Polska, které navíc nesplňovaly požadavky stanovené v nařízení Státní rostlinolékařské správy, byl nařízen zákaz prodeje a bylo zahájeno řízení o pokutě. Při potvrzeném výskytu škodlivých organismů *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* a *Ralstonia solanacearum* byla nařízena mimořádná rostlinolékařská opatření, která zabraňují jejich dalšímu šíření. V případech chybějících registračních čísel pěstitelů je jednáno s dodavateli a je požadováno doplnění chybějící dokumentace.
U všech pozastavených zásilek v rámci dovozní rostlinolékařské kontroly zásilek původem ze třetích zemí bylo úředním opatřením nařízeno zničení zásilky.

Tabulka 4 Přehled o výsledcích dovozních rostlinolékařských kontrol provedených v roce ***2015***

Komodita	***Počet dovezených partií****	***Počet pozastavených zásilek****	***Opatření***
***Annona* L.**	317	1	zničeno
Apium graveolens	198	3	zničeno
***Citrus* L.**	46	1	zničeno
Capsicum sp.	272	2	zničeno
Eryngium sp.	356	3	zničeno
Fortunella	19		-
Limnophila sp.	381		-
Malus	22		-
***Mangifera* L.**	682	1	zničeno
***Momordica* L.**	270	1	zničeno
***Ocimum* L.**	978	5	zničeno
Passiflora	359	1	zničeno
***Psidium* L.**	346		-
Prunus L.	66		-
Solanum sp.	513	2	zničeno
***Syzygium* Gaertn.**	94	1	zničeno
CELKEM	**4919**	23	

** 1 zásilka může obsahovat i několik partií rostlin, rostlinných produktů*

9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti

Oblast přípravků na ochranu rostlin

V rámci postregistrační kontroly POR odebral ÚKZÚZ v roce 2015 celkem 55 vzorků POR, což je nárůst o několik jednotek, především v oblasti POR ze souběžného obchodu, které tvořily téměř 42 % odebraných vzorků.

Přehled počtu odebraných vzorků POR je uveden v následující tabulce:

	r. 2012	r. 2013	r. 2014	r. 2015
Počet vzorků POR odebraných k laboratorním analýzám celkem	48	51	36	55
Počet odebraných vzorků POR ze souběžného obchodu	27	34	14	23
Počet odebraných vzorků ostatních POR	21	17	22	32

Lze konstatovat, že podíl vzorků POR podrobených laboratorním analýzám nevyhovujících požadavkům pro uvádění na trh a použití byl v roce 2015 téměř 5,5 % z celkového počtu vzorků, což je pokles oproti předcházejícím období.

ÚKZÚZ v návaznosti na zjištění nesouladu s požadavky pro uvádění na trh a použití uložil pro předmětné analyzované šarže POR opatření se zákazem jejich uvádění na trh a používání.

Přehled vydaných ÚO a nařízení o MRO je shrnut do následující tabulky:

	Počet odebraných vzorků POR k laboratorní analýze	Počet vzorků POR, které vyhověly požadavkům pro uvádění na trh a použití	Počet vzorků POR, které nevyhověly požadavkům pro uvádění na trh a použití	Počet vydaných ÚO	Počet vydaných nařízení o MRO
POR ze souběžného obchodu	23	20	3	9*	1
Ostatní POR	32	29	0**	1***	0

* *5 ÚO bylo na počátku roku vydáno na základě výsledků analýz z konce roku 2014*
** *ve třech případech byla zjištěna odchylky od dané specifikace, které však neměly vliv na bezpečnost a účinnost POR*
*** *ÚO bylo vydáno na základě výsledků analýz z roku 2014*

Díky specializaci inspektorů pro kontrolu distribuce POR se i v roce 2015 podařilo zrealizovat přes 550 kontrol uvádění POR na trh.

V rámci kontrol dodržování povinností v souvislosti s nakládáním s POR jsou každoročně zjišťována v největším počtu z celkového počtu kontrol se závadou porušení z hlediska nesprávného použití POR, tj. použití POR v rozporu s pokyny k ochraně vod v II. stupni ochranného pásma vodního zdroje, použití POR do nepovolené plodiny, překročení max. povolené dávky POR a zasažení necílových ploch a rostlin při aplikaci POR (úlety POR). Procento kontrol se závadami (dle jejich typu – CC, národní, delegované), z celkového počtu kontrol při nichž je zjištěno nedodržení pokynů uvedených v návodu k použití z celkového počtu kontrol se pohybuje v rozmezí od 3 do 6 %.

Na nárůstu počtu kontrol se závadou v posledních 5 letech v porovnání s předchozím obdobím se podílí plánování kontrol používání POR formou rizikové analýzy nejen u kontrol podmíněnosti (CC), ale také u kontrol národních, a to již od roku 2011. Nejen riziková analýza, ale také specializace inspektorů pro kontroly používání POR, ke které došlo na konci roku 2010, je jedním z faktorů, který nárůst kontrol se závadou mohl ovlivnit. Analýzou výsledků kontrol používání POR u zemědělských subjektů, jakožto žadatelů o dotace, tzn. podílu kontrol se závadami k celkovému počtu provedených kontrol (cca 3 % kontrol se závadou) lze konstatovat, že znalost zemědělských subjektů v oblasti povinností ze zákona o rostlinolékařské péči a prováděcích předpisů na úseků POR je na vysoké úrovni, k čemuž

přispívá ÚKZÚZ semináři, které pořádá pro zemědělskou veřejnost nebo aktivně vystupuje na akcích pořádaných jinými organizacemi. Na svých webových stránkách ÚKZÚZ průběžně zveřejňuje aktuální informace z oblasti POR včetně on-line Registru POR, který je v rámci aktualizace doplněn jednou denně o nově vydaná povolení POR. Pro prodejce POR (distributory POR) je na webových stránkách ÚKZÚZ k dispozici také průběžně aktualizovaný přehled o POR, kterým skončí uvádění na trh a obdobně je zde zejména pro subjekty používající POR v rámci podnikání přehled POR s datem ukončení používání. Od roku 2011 ÚKZÚZ jsou v on-line „Registru přípravků" informace o vydaných opatřeních (nařízení o MRO) vydaná na jednotlivé šarže POR, u nichž je opatřením ÚKZÚZ zakázáno uvádění na trh a používání. Dále byla v „Registru přípravků" rozšířena kritéria pro výběr, podle nichž lze plánovat nákup POR před aplikací, např. POR, které jsou vyloučeny z používání pouze v OP II. stupně povrchového zdroje vody nebo pouze v OP II. stupně podzemního zdroje vody.

S ohledem na změny v legislativě a požadavky SZIF, jsou každoročně aktualizovány metodické postupy pro provádění kontrol používání POR.

Oblast škodlivých organismů

Na základě analýzy závad zjištěných v rámci rostlinolékařského dozoru v místech prodeje nebo skladování nesadbových brambor nepředstavovalo nedodržení dané povinnosti z hlediska bezpečnosti potravin riziko pro lidi nebo zvířata. Také z hlediska hospodářského významu, tzn. možného přenosu škodlivého organismu na rostliny bramboru určené k pěstování (sadbové brambory), bylo riziko přenosu velmi malé, neboť se jednalo o dodávky brambor určené k přímému konzumu.
Z celkového počtu 1327 kontrol nesadbových brambor v místech produkce, prodeje nebo obchodního skladování bylo v roce 2015 zjištěno 29 závad, tj. 2,2 %.

Dle výsledků kontrol zásilek původem ze třetích zemí, které byly prováděny v rámci dovozní rostlinolékařské kontroly, případy, kdy byl v zásilce zjištěn karanténní škodlivý organismus, nepředstavují pro ČR nebezpečí z hlediska hospodářského významu, tzn. neúnosných ekonomických dopadů, protože riziko možného zavlečení škodlivého organismu do prostředí produkce pro ostatní rostlinné komodity je minimální, neboť pozastavené zásilky byly určeny ke spotřebě přímo do maloprodeje a obsahovaly organismy, které se nemohou ve vnějším prostředí ČR s ohledem na podnebí usídlit. V roce 2015 byl zjištěn karanténní škodlivý organismus v 6 případech z celkového počtu 1 509 zásilek, tj. 0,4 %.

Dle celkového zhodnocení výsledků kontrol provedených v roce 2015 v rámci rostlinolékařského dozoru v místech prodeje nebo skladování nesadbových brambor a při dovozní rostlinolékařské kontrole zásilek rostlinných komodit původem ze třetích zemí lze konstatovat, že cíle stanoveného v rámci plánu kontrol, tzn. včasné zjištění výskytu karanténního škodlivého organismu v zásilce a nařízení opatření k zabránění zavlečení tohoto organismu na území ČR, bylo dosaženo.

9 B) Systém kontrol reziduí pesticidů v potravinách

SVS

9.1 Úřední kontroly

Vyšetřování obsahu pesticidních látek v surovinách a potravinách živočišného původu je součástí systému národního monitoringu reziduí a kontaminantů v potravinovém řetězci. Podle směrnice EP a R 96/23 o kontrolních opatřeních u některých látek a jejich reziduí v živých zvířatech a živočišných produktech. Dále se rezidua pesticidů kontrolují v rámci Víceletého kontrolního plánu pro rezidua pesticidů (dále jen „VKPPRP“) vydávaného Ministerstvem zdravotnictví České republiky a v rámci koordinovaného víceletého plánu každoročně vydávaného formou nařízení Evropské Komise.

Dle směrnice Rady 96/23/ES jsou pesticidy zařazeny do skupin se stanoveným minimálním počtem odebraných vzorků. Jedná se o skupiny B3a – organochlorové pesticidy, B3b - organofosforové insekticidy a některé karbamáty a pyretroidy (skupina B2c), které mají farmakologický účinek a jsou řazeny i mezi léčiva (např. tau-fluvalinat, cypermetrin, deltametrin aj.).

9.2 Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů a výrobců

9.2.1 Četnost a druh nedodržení požadavků

V roce 2015 bylo celkem vyšetřeno v rámci plánovaných vyšetření 7 075 vzorků na cizorodé látky, z toho necelých 700 vzorků na rezidua pesticidních látek. Do vyšetřování byly zahrnuty kontroly krmiv, potravin i surovin živočišného původu. Všechny vzorky vyhověly Nařízení Evropského parlamentu a Rady 396/05 v platném znění.

V rámci VKPPRP a koordinovaného víceletého plánu bylo v roce 2015 vyšetřeno 114 vzorků. V měřitelné koncentraci byl stanoven hexachlorbenzen (18x), DDT (19x). Všechny nálezy vyhověly nařízení EP a R (ES) č. 396/05 v platném znění.

9.2.2 Analýza nedodržení požadavků

V roce 2015 nebyla v rámci monitoringu CL, stejně jako v předchozích letech, zjištěna rezidua pesticidních látek ze skupiny organofosforových insekticidů, karbamátů a pyretroidů v potravinách a surovinách živočišného původu. Obsah chlorovaných pesticidů a reziduí organofosforových insekticidů ve všech případech vyhověl požadovaným limitům. Všechny hodnoty byly v intervalu do 50% stanovených limitů.

9.4. Opatření k zajištění účinnosti

Vzhledem k tomu, že v posledních letech nedošlo k záchytu nevyhovujících výsledků v rámci kontroly reziduí pesticidů v surovinách a potravinách živočišného původu, nebylo nutné zavádět další opatření k zajištění účinnosti.

9.5. Prohlášení o celkové výkonnosti

Strategickým cílem SVS v oblasti kontrol reziduí pesticidů v potravinách je kontrola dodržování platné legislativy ze strany chovatelů hospodářských zvířat, výrobců krmiv a provozovatelů potravinářských podniků s cílem odhalit případné uvádění do oběhu zdravotně závadných potravin nebo krmiv z důvodu reziduí a kontaminantů přítomných v potravině nebo v krmivu v nadlimitním množství. V případě již uvedení zdravotně závadné potraviny nebo krmiva do oběhu, okamžité zajištění jejich stažení z oběhu.

Rezidua pesticidů v krmivech, surovinách a potravinách živočišného původu nepředstavují v současné době problém na rozdíl od minulé dekády, kdy byla rezidua chlorovaných pesticidů zjišťována relativně často i v nadlimitních hodnotách.

SZPI

9.1 Úřední kontroly

Pro členské státy EU vyplývá povinnost provádět úřední kontroly reziduí pesticidů, zavést víceleté národní kontrolní programy pro rezidua pesticidů, účastnit se víceletého kontrolního programu Společenství zpracovaného Evropskou komisí, předkládat výsledky národního programu zaměřeného na sledování úrovně kontaminace potravin rezidui pesticidů v ČR a výsledky koordinovaného kontrolního programu Společenství Evropskému úřadu pro bezpečnost potravin z požadavků nařízení EP a R (ES) č. 396/2005, o maximálních limitech reziduí pesticidů v potravinách a krmivech rostlinného a živočišného původu a prováděcího nařízení Komise (EU) č. 400/2014 týkajícího se koordinovaného programu k zajištění souladu s maximálními limity reziduí pesticidů v obilovinách a některých dalších produktech rostlinného původu.
Ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci s ostatními dozorovými orgány zpracovalo Víceletý kontrolní plán pro rezidua pesticidů v ČR pro roky 2013 – 2015 (dále jen „VKPPRP“), dle kterého je prováděno pravidelné sledování reziduí pesticidů v potravinách. Plán zohledňuje požadavky koordinovaného víceletého kontrolního programu Unie. Aktualizovaný VKPPRP v ČR je předkládán Komisi nejpozději tři měsíce před koncem každého kalendářního roku, výsledky analýz do 31. srpna následujícího roku.

9.2 Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů a výrobků

SZPI v rámci národního a koordinovaného monitoringu reziduí pesticidů v roce 2015 odebrala celkem 852 vzorků, u kterých bylo provedeno 333 583 rozborů. U 62 % odebraných vzorků potravin byl pozitivní nález pesticidní látky detekován. Z pohledu původu země, kde byla odebraná potravina vyprodukována/vyrobena zaujímaly potraviny původem ze států EU největší část odebraných vzorků (57,9 %), dále vzorky pocházející z České republiky (25,7 %). Nejmenší podíl tvořily vzorky původem ze třetích zemí (12,7 %). Země původu nebyla uvedena u 3,7 % odebraných vzorků. Hlavní pozornost při sledování pesticidních látek byla zaměřena stejně jako v předchozích letech především na čerstvé ovoce a zeleninu.
Přítomnost reziduí pesticidů byla ověřena u celkem 400 vzorků čerstvé zeleniny včetně čerstvých pěstovaných hub. Největší podíl odebraných vzorků čerstvé zeleniny dle jejich původu tvořily vzorky z EU (73,3 % analyzovaných vzorků). Čerstvá zelenina pocházející z tuzemské produkce zaujímala 17,6 % a zelenina původem ze třetích zemí nejmenší podíl odebraných vzorků, a to 6,0 %. U 3,2 % vzorků nebyla země původu uvedena.
Z celkového počtu analyzovaných vzorků čerstvé zeleniny byla ve 3 případech překročena hodnota maximálního reziduálního limitu. V celeru původem z ČR bylo zjištěno nevyhovující množství bifenylu. Dále byla ve vzorku pekingského zelí původem z Polska zjištěna nadlimitní hodnota účinné látky thiophanate-methylu a ve vzorku žampionů původem z ČR didecyldimetylammonium chloridu.
V případě čerstvého ovoce bylo odebráno celkem 237 vzorků na stanovení přítomnosti reziduí pesticidů. Z pohledu původu země, ve které bylo ovoce vyprodukováno, zaujímalo ovoce ze zemí EU největší podíl odebraných vzorků (57,0 %), následováno podílem ovoce ze třetích zemí (27,4 %). Čerstvé ovoce z tuzemska tvořilo nejmenší část z celkového počtu odebraných vzorků (15,2 %). U 0,4 % vzorků nebyla země původu uvedena.
Počet vzorků se zaznamenaným pozitivním nálezem některé z pesticidních látek byl poměrně vysoký. Přítomnost reziduí pesticidů byla potvrzena u více než 87 % analyzovaných vzorků, avšak u žádného ze vzorků nebyla překročena hodnota maximálního reziduálního limitu.

Kromě čerstvého ovoce a zeleniny byly multiresiduálními metodami vyšetřeny další komodity, jako např. obiloviny, dětská výživa, brambory, olejnatá semena, rostlinné oleje, ovocné šťávy, koření. Z celkového počtu odebraných vzorků představovaly ostatní potraviny

25 %. Překročení maximálního residuálního limitu stanoveného nařízením EP a Rady (ES) č. 396/2005 bylo zjištěno u brambor původem z Řecka, u máku původem z ČR a majoránce z Egypta.
Nad rámec národního a koordinovaného monitoringu reziduí pesticidů inspektoráty SZPI v rámci běžných kontrol došetřují případy, kdy došlo v rámci pravidelného sledování reziduí pesticidů k překročení MRL, notifikace zaslané v systému rychlého varování RASFF anebo podněty a stížnosti.
V roce 2015 byla provedena mimořádná kontrolní akce zaměřená na ověření přítomnosti reziduálních zbytků pesticidních látek používaných k ochraně rostlin v průběhu vegetace a při skladování v pravých černých a zelených čajích nabízených v čajovnách, kde je nabídka čajů jiná než v tržní síti – čaje jsou často dováženy napřímo ze zemí původu. Odebráno bylo celkem 14 černých čajů a 14 ostatních (zelených a bílých) čajů. Čaje byly z různých zemí původu – z Číny (15), Indie (6), Japonska (2), Srí Lanky (2), Nepálu (1), Tchaj-wanu (1) a Keni (1). Nadlimitní množství pesticidních látek bylo zaznamenáno u 2 vzorků, oba původem z Číny.
V rámci zesílené úřední kontroly dle nařízení (ES) č. 669/2009 bylo v roce 2015 vzorkováno a analyzováno na přítomnost reziduí pesticidů 11 vzorků čaje původem z Číny, vzorek dračího ovoce z Vietnamu a vzorek čerstvé chilli papričky z Vietnamu. U 2 zásilek čaje původem Číny bylo zjištěno překročení maximálního limitu pro rezidua pesticidů a zásilky nebyly propuštěny do volného oběhu.

Graf: Zjištěné nálezy reziduí pesticidů v rámci monitoringu cizorodých látek v potravinách v letech 2003 – 2015

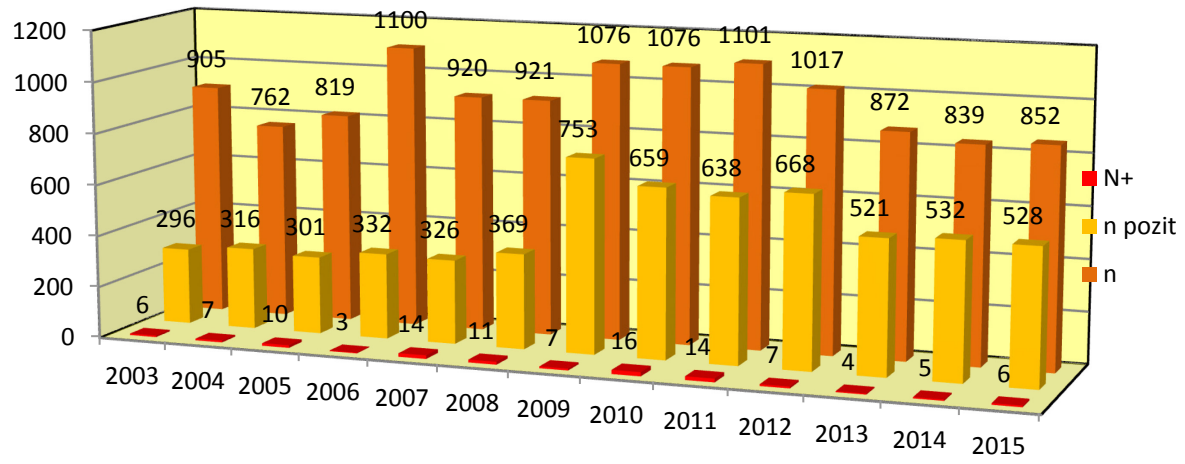

Legenda: n – celkový počet vzorků; n pozit – vzorky s pozitivním nálezem; N+ - vzorky s nadlimitním nálezem.

9.4 Opatření k zajištění účinnosti

Do systému RASFF jsou notifikovány nadlimitní nálezy v potravinách, které představují vážné riziko a vyskytují se na trhu formou varování anebo v případě potravin, u kterých bylo identifikováno riziko, které nevyžadovalo rychlou akci, neboť potravina se ještě na trh jiných států nedostala anebo již na trhu jiných států nebyla, formou informace.

V případě, že hodnocením zdravotního rizika není potvrzeno, že se jedná o potravinu nebezpečnou ve smyslu článku 14 nařízení EP a R (ES) č. 178/2002, potravina není hlášena do systému RASFF.

Tabulka č. 23: Notifikované nálezy reziduí pesticidů do systému RASFF zjištěné v rámci monitoringu cizorodých látek v roce 2015

Komodita	Kontaminant/ účinná látka	Zjištěná hodnota	Země původu	Číslo notifikace	Forma notifikace
Zelí pekingské	thiophanate-methyl	0,49 mg/kg	Polsko	nenotifikováno	-
Čerstvé houby	didecyldimetylam monium chlorid	0,054 mg/kg	ČR	nenotifikováno	-
Brambory	fenamiphos	0,23 mg/kg	Řecko	2015.0959	Varování (Alert)
Mák	propamocarb	0,078 mg/kg	ČR	nenotifikováno	-
Majoránka	chlorpyrifos profenofos	1,0 mg/kg 0,69 mg/kg	Egypt	nenotifikováno	-

Kontrolovaným osobám, které uvedly do oběhu potravinu obsahující nadlimitní množství pesticidu, byla v rámci správního řízení uložena pokuta za nedodržení povinnosti uvedené v nařízení EP a R (ES) č. 396/2005.

9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti

Cíl 2 Realizovat kontroly se zaměřením na bezpečnost potravin tak, aby ochrana lidského života a zdraví měla nejvyšší prioritu.

Cílem kontrol reziduí pesticidů je ověřit, zda jsou v potravinách dodržovány maximální reziduální limity a zamezit uvádění zdravotně závadných potravin do oběhu.

Pro Českou republiku vyplývá z nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 povinnost zavést víceletý národní kontrolní program pro rezidua pesticidů a zároveň se účastnit koordinovaného kontrolního programu Unie s cílem zajistit dodržování maximálních limitů reziduí pesticidů v potravinách rostlinného a živočišného původu. Důležitým cílem SZPI je naplnění požadavků VKPPRP v ČR, jehož součástí je právě i koordinovaný víceletý kontrolní program Unie.

Požadavky VKPPRP v ČR co se týče počtu a rozsahu sledovaných komodit a pesticidních látek byly v roce 2015 splněny.

Tabulka: Přehled odebraných vzorků na stanovení pesticidů v rámci monitoringu CL v letech 2007– 2015

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Celkový počet vzorků	920	921	1076	1076	1101	1017	872	839	852
Počet sledovaných pesticidů (včetně jednotlivých metabolitů zahrnutých do definice pesticidů)	184	338	309	309	371	405	410	421	423
Počet analýz	93 169	138 490	298 765	333 181	358 065	379 927	334 546	327 959	333 583
Počet vzorků s pozitivním nálezem	326	369	753	659	638	668	521	532	528
Počet vzorků s nadlimitním nálezem	14	11	7	16	14	7	4	5	6

9 C) SYSTÉM KONTROL REZIDUÍ PESTICIDŮ V KRMIVECH

SVS

9.1. Úřední kontroly

Vyšetřování obsahu reziduí pesticidních látek v krmivech pro hospodářská zvířata se provádí v rámci národního plánu monitoringu cizorodých látek. Krmivo může být významným zdrojem vstupu reziduí pesticidních látek a environmentálních kontaminantů do potravinového řetězce. V případě reziduí pesticidů a mykotoxinů v krmivech nebyly v roce 2015 zjištěny nadlimitní nálezy ve srovnání se stanovenými limity.

9.2 Celkové dodržování požadavků ze strany u provozovatelů a výrobků

V případě reziduí pesticidů a mykotoxinů v krmivech nebyly v roce 2015 zjištěny nadlimitní nálezy ve srovnání se stanovenými limity.

ÚKZÚZ

ÚKZÚZ kontroluje rezidua pesticidů v krmivech formou cílené kontroly. Ve vzorcích je analyzována přítomnost přibližně 140 druhů látek.
V roce 2015 bylo odebráno 18 vzorků surovin živočišného původu a dalších např. minerálních krmiv ke stanovení organochlorových pesticidů (HCB, HCH, DDT, aldrin, endrin, dieldrin, toxafen atd.) a 81 vzorků krmných surovin ke stanovení vybraných nejčastěji používaných pesticidních přípravků.

9.2 Celkové dodržování požadavků ze strany u provozovatelů a výrobků

V rámci kontroly bylo prověřeno 81 vzorků krmných surovin a krmných směsí na dodržení stanovených limitů obsahu pesticidů. Zjištěné obsahy reziduí pesticidů se obvykle pohybovaly na úrovni nejnižší hladiny detekce přístroje. Jako nevyhovující byl vyhodnocen 1 vzorek sladového květu s překročeným limitem obsahu chlormekvátu, cypermetrinu, deltametrinu a epoxyconazolu. Bylo zakázáno tento produkt použít ke krmení zvířat.

9.4 Opatření k zajištění účinnosti

ÚKZÚZ v souladu s nařízením 882/2004 v případě kontaminace přijal zvláštní opatření, zakazující zkrmování závadných krmných surovin hospodářským zvířatům. S výrobcem produktu bylo zahájeno správní řízení.

10) SYSTÉM KONTROL POHODY ZVÍŘAT

SVS

Základem dozorové činnosti byly plánované kontroly v chovech hospodářských zvířat na základě centrálně provedené analýzy rizika aktualizované pro rok 2015 (tzv. národní kontroly). Jako kritérium míry rizika byl zohledněn počet zvířat na hospodářství, druhy chovaných hospodářských zvířat, datum poslední kontroly, nedostatky zjištěné při kontrolách a počet zvířat přemístěných do asanačního podniku v předchozím roce. Pro rok 2015 byly upraveny míry a váhy jednotlivých parametrů, současně došlo oproti minulému období k mírnému poklesu počtu plánovaných kontrol. Z celkového počtu 34 912 subjektů, které chovají hospodářská zvířata, bylo u 1 449 (4,15 %) subjektů vybráno ke kontrole 1 449 provozoven, což činí celkem 3,7 %.

Kontroly v oblastech týkajících se ostatních činností se zvířaty, byly plánovány na základě zadané minimální roční frekvence akcí nebo minimálního procenta kontrolovaných subjektů, vycházely z počtu provozoven na začátku roku 2015. V průběhu roku se plán kontrolní činnosti dále průběžně upravoval. Neplánované kontroly byly prováděny z různých důvodů, mezi které patřily změny u subjektů v průběhu roku, hlášené podněty, nálezy KVS v jiných oblastech dozorové činnosti. Mezi neplánované kontroly patřily také následné kontroly plnění pokynů uložených k nápravě zjištěných nedostatků, tzv. nápravných opatření.

Celkem bylo v oblasti péče o pohodu zvířat provedeno 8 917 kontrol. Počet celkově podaných podnětů podle zákona č. 246/1992 Sb. k zahájení správního řízení ORP v roce 2015 mírně stoupl na 448, oproti 440 podnětům v roce 2014. Orgánům činným v trestním řízení bylo předáno k zahájení trestního řízení celkem 6 podnětů

Kontroly podmíněnosti (Cross Compliance)

Již třetím rokem pokračují kontroly podmíněnosti v oblasti „Dobré životní podmínky zvířat“. Kontroly CC byly plánovány a provedeny u subjektů s chovem hospodářských zvířat, které jsou žadateli o dotace. Kontroly byly plánovány na základě centrálně provedené analýzy rizika. Pro jednotlivé oblasti byla stanovena specifická kritéria míry rizika, která zohledňují zejména počet a druhy chovaných hospodářských zvířat, zjištění nedostatků při kontrolách pohody zvířat v předchozích letech, výsledky prohlídky na jatkách a počet zvířat přemístěných do asanačního podniku a na jatka. Mimo plánovaných kontrol podmíněnosti se provádí také mimořádné kontroly podmíněnosti, které vyplynuly ze zjištěného porušení v rámci národních kontrol péče o pohodu zvířat.

Kontroly byly provedeny v těchto oblastech:

- PPH 11 - kontrolní požadavky vycházející ze směrnice EP a R 2008/119/ES, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu telat (dále jen ochrana telat),
- PPH 12 - kontrolní požadavky vycházející ze směrnice EP a R 2008/120/ES, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu prasat (dále jen ochrana prasat),
- PPH 13 - kontrolní požadavky vycházející ze směrnice EP a R 98/58/ES, o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely (dále jen ochrana hospodářských zvířat),

a probíhaly mimo rámec národních kontrol péče o pohodu hospodářských zvířat v chovu.

Celkem bylo v roce 2015 naplánováno pro oblast dobrých životních podmínek zvířat 308 kontrol podmíněnosti (53 kontrol pro oblast ochrany telat, 55 kontrol pro oblast ochrany prasat a 200 kontrol pro oblast ochrany hospodářských zvířat). Všechny kontroly byly splněny podle plánu. Porušení v případě plánovaných kontrol byla zjištěna u šesti subjektů, týkala se oblastí PPH 11, PPH 12 a PPH 13, konkrétně požadavků na vhodné podmínky ustájení v chovech hospodářských zvířat včetně prasat a telat, omezení znečištění krmiv a vody, či nedodržení požadavků na ochranu zvířat před nepříznivými podmínkami.

Za období roku 2015 bylo uskutečněno celkem 68 mimořádných kontrol podmíněnosti pro oblast dobrých životních podmínek zvířat, z nichž 61 bylo s porušením (porušení byla nalezena u 48 chovatelů a to u skotu včetně telat a rovněž u prasat). V chovech telat se jednalo nejčastěji o nedodržení požadavku na ustájení telat, včetně omezování volnosti pohybu. V chovech prasat o nepřítomnost materiálu umožňující prasatům etologické aktivity, nedostatečné napájení zvířat a nevhodné ustájení. V případě oblasti ochrany hospodářských zvířat se nejčastěji jednalo o porušení požadavku na materiál použitý k ustájení zvířat, neposkytnutí bezodkladného ošetření v případě zvířat nemocných nebo zraněných, či napájení znečištěnou vodou a krmení znečištěnými krmivy.

Ze strany KVS byla chovatelům uložena nápravná opatření k odstranění nedostatků a byly současně podány podněty k projednání ORP. Celkem bylo provedeno 32 následných kontrol. V rámci uskutečněných následných kontrol bylo zjištěno, že chovatelé ve stanovené lhůtě zjištěné nedostatky odstranili s výjimkou šesti chovatelů, kde uložená nápravná opatření splněna nebyla.

Místní šetření a kontroly na místě pro dotační titul "Dobré životní podmínky zvířat"
Od 1. června 2015 provádí Státní veterinární správa místní šetření pro účely vydání osvědčení u chovatelů, kteří požádali o dotace na opatření "dobré životní podmínky zvířat" (DŽPZ). Osvědčení slouží jako podklad pro Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) k ověření podmínek způsobilosti získání této dotace.

Celkem bylo zkontrolováno 741 hospodářství, pro která bylo vystaveno 1 310 osvědčení (325 osvědčeních pro podopatření zvětšení lehacího prostoru v chovech dojnic, 593 osvědčeních pro podopatření zlepšení stájového prostředí v chovech dojnic, 293 osvědčeních pro podopatření zajištění přístupu do výběhu pro suchostojné krávy a 99 osvědčeních pro podopatření zvětšení plochy pro odstavená selata).

SVS kromě vystavování osvědčení provádí od 1. 6. 2015 kontroly na místě nad dodržováním požadavků opatření DŽPZ. Tyto požadavky vycházejí z nařízení vlády č. 74/2015 Sb., o podmínkách poskytování dotací na opatření dobré životní podmínky zvířat. Pro kontroly byla delegována SVS na základě uzavřené dohody se SZIF. Pro dotační období 1. 6. 2015 - 31. 5. 2016 byl SVS přidělen ze strany SZIF seznam vybraných hospodářství ke kontrole. Žadatelé byli vybráni na základě analýzy rizika, pro první rok dotace byla analýza rizika nastavena ze strany SZIF. Evropskou legislativou je předepsáno, že musí být pro každý dotační rok zkontrolováno 5% žadatelů.

Celkem byly kontroly na místě SVS v roce 2015 provedeny u 50 vybraných hospodářství a zahrnovaly kontroly plnění podmínek u 109 podopatření (22 kontrol pro podopatření zvětšení lehacího prostoru v chovech dojnic, 41 kontrol pro podopatření zlepšení stájového prostředí v chovech dojnic, 17 kontrol pro podopatření zajištění přístupu do výběhu pro suchostojné krávy, 12 kontrol pro podopatření zlepšení životních podmínek v chovu prasat, titul zlepšení životních podmínek pro prasnice, 11 kontrol pro podopatření zlepšení životních podmínek v chovu prasat, titul zlepšení životních podmínek pro prasničky a 6 kontrol pro podopatření zvětšení plochy pro odstavená selata).

9.1. Úřední kontroly

Stáje a prostory pro chov hospodářských zvířat
V roce 2015 bylo celkem provedeno 3 549 kontrol, z toho 1 459 plánovaných na základě analýzy rizika, 986 kontrol provedených na základě Víceletého plánu kontrol pro rok 2015 a 1 104 neplánovaných. V roce 2015 byl dodržen celkový počet plánovaných kontrol. Mimo plánované kontroly se uskutečnily i kontroly neplánované, které vyplývaly např. z provedení kontrol na hospodářstvích, která nebyla registrována v ústřední evidenci.

Důvody neplánovaných kontrol:

- podněty a stížnosti občanů a organizací s podezřením na týrání zvířat,
- podněty jiných správních orgánů,
- následné kontroly plnění uložených nápravných opatření,
- kontroly na základě mimořádných zjištění,
- kontroly v rámci výstavby nebo rekonstrukce provozů
- tematické kontroly KVS,
- kontroly vyplývající z dozoru KVS v jiných oblastech
- prověřování chovů na základě podnětů z jatek,
- mimořádné události.

Vnitrostátní přeprava hospodářských zvířat

Podmínky při přepravě hospodářských zvířat byly u všech druhů zvířat kontrolovány podle požadavků nařízení EP a R (ES) č. 1/2005. V roce 2015 bylo provedeno celkem 175 kontrol pohody zvířat přepravovaných v rámci území ČR. Pozornost byla věnována především způsobilosti zvířat k přepravě, vybavení a údržbě dopravních prostředků a odborné způsobilosti osob účastnících se přepravy.

Mezinárodní přeprava hospodářských zvířat

Obdobným způsobem byla kontrolována i mezinárodní přeprava hospodářských zvířat. Provedeno bylo v oblasti ochrany zvířat (vyjma obchodování) celkem 144 kontrol. Kromě stavu zvířat a vybavení dopravních prostředků, byly obdobně kontrolovány i administrativní povinnosti zajištění odborné způsobilosti osoby, provádění přepravy schváleným dopravcem uvedeným ve veterinárním osvědčení apod. Současně byly prováděny kontroly dopravců v sídle firmy se zaměřením na plánování cest a dodržení stanovených přestávek (vyhodnocení záznamů v knihách jízd a záznamů z navigačního systému). Bylo provedeno celkem 26 kontrol dopravců hospodářských zvířat v sídle firmy a 28 kontrol v souvislosti se schválením dopravních prostředku pro hospodářská zvířata. Nejčastějším důvodem k neplánovaným kontrolám bylo hlášení ze strany kompetentního úřadu jiného členského státu EU, které se týkalo českých dopravců nebo přepravy zásilek zvířat cizím dopravcem odbavených na území ČR.

Přeprava ostatních zvířat (mimo hospodářská)

Bylo provedeno 107 kontrol, při kterých byly kontrolovány podmínky pohody zvířat, vybavení dopravních prostředků, byla kontrolována evidence u vozidel a odborná způsobilost osob. I u této skupiny zvířat byly kontrolovány podmínky přepravy zvířat při mezinárodním obchodu. Kontroly se týkaly přepravy zvířat převážně českými dopravci, jednalo se zejména o skupinu zvířat zájmových určených pro další chov nebo prodej (psi, kočky, akvarijní ryby, terarijní zvířata) a zvířat ZOO.

Porážení hospodářských zvířat

Z hlediska kontroly ochrany pohody zvířat při porážení zvířat bylo v roce 2015 mimo pravidelného denního dozoru nad ochranou pohody zvířat na jatkách provedeno 454 komplexních kontrol (kontrola vybavení, provozních a kontrolních postupů jatek ve vztahu k ochraně zvířat, včetně kontroly vedení dokumentace, kontroly péče o zvířata a možnosti ustájení, kontroly podmínek omračování, vykrvování atd.). Do těchto kontrol se započítává i pravidelné vyhodnocení patoanatomických nálezů na jatkách. Kromě kontrol na jatkách bylo v průběhu roku 2015 provedeno 55 kontrol porážení hospodářských zvířat mimo jatky (včetně kontrol porážení zvěře ve farmových chovech, domácí porážky skotu).
Celkově bylo na jatkách provedeno 272 plánovaných kontrol a dále bylo provedeno 182 neplánovaných kontrol.

Důvody neplánovaných kontrol:

- zintenzivnění kontrol v důsledku předcházejících závad
- kontroly realizované ve spolupráci s odborem hygieny v rámci přípravy na kontrolní misi Evropské komise,
- nepovolené dodávky březích plemenic na jatky,
- následné kontroly po zjištění závad, kontroly uložených opatření,

V rámci denní kontroly na jatkách bylo provedeno u skotu 103 082 prohlídek, u prasat 55 139 a u hrabavé drůbeže 7 082 prohlídek.

Porážky pro potřeby církví a náboženských společností, jejichž náboženské obřady stanoví zvláštní metody porážky zvířat

Některým provozům jatek byla poskytnuta výjimka MZe na porážení zvláštní metodou pro potřeby církví a církevních sdružení evidovaných v ČR. Počet platných výjimek v roce 2015 byl 10 pro celkem 10 provozoven jatek. V roce 2015 bylo provedeno v rámci denní kontroly porážení zvláštní metodou celkem 302 prohlídek, současně bylo provedeno 5 komplexních kontrol provozů jatek.

Chovy zájmových zvířat kromě chovů druhu zvířete vyžadujícího zvláštní péči

V chovech zájmových zvířat bylo v roce 2015 uskutečněno 1 938 kontrol. Nejčastější důvody ke kontrolám byly:

- podněty od občanů (podezření z týrání zvířat nebo jiného porušení zákona),
- následné kontroly po zjištění závad (z toho nejčastěji zjišťovaným nedostatkem byly nevhodné podmínky chovu).

Chovy druhu zvířete vyžadujícího zvláštní péči

Celkově bylo provedeno 621 kontrol. Mimo plánované kontroly těchto chovů, které jsou stanoveny s frekvencí 1x ročně, byly provedeny neplánované kontroly z následujících důvodů:

Důvody neplánovaných kontrol:

- vznik nového subjektu
- podněty na podezření z týrání zvířat
- podněty na nepovolený chov
- následné kontroly po zjištění závad.

Obchody se zájmovými zvířaty

V roce 2015 bylo v obchodech se zájmovými zvířaty provedeno celkem 694 kontrol. Mimo plánované kontroly obchodů se zájmovými zvířaty, které jsou stanoveny Víceletým plánem kontrol, byly provedeny neplánované kontroly z důvodů uvedených níže.

Důvody neplánovaných kontrol:

- podněty a stížnosti na nevyhovující podmínky prodávaných zvířat,
- vznik nových provozoven.

Útulky a záchranné stanice pro handicapovaná zvířata

Dozor nad dodržováním požadavků ochrany zvířat v útulcích a záchranných stanicích byl vykonán prostřednictvím 225 kontrol, z toho 186 kontrol bylo provedeno v útulcích a 37 kontrol v záchranných stanicích pro handicapovaná zvířata. Plánované kontroly byly prováděny podle stanovených frekvencí u registrovaných subjektů (celkem 165). Stále častěji se vyskytují zařízení, která prohlašují, že nejsou útulky, avšak provádějí činnost útulků.

Důvody neplánovaných kontrol:

- podněty a stížnosti na nevyhovující podmínky držených zvířat,
- schválení asanační činnosti /odchyt zvířat/,
- vydání závazných posudků nových zařízení.

Zoologické zahrady
V roce 2015 bylo v ZOO provedeno 32 kontrol. Z celkového počtu bylo 9 kontrol neplánovaných. Neplánované kontroly byly uskutečněny z důvodu nezbytné kontroly podmínek péče o zvířata v ZOO v souvislosti s kontrolou nově umístěných zvířat, z důvodu kolaudace pavilonu a komplexních kontrol, v rámci licenčního řízení (vede Ministerstvo životního prostředí).

Cirkusy
V rámci kontrol pohody zvířat v cirkusech bylo v roce 2015 uskutečněno 17 kontrol podmínek zvířat chovaných v zimovištích cirkusů, 76 kontrol veřejných vystoupení při činnostech zařízení, která provádějí drezúru zvířat. Kontrola přepravy cirkusových zvířat proběhla ve 12 případech.

Chovy pokusných zvířat (tj. kontrola chovných a dodavatelských zařízení)
V roce 2015 bylo provedeno 15 kontrol zaměřených zejména na vedení dokumentace, odbornou způsobilost personálu a kontrolu péče o zvířata.

Pokusy na živých zvířatech
V ČR bylo v roce 2015 provedeno celkem 84 kontrol na dodržování podmínek chovu a využití zvířat v uživatelských zařízeních. Zároveň byly v 58 případech provedeny kontroly realizovaných projektů pokusů.

9.2 Celkové dodržování požadavků ze strany provozovatelů a výrobků

9.2.1 Četnost a druh nedodržení požadavků

Z celkového počtu 3 549 provedených kontrol bylo 383 kontrol se závadami. Zjištěné nedostatky byly řešeny předáním podnětů ORP, včetně návrhů na snížení počtu chovaných zvířat a návrhů na umístění zvířat do náhradní péče, dále také přímo příkazními řízeními nebo blokovými pokutami na místě, a vydáním závazných pokynů k odstranění zjištěných nedostatků.

V chovech hospodářských zvířat bylo podáno celkem 164 podnětů za porušení zákona č. 246/1992 Sb. Dále bylo vedeno 26 správních řízení (z toho 13 pokut ve SŘ a 13 závazných pokynů ve SŘ) a 238 příkazních řízení (z toho 227 pokut příkazem a 11 závazných pokynů příkazem) a bylo uloženo 41 blokových pokut.

Většina případů nedodržení požadavků legislativy souvisí s nedostatky při zajišťování vhodných podmínek péče o zvířata. V zimním a jarním období jsou každoročně zjišťovány nedostatky ohledně omezování výživy a napájení zvířat (zejména zamrzání zdrojů vody, nedostatečná krmná dávka). Při výkyvech počasí jsou při kontrolách velmi často zjišťovány problémy se zajištěním vhodných zoohygienických podmínek (např. nezajištění přístřešku, nedostatečné větrání v uzavřených objektech) a problémy se znečištěním zdrojů napájecí vody). V chovech skotu, prasat, ovcí a koz je z opakovaných závad zjišťováno nedodržení minimálních standardů u jednotlivých věkových kategorií. V chovech telat se jednalo nejčastěji o nedodržení požadavku na ustájení, včetně omezování volnosti pohybu. V chovech prasat se jednalo o nepřítomnost materiálu umožňující prasatům etologické aktivity, nedostatečné napájení zvířat a nevhodné ustájení. Dále se jedná o neprovádění izolace nemocných a poraněných zvířat nebo neposkytnutí bezodkladného ošetření v případě zvířat nemocných nebo zraněných, nezajištění dostatečné výživy a napájení (nezabezpečení čerstvé napájecí vody, nezajištění přístupu k zařízením pro krmení a napájení – zápolení mezi zvířaty) a nezajištění stanovených pomůcek (např. pomůcky k pomoci při porodu. V chovech koní u individuálně využívaných zvířat je často zjišťována nekvalifikovaná péče (nevhodné ustájení, nedostatečná péče o kopyta, neléčená poranění, nezajištění odborné veterinární péče atd.), nedostatečná výživa a používání nevhodného vybavení a pomůcek (zraňující udidla, nevhodné sedlání).

Mezi další závady patří každoročně nedostatečná opatření proti úniku zvířat, nedostatečná ochrana před nepříznivými klimatickými podmínkami a nevhodné uvazování zvířat. Dále nedochází k provádění stanovených denních kontrol a odstraňování zjištěných závad chovateli. Kontroly ztěžují zjištěné souběžné závady související např. s nedodržováním podmínek evidence a identifikace zvířat, nedodržení nahlášení činnosti, přesunu zvířat, nedodržení podmínek asanační činnosti apod.

Tabulka 1: Nejčastěji zjišťované nedostatky při kontrolách ustájených zvířat, stájí a prostorů pro chov hospodářských zvířat

Nedostatek	**Porušení legislativy**
Nevhodné podmínky chovu	zákon č. 246/1992 Sb.
Nedodržení minimálních standardů (např. nevhodné ustájení)	zákon č. 246/1992 Sb.
Omezování výživy a napájení zvířat	zákon č. 246/1992 Sb.
Zanedbání péče o zdraví zvířat	zákon č. 166/1999 Sb.
Vyvolávání nepřiměřeného stresu u zvířat	zákon č. 246/1992 Sb.
Neposkytnutí pomoci a náležitého ošetření zvířatům	zákon č. 246/1992 Sb.
Neposkytnutí ochrany před klimatickými vlivy	zákon č. 246/1992 Sb.
Omezování volnosti pohybu, neumožnění odpočinku	zákon č. 246/1992 Sb.
Nedostatky v evidenci	zákon č. 166/1999 Sb.
Nedostatky při asanaci	zákon č. 166/1999 Sb.

Vnitrostátní přeprava hospodářských zvířat

V roce 2015 bylo provedeno 175 kontrol, z toho 65 kontrol přepravy na jatky. V 8 případech byla uložena pokuta v příkazním řízení a bylo podáno 6 podnětů ORP. Závady se týkaly zejména přepravy drůbeže a skotu. U jednotlivých kontrol bylo zpravidla zjištěno několik porušení současně. Ve 3 případech se inspektoři KVS zúčastnili šetření havárie silničního vozidla přepravujícího prasata, kuřata a ryby v rámci ČR.

Tabulka 2: Zjištěné závady při kontrole vnitrostátní přepravy hospodářských zvířat

Nedostatek	**Porušení legislativy**
Chybějící nebo neplatné povolení dopravce	nařízení EP a R (ES) č. 1/2005
Nevyhovující dokumentace	nařízení EP a R (ES) č. 1/2005
Konstrukce a údržba vozidel	nařízení EP a R (ES) č. 1/2005
Nezpůsobilost zvířat při přepravě	nařízení EP a R (ES) č. 1/2005
Nevhodné podmínky při přepravě (neposkytnutí vody, krmiva a odpočinku)	zákon č. 246/1992 Sb.

Mezinárodní přeprava hospodářských zvířat

V roce 2015 bylo vykázáno v oblasti ochrany zvířat (vyjma obchodování) 144 kontrol mezinárodní přepravy zvířat. Při kontrolách nebyly evidovány závady. Ve 2 případech se inspektoři KVS zúčastnili šetření havárií silničních vozidel přepravujících zvířata v rámci intrakomunitárního obchodu, při nichž byla některá zvířata utracena na místě a další byla odvezena na jatky.

Přeprava ostatních zvířat mimo hospodářská zvířata

Celkem bylo provedeno 107 kontrol přepravy zvířat jiných než hospodářských, z toho 106 kontrol silniční přepravy a 1 kontrola letecké přepravy. Při kontrolách silniční přepravy byly 2 kontroly se závadou, v 1 případě byl podán podnět ke správnímu řízení obecnímu úřadu ORP a v 1 případě byla uložena pokuta v příkazním řízení. Zjištěné nedostatky – viz tabulka 3.

Tabulka 3: Zjištěné závady při kontrole přepravy ostatních zvířat mimo hospodářská zvířata

Nedostatek	Porušení legislativy
Nevyhovující dokumentace	nařízení EP a R (ES) č. 1/2005
Neoznačení vozidla pro přepravu zvířat	nařízení EP a R (ES) č. 1/2005

Poražení hospodářských zvířat

Z celkového počtu 454 kontrol na jatkách (mimo denní kontroly) a 55 kontrol poražení hospodářských zvířat mimo jatky bylo 6 akcí se závadami. Ve 3 případech byl podán podnět ke správnímu řízení obecnímu úřadu ORP, ve 2 případech byla uložena pokuta v příkazním řízení a v jednom případu byl uložen v příkazním řízení závazný pokyn. Nejčastější zjištěné nedostatky – viz tabulka 4.

Tabulka 4: Zjištěné závady při kontrole poražení hospodářských zvířat

Nedostatek	Porušení legislativy
Chybějící nebo nedostatečné standardní operační postupy	nařízení EP a R (ES) č. 1099/2009
Nezavedení kontrolních postupů na jatkách	nařízení EP a R (ES) č. 1099/2009
Chybějící záznamové a poplašné zařízení u elektrického omračovacího přístroje	nařízení EP a R (ES) č. 1099/2009
Neprovádění pravidelných kontrol kvality omračení; nedostatečné omračení	nařízení EP a R (ES) č. 1099/2009
Provádění úkonů souvisejících s porážkou nekvalifikovanou osobou	nařízení EP a R (ES) č. 1099/2009
Nevhodný způsob vykrvování	nařízení EP a R (ES) č. 1099/2009

Denní kontrola na jatkách

U pravidelného denního dozoru nad ochranou pohody zvířat na jatkách byly méně závažné nedostatky řešeny přímo na místě, v případě většího počtu závad nebo závažnějšího porušení byly nedostatky řešeny také administrativně.

Z celkového počtu 103 082 kontrol bylo u **skotu** u 15 prohlídek řešeno porušení legislativy týkající se zejména zdravotního stavu zvířat – viz tabulka 5.

Tabulka 5: Podíl zjištěných nedostatků u skotu

Nedostatek	Počet kontrol s nedostatky	Porušení legislativy
Průvodní doklady dopravce	2	nařízení EP a R (ES) č. 1/2005
Doba přepravy	0	zákon č. 246/1992 Sb.
Dopravní prostředek	0	nařízení EP a R (ES) č. 1/2005
Způsobilost a stav zvířat	11	nařízení EP a R (ES) č. 1/2005
Vykládka	0	nařízení EP a R (ES) č. 1/2005
Zranění/úhyn	1	zákon č. 246/1992 Sb.
Péče před porážkou	1	zákon č. 246/1992 Sb.
Omračení	0	zákon č. 246/1992 Sb.
Vykrvení	0	zákon č. 246/1992 Sb.
Zahájení zpracování	0	zákon č. 246/1992 Sb.

Z celkového počtu 55 139 kontrol bylo zjištěno 219 nevyhovujících prohlídek **prasat** z hlediska péče o pohodu zvířat, zejména pokud jde o způsobilost a stav zvířat, zranění a úhyn při přepravě – viz tabulka 6.

Tabulka 6: Podíl zjištěných nedostatků u prasat

Nedostatek	Počet kontrol s nedostatky	Porušení legislativy
Průvodní doklady dopravce	0	nařízení EP a R (ES) č. 1/2005
Doba přepravy	0	zákon č. 246/1992 Sb.
Dopravní prostředek	0	nařízení EP a R (ES) č. 1/2005
Způsobilost a stav zvířat	91	nařízení EP a R (ES) č. 1/2005
Vykládka	2	nařízení EP a R (ES) č. 1/2005
Zranění/úhyn	126	zákon č. 246/1992 Sb.
Péče před porážkou	0	zákon č. 246/1992 Sb.
Omráčení	0	zákon č. 246/1992 Sb.
Vykrvení	0	zákon č. 246/1992 Sb.
Zahájení zpracování	0	zákon č. 246/1992 Sb.

Z celkového počtu 7 082 kontrol **hrabavé drůbeže** bylo u 33 nevyhovujících prohlídek řešeno porušení legislativy, nejčastěji se jednalo o zvýšenou míru zranění a úhynu zvířat – viz tabulka 7

Tabulka 7: Podíl zjištěných nedostatků u drůbeže

Nedostatek	Počet kontrol s nedostatky	Porušení legislativy
Průvodní doklady dopravce	0	nařízení EP a R (ES) č. 1/2005
Doba přepravy	1	zákon č. 246/1992 Sb.
Dopravní prostředek	0	nařízení EP a R (ES) č. 1/2005
Způsobilost a stav zvířat	1	nařízení EP a R (ES) č. 1/2005
Vykládka	0	nařízení EP a R (ES) č. 1/2005
Zranění/úhyn	31	zákon č. 246/1992 Sb.
Péče před porážkou	0	zákon č. 246/1992 Sb.
Omráčení	0	zákon č. 246/1992 Sb.
Vykrvení	0	zákon č. 246/1992 Sb.
Zahájení zpracování	0	zákon č. 246/1992 Sb.

Komplexní kontrola porážek pro potřeby církví a náboženských společností, jejichž náboženské obřady stanoví zvláštní metody porážky zvířat

Bylo provedeno 5 komplexních kontrol dodržování podmínek legislativy a stanovených veterinárních podmínek pro provádění porážek zvláštní metodou pro danou provozovnu. Kontroly proběhly bez zjištění závad.

Chovy zájmových zvířat (kromě chovů druhu zvířat vyžadujících zvláštní péči

Z celkového počtu 1 989 kontrol bylo 485 akcí s porušením platných předpisů. Ve 242 případech byl podán podnět ke správnímu řízení obecnímu úřadu ORP, bylo vedeno 15 správních řízení (z toho 8 pokut v SŘ a 7 závazných pokynů příkazem) a 228 příkazních řízení (z toho 222 pokut příkazem a 6 závazných pokynů příkazem) a bylo uloženo 98 blokových pokut. Nejčastější zjištěné nedostatky – viz tabulka 8.

Tabulka 8: Zjištěné nedostatky při kontrole zájmových zvířat

Nedostatek	**Porušení legislativy**
Nevhodné podmínky chovu	zákon č. 246/1992 Sb.
Omezování výživy a napájení	zákon č. 246/1992 Sb.
Zanedbání péče o zdraví - vakcinace proti vzteklině	zákon č. 166/1999 Sb.
Nezajištění opatření proti úniku	zákon č. 166/1999 Sb.
Nevhodné omezení pohybu	zákon č. 246/1992 Sb.
Nevyžádání odborné pomoci, veterinární péče	zákon č. 166/1999 Sb.
Nezajištění přiměřených podmínek pro zachování fyziologických funkcí a potřeb zvířat	zákon č. 246/1992 Sb.
Opuštění zvířete	zákon č. 246/1992 Sb.

Chovy druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči

Z počtu 621 kontrol byly závady zjištěny u 16 akcí. Bylo podáno 15 podnětů ke správnímu řízení obecním úřadům ORP, v 1 případu byla uložena pokuta v příkazním řízení a v jednom případu byl uložen v příkazním řízení závazný pokyn. Nejčastěji zjišťovanými nedostatky byl chov bez povolení, chov zvířat v nevhodných prostorových podmínkách, neoznámení změny podmínek chovu a chov druhu zvířete vyžadujícího zvláštní péči nezletilou osobou.

Obchody se zájmovými zvířaty

Z počtu 694 kontrol byly 4 kontroly se zjištěnými závadami. Byly podány 4 podněty úřadům ORP, ~~a~~ byla uložena 1 pokuta příkazem a v jednom případu byl uložen v příkazním řízení závazný pokyn. Nejčastějšími závadami byly neoznámení činnosti, nevhodné podmínky chovu prodávaných zvířat, neposkytnutí informací o podmínkách chovu a péče o zvíře a nedostatky v evidenci o nakupovaných a prodávaných zvířatech – viz tabulka 9.

Tabulka 9: Nejčastěji zjišťované nedostatky v obchodech se zájmovými zvířaty

Nedostatek	**Porušení legislativy**
Neoznámení činnosti	zákon č. 246/1992 Sb.
Nevyhovující podmínky chovu	zákon č. 246/1992 Sb.
Omezování výživy a napájení	zákon č. 246/1992 Sb.
Propagace týrání - popisem, obrazem nebo audiovizuálně	zákon č. 246/1992 Sb.

Útulky a záchranné stanice pro handicapovaná zvířata

Ze 186 kontrol provedených v útulcích byly při 4 kontrolách zjištěny závady. Jednalo se o neposkytnutí první pomoci a nepředložení povinné dokumentace (provozní řád, seznam přijatých a vydaných zvířat, evidence úniků zvířat a dokladu o odborné způsobilosti). Byly uloženy 3 pokuty příkazem a podán 1 podnět ke správnímu řízení obecním úřadům ORP a z 37 kontrol provedených v záchranných stanicích byly zjištěny závady při 2 kontrolách nedodržení předepsaných minimálních prostor chovu. V obou případech byl podán podnět ke správnímu řízení obecnímu úřadu ORP a v jednom případu byl uložen v příkazním řízení závazný pokyn.

Zoologické zahrady

Z 32 kontrol chovu zvířat v ZOO provedených i v souvislosti s licenčním řízením komise MŽP pro zoologické zahrady byly zjištěny závady při 1 kontrole, a to nedodržení podmínek asanace. Byla uložena pokuta v příkazním řízení a ve správním řízení závazný pokyn.

Kontrola cirkusů
Ze 17 provedených kontrol podmínek chovu zvířat v cirkusech byly závady zjištěny při jedné kontrole a byla uložena pokuta v příkazním řízení. Ze 76 kontrol veřejných vystoupení cirkusových zvířat byly při 3 kontrolách zjištěny závady. Ve dvou případech byl podán podnět ke správnímu řízení obecním úřadům ORP a v jednom případu byla uložena bloková pokuta. V několika případech bylo zjištěno neoznámení konání veřejného vystoupení KVS, a dále neprovádění vyšetření a diagnostických úkonů a neuchovávání záznamů.

Chovná a dodavatelská zařízení pokusných zvířat
Celkem bylo provedeno 15 kontrol (probíhají jednou za dva roky). Při kontrolách nebyly zjištěny závady.

Pokusy na živých zvířatech
V roce 2015 bylo v uživatelských zařízeních celkem provedeno 84 kontrol. Při kontrolách nebyly zjištěny závady.

9.2.2 Analýza nedodržení požadavků

Zjištěná nedodržení byla porušením zákona č. 246/1992 Sb. a zákona č. 166/1999 Sb. a dále nařízení Rady (ES) č. 1/2005 a nařízení Rady (ES) č. 1099/2009. Základem dozorové činnosti a její převážnou náplní v roce 2015 byly plánované kontrolní akce činností s hospodářskými zvířaty (národní kontroly na hospodářstvích vybraných podle analýzy rizika, kontroly hospodářství v rámci vybraných oblastí cross compliance, kontroly v rámci dotačních titulů a kontroly u dalších činností s hospodářskými zvířaty stanovené podle jednotlivých frekvencí). Většina případů nedodržení požadavků legislativy na ochranu zvířat a péči o jejich pohodu souvisela s nedostatky při zajišťování vhodných podmínek péče o zvířata. Při dozoru nad činností v hospodářstvích byla ukládána kromě sankčních opatření nápravná opatření formou závazných pokynů s lhůtou na odstranění nedostatků. Nejčastěji byly závazné pokyny uloženy u porušení podmínek výživy zvířat a zoohygieny v chovech. V zimním a jarním období byly zjišťovány zejména nedostatky ohledně omezování výživy a napájení zvířat (zamrzání zdrojů vody, nedostatečná krmná dávka). Při výkyvech počasí byly při kontrolách zjišťovány problémy zejména se zajištěním zoohygienických podmínek (nezajištění přístřešku, nedostatečné větrání v uzavřených objektech) a problémy s nezajištěním nebo znečištěním zdrojů napájecí vody.

V chovech skotu, prasat, ovcí a koz je opakovaně zjišťováno nedodržení minimálních standardů u jednotlivých věkových kategorií (nedodržovaní prostorových nároků, nedostatečné vybavení pro etologické aktivity). Dále se jedná o neprovádění izolace nemocných a poraněných zvířat, nezajištění dostatečné výživy a napájení (zejména nezabezpečení čerstvé napájecí vody v chovech, nezajištění přístupu k zařízením pro krmení a napájení – zápolení mezi zvířaty) a nezajištění stanovených pomůcek (např. pomůcky k pomoci při porodu). V chovech koní u individuálně využívaných zvířat je často opětovně zjišťována nekvalifikovaná péče (nevhodné ustájení, nedostatečná péče o kopyta, neléčená poranění, nezajištění odborné veterinární péče atd.), nedostatečná výživa používání nevhodného vybavení a pomůcek (zraňující udidla, nevhodné sedlání). Problematika chovu nosnic a kuřat určených na maso byla spojována s harmonogramem odběrů vzorků pro realizaci ozdravovacího programu proti salmonelóze, ve vybraných chovech kuřat na maso bylo provedeno měření mikroklimatu, dále byly prováděny ve vztahu k vyhlášce č. 208/2004 Sb. kontroly kuřat určených na maso při porážení na jatkách. Na základě stanovených frekvencí byly provedeny ve všech registrovaných farmových chovech kožešinových zvířat cílené kontroly chovu a usmrcování. V roce 2015 nebylo při kontrolách SVS zjištěno žádné porušení veterinárních předpisů. Častokrát nedocházelo k provádění stanovených denních kontrol a odstraňování zjištěných závad chovateli. Kontroly ztěžovaly zjištěné souběžné závady související např. s nedodržováním podmínek evidence a identifikace

zvířat, nedodržením nahlášení činnosti, přesunů zvířat nedodržení podmínek asanační činnosti apod. Stále častěji se vyskytovali případy nedostatečné součinnosti ze strany kontrolovaného subjektu, některé případy vyústily až v zmaření kontrol.

Již opakovaným faktem, který vyplývá z analýzy zjištěných porušení, je, že v chovech zájmových zvířat je relativně nejvyšší počet zjišťovaných nedostatků. Podle analýzy nedostatků lze vyhodnotit, že jsou závady způsobovány neznalostí podmínek chovu zvířat, módních trendů chovu některých druhů nebo plemen apod. (v některých případech se v současné době silně prosazují komerční zájmy). Pravidelné kontroly proběhly u registrovaných subjektů, kde je vzhledem k průběžnému veterinárnímu dozoru zjišťován malý podíl nedostatků. Na základě podaných podnětů probíhaly neplánované kontroly v chovech psů a koček. V průběhu celého roku 2015 se řešila problematika chovu se značnými počty zvířat, tzv. „množíren" (pojem „množírna" není veterinární legislativou stanoven). S využitím dostupných prostředků byla podporována osvěta chovatelů a veřejnosti v této oblasti s důrazem na odpovědnost každého budoucího i současného chovatele a s cílem odradit případné zájemce o koupi zvířat od tzv. překupníků. Zástupci SVS se aktivně účastnili konferencí, seminářů a jednání, kde prezentovali mimo jiné také výsledky veterinárního dozoru v oblasti chovu zájmových zvířat v ČR. Byla řešena také možná novelizace právních předpisů s ohledem na chov a prodej zvířat určených pro zájmové chovy.

Významnou roli při kontrolách v oblasti ochrany zvířat sehrávají podněty, nejčastěji od občanů, vedené často jako anonymní stížnosti nebo upozornění na týrání. Stále častěji je veterinární dozor zahlcován podněty, které se týkají oblasti občansko-právních sporů a dále opakujícími se podněty. Jedná se o mnohonásobné podání týkající se konkrétního medializovaného případu od různých občanů, kteří mají sdílené a nepřímé informace, s cílem zvýšit tlak, urychlit průběh a ovlivnit výsledek šetření. Nezanedbatelnou součástí dozoru jsou také opakované kontroly vyplývající ze stížností na postup kontrolního orgánu.

Tabulka 10: Porovnání roku 2015 s rokem 2014

	Počet kontrol 2014	**Počet kontrol 2015**	**Rozdíl**	**Počet kontrol se závadami 2014**	**Počet kontrol se závadami 2015**	**Rozdíl**
Stáje a prostory pro chov hospod. zvířat	2 684	3 549	+865	323	383	+60
Vnitrostátní přeprava hospod. zvířat	220	175	-45	16	12	-4
Mezinárodní přeprava hospodářských zvířat	226	144	-82	1	0	-1
Přeprava ostat. zvířat (mimo hospod. zv.)	129	107	-22	0	2	+2
Porážení hospodářských zvířat	591	509	-82	13	6	-7
Denní kontrola jatek	98 744 skot 56 467 prasat 6 651 drůbež	103 082 skot 55 139 prasat 7 082 drůbež	+4 338 -1 328 -431			

Porážky pro potřeby církví a náboženských společností, jejichž náboženské obřady stanoví zvláštní metody porážky zvířat	5	5	0	0	0	0
Chovy zájmových zvířat	2 032	1 989	-43	474	485	+11
Chovy zvířat vyžadujících zvláštní péči	574	621	+47	13	16	+3
Obchody se zájmovými zvířaty	713	694	-19	16	4	-12
Útulky a záchr. stanice pro handic. zvířata	217	225	+8	6	6	0
Zoologické zahrady	29	32	+3	0	1	+1
Cirkusy - chov	22	17	-5	1	1	0
Pokusy na živých zvířatech	114	84	-30	1	0	-1

9.4 Opatření k zajištění účinnosti

9.4.1 Opatření k zajištění dodržování požadavků ze strany provozovatelů potravinářských a krmivářských podniků a ostatních příslušných výrobců a provozovatelů podniků

Celkem bylo v definovaných kontrolách v oblasti pohody zvířat uděleno: – viz související tabulka 11.

Tabulka 11: Opatření k zajištění efektivnosti

Opatření	**Počet 2014**	**Počet 2015**	**Rozdíl**
Počet blokových pokut	140	141	+1
Celková částka blokových pokut v Kč	112 300	114 200	+1 900
Počet příkazních řízení	422	495	+73
z toho počet pokut příkazem	403	475	+72
z toho celková částka pokut příkazem v Kč	954 000	1 302 300	+348 300
z toho počet vydaných závazných pokynů příkazem	19	20	+1
Počet správních řízení	44	45	+1
z toho počet pokut ve správním řízení	36	24	-12
z toho celková částka pokut ve správním řízení v Kč	211 900	161 000	-50 900
z toho počet vydaných závazných pokynů ve správním řízení	8	21	+13
Počet podaných podnětů jiným správním orgánům	447	455	+8

Při zjištění nedostatků podle zákona č. 246/1992 Sb. řešení spadá do kompetence jiného správního orgánu – obecním úřadům ORP; těmto orgánům byly podány podněty včetně odborných vyjádření KVS pro další řešení případů vzhledem ke zjištěným skutečnostem. Při zjištění nedodržení ustanovení zákona č. 166/1999 Sb. postupovaly KVS formou uložení

blokových pokut, uložení příkazního řízení nebo zahájení správního řízení. V případě zjištění nedostatků byla dále ukládána nápravná opatření formou závazného pokynu pro odstranění nedostatků.

Při zjištění nedostatků v průběhu kontroly KVS postupovaly podle závažnosti a rozsahu zjištění a na základě druhu porušené legislativy těmito prostředky:

1) uložení blokové pokuty (fyzické osoby),
2) uložené příkazní řízení,
3) zahájení správního řízení,
4) podání podnětů jiným správným orgánům.

Při podezření na porušení ustanovení trestního zákona byly postoupeny podněty orgánům činným v trestním řízení. V roce 2015 bylo stíháno za týrání zvířat celkem 30 osob, pravomocně odsouzeno bylo 27 osob.

KVS kromě odborných vyjádření v rámci podání podnětů ORP, zpracovávaly také odborná vyjádření na základě vlastních žádostí ORP nebo Policie ČR vyplývající z šetření na základě přímých podání. Nezanedbatelnou součástí práce KVS bylo zpracovávání závazných posudků v rámci územního, stavebního nebo kolaudačního řízení u zařízení, které spadají pod veterinární dozor.

9.4.2 Opatření přijatá k zajištění účinného fungování útvarů provádějících úřední kontroly

V roce 2015 byla stejně jako v roce 2014 uskutečněna různá školení inspektorů příslušných KVS a také školení pro chovatele a provozovatele dalších zařízení pro činnost se zvířaty, zástupce obcí, krajských úřadů, okresních organizací KVL apod. Školení byla prováděna na celostátní úrovni SVS i na úrovni jednotlivých krajů příslušnou KVS. Inspektoři KVS byli školeni v roce 2015 na specializačních školeních a při poradách na úseku ochrany pohody zvířat - viz tabulka 12.

Tabulka 12: Opatření přijatá k zajištění účinného provádění úředních kontrol

Školení – téma	Cílová skupina
Porada krajských inspektorů pro péči o pohodu zvířat ke „Kontrolám podmíněnosti – Cross Compliance“ 12. 2. 2015 Školicí středisko SVÚ Praha, Praha 6 - Lysolaje	všechny KVS - hl. inspektoři pro péči o pohodu zvířat UVS – oddělení péče o pohodu zvířat
Porada krajských inspektorů pro péči o pohodu zvířat 13. 4. 2015 Školicí středisko SVS, Praha 5 - Hlubočepy	všechny KVS - hl. inspektoři KVS pro péči o pohodu zvířat ÚVS - oddělení péče o pohodu zvířat, odbor legislativní a právní, odbor interního auditu a kontroly
Celostátní porada inspektorů pro péči o pohodu zvířat k problematice dotací na dobré životní podmínky zvířat 21. 5. 2015 Kulturní dům Větrný Jeníkov	všechny KVS - hl. inspektoři KVS pro péči o pohodu zvířat a. inspektoři pro péči a pohodu zvířat KVS ÚVS – oddělení péče o pohodu zvířat

Porada krajských inspektorů pro péči o pohodu zvířat 2. - 3. 9. 2015 Hospodářský dvůr, Bohuslavice	všechny KVS – hl. inspektoři KVS pro péči o pohodu zvířat ÚVS - oddělení péče o pohodu zvířat, odbor interního auditu a kontroly
Celostátní porada inspektorů pro péči o pohodu zvířat 7. 10. 2015 Brno	všechny KVS - hl. inspektoři KVS pro péči o pohodu zvířat a. inspektoři pro péči a pohodu zvířat KVS ÚVS – oddělení péče o pohodu zvířat, odbor legislativní a právní, odbor interního auditu a kontroly
Odborná konference "Ochrana zvířat a welfare 2015" 8. 10. 2015 Brno	všechny KVS - hl. inspektoři KVS pro péči o pohodu zvířat a inspektoři pro péči o pohodu zvířat KVS ÚVS - oddělení péče o pohodu zvířat, odbor interního auditu a kontroly
Společná porada krajských inspektorů pro zdraví zvířat + krajských inspektorů pro péči o pohodu zvířat 8. 12. 2015 – Kutná Hora	všechny KVS - hl. inspektoři KVS pro péči o pohodu zvířat a hl. inspektoři KVS pro zdraví zvířat ÚVS – odbor ochrany zdraví a pohody zvířat, odbor legislativní a právní, odbor interního auditu a kontroly
Porada krajských inspektorů pro péči o pohodu zvířat 9. 12. 2015 – Kutná Hora	všechny KVS - hl. inspektoři KVS pro péči o pohodu zvířat ÚVS - oddělení péče o pohodu zvířat, odbor legislativní a právní, odbor interního auditu a kontroly

Z rozboru výsledků vyplývají tato opatření:

- Pozornost na úseku ochrany zvířat a péče o jejich pohodu je potřebné soustředit na odborné a organizační zajištění úkolů vyplývajících z jednání na mezinárodní úrovni (v orgánech EU - zejména Stálý veterinární výbor, pracovní skupiny Evropské komise, dále jednání OIE apod.).
- SVS bude při své činnosti vycházet z „Akčního plánu ES v oblasti pohody a ochrany zvířat“ a z trendů vyplývajících z národních potřeb a požadavků.
- Při provádění stávajících národních předpisů budou uplatňovány požadavky návaznosti na legislativu EU, především na nařízení EP a R (ES) č. 1099/2009 o ochraně zvířat při usmrcování, na směrnici EP a R č. 2010/63/EU o ochraně zvířat používaných pro vědecké účely, a směrnici EP a R 2008/120/ES, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu prasat. Konkrétní činnost se zaměří na vymáhání právních předpisů (vyhlášek) v souladu se zmocněními zákona č. 246/1992 Sb. a vydání a novelizaci pokynů pro činnost inspektorů KVS.
- Na základě výsledků kontrol v chovech hospodářských zvířat a podle rizik stanovených v ostatních oblastech budou upravena kritéria pro výběr hospodářství. Trendem je snížení počtu plánovaných kontrol tak, aby se zvětšil prostor pro neplánované kontroly. Nadále platí, že v případě zjištění nedostatků je potřebné klást důraz na kvalitu a efektivitu prováděných kontrol a ukládání nápravných opatření provádění následných kontrol.
- V dalších oblastech péče o pohodu zvířat na základě výsledků kontrol předešlých a s ohledem na místní specifika budou upraveny frekvence kontrol pro danou oblast a bude upraven plán vybraných subjektů pro konkrétní pracoviště KVS pro rok 2016.
- Pro rok 2016 pokračují kontroly požadavků Cross compliance (křížové shody)

v oblasti dobrých životních podmínek zvířat v souladu s čl. 124 odst. 5 písm. b) nařízení EP a R (ES) č. 73/2009, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce a je základní podmínkou pro poskytování přímých plateb a podpor. Jedná se o kontrolní požadavky vycházející ze směrnice EP a R 2008/119/ES, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu telat, směrnice EP a R č. 2008/120/ES, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu prasat a směrnice EP a R 98/58/ES, o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely. Veškeré kontrolované požadavky výše uvedených směrnic jsou implementovány v zákoně č. 246/1992 Sb. a ve vyhlášce č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat. Pro rok 2016 bude aktualizována metodika týkající se provádění výše uvedených kontrol.

- V roce 2016 budou realizovány nové dotační tituly v oblasti dobrých podmínek zvířat včetně stanovení plánu a metodiky provádění místních šetření pro účely vystavování osvědčení a kontrol na místě.
- MZe a SVS ve spolupráci s dalšími zainteresovanými stranami budou reflektovat doporučení kontrolní mise DG(SANCO)/2014-7060 (ochrana zvířat při porážení na jatkách a při souvisejících činnostech) a pokračovat v provádění jednotlivých bodů akčního plánu.
- SVS zabezpečí ověřování plnění podmínek dozoru nad ochranou zvířat a jejich pohody na KVS podle Programu OZ; šetření budou realizována podle plánu „Směrnice k provádění auditu systému úředních kontrol SVS“ a na základě aktuálních potřeb.
- SVS bude analyzovat a vyhodnotí Program OZ na poradách hlavních inspektorů KVS pro péči o pohodu zvířat. Orgánům EU budou zaslány informace o vyhodnocení kontrolní činnosti na úseku chovu hospodářských zvířat, přepravy zvířat a úkonech spojených s depopulací.
- SVS v roce 2016 zajistí realizaci nového informačního systému SVS.
- SVS bude pokračovat ve vzájemné komunikaci se zástupci odpovědných orgánů ČS v oblasti přepravy zvířat, obchodování se zvířaty a v dalších oblastech.
- SVS bude pokračovat v nastoleném dialogu s nevládním sektorem s cílem zajistit účinnější provádění legislativy a případnou přípravu nových předpisů, nebo úpravu stávajících předpisů na základě trendů vyplývajících z aktuálních potřeb.
- SVS bude nadále řešit problematiku „množíren“ zvířat, podporovat osvětu chovatelů a veřejnosti ve smyslu odpovědného chovatelství a podílet se na novelizaci legislativy v oblasti chovu a prodeje zájmových zvířat.
- Bude využíváno dostupných informací a osvětová činnost bude poskytována pro potřeby laické i odborné veřejnosti. Informace o kontrolní činnosti SVS v oblasti ochrany zvířat a péče o jejich pohodu budou zveřejňovány na internetu:
  MZe: http://eagri.cz/
  SVS: http://www.svscr.cz/

9.5 Prohlášení o celkové výkonnosti

Na základě provedených kontrol byly do IS SVS průběžně doplňovány o mnohé kontrolní mechanizmy. Již třetím rokem se realizovala sloučená evidence vkládání kontrol v oblasti zdraví zvířat a oblasti péče o pohodu zvířat na hospodářstvích. SVS nadále při kontrolách spolupracuje s jinými dozorovými orgány, zejména ČPI, v rámci zefektivnění dozoru probíhají společné kontroly u chovatelů. Byla zahájena intenzivnější spolupráce s Policií ČR, pokud jde o odhalování jednání spojeného s týráním zvířat nebo zanedbáním péče o zvířata z nedbalosti v rámci trestního i správního řízení.

Strategickým cílem SVS v oblasti kontroly ochrany proti týrání a péče o pohodu zvířat je pro další období především:

- chov hospodářských zvířat podle odpovídajících minimálních standardů;
- plnění podmínek pro provádění přepravy zvířat, včetně dlouhotrvající přepravy, se zaměřením na způsobilost zvířat a péči o zvířata
- využívání pokusných zvířat v souladu s požadavky revidované legislativy EU;
- zajištění souladu s požadavky revidované legislativy EU v oblasti ochrany zvířat při porážení, utrácení a jiných způsobech usmrcování
- zajištění plnění základních požadavků legislativy v oblasti využívání zvířat při různých činnostech (drezura, obchod apod.) s cílem předcházet negativním jevům ohledně zdraví a pohody zvířat;
- osvěta s ohledem na činnost a pravomoci kontrolního orgánu, povinností samotných chovatelů a odpovědnost veřejnosti pokud jde o oblast ochrany zvířat;

V rámci stanovených strategických cílů byly v roce 2015 prováděny tyto jednotlivé kontroly:
U stájí a prostor pro chov hospodářských zvířat bylo provedeno celkem 3 549 kontrol, z toho 1 459 plánovaných na základě analýzy rizika. Ze všech provedených kontrol bylo 383 akcí se závadami (10,8 %), kdy se jedná o nárůst oproti roku 2014 (+60).
V oblasti vnitrostátní přepravy hospodářských zvířat bylo provedeno celkem 175 kontrol, kdy při 12 kontrolách byly zjištěny závady.
V oblasti mezinárodní přepravy hospodářských zvířat bylo provedeno celkem 144 kontrol. Při kontrolách nebyly zjištěny závady.
V rámci přepravy ostatních zvířat mimo hospodářská zvířata bylo provedeno celkem 107 kontrol, kdy při 2 kontrolách byly zjištěny závady.
V oblasti porážení hospodářských zvířat bylo provedeno celkem 509 kontrol, z toho 272 plánovaných. Ze všech provedených kontrol bylo 6 akcí se závadami (1,2 %), kdy se jedná o pokles oproti roku 2014 (-7).
V rámci denní kontroly na jatkách bylo provedeno celkem 168 269 kontrol, z toho bylo 269 kontrol s nedostatky. Z celkového počtu provedených kontrol bylo 103 082 kontrol u skotu, dále 55 139 kontrol u prasat a 7 082 kontrol u hrabavé drůbeže.
V oblasti porážek zvláštní metodou bylo v roce 2015 provedeno 5 cílených kontrol a shodně s rokem 2014 nebyly zjištěny žádné závady.
U chovů zájmových zvířat kromě druhů vyžadující zvláštní péči bylo provedeno celkem 1 989 kontrol, z těchto bylo 485 akcí se závadami (24,4 %), což znamená mírný nárůst počtu kontrol se zjištěnými závadami oproti roku 2014 (+11).
U chovů zvířat vyžadujících zvláštní péči bylo provedeno celkem 621 kontrol, z toho bylo 16 akcí se závadami (2,6 %).
U obchodů se zájmovými zvířaty bylo provedeno celkem 694 kontrol, z těchto kontrol bylo 4 akce se závadami (0,6 %).
V útulcích a záchranných stanicích pro handicapovaná zvířata bylo provedeno celkem 225, z těchto kontrol byly 4 z kontrol útulků a 2 z kontrol záchranných stanic se závadou.
V zoologických zahradách bylo provedeno celkem 32 kontrol, kdy při 1 kontrole byly zjištěny závady.
V cirkusech bylo provedeno celkem 17 kontrol chovu zvířat; z těchto kontrol byla 1 akce se závadou. Bylo provedeno 76 kontrol veřejných vystoupení cirkusových zvířat a při 3 kontrolách byly zjištěny závady.
V chovech pokusných zvířat bylo provedeno celkem 15 kontrol, kdy nebyly shodně s rokem 2014 zjištěny žádné závady.
U pokusů na živých zvířatech bylo provedeno celkem 84 kontrol. Při kontrolách nebyly zjištěny závady.

11) Audity

9.3.1 Audity provedené podle čl. 4 odst. 6 nařízení EP a R (ES) č. 882/2004

OOVZ

V souladu s požadavkem nařízení (ES) č. 882/2004 provádět pravidelné audity orgánů pověřených výkonem dozoru nad trhem s potravinami, byly auditům podrobeny jednotlivé orgány ochrany veřejného zdraví, kdy v prvním tříletém cyklu v letech 2007 – 2009 byl interní audit proveden na všech 13 krajských hygienických stanicích a hygienické stanici hlavního města Prahy, včetně 79 územních pracovišť. Předmětem auditování byly odbory hygieny výživy a předmětů běžného užívání, které především vykonávají státní zdravotní dozor v oblastech, na které se vztahují požadavky potravinového práva.
Účelem interních auditů krajských hygienických stanic je ověření, zda je státní zdravotní dozor vykonávaný v oblasti potravinového práva vhodný a přiměřený k dosažení hlavního cíle, kterým je ochrana veřejného zdraví v rámci kompetencí daných orgánům ochrany veřejného zdraví národními právními předpisy (zákon č. 110/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 258/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů), a zda jsou splněny všechny předpoklady k tomu, aby byl státní zdravotní dozor prováděn nezávisle a transparentně za použití odpovídajících kontrolních technik, s dostatečnou frekvencí, s pomocí dokumentovaných postupů a zda je státní zdravotní dozor vykonáván personálem odborně způsobilým. Zadavatelem interních auditů je Ministerstvo zdravotnictví jako ústřední orgán státní správy, který řídí a kontroluje výkon státní správy v ochraně veřejného zdraví a odpovídá za tvorbu a uskutečňování národní politiky na úseku ochrany veřejného zdraví. Výkon státního zdravotního dozoru v oblasti ochrany veřejného zdraví je prováděn krajskými hygienickými stanicemi (zahrnuje i hygienickou stanici hlavního města Prahy), které jsou samostatnými správními úřady řízenými a kontrolovanými Ministerstvem zdravotnictví. Krajské hygienické stanice vykonávají státní zdravotní dozor v rámci své územní působnosti vymezené zákonem č. 258/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Interní audity se provádějí v tříletém cyklu, kdy každá krajská hygienická stanice je podrobena internímu auditu jedenkrát za tři roky, přičemž Ministerstvo zdravotnictví může zadat provedení mimořádného auditu v odůvodněných případech. Auditovaným subjektem v rámci krajských hygienických stanic jsou odbory hygieny výživy a předmětů běžného užívání (dále jen „HVPBU“), které především vykonávají dozorové činnosti v oblasti dodržování požadavků potravinového práva, tedy vykonávají státní zdravotní dozor v sektoru veřejného stravování a nad materiály a předměty určenými pro styk s potravinami a dále v případě ohrožení lidského zdraví nebo podezření na ohrožení lidského zdraví, pak v celém potravinovém řetězci.
K zajištění jednotného provádění interních auditů byl zpracován „Standardní pracovní postup při provádění interního auditu na odborech a odděleních HV a PBU krajských hygienických stanic“ (dále jen „SPP IA“), který byl zpracován Ministerstvem zdravotnictví jako orgánem metodicky řídícím krajské hygienické stanice. Podkladem pro zpracování metodiky provádění interního auditu byly zejména následující dokumenty:

1. rozhodnutí Komise 2006/677/Es ze dne 29. září 2006 o vydání pokynů, kterými se stanoví kritéria pro provádění auditů podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat;
2. EN ISO 19001 Směrnice pro auditování systému managementu jakosti a/nebo systému environmentálního managementu.

Standardní operační postup obsahuje kritéria pro výběr auditorů, požadavky na zpracování plánu jednotlivých auditů, cíle a harmonogram auditu, procesní kroky k přípravě auditu, stanovuje základní požadavky na průběh auditu a uvádí požadavky na auditorskou zprávu.

Standardní operační postup obsahuje popis postupu s nakládáním auditorských zpráv z jednotlivých auditů s tím, že celý tříletý cyklus je zakončen zpracováním souhrnné zprávy. Standardní operační postup se reviduje jednou za tři roky, tedy po ukončení tříletého cyklu interních auditů, po zpracování souhrnné zprávy a před zahájením nového tříletého cyklu.
Jmenování auditorů bylo provedeno Ministerstvem zdravotnictví, sekcí hlavního hygienika ČR a náměstka pro podporu a ochranu veřejného zdraví. Návrhy na jmenování auditorů byly předloženy jednotlivými krajskými hygienickými stanicemi. Navržení auditoři museli splňovat předem stanovená kritéria.
Výsledkem prvního tříletého cyklu auditů je závěrečná zpráva shrnující výsledky jednotlivých auditů všech orgánů ochrany veřejného zdraví a obsahuje doporučení, která budou sloužit jako východisko pro přípravu a praktický průběh dalšího cyklu interních auditů orgánů ochrany veřejného zdraví. Zpráva je k dispozici na webových stránkách Ministerstva zdravotnictví.

SVS

Rozsah splnění programu auditů provedených podle čl. 4 odst. 6 nařízení EP a R (ES) č. 882/2004

Informace k auditům systému managementu kvality SVS v roce 2015
Funkčnost a účinnost systému managementu kvality uplatňovaného na SVS je průběžně ověřována interními audity SVS a dále s pravidelnou četností jedenkrát ročně externě dozorovými audity certifikační autority. K provádění interních auditů systému managementu kvality SVS schválilo vedení SVS pro rok 2015 „Program auditů systému managementu kvality Státní veterinární správy pro rok 2015“. Rozsah programu auditu byl zaměřen na ověřování systému řízení kvality v celém průřezu činnosti SVS. Cílem auditu bylo posouzení míry shody systému managementu kvality uplatňovaného v jednotlivých oblastech činnosti SVS s kritérii stanovenými mezinárodní normou ČSN EN ISO 9001 „Systém managementu kvality - Požadavky“.
Program auditu pro rok 2015 zahrnoval ověření systému řízení kvality u vybraných identifikovaných procesů v rámci SVS (celkem 9). Důraz byl kladen na řízení procesů hlavních zajišťujících výkon veterinárního dozoru a odborných veterinárních činností, veterinární hygienu a ochranu veřejného zdraví, ochranu zdraví a pohody zvířat, řízení vnějších vztahů, kontroly dovozu a vývozu a řízení vztahů s EU. Stranou pozornosti nezůstaly však ani procesy podpůrné, tj. řízení organizace, auditu a kontroly, lidských zdrojů, financí a správy majetku, informačních a komunikačních technologií a veterinární legislativy.
Program auditu stanovený pro rok 2015 byl v SVS splněn v celém rozsahu. Na ÚVS, proběhlo 6 auditních šetření, konkrétních procesů příslušných organizačních útvarů ÚVS. Na KVS, kde je uplatňován proces výkonu státního veterinárního dozoru a odborných veterinárních činností, proběhl audit u 3 namátkově vybraných KVS (KVS pro Jihomoravský kraj, MěVS v Praze a KVS pro Jihočeský kraj). Mimo to odbor interního auditu a kontroly ÚVS v průběhu celého roku 2015 prověřoval systém řízení kvality na všech KVS z různých hledisek při plánovaných komplexních kontrolách KVS a při plánovaných odborných interních auditech KVS. V rámci všech těchto provedených auditních šetření se nevyskytly žádné více či méně závažné nedostatky vyžadující zavádění nápravných opatření. Ojediněle zjištěná drobná pochybení spíše formálního charakteru byla vždy napravena v průběhu auditu.
Nezávislé prověření funkčnosti a účinnosti systému managementu kvality SVS i trvalé snahy vedení SVS o zlepšování a zefektivňování systému provedla v listopadu 2015 v rámci dozorového auditu certifikační autorita certifikující SVS, společnost Bureau Veritas Certification Czech Republic, spol. s r.o. Certifikační autorita neshledala žádné nedostatky a dospěla k závěru, že SVS udržuje svůj systém managementu v souladu s požadavky systémové normy a trvale prokazuje schopnost plnit požadavky v rozsahu certifikace a v souladu se svojí politikou a svými cíli.

Informace k auditům systémů úředních kontrol

V roce 2015 bylo auditory odboru IAK uskutečněno celkem 18 auditů na vybraných organizačních složkách podle Programu auditů úředních kontrol SVS pro rok 2015 na základě požadavků Nařízení EP a R (ES) č. 882/2004 o úředních kontrolách.

Audity zkoumaly nastavení systémů úředních kontrol na KVS v obecné rovině a jejich shodu s platnou legislativou České republiky, Evropské unie, vnitřními předpisy SVS a Jednotným integrovaným víceletým vnitrostátním plánem kontrol ČR 2013 – 2015. Dále proběhly audity v prostorech letišť, jako míst vstupu do České republiky pro zvířata v zájmovém chovu.

Audity nezjistily žádné neshody nebo jiné závažné nedostatky ze stran KVS.

ÚSKVBL

Z kontrolní činnosti sekce inspekce ÚSKVBL jsou předmětem víceletého plánu úředních kontrol systémy úředních kontrol v oblasti výroby a uvádění do oběhu medikovaných krmiv a v oblasti dozoru nad trhem s veterinárními léčivými přípravky. Tyto úřední kontroly budou na ÚSKVBL auditovány podle čl. 4 odst. 6 nařízení (ES) č. 882/2004 v rámci již zavedeného systému interních auditů (IA) sekce inspekce. Návrh programu interních auditů je vypracován na příslušný kalendářní rok manažerem SI ve spolupráci s vedoucím SI a následně předložen manažerovi jakosti ÚSKVBL. Manažer jakosti ÚSKVBL je odpovědný za zhodnocení a posouzení tohoto programu IA a jeho předložení řediteli ÚSKVBL a poradě vedení ke schválení. Cílem interních auditů sekce inspekce je objektivně prokázat míru shody mezi deklarovaným systémem jakosti daným normou nebo jiným závazným dokumentem a skutečnou realitou. Dále hodnocení efektivnosti systému managementu jakosti v plnění politik jakosti a specifikovaných cílů a identifikace oblastí potenciálního zlepšování systému jakosti.

Program interních auditů na rok 2015 zaměřených na oblast SVP a farmakovigilance nebyl uskutečněn z důvodů personálních změn a byl přesunut do počátku roku 2016.

SZPI

Audity prováděné v SZPI podle čl. 4 odst. 6 nařízení EP a R (ES) č. 882/2004 jsou součástí programu interních auditů systému managementu jakosti (SMJ) dle normy ISO 9001. Program interních auditů SMJ schvaluje na stanovené období ústřední ředitel. Postup pro provádění interních auditů je stanoven v organizační směrnici, která vychází z požadavků normy pro auditování ISO 19011a uplatňuje zásady Rozhodnutí komise č. 2006/677/ES. Hodnocení Programu interních auditů SMJ je prováděno v rámci přezkumu SMJ a je součástí Zprávy o přezkoumání SMJ za dané období.

Rozsah splnění programu auditů

V období září 2014 - červenec 2015 proběhlo17 interních auditů SMJ, z nichž šest bylo dodatečně doplněno do Programu interních auditů SMJ na základě aktuální potřeby a situace SZPI. Vzhledem k personálnímu posílení pracovní skupiny interních auditorů došlo během uvedeného období k úpravám Programu interních auditů SMJ v části personálního zajištění.

Vzhledem k tomu, že hlavním procesem SZPI je kontrolní činnost, bylo deset interních auditů SMJ zaměřeno na prověření tohoto procesu. Dále byly provedeny tři postupové audity procesu správní řízení, jeden postupový audit na proces - tuzemská pracovní cesta, dva postupové audity procesu řízení spisové služby a jeden systémový audit na proces řízení dokumentace. Hlavními kritérii uvedených interních auditů bylo zejména dodržování VP a legislativních požadavků.

Konkrétní cíle a kritéria IA SMJ jsou uvedena v příloze č. 1 tohoto dokumentu.

Zjištění IA SMJ

Interní auditoři svá zjištění klasifikovali převážně jako poznámky, případně jako doporučení. Jako neshody bylo klasifikováno devět zjištění IA SMJ. Ke zjištěním z IA SMJ byla přijata nápravná, případně preventivní opatření nebo k nim bylo připojeno vyjádření manažera

procesu, které bylo předloženo představiteli vedení pro jakost.

Externí audit

V roce 2015 proběhl externí dozorový audit certifikační společnosti Bohemia Certification, s.r.o., v rámci něhož byla stanovena pouze doporučení a konstatováno, že je systém managementu jakosti SZPI nastaven v souladu s požadavky příslušné normy, dále je vhodně dokumentován, udržován a komunikován.

Dosažení celkové shody s naplánovanou organizací úředních kontrol

Kontrolní činnost v SZPI má zřetelně nastavená pravidla, s pevnou organizační strukturou a definovanými pravomocemi a kompetencemi. Její organizace vychází z Organizačního řádu SZPI a Řádu kontrolní činnosti. Podrobnější metodika kontroly je popsána v navazujících vnitřních předpisech – směrnicích a metodických pokynech pro konkrétní kontrolní akce. Plánování kontrolní činnosti odborem kontroly, laboratoří a certifikace na ústředním inspektorátu vychází z analýzy rizik a má podobu ročního Plánu ústředně řízených kontrol. Jednotlivé regionální inspektoráty tento plán doplňují svými ročními plány.

Interní audity systému managementu jakosti potvrdily plnění plánu kontrol a dodržování metodiky kontroly. Bylo prokázáno, že organizace kontrolní činnosti je na vysoké úrovni. Inspektoři využívají při kontrolách vhodné kontrolní metody a výsledky kontrolní činnosti jsou správně dokumentovány.

V rámci sledovaného období byla zjištění při interním auditu internímí auditory klasifikována převážně jako poznámky, případně jako doporučení. Jako neshody bylo klasifikováno devět zjištění IA SMJ. Ke zjištěním z IA SMJ byla přijata nápravná, případně preventivní opatření nebo k nim bylo připojeno vyjádření manažera procesu, které bylo předloženo představiteli vedení pro jakost.

Závěry z celkové efektivnosti úředních kontrol

Při zjištění protiprávního stavu nařizují inspektoři provozovatelům potravinářských podniků opatření, která jsou zaměřená na odstranění zjištěných nedostatků. Účelnost úředních kontrol, během kterých byly zjištěny nedostatky, je ověřována následnou kontrolou zacílenou na ověření, jak provozovatel provedl uložená opatření. Audity ověřily funkčnost nastaveného systému úředních kontrol v SZPI.

Závěry o celkové vhodnosti systémů úředních kontrol podle dosažených cílů

Vhodnost systému úředních kontrol byla v roce 2015 na SZPI prověřována paralelně několika způsoby – průběžně prováděnými interními audity systému managementu jakosti přezkoumáním systému managementu jakosti vedením (nebyly identifikovány žádné vážné nedostatky), a dále externím recertifikačním auditem SMJ provedeným certifikační společností Bohemia Certification s.r.o.. V rámci externího auditu byla stanovena pouze doporučení a konstatováno, že je systém managementu jakosti SZPI nastaven v souladu s požadavky příslušné normy, dále je vhodně dokumentován, udržován a komunikován.

ÚKZÚZ

Systém interních auditů ÚKZÚZ se od roku 2007 stále vyvíjí. V roce 2008 vznikl organizační změnou Odbor auditu a řízení kvality (OAŘK) jako nezávislý organizační útvar podřízený přímo řediteli ústavu, rok 2009 byl určitým přechodem na novou koncepci interního auditu v budoucím období a v roce 2010 byla postupně zaváděna tato nová koncepce interního auditu v ústavu.

Od 1. 7. 2015 došlo ke změnám v systemizaci a ke změně organizačního uspořádání odboru v souvislosti s aplikací zákona o státní službě.

Součástí systému interních auditů je řídící kontrola ÚKZÚZ realizovaná v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů. Rozvoj, cíle i zaměření interních auditů ovlivnilo v roce 2015 a dále bude ovlivňovat sloučení ÚKZÚZ se Státní rostlinolékařskou správou.

Hlavní cíle Odboru auditu a řízení kvality na rok 2015 jsou součástí Politiky kvality OAŘK a jsou to zejména:

- efektivita systému řízení kvality,
- objektivita auditů,
- spolupráce s ostatními organizačními útvary,
- průkaznost výsledků,
- dostupnost zpráv z interních auditů.

Systém interního auditu v ÚKZÚZ vychází zejména ze zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve znění pozdějších předpisů a z Nařízení EP a Rady č. 882/2004, o úředních kontrolách. Vlastní výkon interního auditu popisuje Směrnice k provádění interních auditů, která vychází jednak z mezinárodního standardu - „Mezinárodní rámec profesní praxe interního auditu“ a z normy ISO 19011:2011.

V roce 2015 byly interní audity zaměřeny zejména na identifikaci procesů a systému rostlinolékařské péče, začlenění do organizace práce ústavu a postupné mapování rostlinolékařské péče jako celku.

Interní audity prověřovaly i další procesy ústavu:

- úřední kontroly,
- procesy registrace krmiv, hnojiv, trvalých kultur, odrůd, osiv, fyzických a právnických osob, atd.,
- systém rostlinolékařské péče,
- metodické a inspekční činnosti,
- zkušebnictví,
- systémy a kvalita řízení,
- finanční analýzy a vnitřní kontrolní mechanizmy týkající se financí (VKS, struktura rozpočtu, příjmy, atd.).

Zároveň s interními audity probíhají v ÚKZÚZ každoročně externí audity ČIA (akreditace laboratoří v souladu s normou ISO 17025 a ISO 17043) a systémové externí audity. V roce 2015 proběhl recertifikační audit plnění požadavků podle normy ISO 9001:2008), který provedla společnost LL-C (Certification)® Czech Republic s. r. o.

Úkolem Odboru auditu a řízení kvality (OAŘK) je zavádět a udržovat systémové audity ve všech oblastech, které jsou v kompetenci ÚKZÚZ. OAŘK prováděl tyto základní typy interních auditů:

- audity v oblasti hospodaření a finanční kontroly podle zákona o finanční kontrole (finanční audity),
- odborné audity technických činností ve smyslu nařízení EP a R č. 882/2004, souvisejících odborných předpisů, kontrolního a správního řádu (audity výkonnosti a efektivity úředních kontrol a zkušebnictví, administrativních procesů, atd.),
- systémové audity řízení kvality v souladu s ISO 9001:2008 (audity systémů).

Hlavními auditovanými procesy v roce 2015 byly zejména:

- systémy úředních kontrol,
- registrace krmiv, hnojiv, trvalých kultur, odrůd, osiv, atd.,
- metodické a inspekční činnosti,
- zkušebnictví,
- systémy a kvalita řízení,
- finanční analýzy a vnitřní kontrolní mechanizmy týkající se financí (VKS, hodnocení rizik, nájmy, autoprovoz, příjmy a výdaje, atd.).

Každý audit byl analýzou procesu, kterou bylo možné provést pouze s pomocí jasně stanovených kritérií auditu podle typu a povahy auditovaného procesu. Hlavními obecnými kritérii interních auditů byly zejména:

- požadavky z právních předpisů,
- požadavky technických a systémových norem a standardů,

- požadavky z vnitřních předpisů ústavu.

Interní audity v ÚKZÚZ probíhají v souladu s vnitřními směrnicemi:

- Směrnice k provádění interních auditů,
- Směrnice pro řízení neshod, zjištění a pro nápravná a preventivní opatření
- Hospodářský řád ÚKZÚZ, kap. XIII – Vnitřní kontrolní systém.

Ve směrnicích jsou základní principy a pravidla pro průběh interních auditů a to zejména:

- zásady auditování,
- plánování a program auditů,
- pravidla pro tvorbu zpráv a vypořádání výsledků z interních auditů.

Principy uvedené ve směrnicích respektují požadavky mezinárodní normy ISO 19011:2011 a Mezinárodního rámce profesní praxe interního auditu. Program auditů schvaluje ředitel ústavu a slouží zároveň jako pověření ředitele ústavu k provedení interních auditů.

Výsledky interních auditů byly součástí zpráv z jednotlivých auditů včetně jejich pravidelné prezentace na poradách vedení ústavu. Výsledky auditů v rámci auditovaných procesů hodnotí zejména:

- organizační zajištění auditovaných procesů a auditovaných činností včetně jejich účinnosti,
- přidělené zdroje,
- oblasti vymezené zákonem o finanční kontrole a dalšími zvláštními právními předpisy včetně jejich plnění,
- dodržování pravidel řízené dokumentace ústavu,
- dodržovaní norem ISO a mezinárodních standardů, dodržování vnitřních předpisů ústavu.

Výsledky auditů obsažené ve zprávách slouží vedení ústavu jako zdroj informací o:

- dodržování požadavků uvedených v právních a vnitřních předpisech,
- nastavení řídících a kontrolních systémů,
- faktické i ekonomické účinnosti a přiměřenosti úředních kontrol a zkušebnictví.

Popsaná koncepce interního auditu a prezentace výsledků interních auditů umožňuje přijmout včas nápravná, lépe však preventivní opatření v případech, kdy jsou auditem nalezeny neshody, zjištění a doporučení ve smyslu zákona o finanční kontrole, nařízení EP a R (ES) č. 882/2004 a vnitřních předpisů.

Rozsah plnění programu auditů

Tabulka údajů o výsledcích interního auditu v roce 2015

Interní audity podle typu	**Údaje o interních auditech**
počet plánovaných auditů u orgánu veřejné správy podle § 30 odst. 3 zákona o finanční kontrole	22
počet vykonaných plánovaných auditů u orgánu veřejné správy podle § 30 odst. 3 zákona o finanční kontrole	20
počet vykonaných interních auditů operativně zařazených mimo roční plán podle § 30 odst. 6 zákona o finanční kontrole a Nařízení EP a Rady č. 882/2004	0
počet vykonaných auditů celkem	20
z toho finančních auditů podle § 28 odst. 4 písm. a) zákona o finanční kontrole	3
auditů systémů podle § 28 odst. 4 písm. b) zákona o finanční kontrole a Nařízení EP a Rady č. 882/2004	8
auditů výkonu podle § 28 odst. 4 písm. c) zákona o finanční kontrole a Nařízení EP a Rady č. 882/2004	9

Dosažení celkové shody s naplánovanou organizací úředních kontrol
Podkladem pro provádění úředních kontrol na jednotlivých regionech byly plány kontrol a plán odběrů vzorků pro rok 2015, metodiky a pokyny.
Interní audity úředních kontrol byly zaměřeny na plnění plánu kontrol, práci s metodikami a legislativou, na komunikační vazby a dále naplánování výjezdů inspektorů na jednotlivé kontroly, na rotaci inspektorů při kontrolách, na záznamy z kontrol a záznamy o odběru vzorků uváděných do protokolů, na záznamy v registračním programu a v systému LPIS a dalších informačních systémech, archivaci protokolů, vyhodnocování vzorků a dohledatelnost.
Při vyhodnocení všech provedených auditů byly konstatovány drobné nedostatky, které však neovlivňují systém úředních kontrol jako celek. Během roku již jsou některé zjištěné nedostatky odstraňovány.

Závěry o celkové efektivnosti prováděných úředních kontrol
Systém úředních kontrol pokrývá výrobní i obchodní činnosti, které se týkají krmiv, hnojiv, osiv a sadby, přípravků na ochranu rostlin, rostlinolékařské péče, trvalých kultur, kontrol podmíněnosti a následné bezpečnosti potravinového řetězce. Principy registrace a plánování kontrol zajišťují efektivní kontroly u všech provozů v souvislosti s analýzou rizik použitou při plánování a realizaci kontrolní činnosti. Efektivita úředních kontrol je hodnocena pomocí ověřování kontrolního systému, zejména jak systém pokrývá území ČR, jak hodnotí činnosti na provozech od prvovýroby přes výrobu krmiv až po uvádění na trh a do jaké míry systém kontroluje podmínky registrace/schvalování.

Závěry o celkové vhodnosti systémů úředních kontrol podle dosažených cílů
viz výkonnostní ukazatele (kap. 9.5.).

9.3.2. Audity a inspekce kontrolních subjektů – čl. 5 odst. 3 nařízení (ES) č. 882/2004

ČPI

Interní audit zajišťuje auditor ČPI, nezávislý na vlastní kontrolní činnosti a přímo podřízený ředitelce. Auditor prověřuje zejména:
a) organizační a personální zabezpečení prováděných kontrol
b) dodržování předepsaných postupů a metod při kontrolách
c) plnění ročních a dlouhodobých plánů kontrol
d) zpracování, vyhodnocení a archivaci kontrolních záznamů
e) závěry z auditů jsou implementovány do metodických postupů
Na základě provedených auditů doporučuje auditorský tým úpravy a změny, které jsou projednány na poradě vedení a po případném schválení zapracovány do příslušných dokumentů.
Audity metodických pokynů jsou prováděny interním auditorem a zaměstnanci oddělení analýzy. Součástí auditu metodických pokynů je kontrola práce inspektora na hospodářství.
V roce 2015 bylo provedeno 79 auditů po celé ČR.

SZPI

Mimo vlastních laboratoří disponuje SZPI i laboratořemi pověřenými pro výkon úřední kontroly. Tyto laboratoře musí splňovat články 11 a 12 nařízení (ES) č. 882/2004, o úředních kontrolách, v platném znění. V návaznosti na toto nařízení byly v roce 2015 provedeny audity laboratoří pověřených SZPI prováděním analýz pro úřední kontrolu potravin, a to v laboratořích: Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě, centrum hygienických laboratoří Ostrava, a Eurofins CZ, s.r.o., zkušební laboratoř Praha.

ÚKZÚZ

Možnost přenést určité činnosti na jiné subjekty využívá ústav v případě laboratoří u analýz, pro které nemá NRL akreditaci (např. analýzy dioxinů, radioaktivní kontaminace atd.). Pověřené laboratoře musí mít potvrzení o způsobilosti k analytickým stanovením, která jsou zahrnutá do systému mezilaboratorních porovnávacích zkoušek (MPZ). Během auditů NRL ústavu hodnotí u pověřené laboratoře:

- umístění a vybavení laboratoře
- personální obsazení
- kvalitu činnosti (např. akreditace ČIA, účast v kruhových testech, osvědčení způsobilosti od jiných organizací, atd.).

Efektivita je zaručena jednak omezenou platností potvrzení o způsobilosti a výkonem periodických kontrol u pověřených subjektů.

12) Změny Jednotného integrovaného víceletého vnitrostátního plánu kontrol ČR 2013-2015 (leden až prosinec 2015)

Jednotný integrovaný víceletý vnitrostátní plán kontrol ČR 2013-2015 byl v roce 2015 revidován.
Jednotný integrovaný víceletý vnitrostátní plán kontrol ČR 2013-2015 (revize č. 1) byl schválen 21. 4. 2015.

Do dokumentu platného v dřívějším období byly zejména:

- doplněny informace s ohledem na změnu zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o potravinách") a zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), (dále jen „kontrolní řád");
- upraveny informace z důvodu začlenění Státní rostlinolékařské správy do Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského;
- doplněny kontroly internetového prodeje veterinárních léčivých přípravků;
- upraveny plány kontrol, okruhy školení, organizační struktury příslušných orgánů, lidské zdroje, informace o laboratořích a informačních systémech;
- doplněny informace k falšování potravin a ke kontrolám veřejného stravování, krmiv, přípravků na ochranu rostlin, chráněného označení potravin a vín, reziduí pesticidů i zdraví rostlin nebo zvířat.

13) Souhrn – Executive Summary

OOVZ

1. Celková efektivita kontrol

V roce 2015 bylo pracovníky krajských hygienických stanic provedeno celkem 23 072 úředních kontrol v 18 986 provozovnách z celkového počtu 62 331 registrovaných zařízení poskytující stravovací služby s výjimkou školního stravování. Z tohoto počtu kontrol bylo nejvíce kontrol provedeno v provozovnách stravovacích služeb s výrobou pokrmů (10 658 kontrol), v provozovnách stravování zaměstnanců (2 907 kontrol), prodejnách potravin s rychlým občerstvením, bufetech a cukrárnách (4 486 kontrol), v provozovnách stravovacích služeb ve zdravotnických zařízeních a zařízeních sociálních služeb (933 kontrol), v pevných stáncích (2565 kontrol) a v mobilních provozovnách - stánky, pulty, vozíky (1307 kontrol). Zbytek kontrol se týká jiných typů zařízení stravovacích služeb, např. stánků nebo občerstvení při jednorázových akcích, a zařízení pro výrobu a uvádění potravin do oběhu, nebo skladech, centrálních kuchyní nebo vězeňského stravování.

V oblasti materiálů a předmětů pro styk s potravinami bylo provedeno celkem 1197 kontrol, což představuje nárůst o 14,4% ve srovnání s rokem 2014, při nichž bylo zkontrolováno 1 420 výrobků (pokles o 25,8%). V rámci hlášení ze systému RASFF bylo provedeno šetření 7 oznámení. Jako nebezpečných bylo do systému RASFF nahlášeno 10 výrobků. V roce 2015 z celkového počtu kontrol bylo 65,9% provedeno podle s kontrolního plánu, kontroly správné výrobní praxe představovaly 3%. Podíl kontrol provedených na základě podnětů spotřebitelů představoval 4,3%. 4,2% činil podíl kontrol provedený v rámci cílených úkolů vyhlášených hlavním hygienikem. Další kontroly byly provedeny např. při plnění krajských priorit, nebo šetření oznámení RASFF.

V roce 2015 bylo v 12 269 zařízeních školního stravování a stravování dětí provedeno celkem 6 611 kontrol. Z tohoto počtu bylo cca 90% úředních kontrol provedeno ve školních jídelnách, cca 3% kontrol v rámci zotavovacích akcí, tzn. dětské tábory, cca 5% kontrol ve školních bufetech a 2% v zařízeních určených pro stravování dětí do 3 let věku.

V roce 2015 došlo ve srovnání s předchozím rokem k mírnému poklesu počtu úředních kontrol v zařízeních veřejného stravování, což souviselo s posunem priorit do jiné oblasti, a také s úpravou výkonu úředních kontrol v sektoru veřejného stravování, kdy od 1. 1. 2015 je dozor v tomto sektoru vykonáván rovněž dozorovými orgány Ministerstva zemědělství. Současně však došlo k navýšení průměrné částky na jednu sankci. Z vyhodnocení kontrolních plánů vyplývá, že byly splněny i stanovené cílené úkoly hlavního hygienika, a i všechny regionální priority.

2. Klíčové údaje o kontrolách

Tabulka Přehled počtu provedených kontrol

Kontrolované subjekty	2013	2014	2015
Provozovny veřejného stravování	28 811	26 120	23 072
Provozovny školního stravování	6 237	6 238	6 611
Materiály a předměty určené pro styk s potravinami	784	1 046	1 197

Úřední kontroly jsou prováděny na základě:

a) centrálních kontrolních plánů a cílených akcí vyhlašovaných hlavním hygienikem,
b) regionálních akcí místně příslušných krajských hygienických stanic a

c) ostatních akcí vyplývajících ze situace územního pracoviště (místní úroveň).

Frekvence kontrol vychází z plánu kontrolní činnosti a z hodnocení rizika spojených s daným typem provozovny podle charakteru vykonávané činnosti a cílové skupiny spotřebitelů. Výkon úředních kontrol je prováděn formou kontrol plánovaných a neplánovaných. Plán je sestavován podle metodiky Hlavního hygienika ČR na základě „Metodiky pro sestavování kontrolních plánů“ pro daný rok.

V roce 2015 byly vyhlášeny 3 cílené úkoly hlavního hygienika, kdy se pozornost soustředila na monitoring obsahu polyaromatických uhlovodíků v pokrmech z tepelně opracovaných mas nebo masných výrobků připravovaných v provozovnách společného stravování, monitoring plnění povinnosti uvádět v označení potravin přítomnost látek nebo produktů, u nichž bylo vědecky prokázáno, že mohou vyvolat alergii nebo nesnášenlivost, ve stravovacích službách a v oblasti předmětů a materiálů určených pro styk s potravinami byl vyhlášen jeden cílený úkol zaměřený na kontrolu bezpečnosti plastového kuchyňského náčiní.

3. Vývoj v nedodržení požadavků

V roce 2015 bylo nejvíce nedostatků zjištěno v dodržování požadavků na provozní hygienu a jako problematická oblast se stále jeví neodpovídající stavebně-technický stav provozovny. Opakovaně jsou zjišťovány nedostatky při skladování potravin a při manipulaci s potravinami. Stále jsou nalézány nedostatky v souvislosti s postupy založenými na zásadách HACCP, především nedostatečná dokumentace a záznamy. Tímto nedostatkem trpí především menší provozovny, které mají problémy se zaváděním postupů založených na principech HACCP. Ovšem jak vyplývá z tabulky č. 5, počet závad zjištěných u postupů založených na principech HACCP ve srovnání s předchozím rokem opět poklesl, což lze přičíst zejména předchozímu úsilí vynaloženého pracovníky krajských hygienických stanic na zavedení postupů založených na principech HACCP. Nedostatky v této oblasti souvisí především s poměrně častou výměnou pracovníků v zařízeních veřejného stravování a jejich nedostatečným proškolením. Je nutné zdůraznit, že většině provozoven v dozorové kompetenci orgánů ochrany veřejného zdraví stačí ke splnění článku 5 nařízení (ES) č. 852/2004 zavedení nezbytných požadavků, nebo uplatnění příručky správné praxe, která je volně k dispozici na internetu a je šířena profesními svazy. Počet nedostatků v osobní hygieně mírně vzrostl a obecně stále platí, že dodržování osobní hygieny personálu provozoven stravovacích služeb není stále uspokojivý.
Ve školních jídelnách přetrvávají především stavebně – technické nedostatky, které mnohdy vedou k neodpovídajícímu způsobu skladování potravin, nevhodné manipulaci s potravinami a neodpovídající provozní hygieně.

Většina zjištěných nedodržení v praxi zpravidla nepředstavuje bezprostřední ohrožení bezpečnosti potravin a lze je odstranit na místě. Pro odstranění závad stavebně-technického charakteru provozovny bývá v praxi stanoven termín odstranění závady a provedena kontrola plnění, nebo je nařízeno přerušení činnosti do doby odstranění závad – na základě zhodnocení rizika podle velikosti a typu provozovny, druhu pokrmů a cílové skupiny spotřebitelů. Zjišťované závady obvykle souvisí s nízkou úrovní znalostí personálu, pokud jde o hygienickou manipulaci s potravinami, jelikož se stravovací služba obecně vyznačuje vysokou mírou fluktuace.

V případě nevyhovujících předmětů a materiálů určených pro styk s potravinami je distributor povinen takové výrobky okamžitě stáhnout z trhu. V oblasti předmětů a materiálů určených pro styk s potravinami tkví hlavní příčina v nedodržování požadavků na tyto výrobky v neznalosti právních předpisů, kterými se stanovují požadavky na tyto výrobky. Jednoznačně největší problém představuje dovoz ze zemí mimo Evropskou unii.

4. Vývoj ve vymáhání – přijatá opatření v případech nedodržení požadavků

Ve srovnání s rokem 2014 se počet uložených sankcí v provozovnách společného stravování

jiných než školní stravování snížil cca o 24,7%, ale došlo k nárůstu celkové výše uložených sankcí o 1,8 %. Pokud jde o vývoj v počtu jednotlivých typů sankcí, počet blokových pokut, finančních pokut ukládaných na místě, se výrazně snížil, ale došlo k nárůstu počtu sankcí ve správním řízení, při kterém se provozovatel dostaví k jednání do sídla kompetentního orgánu. Ve srovnání s předchozím rokem došlo k nárůstu finančního postihu v přepočtu na jednu sankci v případě správního řízení, v případě udělených blokových pokut došlo rovněž k navýšení výše finančního postihu na jednu sankci cca o 14,0% ve srovnání s rokem 2014.

Nejčastěji byly sankce ukládány v souvislosti s nedodržováním provozní hygieny, nedodržováním skladovacích podmínek potravin, nedostatky v zavedení a dodržování postupů založených na zásadách HACCP, stavebně-technickým stavem provozovny, křížením činností, nedodržením doby spotřeby, nedostatečným doložením původu potravin a osobní hygienou personálu.

Ve školním stravování se snížil počet udělených blokových pokut a současně došlo ke snížení finančního postihu v přepočtu na jednu sankci. V případě správního řízení došlo k mírnému nárůstu počtu vedených řízení včetně výše finančního postihu ve srovnání s rokem předchozím. Nejčastěji byly sankce ukládány v souvislosti s nedodržováním provozní hygieny, nedodržováním skladovacích podmínek potravin, křížením činností a osobní hygienou personálu.

V oblasti materiálů a předmětů určených pro styk s potravinami bylo uděleno 34 sankcí v celkové výši 170 700,- Kč. Kromě finančních postihů byla uložena 3 další opatření, která spočívala v zákazu uvádění výrobků na trh a jejich stažení z další distribuce a dále vyhlášení nebezpečných výrobků. Kromě těchto opatření přijaly dovozci a distributoři předmětů a materiálů určených pro styk s potravinami i další opatření, která byla všechna prověřena a jejichž rozsah byl konzultován s dozorovým orgánem.

Další dopady způsobené zveřejněním nebezpečných výrobků a náklady na jejich stažení z trhu, jsou považovány za daleko účinnější opatření než případné finanční postihy.

5. Národní systém auditů

V případě orgánů ochrany veřejného zdraví jsou prováděny vlastní interní audity. Zadavatelem interních auditů je Ministerstvo zdravotnictví jako ústřední orgán státní správy, který řídí a kontroluje výkon státní správy v ochraně veřejného zdraví a odpovídá za tvorbu a uskutečňování národní politiky na úseku ochrany veřejného zdraví. Účelem interních auditů krajských hygienických stanic je ověření, zda je státní zdravotní dozor vykonávaný v oblasti potravinového práva vhodný a přiměřený k dosažení hlavního cíle, kterým je ochrana veřejného zdraví v rámci kompetencí daných orgánům ochrany veřejného zdraví národními právními předpisy, a zda jsou splněny všechny předpoklady k tomu, aby byl státní zdravotní dozor prováděn nezávisle a transparentně za použití odpovídajících kontrolních technik, s dostatečnou frekvencí, s pomocí dokumentovaných postupů a zda je státní zdravotní dozor vykonáván personálem odborně způsobilým.

6. Zdroje

Pro provádění úředních kontrol v oblasti společného stravování je k dispozici 296 inspektorů. Z tohoto počtu má 135 inspektorů vysokoškolské vzdělání a 161 inspektorů má dosažené středoškolské vzdělání. Ve srovnání s předchozím rokem došlo k poklesu kontrolních pracovníků v oblasti kontrol společného stravování. V případě kontrol v sektoru předmětů a materiálů určených pro styk s potravinami se na úředních kontrolách podílí částečnými úvazky 49,5 kontrolních pracovníků.

Pro laboratorní vyšetření vzorků slouží především laboratoře dvou zdravotních ústavů (zdravotní ústav se sídlem v Ostravě a Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem), akreditované Českým institutem pro akreditaci, obecně prospěšnou společností, dle ČSN EN

ISO/IEC 17025, a laboratoře Státního zdravotního ústavu. Laboratoře provádějí chemické, mikrobiologické a senzorické analýzy, hodnocení zdravotních rizik, stanovení specifické nebo celkové migrace látek u materiálů určených pro styk s potravinami.

7. **Přijatá opatření vedoucí ke zlepšení výkonnosti dozorových orgánů**

Pro zajištění jednotného postupu orgánů ochrany veřejného zdraví při výkonu dozoru jsou zpracovány na centrální úrovni v základních oblastech standardní pracovní postupy a metodické návody, které jsou aktualizovány a jsou k dispozici všem krajským hygienickým stanicím.

Problémy v oblasti výkonu státního zdravotního dozoru a příklady kazuistik jsou řešeny na celostátních poradách na základě požadavku krajských hygienických stanic a aktuální situace.

Pro hodnocení výkonnosti a zlepšení efektivity výkonu státního zdravotního dozoru jsou intenzivně využívány informační systémy IS HVY a IS PBU, a dále každoroční analýza plnění kontrolních plánů.

8. **Přijatá opatření k zajištění dodržování požadavků ze stravy provozovatelů potravinářských a krmivářských podniků**

V roce 2015 bylo uloženo za zjištěné nedostatky celkem 4 295 sankcí ve výši 13 069 400,- Kč. 1618 blokových pokut (pokut na místě) většinou podle zákona č. 200/1990 Sb., dále 6 pokut podle zákona č. 634/1992 Sb., ve výši 10.000,- Kč, v celkové výši 3.477.000,- Kč. Ve správních řízeních, kterých bylo vedeno 2 785, byly uloženy sankce ve výši 9.356.300,- Kč.

Ve školním stravování a stravování dětí bylo uloženo celkem 376 sankcí v celkové výši 622 050,- Kč. Z tohoto počtu bylo uděleno 239 blokových pokut ve výši 146 850,- Kč a137 sankcí ve formě správního řízení ve výši 475 200,- Kč.

V oblasti materiálů a předmětů určených pro styk s potravinami bylo uděleno 34 sankcí v celkové výši 170 700,- Kč. Kromě finančních postihů byla uložena celkem 3 další opatření, která spočívala v zákazu uvádění výrobků na trh a jejich stažení z další distribuce a dále vyhlášení nebezpečných výrobků. Kromě těchto opatření přijaly dovozci a distributoři předmětů a materiálů určených pro styk s potravinami i další opatření, která byla všechna prověřena a jejichž rozsah byl konzultován s dozorovým orgánem.

SVS

1. **Celková efektivnost/účinnost kontrol**

Strategické cíle a úkoly stanovené v Jednotném integrovaném víceletém vnitrostátním plánu kontrol za rok 2015 byly splněny:

- status země prosté vybraných nákaz byl udržen
- ozdravovací programy byly uskutečněny v souladu s plánem
- dovozy z EU a ze třetích zemí nebylo ohroženo zdraví lidí ani zvířat v ČR, ani jinde v EU
- v potravinářských podnicích a v podnicích zpracovávajících VŽP byly udrženy veterinární hygienické standardy podle platné legislativy
- nedošlo k výraznému nárůstu porušení platné legislativy ze strany provozovatelů ve všech dozorovaných oblastech
- byl výrazně posílen princip kontrol na základě analýzy rizika
- zdravotní nezávadnost surovin a potravin živočišného původu z pohledu obsahu cizorodých látek jako příznivá
- bylo zajištěno plánované vzdělávání úředních veterinárních lékařů, SVL a chovatelů hospodářských zvířat

V ČR nebyl zaznamenán zvýšený výskyt alimentárních onemocnění, ani krizová situace způsobená některou námi dozorovanou komoditou. Z toho vyplývá, že bylo dosaženo stanovených cílů a účinnost veterinárního dozoru je tímto potvrzena.

2. Klíčové údaje o kontrolách

Hlavní priority:

- péče o zdraví zvířat a jeho ochranu, především předcházení vzniku a šíření nákaz a jiných onemocnění zvířat a jejich zdolávání, ochrana zdraví lidí před nemocemi přenosnými ze zvířat na člověka
- péče o pohodu zvířat a ochrana proti týrání
- péče o zdravotní nezávadnost živočišných produktů a krmiv a ochrana zdraví lidí před jeho poškozením nebo ohrožením živočišnými produkty
- ochrana území ČR před zavlečením nákaz zvířat a nemocí přenosných ze zvířat na člověka a před dovozem zdravotně závadných živočišných produktů a krmiv ze zahraničí
- ochrana životního prostředí před nepříznivými vlivy souvisejícími s chovem zvířat, výrobou a zpracováváním živočišných produktů, jakož i ochrana zvířat a jejich produkce před riziky ze znečištěného životního prostředí
- veterinární asanace
- ochrana lidí, zvířat a životního prostředí před nevhodným nebo zakázaným používáním veterinárních léčiv a nedodržováním jejich ochranných lhůt
- dozor nad dodržováním povinností a požadavků stanovených k zajištění těchto úkolů veterinárním zákonem, dalšími zvláštními právními předpisy a legislativy EU

Kritéria pro hodnocení rizik:

Pro oblast kontroly biologické bezpečnosti, kontroly chovatele v souvislosti s používáním veterinárních léčiv, léčivých přípravků a kontroly pohody hospodářských zvířat v chovu

- počet a druhy chovaných zvířat na hospodářství
- datum poslední kontroly
- výsledky zdravotních zkoušek a možný pozitivní nález
- nedostatky zjištěné při kontrolách SVS a ČPI
- počet zvířat přemístěných do asanačního podniku a na jatka v předchozím roce
- aktuální nákazová situace v ČR, členských státech EU a třetích zemí

Pro kontrolu používání léčiv

- informace o zneužití nebo nedovoleném použití léčivého přípravku
- překročení max. limitů reziduí a ochranných lhůt
- způsob získávání léčiv
- počet vydaných MVO v předešlém roce

Pro kontroly potravinářských podniků

- typ a objem dané výroby
- nasávací a zásobovací oblast potravinářských podniků
- rizikovost potravin a cílová skupina spotřebitelů
- záznamy provozovatele týkající se dodržování potravinového práva
- výsledky a zjištěné závady z předchozích kontrol
- výsledek auditu u provozovatelů PP

Hlavní směry v četnosti a typu kontrol

Kontroly:	**2013**	**počet závad (případně nadlimitní nálezy ve vzorcích)**	**2014**	**počet závad (případně nadlimitní nálezy ve vzorcích)**	**2015**	**počet závad (případně nadlimitní nálezy ve vzorcích)**
zdraví zvířat						
- *kontroly v hospodářstvích a na svodech*	4 421	461	4548	455	4 570	417
- *kontroly schválených zařízení*	1 311	2 (u SVL)	1004	8	1 131	6
potravin živočišného původu						
- *plánované*	31 219	381	31965	381	27 043	1 370
- *mimo plán kontrol, mimořádné*	30 860	948	31391	1485	29 352	1 309
dovozu zvířat	498	3	540	0	618	2
dovozu živočišných produktů	413	37	428	23	302	14
TSE a VŽP *(počet vzorků)*	37 775	0	20003	1*	23 233	3*
VŽP	1 973	13	1252	18	1 890	12
reziduí veterinárních léčiv *(počet vzorků)*	5 649	13	5291	3	5 672	
reziduí pesticidů v potravinách a krmivech *(počet vzorků)*	918	2	697	0	877	
péče o pohodu zvířat						
- *kontroly v chovech zvířat*	5 068	727	5 342	823	6 279	887
- *kontroly ostatních činností se zvířaty*	2 901	53	2 630	74	2 638	52
- *denní kontroly na jatkách*	168 126	418	165 276	271	168 817	269

**Pozitivní případ atypická scrapie u ovce*

3. Vývoj v analýze nedodržení požadavků

Přehled celkového vývoje dodržení požadavků (viz tabulka – Hlavní směry v četnosti a typu kontrol).

V roce 2015 nedošlo k výrazné změně celkového počtu kontrol, spíše k jeho zachování až mírnému nárůstu (především v oblasti neplánovaných kontrol). Byl zjištěn 50% nárůst počtu zjištěných nedostatků a počtu závad (kontrolních zjištění) dokumentujících porušení požadavků v oblasti mimořádných kontrol potravin živočišného původu.
Z toho plyne, že v současné době počet kontrol ve vztahu k požadavkům je na hranici, kdy jakékoli další snižování tohoto počtu (např. snížení počtu v personálním obsazení kontrolních pracovníků) může vzbuzovat riziko nárůstu porušení předpisů, neboť kontrolované subjekty by byly v delší časové rozteči bez kontroly. Tím by byla vyřazena zásada prevence ve vztahu ke kontrolovaným subjektům.

Hlavní typy nedodržení požadavků (nesoulad) v oblastech

- označování zvířat a vedení evidence chovatelem
- dodržování termínů a provádění povinných vyšetření a vakcinací
- požadavků na přesun zvířat, zejména údajů na dokladech TRACES u zásilek přijímaných zvířat, identifikace zvířat a provádění vyšetření požadovaných při dovozu a obchodu
- požadavků na zacházení s veterinárními léčivy
- zajištění vhodných životních podmínek a péče o zvířata (množírny psů, minimální standardy pro chov hospodářských zvířat)
- dodržování provozního řádu
- dodržování správné výrobní a hygienické praxe, systému kontroly kritických bodů (HACCP)
- správných postupů při čištění a sanitaci
- označování výrobků
- manipulace s produkty a vedení dokumentů (sledovatelnost)

4. Vývoj ve vymáhání: Přijatá opatření v případech nedodržení požadavků

Rozhodnutí o pozastavení či odejmutí schválení provozů
Na základě výsledků úředních kontrol vydaly KVS 5 rozhodnutí o pozastavení či odejmutí rozhodnutí o schválení a registraci podle § 49 odst. 1 písm. h) bod 2 zákona č. 166/1999 Sb. (veterinárního zákona) v souladu s ustanovením článku 31 odst. 2 písm. e) nařízení EP a R (ES) č. 882/2004, o úředních kontrolách.

Uložené pokuty
Celková výše pokut v roce 2015 činila 25 602 160,- Kč
Meziroční srovnání výše uložených pokut:

Kalendářní rok	Celková výše pokut	Meziroční srovnání
2013	21 912 891	+13,06%
2014	24 773 899	
2015	25 602 160	+3, 34%

5. Národní systém auditů

Počet auditů a pokrytí oblastí v roce 2015

- 12 auditů systému managementu kvality
- 18 auditů systémů úředních kontrol (podle nařízení EP a R (ES) č. 882/2004)
- Systém kontrol péče o pohodu zvířat
- Systém kontrol hygieny a bezpečnosti potravin živočišného původu
- Systém kontrol zdraví, označování, evidence a přemisťování zvířat
- Systém kontrol dovozu a vývozu zvířat a živočišných produktů

Hlavní výsledky: Nebyly zjištěny systémové neshody, což naznačuje zlepšení, oproti předchozímu období.

Hlavní přijatá opatření: Na základě zjištění auditů nebylo nutno přijímat nějaká souhrnná opatření.

6. Zdroje

Finanční zdroje

Úřední kontroly jsou financovány ze státního rozpočtu.

Zaměstnanci

Na SVS pracovalo v roce 2015 celkem 1 309 (přepočtený počet) z toho 114 na centrální úrovni (ÚVS) a 1 161 na úrovni regionální (KVS/MěVS). Celkem 654 zaměstnanců (což je o 4 méně, než v roce 2014) se podílelo na vlastním provádění úředních kontrol, včetně správních řízení a supervizi. Celkem je zaměstnáno na pozici veterinárního technika nebo asistenta 330 zaměstnanců, což je o 4 více, než v roce 2014.

Ve srovnání s rokem 2014 došlo ke zvýšení celkového počtu zaměstnanců o 11 zaměstnanců, což se projevilo v nárůstu na odborných pozicích a v oblasti ekonomicko-správní.

7. Přijatá opatření vedoucí ke zlepšení výkonnosti dozorových orgánů

Změny provedené ve VPK 2016-2018

V závislosti na potřebách, rozsahu a cílení státního veterinárního dozoru se organizační struktury SVS mění podle potřeb průběžně.

Dále je snaha o snížení počtu plánovaných kontrol a navýšení kontrol neplánovaných a zlepšení celkové úrovně kvality provádění úředních kontrol a kontrol následných pro odstranění dříve zjištěných nedostatků.

Postupy

- aktualizace metodických návodů a postupů
- vydání nových vnitřních předpisů

Školení

- cílená školení, semináře a porady inspektorů a vrchních inspektorů ve všech oblastech působnosti na celostátní úrovni řízené ústředím
- celostátní odborná konference:
  - Ochrana zdraví a welfare
  - Hygiena a technologie potravin, Lenfeldovy a Höcklovy dny
- školení a porady s okresními organizacemi KVL a SVL
- školení osob pro činnost se zvířaty (např. útulky, přeprava zvířat, dovoz zvířat pro neobchodní účely).

8. Přijatá opatření k zajištění dodržování požadavků ze strany provozovatelů potravinářských a krmivářských provozů

Školící/vzdělávací programy

- školení pro zaměstnance celních orgánů a SVL
- školení pro chovatele, zástupce obcí a krajských úřadů (pohotovostní plány), KVL
- úprava MKZ 2015

Informační kampaně

- SVS téměř denně vydává tiskové zprávy k aktuálním otázkám
- publikace přístupné na oficiálních stránkách SVS
- mobilní aplikace – Veterinární mapa
- profil na stránkách facebooku

ÚSKVBL

1. Celková efektivnost/účinnost kontrol

Výsledky hlavních výkonnostních ukazatelů 2015

Prováděná dozorová činnost ÚSKVBL je zaměřena především na výrobce a distributory léčiv (včetně medikovaných krmiv), dále pak na oblast výdeje, předepisování, používání léčiv nebo prodeje vyhrazených léčiv. Na základě výsledků úředních kontrol provedených v roce 2015 lze konstatovat, že byly naplněny klíčové cíle stanovené pro dané oblasti v příslušných plánech. Výsledky kontrol prokazují dlouhodobě dobré dodržování požadavků správné výrobní a distribuční praxe. Počet zjištěných porušení zákona ve všech oblastech je na dlouhodobě nízké úrovni, což je dané jak efektivními kontrolami, tak dobrou znalostí požadavků ze strany provozovatelů.

2. Informace o kontrolách a vývoj kontrol

Hlavním prioritám

Úřední kontroly prováděné ÚSKVBL v roce 2015 byly stejně jako v předchozích letech zaměřeny tak, aby zajistily plnění cílů stanovených v příslušných plánech úředních kontrol. V oblasti dozoru nad výrobou medikovaných krmiv byly kontroly zaměřeny na celkové dodržování všech požadavků stanovených pro výrobu a používání medikovaných krmiv (MK). Kontroly zaměřené na identifikaci případů ilegálního či nedovoleného ošetření zvířat byly plánovány na základě dat získaných o distribuci veterinárních léčivých přípravků (VLP). Kontroly prováděné u veterinářů i chovatelů byly zaměřeny na kontrolu správného používání léčiv, dodržování ochranných lhůt, vedení záznamů a identitu dokumentace chovatele a ošetřujícího veterinárního lékaře a také na používání VLP s indikačním omezením, s obsahem hormonálních látek, imunologických léčivých přípravků. Cílem kontrol veterinárních lékařů bylo i dodržování kaskády při používání humánních léčivých přípravků (LP se zakázanými látkami pro potravinová zvířata, LP s obsahem návykových látek, LP s obsahem antimikrobiálních látek). Část inspekčních kapacit ÚSKVBL byla vyčleněna na kontroly finální části řetězce distribuce a výdeje/prodeje veterinárních léčiv (lékárny, distributoři, prodejny chovatelských potřeb, internetový prodej), tyto kontroly byly cíleny tak, aby zjišťovaly nelegální distribuci, prodej nebo výdej léčiv.

Kritéria pro hodnocení rizik

ÚSKVBL v současné době využívá hodnocení rizika zejména v oblasti kontroly veterinárních lékařů a chovatelů, ve které spolupracuje v oblasti plánování těchto kontrol s ÚVS ČR a z hlediska efektivního využití kapacit s příslušnými KVS (v oblasti kontroly výroby a uvádění do oběhu medikovaných krmiv je frekvence kontrol u výrobců medikovaných krmiv stanovena vyhláškou č. 229/2008 Sb. na 2 roky).

Ve vztahu k provádění kontrol v oblasti kontroly podmíněnosti zpracoval ÚSKVBL analýzu rizika, která je založena na stanovení jednotlivých indikátorů rizika a přiřazení váhy jednotlivým indikátorům. Kontroly podmíněnosti v oblasti používání veterinárních léčiv (SMR 10 – zákaz používání některých látek s hormonálním a tyreostatickým účinkem) hospodářství žadatelů o dotace jsou prováděny inspektory KVS, hospodářství ke kontrole jsou vybrána na základě výsledků analýzy rizika. V případě potřeby je ÚSKVBL vyzván SVS ke spolupráci. V případě, že ÚSKVBL zjistí při vlastní kontrolní činnosti porušení v oblasti používání některých látek s hormonálním a tyreostatickým účinkem, informuje neprodleně

SVS.

ÚSKVBL pro systematické a řádné uplatňování dozoru nad trhem registrovaných VLP s cílem zabezpečit systematickou kontrolu jakosti VLP registrovaných v ČR vypracovává také roční plán dozoru nad trhem. Tento plán je sestaven také na základě míry rizika, která je s používáním daného VLP spojena. Cílem je, aby u všech registrovaných veterinárních léčivých přípravků bylo ověřeno, zda odpovídají jakostním specifikacím uvedeným v registrační dokumentaci a zda informace uváděné na obalech a v příbalové informaci odpovídají údajům schváleným v rámci registrace a jejích změn.

Hlavní směry v četnosti a typu kontrol

V roce 2015 bylo celkem provedeno 228 kontrol (plán splněn na 110%), což je o 49 kontrol méně než v roce 2014 (provedeno 277 kontrol a o 108 kontrol méně než v roce 2013 provedeno 350 kontrol). Ale i přes toto snížení počtu kontrol, především z důvodu personálních změn a zvýšených aktivit v oblasti projednávaných legislativních změn na úseku veterinárních léčivých přípravků a medikovaných krmiv na úrovni byly výše uvedené cíle plánu kontrol dodrženy.

V oblasti dozoru nad trhem byl celkový plán kontrol splněn a překročen.

V oblasti výroby a uvádění do oběhu medikovaných krmiv bylo naplánováno provést 24 systémových periodických inspekcí, během roku 2015 bylo provedeno 22 inspekcí.

U lékáren, byl plán kontrol překročen oproti plánu 25 inspekcí o 9 inspekcí, takže celkový počet činil 34 inspekcí, plán byl splněn na 136% oproti roku 2014, kde byl plán kontrol splněn pouze z 61%. U veterinárních lékařů bylo provedeno 48 kontrol oproti 40 naplánovaným kontrolám, tj. plán byl splněn na 120 % oproti roku 2014, kdy byl plán splněn na 62%. U chovatelů bylo plánováno 30 kontrol, provedeno bylo 26 kontrol, tj. plán byl splněn na 87%.

Naopak plán kontrolních inspekcí distributorů byl splněn na 50 %, nebyly obdrženy podněty, které by vedli k potřebě provedení vyššího počtu kontrolních inspekcí u distributorů veterinárních léčivých přípravků.

V průběhu roku 2015 bylo formou mimořádných kontrol řešeno 36 podnětů zaslaných právnickými osobami nebo postoupeny od ostatních správních orgánů a to především v oblasti internetového prodeje VLP, neoprávněného podávání VLP a předepisování VLP při poskytování veterinární péče a neoprávněné distribuce VLP (počty kontrol zahrnuty v tabulce č. 1). Dále bylo celkem 21 mimořádných inspekcí provedeno ve spolupráci s příslušnými krajskými veterinárními správami SVS v případě pozitivních nálezů zakázaných látek nebo nevyhovujících nálezů reziduí VLP ve vzorcích živočišných tkání nebo produktů.

3. Vývoj v analýze nedodržení požadavků

Přehled celkového vývoje dodržení požadavků - Hlavní typy nedodržení požadavků
Četnost porušení zákona o léčivech zjištěných v roce 2015 vykazuje na rozdíl od roku 2014 pokles u distributorů veterinárních léčivých přípravků, výrobců medikovaných krmiv a u chovatelů zvířat (použití LP při poskytování veterinární péče bez vedení záznamů). U porušení zákona o léčivech ze strany lékáren se jedná o setrvalý stav v posledních 3 letech (výdej VLP na předpis bez předpisu, porušování celistvosti originálního balení).

Naopak, v roce 2015 oproti roku 2014 došlo k nárůstu počtu zjištěných porušení legislativních ustanovení u veterinárních lékařů (zejména použití LP při poskytování veterinární péče bez vedení záznamů; nedostatky v záznamové dokumentaci.

Dále byl zjištěn vyšší počet případů prodeje vyhrazených veterinárních léčivých přípravků neoprávněnými osobami, prodeje jiných veterinárních léčivých přípravků než vyhrazených prodejci vyhrazených léčivých přípravků.

V roce 2015 ve 2 případech bylo zahájeno správní řízení z důvodu závady v jakosti léčiva, kdy vlastnosti veterinárního léčivého přípravku neodpovídali registrační dokumentaci.

Nejčastější typy a důvody zjištěných porušení jsou uvedeny výše. Výsledky kontrol neukazují specifické časové nebo prostorové rozložení porušení zákona o léčivech.

Základní příčiny
Pohnutky vedoucí provozovatele k porušování zákona o léčivech jsou především neznalost příslušných zákonných ustanovení a dále snaha získat výhodu na trhu a vyjít vstříc požadavkům zákazníků.
Porušování zákona o léčivech nebylo spojeno s náklady na dodržování příslušných ustanovení ze strany provozovatelů.

4. Vývoj ve vymáhání: Přijatá opatření v případech nedodržení požadavků

Statistické údaje o vymáhání uložených opatření, Vývoj ve vymáhání
Uzavřené provozy – v roce 2013 nebyly uzavřeny žádné provozy.
Uložené pokuty – v roce 2014 byly uloženy pokuty ve výši 171 000,-Kč.
Zahájená řízení – v roce 2014 bylo zahájeno celkem 35 deliktních správních řízení.
Zahájená řízení – v roce 2015 bylo zahájeno celkem 30 deliktních správních řízení
Uložené pokuty - v roce 2015 byly uloženy pokuty ve výši 176 000,- Kč.

5. Národní systém auditů

Implementace plánu auditů, Hlavní souhrn výsledků auditů, Hlavní přijatá opatření
Program interních auditů na rok 2015. Plánované audity na rok 2015 (audit SVP a farmakovigilance) byly z důvodu personálních změn přesunuty na počátek roku 2016.

6. Zdroje

Významný vývoj v alokaci zdrojů
Finanční zdroje pro kontroly / kontrolní programy
Pro splnění základních úkolů sekce inspekce včetně úředních kontrol v rámci nařízení EP a R (ES) č. 882/2004 byly zajištěny dostatečné finanční zdroje. Materiálně technické zabezpečení činnosti sekce inspekce včetně úředních kontrol proběhlo v souladu s Příručkou jakosti ÚSKVBL.
Zaměstnanci
Počet zaměstnanců odboru inspekce, kteří se věnují problematice úředních kontrol v rámci nařízení EP a R (ES) č. 882/2004 se oproti roku 2014 nezměnil. Jeden pracovník oddělení kontroly trhu ukončil činnost ke konci roku 2014. V polovině roku 2015 nastoupil na jeho pozici nový pracovník. Od ledna 2015 posílil referát správné výrobní praxe jeden vysokoškolský pracovník, podílející se také při řešení závad v jakosti léčiv.
Podstatné změny v laboratorní síti/NRLs
U Národních referenčních laboratoří pro sledování reziduí veterinárních léčiv nedošlo k podstatným změnám.

7. Přijatá opatření vedoucí ke zlepšení výkonnosti dozorových orgánů

Legislativa
V roce 2014 byl novelizován zákon o léčivech (zákonem č. 250/2014 Sb.) v souvislosti s přijetím zákona o státní službě. Tato novela se nedotkla kontrolních postupů ÚSKVBL v rozsahu kontrol spadajících pod Nařízení č. 882/2004.
Organizace
V roce 2015 došlo ke změnám v organizaci ÚSKVBL v souvislosti s nabytím účinnosti služebního zákona.
Postupy: viz bod „Legislativa"
Informační systémy: Informační systémy nebyly v roce 2015 významně upravovány.
Školení: Proběhlo dle Plánu školení.

8. Přijatá opatření k zajištění dodržování požadavků ze strany provozovatelů (dle zákona o léčivech)

Školící/vzdělávací programy, Informační akce/kampaně, Příručky správné praxe
ÚSKVBL s cílem poskytnout aktuální informace z oblasti veterinárních léčiv pořádá každoročně odborné semináře/školení jichž se mohou provozovatelé (ve smyslu zákona o léčivech) zúčastnit. V roce 2015 ÚSKVBL uspořádal seminář pro KVS SVS ČR.

SZPI

1. Celková efektivnost/účinnost kontrol

V roce 2015 provedli inspektoři SZPI celkem 43 483 vstupů do provozoven potravinářských podniků, celních skladů a internetových obchodů, což je o 8 122 kontrolních vstupů více než v roce 2014. Z tohoto celkového počtu bylo 21 710 vstupů provedeno v maloobchodní síti, 15 051 v provozovnách společného stravování, 8 296 ve výrobě, 1 969 ve velkoskladech, 601 v prvovýrobě, 788 v celních skladech a 470 v ostatních místech (např. při přepravě apod.).

V roce 2015 bylo na dodržování mikrobiologických požadavků zkontrolováno celkem 4 853 šarží potravin. Kontrolou na místě bylo zjištěno 219 šarží nevhodných k lidské spotřebě, v laboratořích pak bylo zjištěno 40 šarží potravin, které nebyly bezpečné, nevyhověly požadavkům na hygienu výrobního procesu nebo nevyhovovaly jakostním požadavkům.

V roce 2015 bylo v rámci kontroly cizorodých látek zkontrolováno celkem 5 206 šarží potravin, z nichž 272 šarží bylo nevyhovujících. Největší počet odebraných vzorků byl zaměřen na stanovení pesticidů, mykotoxinů a chemických prvků a dále na stanovení konzervantů a barviv.

V rámci kontroly označování zjistili inspektoři SZPI v roce 2015 celkem 1 710 nevyhovujících šarží potravin, při kontrole jakostních analytických požadavků (fyzikální a chemické požadavky na jakost) to bylo celkem 396 nevyhovujících šarží a při kontrole senzorických požadavků (smyslové jakostní požadavky) celkem 1 416 nevyhovujících šarží.
Externím dozorovým auditem SMJ provedeným v roce 2015 certifikační společností Bohemia Certification, s.r.o. byla stanovena pouze doporučení a konstatováno, že je systém managementu jakosti SZPI nastaven v souladu s požadavky příslušné normy, dále je vhodně dokumentován, udržován a komunikován.

2. Informace o kontrolách a vývoj kontrol

Podstatné vývojové trendy ve vztahu k hlavním prioritám
Trvalými prioritami kontrol SZPI je ochrana zdraví spotřebitele (kontroly zaměřené na bezpečnost potravin a hygienu), ochrana spotřebitele před falšovanými a nejakostními potravinami a dále snaha přispět k vytváření rovných podmínek pro podnikání pro všechny

provozovatele.
Počet kontrolních vstupů do provozoven potravinářských podniků v roce 2015 byl výrazně vyšší než v roce 2014; to bylo dáno mimo jiné rozšířením kompetencí směrem ke kontrole provozoven společného stravování.
Počet zkontrolovaných šarží z hlediska mikrobiologických požadavků byl v roce 2015 mírně vyšší než v roce 2014, přičemž na místě bylo zkontrolováno nepatrně méně šarží, naopak více šarží než v roce 2015 bylo zkontrolováno prostřednictvím odebraných vzorků v laboratořích 2014.
Počet šarží zkontrolovaných v roce 2015 v rámci cizorodých látek byl o něco vyšší než v předchozím roce a počet nevyhovujících šarží zjištěných při této kontrole byl rovněž mírně vyšší.

Určité rozdíly ve výsledcích kontrol lze mezi roky 2015 a 2014 zaznamenat v ukazatelích, které souvisí s jakostí a označováním: nižší počet šarží, které nevyhověly v roce 2015 oproti roku 2014 v rámci kontroly označování a nižší počet nevyhovujících šarží v roce 2015 oproti roku 2014 při kontrole požadavků na jakost, a to jak v případě požadavků analytických (fyzikální a chemické požadavky na jakost), tak v případě požadavků senzorických.

Kritéria pro hodnocení rizik
Sestavením plánu frekvence kontrol provozoven provozovatelů potravinářských podniků (PPP) zajišťuje SZPI jejich pravidelné opakování podle požadavků legislativy EU. Při hodnocení rizika provozovny pro účely účinné četnosti kontrol zvažuje SZPI následující čtyři kritéria, zjištěná rizika spojená:

- s typem potravin;
- s dosahem potravinářských provozoven na konečného spotřebitele;
- s historií kontrol a z nich plynoucího dosavadního chování provozovatelů;
- s důvěrou SZPI v systémy kontroly (certifikace) od certifikačních společností.

Hlavní směry v četnosti a typu kontrol
Základním typem kontrol jsou audity a komplexní kontroly zaměřené na bezpečnost potravin. Plánování těchto hloubkových kontrol zajišťuje jejich pravidelné opakování, takže provozovny klasifikované vysokým rizikem jsou kontrolovány alespoň jednou za rok (výrobci a balírny) či jednou za dva roky (ostatní, např. maloobchod). Provozovny klasifikované jako středně rizikové jsou kontrolovány alespoň jednou za tři roky (výroba a balírny) či za čtyři roky (ostatní). Provozovny klasifikované jako málo rizikové jsou kontrolovány alespoň jednou za pět let (výroba a balírny) či za šest let (ostatní). Výsledky kontrol včetně auditů jsou zohledňovány při plánování dalších kontrol typu inspekce.

Tabulka: Počty kontrol v roce 2015 podle typu kontrol **Typ kontroly**	**Počet**
Počet kontrol ve výrobnách a balírnách, v maloobchodě a ostatních místech celkem	32 576
Počet komplexních kontrol celkem	8 327 (9 732*)
- z toho počet auditů celkem	47 (73*)
Počet komplexních kontrol ve výrobnách a balírnách	3 301
- z toho počet auditů ve výrobnách a balírnách	58
Počet komplexních kontrol v provozovnách společného stravování	2 128
- z toho počet auditů v provozovnách společného stravování	1
Počet komplexních kontrol v maloobchodě a ostatních místech	4 303
- z toho počet auditů v maloobchodě a ostatních místech	15

*) *poznámka: některé audity/komplexní kontroly PPP zahrnovaly u PPP více činností (např. jak výrobu potravin, tak i jiné činnosti)*

3. Vývoj v analýze nedodržení požadavků

Přehled celkového vývoje dodržení požadavků

V roce 2015 provedli inspektoři SZPI 43 483 vstupů do provozoven potravinářských podniků, z toho v 32 449 případech nebylo zjištěno porušení právních předpisů. V roce 2015 zkontrolovali inspektoři SZPI 15 486 provozovatelů potravinářských podniků, z toho u 8 597 provozovatelů nebylo zjištěno porušení právních předpisů.

Hlavní typy nedodržení požadavků (nesoulad)

V roce 2015 byl shledán nejvyšší podíl nevyhovujících zjištění při plnění hygienických požadavků, dále v povinnosti provozovatele vyřadit z dalšího oběhu nevyhovující potraviny, v oblasti plnění základních povinností provozovatelů (registrace, odpovědnost provozovatele za potraviny atd.) a v oblasti porušení systému pro zajištění bezpečnosti potravin založených na zásadách HACCP.

Následují podíly nevyhovujících zjištění u potravin nacházejících se na trhu v roce 2015:

- nedostatky ve značení potravin a klamavé označování potravin – 36,8 %;
- nedodržení jakosti, nedodržení požadavků na jakost ovoce a zeleniny, kažení, poškozený obal – 32,2 %;
- nedostatky ve složení potravin analyticky – 8,5 %;
- zjištění cizorodých látek – 8,0 %;
- nedodržení podmínek skladování, nedodržování chladícího řetězce nedodržení dalších podmínek úchovy – 7,9 %;
- mikrobiální nedostatky, patogeny, plísně – 6,6 %.

Základní příčiny

Výsledky úředních kontrol v roce 2015 poukázaly na skutečnost, že k nepříznivému ovlivnění jakosti a někdy i bezpečnosti potravin dochází především v oblasti maloobchodu – viz tabulka č. 26

Tabulka č. 26:

Výroba potravin			Maloobchod			Velkoobchod			Ostatní		
OUV*]	N**]	% N	OUV*]	N**]	% N	OUV*]	N**]	% N	OUV*]	N**]	% N
3 988	183	4,6	10 668	3 172	29,7	2 036	142	7	2 498	344	13,8

*] odebrané a uzavřené vzorky; **] Nevyhovující vzorky

V obchodní síti tak byly zjišťovány nedostatky ve větším podílu než ve výrobních podnicích, ale také více u regionálního maloobchodu než u velkých prodejců. Regionální maloobchod vykazoval nejvíce nedostatků v chybějícím, nebo nesprávném označování potravin, a stále se tak úplně neszil s novými povinnostmi nařízení (EU) č. 1169/2011. Maloobchod jako celek se také v roce 2015 potýkal s nedodržováním jakosti, včetně požadavků na jakost ovoce a zeleniny, dále měl problémy s kažením potravin, poškozenými obaly a s nedodržováním podmínek úchovy a skladování.
Je to důsledek skutečnosti, že drtivá většina výrobců v ČR (dodavatelů do maloobchodu) používá nejen zavedený a účinně udržovaný „systém kritických bodů“ jako prostředek pro zajištění cílů legislativy EU vzhledem k bezpečnosti potravin, ale často i další systémy maloobchodníků nad rámec stanovených povinností, protože to bývá nutná podmínka odběratelů ze strany maloobchodu. Avšak obchodníci takový tlak nepociťují.

4. Vývoj ve vymáhání: Přijatá opatření v případech nedodržení požadavků

Uzavřené provozy

V roce 2015 bylo uloženo 221 zákazů užívání prostor do doby, než provozovatel potravinářského podniku prokázal, že odpovídají požadavkům právních předpisů, resp. než je uvedl do souladu s požadavky právních předpisů.

Uložené pokuty a další sankce

V roce 2015 bylo pravomocně skončeno celkem 2 651 správních řízení, v nichž byly uloženy pokuty v celkové výši 141 304 500,- Kč.

V roce 2015 bylo uloženo celkem 13 114 zákazů v celkové výši 46 137 513,- Kč.

Zahájená řízení

V roce 2015 bylo zahájeno 2 698 správních řízení.

Tabulka: vývoj ve vymáhání 2012 – 2015

Sankce	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Ukončená správní řízení – počet	1 747	1 577	1 861	2 651
Ukončená správní řízení – výše v Kč	35 545 650	64 271 500	99 429 300	141 304 500
Zákaz výroby a dalšího uvádění do oběhu – počet	14 831	15 513	13 895	13 114
Zákaz výroby a dalšího uvádění do oběhu – v Kč	70 449 560	32 366 407	16 914 975	46 137 513

5. Národní systém auditů

Implementace plánu auditů

V období září 2014 - červenec 2015 proběhlo 17 interních auditů SMJ, z nichž šest bylo dodatečně doplněno do Programu interních auditů SMJ na základě aktuální potřeby a situace SZPI. Vzhledem k tomu, že hlavním procesem SZPI je kontrolní činnost, bylo deset interních auditů SMJ zaměřeno na prověření tohoto procesu. Dále byly provedeny tři postupové audity procesu správní řízení, jeden postupový audit na proces - tuzemská pracovní cesta, dva postupové audity procesu řízení spisové služby a jeden systémový audit na proces řízení dokumentace.

Hlavní souhrn výsledků auditů

Vzhledem k tomu, že interní audity systému managementu jakosti probíhají v SZPI průběžně od r. 2005, je jejich hlavním cílem sledovat udržování a zlepšování zavedeného systému. V rámci sledovaného období byla při interním auditu zjištěna pouze jedna neshoda, která byla odstraněna nápravnými a preventivními opatřeními.

Externí certifikační autorita provedla v roce 2015 recertifikační audit SMJ, přičemž byla stanovena pouze doporučení a bylo konstatováno, že je systém managementu jakosti SZPI nastaven v souladu s požadavky příslušné normy, dále je vhodně dokumentován, udržován a komunikován.

Hlavní přijatá opatření

Interní auditoři svá zjištění při auditech kategorizovali jako poznámky, případně uváděli doporučení auditora ke zlepšení procesu. Přijatá opatření ke zlepšování směřovala zejména k úpravám ve vnitřních předpisech.

6. Zdroje

Finanční zdroje pro kontroly / kontrolní programy

SZPI jako organizační složka státu hospodaří s prostředky státního rozpočtu, které jí stanoví správce kapitoly (MZe) v rámci rozpočtu kapitoly. Na počátku každého roku obdrží SZPI

rozpis schváleného rozpočtu výdajů, který může zahrnovat pouze výdaje související s činnostmi vymezenými ve zřizovací listině, případně stanovenými zákonem, kterým byla SZPI zřízena. Rozpočet výdajů je finančním zdrojem pro prováděné kontroly.

Zaměstnanci

Průměrný přepočtený stav zaměstnanců (zaměstnanci celkem) v roce 2015 byl 490,90. Z toho ústřední inspektorát – 94,43; inspektorát v Praze – 83,31; inspektorát v Táboře – 46,79; inspektorát v Plzni – 40,29; inspektorát v Ústí nad Labem – 41,42; inspektorát v Hradci Králové – 41,81; inspektorát v Brně – 88,09 a inspektorát v Olomouci – 54,76.

Podstatné změny v laboratorní síti/NRL

V roce 2015 nedošlo k podstatným změnám v laboratorní síti a v NRL

7. Přijatá opatření vedoucí ke zlepšení výkonnosti dozorových orgánů

Legislativa

V roce 2015 se SZPI podílela na vzniku 29 zákonů. Především SZPI spolupracovala s Ministerstvem zemědělství ČR na legislativním procesu novel zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství, zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, zákona č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů. Dále SZPI připomínkovala návrhy zákonů – zákon o ochraně zdraví před návykovými látkami, návrh novely zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), návrh novely zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy atd.

SZPI se v roce 2015 spolupodílela také na vzniku 12 prováděcích vyhlášek k různým zákonům. Pro činnost SZPI z nich byly důležité zejména: návrh vyhlášky o způsobu označování potravin, návrh vyhlášky o požadavcích na koření, jedlou sůl, dehydratované výrobky, ochucovadla a hořčici, návrh vyhlášky o sazebníku náhrad nákladů za rozbory prováděné v laboratořích SZPI, návrh vyhlášky o odběru, přípravě a metodách zkoušení kontrolních vzorků potravin a tabákových výrobků, návrh vyhlášky, kterou se stanoví požadavky na doplňky stravy, novela vyhlášky č. 333/1997 Sb., pro mlýnské obilné výrobky, těstoviny, pekařské výrobky a cukrářské výrobky a těsta, návrh vyhlášky o požadavcích na nápoje, kvasný ocet a droždí, návrh vyhlášky o požadavcích na maso, masné výrobky, ryby, produkty akvakultury a výrobky z nich, vejce a výrobky z nich, novela vyhlášky č. 76/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky pro přírodní sladidla, med, cukrovinky, kakaový prášek a směsi kakaa s cukrem, čokoládu a čokoládové bonbony. SZPI připomínkovala též 2 návrhy nařízení vlády.

Stejně jako v předcházejících letech se SZPI podílela na tvorbě právních předpisů EU. SZPI je aktivním členem Pracovní skupiny pro obecnou aplikaci nařízení (ES) č. 882/2004, v platném znění, která se zabývá přípravou revize tohoto, pro oblast kontroly potravin stěžejního, nařízení. Aktivně rovněž sleduje činnost Pracovní skupiny EK pro nařízení (EU) č. 1169/2011, která připravuje výkladová vodítka k tomuto nařízení. SZPI poskytuje podklady MZe pro přípravu na jednání a dle potřeby (v rámci diskutovaných oblastí) se také přímo účastní jednání.

Organizace

V roce 2015 došlo na SZPI v důsledku nabytí účinnosti zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, k dílčím organizačním změnám, týkajících se přeskupení zaměstnanců jednak v rámci již existujících organizačních útvarů, ale i v rámci nově vzniklých oddělení kontroly a právních oddělení. Dopad zákona se projevil i v transformaci zákonem určených pracovních míst na místa služební. V důsledku převzetí kompetencí za KHS v oblasti kontroly provozoven veřejného stravování také došlo k navýšení služebních míst „inspektor“ na celkový počet 263.

Postupy

Pokračovalo se ve zdokonalování kontrolních postupů při provádění auditů u provozovatelů potravinářských podniků, komplexních kontrol hygienických podmínek, HACCP a sledovatelnosti potravin při výrobě a uvádění potravin do oběhu, v oblasti doplňků stravy, internetového obchodu, dovozu, kontrol na odhalení falšování, kontrol chráněných označení atd. Z hlavních změn konkrétně proběhly zásadní změny příslušných vnitřních předpisů související s rozšířením kompetencí SZPI o provozovny společného stravování (SpS). Aktuální vnitřní předpisy SZPI navyšují komplexní kontroly o plánování provozoven SpS pro další období.

Informační systémy

Začátkem roku byla úspěšně provedena obměna serverové infrastruktury ústředního inspektorátu. Došlo k navýšení výpočetního výkonu, rozšíření diskového pole a upgradu síťové infrastruktury. Byly obměněny páteřní síťové přepínače a na část krajských inspektorátů byly pořízeny NAS servery. Z hardwarového rozšíření a obnov byla dále pořízena multifunkční zařízení, aby byl zajištěn plynulý provoz úřadu jako celku s přihlédnutím na nové kompetence a personální rozšíření.

Bezpečnost informačních systémů

V roce 2015 se v rámci SZPI věnovala zvýšená pozornost bezpečnosti IS a to jak z hlediska vnějšího tak i vnitřního. Z vnějšího hlediska bylo provedeno přenastavení antispamových filtrů, aby byli uživatelé co nejméně obtěžováni spamovými útoky a byly pořízeny nové licence používaných SW s přihlédnutím na zvýšené potřeby úřadu. Taktéž se vyvinulo velké úsilí v boji proti vnějším útokům (např. DDoS) na infrastrukturu SZPI, a to především novou konfigurací firewallu ve spolupráci s dodavatelskými subjekty. Z vnitřního hlediska se věnovala zvýšená péče o úpravy vnitřních předpisů a školení uživatelů tak, aby správně zacházeli se svěřenou technikou a hesly, aby neusnadňovali případným útočníkům napadení vnitřní sítě. Stejně tak byli uživatelé informováni o aktuálních hrozbách a instruováni, jak mají v daných situacích postupovat, aby nedošlo k závažným bezpečnostním incidentům.

Největší pozornost byla věnována Řádu bezpečnosti IS jakožto strategickému dokumentu, který je závazný pro všechny uživatele informačních technologií a IS na SZPI. Tento dokument byl průběžně aktualizován tak, aby odpovídal všem bezpečnostním standardům.

V nemalé míře se SZPI zabývala také aplikací a implementací zákona o Kybernetické bezpečnosti. V této souvislosti absolvoval bezpečnostní manažer vybraná školení a byla provedena úprava vnitřní síťové infrastruktury SZPI tak, aby tato byla adekvátně chráněna. Z povinností daných výše uvedeným zákonem byly koncem roku určeny významné informační systémy, kam se zařadily z informačních systémů veřejné správy v SZPI informační systém kontrolní a laboratorní činnost (IS KLČ) a spisová služba (ERMS).

Školení

V roce 2015 bylo v oblasti kontrolní činnosti realizováno celkem 93 vzdělávacích akcí, kterých se účastnilo celkem 1 805 osob.

8. Přijatá opatření k zajištění dodržování požadavků ze strany provozovatelů potravinářských a krmivářských provozů

Školící/vzdělávací programy

SZPI vedle pravidelné kontrolní činnosti používala v roce 2015 i další nástroje k zajištění dodržování požadavků právních předpisů u provozovatelů. Zmíněnými nástroji byly především školící a vzdělávací programy pro odbornou veřejnost, průmysl a maloobchod doplněné jednorázovými informačními akcemi. Aktivity prováděné směrem k provozovatelům potravinářských podniků probíhaly jako aktivní účast zaměstnanců inspektorátů SZPI na externích či interních seminářích pořádaných členy Potravinářské komory, Agrární komory, Svazu obchodu a cestovního ruchu nebo dalšími organizacemi výrobců nebo distributorů potravin. Školící a vzdělávací programy byly zaměřeny jak přímo

na provozovatele potravinářských podniků (prvovýrobci, výrobci potravin, maloobchod, pořadatelé farmářských trhů, provozovatelé a zástupci vinohradnických a vinařských podniků atd.), kdy v letošním roce zaměstnanci SZPI aktivně vystoupili s přednáškou na téma „*Označování potravin a jejich kontrola*“ celkem na 15 seminářích „*Jak správně značit potraviny? Regionální potravina 2016*“, který pro výrobce uspořádala Potravinářská komora ČR, tak v menší míře také na organizace nabízející provozovatelům servis a služby (zemědělské agentury, profesní svazy, zaměstnanci laboratoří potravinářských a nepotravinářských oborů), či na studenty středních a vysokých škol či občanská hnutí a sdružení spotřebitelů.

Informační kampaně

SZPI klade důraz na komunikaci s veřejností (spotřebiteli, PPP, institucemi), přijímá od ní žádosti o informace nebo podněty ke kontrole. Systém komunikace je primárně vázán zákonem č. 106/1999 Sb.

Důležitou součástí této komunikace jsou průběžně aktualizované webové stránky SZPI (http://www.szpi.gov.cz). Pro veřejnost jsou především zdrojem informací o činnosti úřadu, dále obsahují například varovaní před nebezpečnými potravinami, informace pro spotřebitele o bezpečném nákupu potravin či různé zajímavosti ze světa potravin. Podnikatelé se na webu dozvědí, jaké jsou podmínky provozování potravinářského podniku a mohou si zde stáhnout potřebné formuláře.

SZPI také podporuje jakoukoliv formu komunikace s PPP, ať už se jedná o bilaterální jednání na půdě některého z profesních svazů (jednání, tematické semináře, přednášky, příspěvky odborníků SZPI apod.).

Kromě komunikačních kanálů určených veřejnosti pro kontaktování SZPI (informační telefonní linka, informační e-mail a webový formulář pro pokládání dotazů), které byly zmíněny v kapitole Poskytování pokynů a informací provozovatelům potravinářských podniků využívá SZPI i následující způsoby předávání informací široké laické i odborné veřejnosti:

- webové stránky SZPI (zde například sekce Postupy a stanoviska, Škola spotřebitele, Nejčastější dotazy podnikatelů),
- webové stránky *Potraviny na pranýři*, které uvádějí velké množství informací k výsledkům kontrol SZPI,
- profil *Potraviny na pranýři* na Facebooku,
- profil *Potraviny na pranýři* na Twitteru.

SZPI se dále jako vystavovatel pravidelně účastní potravinářského veletrhu SALIMA, kde jsou návštěvníkům po celou dobu konání veletrhu k dispozici odborní pracovníci SZPI k zodpovídání dotazů. Na stánku SZPI jsou také rozdávány informační letáky týkající se kupříkladu zahájení činnosti v potravinářství, dovozu potravin do ČR a označování potravin.

Pracovníci SZPI se jako lektoři často účastní přednášek a školení v oblasti potravinářství, které jsou určeny odborné veřejnosti. Navštěvují také rozhlasové a televizní pořady (kupříkladu program Sama doma na ČT1), jejichž cílovou skupinou jsou především laici.

Za rok 2015 vydala SZPI 60 tiskových zpráv. Široce spolupracovala s médii – tiskem, rozhlasem, televizí (varování před nebezpečnými potravinami, výsledky kontrol potravin, rady spotřebitelům atd.), tato spolupráce vytváří účinný tlak na kultivaci prostředí v potravinářství.

Dalším kanálem, který SZPI pro komunikaci využívá, je portál Potraviny na pranýři. Zde SZPI zveřejňuje závažná zjištění nebezpečných, falšovaných a nejakostních potravin distribuovaných v České republice a informace o uzavřených provozovnách, tyto informace jsou k dispozici i prostřednictvím aplikace pro mobilní telefony s operačním systémem Android, Windows Phone, Windows 10 a iOS. Zájemci mohou na portálu nalézt informace o více než 2 500 potravinách, které nevyhověly požadavkům právních předpisů a o více než 200 uzavřených provozovnách. K těmto komunikačním kanálům v roce 2014 připojila SZPI

i účty na sociálních sítích Facebook a Twitter s denně aktualizovaným obsahem.

Příručky správné praxe

Na základě přímo aplikovatelného předpisu Společenství SZPI jako poradní orgán aktivně podporuje vypracování vnitrostátních pokynů pro správnou hygienickou praxi a pro používání zásad HACCP. Vypracovaná pravidla správné hygienické praxe potom Ministerstvo zemědělství ČR zveřejňuje ve Věstníku Ministerstva zemědělství České republiky a v českých technických normách (ČSN). I když v roce 2015 nebyla SZPI vyzvána přímo ke spolupráci při tvorbě nových verzí nebo k revizi starších znění těchto příruček, výstupy z kontrolní činnosti SZPI evokují u Svazů či Sdružení podněty k úpravám těchto publikací. Navíc se v roce 2015 SZPI podílela na činnosti hodnotící komise českých cechovních norem kvality. Příprava cechovních norem probíhá zhruba 2 roky. Normy byly komunikovány jak se svazy, tak s jednotlivými společnostmi. Podpora SZPI by měla probíhat i v příštím roce, a to v obdobném rozsahu jako v roce 2015. Zvažuje se vytvoření systému pro cechovní normy při České potravině (v rámci ČTPP).

ČPI

Tab. č. 1 – zjištěné nedostatky v % - tuři

Nedostatky	2011		2012		2013		2014		2015	
	Zvířat	Hospod.	Zvířat	Hospod.	Zvířat	Hospod.	Zvířat	Hospod.	Zvířat	Hospod.
v označování zvířat	4,0	22,9	3,5	31,3	3,4	33,9	2,3	25,4	3,3	32,1
ve stájovém registru	0,3	1,5	0,1	0,9	0,2	0,9	0,3	2,9	0,7	3,1
v hlášení do ústřední evidence	4,1	33,8	2,6	33,6	1,3	17,2	1,8	51,3	2,3	54,4
v průvodních listech skotu	0,7	8,6	0,8	10,8	0,3	7,6	0,4	7,8	0,6	8,4
zákaz přemísťování	7,8	27,6	6,8	34,5	5,4	35,4	4,7	29,9	6,8	36,1

Tab. č. 2 – zjištěné nedostatky v % - ovce, kozy

Nedostatky	2011		2012		2013		2014		2015	
	Zvířat	Hospod.	Zvířat	Hospod.	Zvířat	Hospod.	Zvířat	Hospod.	Zvířat	Hospod.
v označování zvířat	7,3	30,1	5,6	28,2	4,6	29,6	4,8	35,9	5,2	33,8
ve stájovém registru	0,3	1,9	0,7	1,7	1,4	1,4	0,3	2,7	0,6	3,7
v hlášení do ústřední evidence	8,3	27,6	4,4	25,7	3,6	19,1	1,7	46,5	2,7	43,5

Tab. č. 3 – zjištěné nedostatky v % - koně, osli a kříženci

Nedostatky	2011		2012		2013		2014		2015	
	Zvířat	Hospod.	Zvířat	Hospod.	Zvířat	Hospod.	Zvířat	Hospod.	Zvířat	Hospod.
v označování zvířat	0,8	3,6	0,8	11,8	13,4	15,8	1,1	2,6	4,2	2,9
v registru koní v hospodářství	1,0	5,2	2,7	5,9	10,1	21,1	2,1	7,4	10,6	8,6
v hlášení do ústřední evidence	4,3	17,5	12,5	41,2	6,7	15,8	10,6	30,7	7,9	17,1
nedostatky v průkazech koní	3,1	9,3	1,6	17,6	28,5	15,8	2,8	9,5	4,2	2,9

Tab. č. 4 – zjištěné dostatky v % - prasata

Nedostatky	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	hospodářství	hospodářství	hospodářství	hospodářství	Hospodářství	Hospodářství
v označování zvířat	1,5	1,5	2,4	1,3	2,1	4,3
v registru prasat v hospodářství	1	1,5	0,8	0,7	1,4	3,1
v hlášení do ústřední evidence	39	29,3	22,8	22,9	17,1	23,1

V roce 2015 došlo ke zvýšení množství správních spisů o 533. Současně došlo i ke zvýšení celkové výše uložených sankcí v celkové hodnotě 883 000,- Kč. Průměrná výše správní sankce činila v roce 2015 cca. 2676,- Kč.

Tab. č. 5 – Sankce

Správní řízení * zahájené od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015	**773**
Přestupkové řízení ** zahájené od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015	**286**
Zastavené správní nebo přestupkové řízení	**9**
Celková výše pokut v Kč s nabytím právní moci od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015	**883 000**
Minimální výše správní sankce v Kč	**1000**
Maximální výše správní sankce v Kč	**100 000**
Počet odvolání	**4**

2. Informace o kontrolách a vývoj kontrol

Hlavní prioritou je kontrola dodržování zákona č. 154/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů a tím i zabránění možných rizik vzniklých z nedodržení zákona č. 154/2000 Sb., jako jsou například: záměna zvířat, zvířata neevidovaná, zvířata neoznačená apod. Kontroly jsou vybírány pomocí analýzy rizika nezávisle na vůli člověka, dle faktorů rizikovosti. Hlavním typem kontrol, které provádí Česká plemenářská inspekce, jsou kontroly označování a evidence zvířat, dále potom kontroly plemenářské.

3. Vývoj v analýze nedodržení požadavků

V jednotlivých níže uvedených tabulkách je dobře patrný vývoj, četnost a typy zjištěných nedostatků u jednotlivých kontrolovaných druhů zvířat. Základní příčinou porušení zákona ze strany chovatele je neznalost zákona popřípadě opomenutí provedení nápravy.

Tab. č. 6 Výsledky kontrol hospodářství s chovem turů

Celkový počet hospodářství evidovaných na území ČR k 1. 1. 2015		19 354
Celkový počet kontrolovaných hospodářství		843
Celkový počet provedených kontrol		844
Celkový počet turů evidovaných k 1. 1. 2015		1 414 750
Celkový počet evidovaných turů v kontrolovaných hospodářstvích		65 649
Výsledky provedených kontrol (zjištěné nedostatky) dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1760/2000	zvířat	Hospodářství
1. v označování zvířat (čl. 4)	**2 176**	**271**
2. ve stájovém registru (čl. 7)	**481**	**26**
3. v hlášení do ústřední evidence (čl. 7)	**1 473**	**459**
4. bez průvodních listů skotu nebo bez záznamu o přemístění zvířete (čl. 6)	**399**	**71**
Zvířata a hospodářství, u nichž bylo zjištěno pouze jedno nedodržení předpisů podle bodů 1 – 4	2 326	292
Zvířata a hospodářství, u nichž bylo zjištěno více než jedno nedodržení předpisů podle bodů 1 – 4	331	61
Zvířata a hospodářství s nedodržením předpisů celkem	**2 657**	**305**
Zákaz přemísťování jednotlivých zvířat	1 557	205
Zákaz přemísťování všech zvířat na hospodářství	2 877	99
Utracení zvířat	0	0
Celkem vydáno zákazů přemísťování	**4 434**	**304**

Tab. č. 7 Výsledky kontrol označování a evidence ovcí a koz

Celkový počet hospodářství evidovaných na území ČR k 1. 1. 2015		23079
Celkový počet kontrolovaných hospodářství		**734**
Celkový počet provedených kontrol		918
Celkový počet ovcí a koz evidovaných k 1. 1. 2015		304 122
Celkový počet ovcí a koz v kontrolovaných hospodářstvích		**34 188**
Výsledky provedených kontrol (zjištěné nedostatky) dle Nařízení Rady (ES) č. 21/2004	Zvířat	Hospodářství
1. v označování zvířat (čl. 4)	**1 775**	**248**
2. ve stájovém registru (čl. 5)	**201**	**27**
3. v hlášení do ústřední evidence (čl. 6)	**911**	**319**
Počet opatření uložených na kontrolovaných hospodářstvích		288

Tab. č. 8 Výsledky kontrol označování a evidence prasat

Celkový počet kontrolovaných hospodářství v roce 2015	**255**
Celkový počet provedených kontrol	256
Výsledky provedených kontrol (zjištěné nedostatky) dle plem. zákona a vyhl. č. 136/2004 Sb.	**Hospodářství**
1. v označování prasat (§ 22 zákona, § 18, §19, 20, 21 vyhlášky)	**11**
2. v registru prasat v hospodářství (§ 23 zákona, § 52 vyhlášky)	**8**
3. v hlášení do ústřední evidence (§ 23 zákona, § 53 vyhlášky)	**59**
Počet opatření uložených na kontrolovaných hospodářstvích	52

Tab. č. 9 Výsledky kontrol označování a evidence koní, oslů a jejich kříženců

Celkový počet kontrolovaných hospodářství v roce 2015		**35**
Celkový počet provedených kontrol		35
Celkový počet koní v kontrolovaných hospodářstvích		**216**
Výsledky provedených kontrol (zjištěné nedostatky) dle plem. zákona a vyhl. č. 136/2004 Sb.	**zvířat**	**hospodářství**
1. v označování koní (§ 22 zákona, § 13 – 17 vyhlášky)	**9**	**1**
2. v registru koní (§ 23 zákona, § 41 vyhlášky)	**23**	**3**
3. v hlášení do ústřední evidence (§ 23 zákona, § 42 – 46 vyhlášky)	**17**	**6**
4. nedostatky v průkazech koní (§ 23 zákona, § 46 vyhlášky)	**9**	**1**
Počet opatření uložených na kontrolovaných hospodářstvích		5

4. Vývoj ve vymáhání: Přijatá opatření v případech nedodržení požadavků

Z níže uvedené tabulky jsou dobře patrné stavy kontrol, u kterých byla uložena sankce a kolik bylo zahájeno správních řízení.

Tab. č. 10 – Sankce

Správní řízení * zahájené od 1. 1. **2015** do 31. 12. **2015**	**773**
Přestupkové řízení ** zahájené od 1. 1. **2015** do 31. 12. **2015**	**286**
Zastavené správní nebo přestupkové řízení	**9**
Celková výše pokut v Kč s nabytím právní moci od 1 1.2015 do 31. 12. **2015**	**883 000**
Minimální výše správní sankce v Kč	**1000**
Maximální výše správní sankce v Kč	**100 000**
Počet odvolání	**4**

5. Národní systém auditů

Interní audit je zajišťován auditorem Inspekce, který je zaměstnancem organizačně oddělený od řídících výkonných struktur. Zjištění z jednotlivých auditů a navrhovaná opatření jsou projednávána na poradách vedení. Výsledky všech auditů jsou uvedeny v roční zprávě, která je zasílána na Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo financí.
Audity metodik jsou prováděny interním auditorem a zaměstnanci oddělení analýzy podle ročního plánu a vždy při změně příslušné metodiky je proveden audit mimo schválený roční plán. Při změnách činnosti České plemenářské inspekce je prováděn interní personální audit.
Nezbytnou součástí auditu je kontrola práce inspektorů na kontrolovaných hospodářstvích.
V roce 2015 bylo provedeno 75 auditů po celé České republice. Cílem auditů bylo prověřit metodiky kontrol a souvisejících dokumentů. Výsledkem auditů bylo ověření, zda jsou v souladu s příslušnými právními předpisy a splňují požadavky pro práci inspektorů na kontrolovaných hospodářstvích.
Byla přijata opatření, při každé nové metodice provést školení inspektorů, kteří budou příslušné kontroly provádět a toto ověřit vždy auditním šetřením.

6. Zdroje

Česká plemenářská inspekce má v rámci oddělení kontrol 13 středisek, rozmístěných v celé

ČR, ve kterých pracuje celkem 43 kontrolujících inspektorů (údaj k 31. 12. 2015). Inspektoři provádí kontroly dodržování zákona č. 154/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

7. Přijatá opatření vedoucí ke zlepšení výkonnosti dozorových orgánů

Opatření Inspekce k zajištění efektivity kontrol jsou dlouhodobě stanovena vlastními interními předpisy, zejména Organizačním řádem, Pracovním řádem a Pravidly kontrolní činnosti, který vychází z obecně platných právních předpisů, a který určuje detailně postup kontrolujícího inspektora v jednotlivých fázích kontroly.
Na Pravidla kontrolní činnosti navazují interní metodiky kontroly jednotlivých druhů zvířat nebo oblastí uvedených v plemenářském zákoně a jeho prováděcích předpisech. Metodiky řeší detailně postupy při kontrole jednotlivých kontrolních bodů a řešení možných nedostatků.

8. Přijatá opatření k zajištění dodržování požadavků ze strany provozovatelů potravinářských a krmivářských provozů

Česká plemenářská inspekce nekontroluje dodržování požadavků ze strany potravinářských a krmivářských provozů.

ÚKZÚZ

1. Celková efektivnost/účinnost kontrol

V roce 2015 bylo při celkovém počtu 2308 provedených kontrol zjištěno 50 závad. Inspektoři odebrali 467 vzorků krmiv k ověření jakostních znaků (109 nevyhovujících) a 1028 vzorků ke stanovení zakázaných nebo nežádoucích látek v krmivech a 50 vzorků ke stanovení radioaktivní kontaminace. Neplánovaně bylo odebráno 58 vzorků na základě hlášení systému RASFF, hlášení od SVS nebo jiné organizace.

Celkové počty odebraných vzorků podle produkovaných krmiv

2015	Počet vzorků	
Typ výroby	**analyzováno**	**Nevyhovujících**
Krmné suroviny	495	28
Doplňkové látky	16	1
Premixy	58	13
Krmné směsi	1026	97
Ostatní	5	1
CELKEM	1600	140

2. Klíčové údaje o kontrolách

Úřední kontroly se více zaměřují na sledování bezpečnostních a zdravotních aspektů. Stále více pozornosti věnujeme analýzám na přítomnost zakázaných a nežádoucích látek a ostatních kontaminantů. V rámci cílených kontrol se analyzovaly zejména vzorky na přítomnost těžkých kovů, dioxinů, furanů a PCB, GMO, pesticidů, sledovalo se správné použití doplňkových látek v krmivech včetně kokcidiostatik a přítomnost tkání suchozemských živočichů v krmivech. Dále je kontrolováno dodržování deklarovaného složení krmiv, tak aby nedocházelo ke klamání spotřebitelů.

Priority a četnosti kontrol jsou stanovovány na základě analýzy rizika, do které jsou zahrnuty druhy činností, které daný subjekt vykonává, jeho pozice a význam na trhu a počty závad v uplynulém období. Zohledněny jsou rovněž kapacity laboratoří a počty inspektorů.

3. Vývoj v analýze nedodržení požadavků

V roce 2015 provozovatelé porušili nejčastěji požadavky bezpečnosti krmiv (např. nedodržení limitů stanovených pro doplňkové látky, použití doplňkových látek v rozporu s podmínkami jejich povolení, překročení limitů nežádoucích látek v krmivech atd.). Dalším častým důvodem k zahájení správního řízení byly nedostatky v označování krmných produktů a nedodržení deklarovaných jakostních znaků.

Důvodné příčiny pro zahájení správního řízení

Ustanovení legislativy, které bylo porušeno	Oblast porušení	Počet případů
Čl. 1 nařízení Komise (ES) č. 1334/2003; čl. 4 odst. 1 nařízení č. 767/2009	Nedodržení limitu stanoveného pro doplňkovou látku.	16
čl. 4 odst. 2 písm. b) a čl. 11 odst. 1 písm. a) nařízení EP a R (ES) č. 767/2009	Nedodržení požadavků na označování krmiv	12
čl. 4 a čl. 5 nařízení EP a R (ES) č. 183/2005	Nedodržení hygienických požadavků stanovených pro výrobu krmiv.	2
čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení EP a R (ES) č. 1831/2003	Nedodržení požadavků stanovených povolením doplňkové látky	1
§ 10 (2) zákona č. 255/2012 Sb.	Neumožnění kontroly	1
Čl. 4 odst. 1 a odst. 2 písm. a) Nařízení č. 767/2009	Porušení požadavků na bezpečnost a uvádění krmiv na trh	2
Čl. 9 odst. 2 písm. a) Nařízení č. 183/2005 ve spojení s § 5 odst. 1 zákona o krmivech	Nedodržení požadavků na registraci provozu	1

4. Vývoj ve vymáhání: Opatření přijatá v případech nedodržení požadavků

Na konci roku 2015 bylo v registračním systému ÚKZÚZ evidováno 19386 právnických nebo fyzických osob provozujících krmivářský podnik. Celkem je registrováno 31 857 provozů, z nichž 337 je v kategorii schválených. V roce 2015 bylo vydáno 35 rozhodnutí ve správním řízení. Výše pravomocně uložených pokut za rok 2015 činila 602 000,- Kč.

5. Národní systém auditů

Počet auditů a pokrytí oblastí

Interní audity podle typu	**Údaje o interních auditech**
počet auditů plánovaných podle § 30 odst. 3 zákona o finanční kontrole	22
počet plánovaných auditů vykonaných podle § 30 odst. 3 zákona o finanční kontrole	20
počet vykonaných auditů celkem	22
- z toho finančních auditů podle § 28 odst. 4 písm. a) zákona o finanční kontrole	3
- auditů systémů podle § 28 odst. 4 písm. b) zákona o finanční kontrole	8
- auditů výkonu podle § 28 odst. 4 písm. c) zákona o finanční kontrole	9

Audity byly zaměřeny zejména na různá témata, např. systém úředních kontrol krmiv, hnojiv a trvalých kultur a vnitřní kontrolní systém.
Mezi přijatá opatření na základě zjištění z auditů patřily změny a revize ve vnitřních předpisech ústavu (směrnice, metodiky a pracovní postupy), racionalizace kontrolních a zkušebních postupů a organizační změny.

6. Zdroje

Úředními kontrolami v oblasti bezpečnosti krmiv se zabývají pracovníci Sekce zemědělských vstupů (SZV), a to pracovníci Odboru kontroly zemědělských vstupů (OKZV) a oddělení krmiv (OdK). Na provádění úředních kontrol se podílí 77 pracovníků (včetně vedoucích a administrativních pracovníků), počet inspektorů, kteří se přímo zabývají kontrolou krmiv a hnojiv je 26. Přes 90 % pracovníků má vysokoškolské vzdělání.
Náklady na provádění kontrol byly v roce 2015 plně hrazeny z prostředků státního rozpočtu.
Součástí ÚKZÚZ je Národní referenční laboratoř (NRL) se sídlem v Brně a regionálními pracovišti v Praze, Lípě a Opavě. NRL se zaměřuje na analýzy zakázaných, nežádoucích a jinak rizikových látek v krmivech včetně analýz jakostních znaků. NRL například provádí analýzy přítomnosti doplňkových látek včetně stanovení homogenity DL v krmivu nebo kontaminace krmiv, sleduje přítomnost živočišných tkání mikroskopickou metodou či detekuje hladiny mykotoxinů nebo reziduí pesticidů v krmivech. Analýzy dioxinů a stanovení radioaktivity jsou zajišťovány ve smluvních laboratořích.

7. Přijatá opatření vedoucí ke zlepšení výkonnosti dozorových orgánů

Úředními kontrolami v oblasti bezpečnosti krmiv se zabývají pracovníci Sekce zemědělských vstupů, a to pracovníci Odboru kontroly zemědělských vstupů a Oddělení krmiv.
Inspektoři procházejí řadou vzdělávacích kurzů a školení týkajících se vývoje krmivářské legislativy a vlastního výkonu kontroly krmiv, interních metodik, provádění kontrol, odebírání vzorků či práce s registračním programem. Se snižováním počtu zaměstnanců ve státní správě byl snížen počet zaměstnanců ústavu, včetně inspektorů.

8. Opatření přijatá k zajištění dodržování požadavků ze strany provozovatelů potravinářských a krmivářských provozů

Aktuální informace jsou dostupné na webových stránkách ústavu (www.ukzuz.cz), kde lze najít aktuální právní předpisy a další informace o úřední kontrole krmiv.

ÚKZÚZ

Oblast rostlinolékařské péče

1. Celková efektivnost/účinnost kontrol

Výsledky hlavních výkonnostních ukazatelů

Dle celkového zhodnocení výsledků kontrol provedených v letech 2011 až 2015 u nesadbových brambor lze konstatovat, že stanovených cílů, tzn. včasné zjištění zavlečení nebo šíření karanténního škodlivého organismu rostlin a ověření plnění preventivních rostlinolékařských požadavků před šířením karanténních škodlivých organismů rostlin povinnými osobami, bylo dosaženo. Procento zjištěných závad oproti období 2008-2010 (průměrné procento závad v tomto období bylo 0,4 %) se zvýšilo, v průměru za posledních 5 let dosahovalo hodnoty 2,6 %. Také v rámci provádění dovozních rostlinolékařských kontrol zásilek rostlinných komodit (potravin a potravinových surovin) původem ze třetích zemí lze konstatovat, že cíle stanoveného v rámci plánu kontrol, tzn. včasné zjištění výskytu

karanténního škodlivého organismu v zásilce a nařízení opatření k zabránění zavlečení tohoto organismu na území ČR (zničení zásilky), bylo dosaženo.

Na základě analýzy výsledků kontrol uvádění POR na trh a zkušeností se způsoby odběru vzorků POR dle § 43 odst. 7 zákona o rostlinolékařské péči za období 2011 - 2015 v návaznosti na řešené případy uvádění na trh nepovolených POR, a to zejména POR ze souběžného obchodu a dovozů POR ze třetích zemí (Číny), navázal ÚKZÚZ užší spolupráci s Celní správou formou dohody o vzájemném poskytování informací a zohlednila tyto aspekty při přípravě Plánu technické a analytické činnosti na rok 2016, jehož součástí je i plán odběru vzorků POR. V rámci postregistrační kontroly POR odebral ÚKZÚZ v roce 2015 celkem 55 vzorků POR, což je nárůst o několik jednotek, především v oblasti POR ze souběžného obchodu, které tvořily téměř 42 % odebraných vzorků Lze konstatovat, že podíl vzorků POR podrobených laboratorním analýzám nevyhovujících požadavkům pro uvádění na trh a použití byl v roce 2015 téměř 5,5 % z celkového počtu vzorků, což je pokles oproti předcházejícím období ÚKZÚZ v návaznosti na zjištění nesouladu s požadavky pro uvádění na trh a použití uložil pro předmětné analyzované šarže POR opatření se zákazem jejich uvádění na trh a používání.

V rámci kontrol dodržování povinností v souvislosti s nakládáním s POR jsou každoročně zjišťována v největším počtu z celkového počtu kontrol se závadou porušení z hlediska nesprávného použití POR, tj. použití POR v rozporu s pokyny k ochraně vod v II. stupni ochranného pásma vodního zdroje, použití POR do nepovolené plodiny, překročení max. povolené dávky POR a zasažení necílových ploch a rostlin při aplikaci POR (úlety POR). Procento kontrol se zjištěnými závadami (dle jejich typu – CC, národní, delegované), z celkového počtu kontrol se pohybuje v rozmezí od 3 do 6 %.

Na nárůstu počtu kontrol se závadou v posledních pěti letech v porovnání s předchozím obdobím se podílí plánování kontrol používání POR s využitím rizikové analýzy nejen u kontrol podmíněnosti (CC), ale také u kontrol národních, a to již od roku 2011. Nejen riziková analýza, ale také specializace inspektorů pro kontroly používání POR, ke které došlo na konci roku 2010, je jedním z faktorů, který nárůst kontrol se závadou mohl ovlivnit. Analýzou výsledků kontrol používání POR u zemědělských subjektů, jakožto žadatelů o dotace, tzn. podílu kontrol se závadami k celkovému počtu provedených kontrol (cca 3 % kontrol se závadou) lze konstatovat, že znalost zemědělských subjektů v oblasti povinností ze zákona o rostlinolékařské péči a prováděcích předpisů na úseků POR je na vysoké úrovni, k čemuž přispívá ÚKZÚZ semináři, které pořádá pro zemědělskou veřejnost nebo aktivně vystupuje na akcích pořádaných jinými organizacemi. Na svých webových stránkách ÚKZÚZ průběžně zveřejňuje aktuální informace z oblasti POR včetně on-line Registru POR, který je v rámci aktualizace doplněn jednou denně o nově vydaná povolení POR. Pro prodejce POR (distributory POR) je na webových stránkách ÚKZÚZ k dispozici také průběžně aktualizovaný přehled o POR, kterým skončí uvádění na trh a obdobně je zde zejména pro subjekty používající POR v rámci podnikání přehled přípravků s datem ukončení používání. Dále byla v „Registru přípravků“ rozšířena kritéria pro výběr, podle nichž lze plánovat nákup POR před aplikací, např. POR, které jsou vyloučeny z používání pouze v OP II. stupně povrchového zdroje vody nebo pouze v OP II. stupně podzemního zdroje vody.

S ohledem na změny v legislativě a požadavky SZFI jsou každoročně aktualizovány metodické postupy pro provádění kontroly používání POR.

2. Klíčové údaje o kontrolách

Hlavní priority

Oblast ochrany proti škodlivým organismům

Kontroly se prioritně zaměřují na zásilky a dodávky rostlin a rostlinných produktů, které mohou představovat největší rizika zavlékání a šíření karanténního škodlivého organismu do ČR.

Hlavní směry v četnosti a typu kontrol

Typ kontroly	Cíl kontrol	Kontrolované komodity, oblast
Rostlinolékařská kontrola v místech produkce a skladování na území ČR (vnitřní trh EU)	Zjištění škodlivých organismů, jejichž zavlékání a šíření je zakázáno na území EU 1200 kontrol/rok – dle fytosanitární situace v ČR i v ostatních členských státech EU	Nesadbové brambory
Rostlinolékařská dovozní kontrola (dovoz ze třetích zemí)	Zjištění škodlivých organismů, jejichž zavlékání a šíření je zakázáno na území EU Kontrolují se všechny zásilky, které vstupují na území ČR přes stanovená vstupní místa. Počty kontrol u sledovaných komodit závisí na vývoji situace na trhu a nelze je plánovat dopředu.	**a) Listová zelenina druhů** *Apium graveolens L. Ocimum L. Limnophila L. a Eryngium L., listy Manihot esculenta Crantz.* *b)* **Plody druhů a rodů:** *Capsicum L., Citrus L., Fortunella Swingle, Poncirus Raf., a jejich kříženců, Momordica L., Solanum melongena L., Annona L., Cydonia Mill., Diospyros L., Malus Mill., Mangifera L., Passiflora L., Prunus L., Psidium L., Pyrus L., Ribes L. Syzygium Gaertn., a Vaccinium L* **c) Nesadbové brambory** **d) Zrno obilovin rodů:** *Triticum, Secale a X Triticosecale*

Oblast POR

Kontroly v oblasti POR se prioritně zaměřují na velkosklady subjektů uvádějících POR na trh, na POR ze souběžného obchodu uvedené na trh konečným zákazníkům, tj. zemědělským subjektům, kde je cílem ÚKZÚZ odebírat vzorky POR k laboratorní analýze na základě zkušeností z předchozích let a také odběry vzorků POR povolených k dovozu pro vlastní použití. Dále pak jsou kontroly používání POR zaměřeny na subjekty používající POR v ochranných pásmech vodních zdrojů, na svažitých pozemcích sousedících s povrchovou vodou a na subjekty a produkujících ovoce, révu vinnou a zeleninu.

V oblasti kontroly uvádění na trh a používání **POR** jsou základní kritéria pro kategorizaci rizik a rozhodování o četnosti a rozsahu kontrol následující:

1. Uvádění POR na trh
   - množství distribuovaného POR
   - toxikologické a ekotoxikologické vlastnosti POR
   - výsledky kontrol předchozích let
   - zda se jedná o uvádění na trh POR referenčního nebo povoleného pro souběžný obchod nebo POR povoleného k dovozu pro vlastní použití
2. Používání POR – kontrola jak žadatelů, tak nežadatelů o dotace v oblasti zemědělství, lesnictví a v jiných odvětvích, kde se používají POR
   Výběr subjektů ke kontrole podmíněnosti a pro národní kontroly je prováděn na základě rizikové analýzy ÚKZÚZ s využitím následujících faktorů:
   - výměra orné půdy celkem
   - výměra orné půdy v ochranných pásmech vodních zdrojů

- výměra vinic celkem
- výměra vinic v ochranných pásmech vodních zdrojů
- výměra ovocných sadů v intenzivním ovocnářství celkem
- výměra ovocných sadů v intenzivním ovocnářství v ochranných pásmech vodních zdrojů
- výměra chmelnic celkem
- výměra chmelnic v ochranných pásmech vodních zdrojů
- výměra orné půdy v integrované produkci zeleniny
- výsledky kontrol předchozích let

Přehled typů kontrol v oblasti kontroly přípravků na ochranu rostlin

Typ kontroly	**Cíl kontrol**	**Kontrolované komodity, oblast**
Laboratorní kontrola fyzikálních, chemických a technických vlastností POR	Ověřování, zda vlastnosti POR odpovídají podmínkám stanoveným v rozhodnutí o povolení referenčního POR, v rozhodnutí o povolení k souběžnému obchodu a v rozhodnutí o povolení k dovozu pro vlastní použití	Vzorky spotřebitelského balení POR odebraných v tržní síti a u konečného spotřebitele
Kontrola balení a označování POR	Ověřování, zda jsou POR baleny a označeny podle podmínek stanovených v rozhodnutí o povolení referenčního POR, v rozhodnutí o povolení k souběžnému obchodu	Vzorky spotřebitelského balení POR odebraných v tržní síti
Kontrola uvádění POR na trh	Ověřování, zda jsou uváděny na trh a nabízeny pouze povolené POR	POR v tržní síti a u uživatelů
Kontrola nakládání s POR	Kontrola dodržování povinností v souvislosti se skladováním a správnou aplikací POR uživateli.	Zemědělské podniky a také subjekty používající POR v rámci podnikání i v jiných odvětvích.

3. Vývoj v analýze nedodržení požadavků

Oblast škodlivých organismů

V roce 2013 bylo z celkového počtu 1147 kontrol nesadbových brambor v místech produkce, prodeje nebo obchodního skladování zjištěno kontrol zjištěno 39 závad, tj. 3,4 %. V roce 2014 bylo z celkového počtu 1 253 kontrol zjištěno 30 závad, tj. 2,4 %. V roce 2015 bylo z celkového počtu 1327 kontrol zjištěno 29 závad, tj. 2,2 %. Výskyty karanténních škodlivých organismů byly řešeny mimořádnými rostlinolékařskými opatřením, většina závad se však týkala nesplnění požadavků stanovených právními předpisy. Zjištěné závady nepředstavovaly z hlediska bezpečnosti potravin riziko pro lidi nebo zvířata. Jednalo se především o drobné prodejce, kteří se nezúčastňují seminářů zaměřených na problematiku brambor a na základě vyhodnocení výsledků kontrol z předcházejících let byly kontroly v roce 2015 opět zaměřeny hlavně na tento způsob prodeje.

V roce 2013 bylo provedeno 1 127 dovozních kontrol rostlinných komodit a v 6 případech byl nalezen karanténní organismus, tj. četnost 0,53 %. V roce 2014 bylo provedeno 1 040 dovozních kontrol a ve 2 případech byl nalezen karanténní organismus, tj. 0,19 %. V roce 2015 bylo provedeno 1 509 dovozních kontrol a v 6 případech byl nalezen karanténní organismus, tj. 0,4 %. Příčina - nedostatečné metody rostlinolékařských kontrol prováděné rostlinolékařskými službami třetích zemí.

Oblast POR

V roce 2013 bylo odborem postregistrační kontroly zkontrolováno 14 subjektů, u kterých bylo provedeno 22 kontrol. Z nich byly při 11 kontrolách zjištěny závady, a to nejčastěji v označování POR. Kontroly navazovaly na zjištění, které vyplynuly z kontrol inspektorů Sekce ÚÚ nebo se jednalo o podněty třetích osob. Na základě těchto podnětů byly provedeny kontroly u držitelů povolení a u distributorů.
K odstranění nedostatků zjištěných při těchto kontrolách a na základě výsledků laboratorních analýz odebraných vzorků POR bylo v roce 2013 vydáno 12 úředních opatření a 3 Nařízení ÚKZÚZ o MRO.
V rámci postregistrační kontroly bylo v roce 2014 odebráno 36 vzorků POR. Z celkového počtu odebraných vzorků bylo 39 % ze souběžného obchodu. 8 vzorků POR ze souběžného obchodu nevyhovělo podmínkám, za nichž byly tyto POR povoleny k uvádění na trh, což představuje 57 % vzorků ze souběžného obchodu. Podíl nevyhovujících vzorků POR podrobených laboratorním analýzám z celkového počtu vzorků ze souběžného obchodu byl tedy v roce 2014 vyšší než v letech 2012 a 2013, kdy byl ve výši 30 %. V roce 2014 byly na základě analýz vydány 4 ÚO a 4 nařízení o MRO.
V rámci postregistrační kontroly v roce 2015 bylo ÚKZÚZ odebráno celkem 55 vzorků POR, což je nárůst o několik jednotek oproti roku 2014, především v oblasti přípravků ze souběžného obchodu, které tvořily téměř 42 % odebraných vzorků. Podíl vzorků POR podrobených laboratorním analýzám nevyhovujících požadavkům pro uvádění na trh a použití byl v roce 2015 téměř 5,5 % z celkového počtu vzorků, což je pokles oproti předcházejícím období. V roce 2015 byly na základě analýz vydány 4 ÚO a 1 nařízení o MRO.
V oblasti kontroly uvádění přípravků na trh se v roce 2015 podařilo zrealizovat 590 kontrol uvádění přípravků na trh, ve 160 případech bylo při těchto kontrolách zjištěno porušení legislativy.
V roce **2013** provedli inspektoři ÚKZÚZ v rámci Sekce územních útvarů **309** kontrol distributorů POR u **272** distributorů a u **27** kontrol zjistili závady, což bylo v porovnání s rokem 2012 o polovinu méně kontrol se závadami. Mezi nejčastějšími typy závad patřil prodej a skladování POR s prošlou dobou použitelnosti, prodej nepovolených POR, závady v dokladech o prodeji POR, závady v označování a balení POR, závady ve výkonu odborně způsobilých osob a propagace nepovolených POR.
K nápravě zjištěných závad bylo vydáno 27 úředních opatření a uloženy 3 pokuty.
V roce 2014 provedli inspektoři jednotlivých oddělení Odboru kontroly zemědělských vstupů 584 kontrol distributorů POR (z toho 73 následných kontrol). Mezi nejčastějšími typy závad patřil prodej a skladování POR s prošlou dobou použitelnosti, prodej nepovolených POR, závady v dokladech o prodeji POR a závady v označování a balení POR. K odstranění nedostatků zjištěných při těchto kontrolách byla vydána ÚO. Celkem bylo vydáno 117 ÚO a předáno 5 podnětů oddělení legislativnímu a právnímu k uložení pokuty.
Oddělení postregistrační kontroly provedlo, mimo jiné, v roce 2014 celkem 24 kontrol držitelů povolení nebo distributorů POR. Z těchto kontrol vyplynuly 3 ÚO a jeden podnět k řízení o pokutě.

Za rok 2015 bylo inspektory Odboru kontroly zemědělských vstupů provedeno celkem 552 kontrol distributorů POR, porušení požadavků bylo zjištěno u 74 kontrol, vydáno bylo 68 ÚO a předáno 19 podnětů Oddělení legislativnímu a právnímu k uložení pokuty. Jako nejčastější pochybení lze konstatovat prodej a skladování POR s prošlou dobou použitelnosti, prodej nepovolených POR, závady v dokladech o prodeji POR a závady v označování a balení POR.

Z výše uvedených výsledků je zřejmý nárůst počtu kontrol se závadami a následně uložených úředních opatření. Na tento trend mělo vliv nejen zavedení specializace činností inspektorů a sjednocení postupů při kontrolách, ale také zvýšený počet kontrol POR ze souběžného obchodu.

Výsledky kontrol nakládání s POR u profesionálních uživatelů

V roce 2013 bylo provedeno **2 126** kontrol u **2 049** uživatelů POR. Z tohoto počtu bylo **1 059** národních kontrol (z toho **778** plánovaných), **459** kontrol C-C (z toho řádných CC **366**) a **647** kontrol na základě smlouvy o součinnosti se SZIF. Z celkového počtu kontrol byly zjištěny u **94** kontrol závady, z toho při **71** kontrolách nebyly dodrženy podmínky použití přípravku uvedené v návodu k použití. V porovnání s rokem 2012 bylo o 12 % více kontrol se závadou.

Celkem bylo v roce 2014 provedeno **1 768** kontrol u **1 697** subjektů. Z tohoto počtu bylo **1 246** národních kontrol (z toho **618** plánovaných) a **522** kontrol Cross Compliance (z toho CC plánovaných **441**). Na základě smlouvy o součinnosti se SZIF bylo provedeno **289** kontrol za účelem ověření dodržování požadavků v oblasti používání POR v rámci jednotlivých dotačních titulů.

Z celkového počtu kontrol podmíněnosti a národních byly zjištěny u **101** kontrol závady, z toho při **74** kontrolách nebyly dodrženy podmínky použití POR na OR uvedené v návodu k použití. V porovnání s rokem 2013 bylo o 11 % více kontrol se závadou.

V roce 2015 bylo provedeno celkem **2154** kontrol u **1933** subjektů. Z celkového počtu kontrol byly zjištěny u **86** kontrol závady, z toho při **60** kontrolách nebyly dodrženy podmínky použití přípravku uvedené v návodu k použití. V porovnání s rokem 2014 bylo o 15 % méně kontrol se závadou.

Přehled výsledků kontrol nakládání s POR dle typu kontroly

Typ kontroly používání POR	**Počet kontrol celkem v roce 2014**	**Počet kontrol celkem v roce 2015**	**Počet kontrol se závadami z celkového počtu kontrol v roce 2014**	**Počet kontrol se závadami z celkového počtu kontrol v roce 2015**
Kontroly podmíněnosti (CC)	522	390	27	28
Národní kontroly	1 246	1145	74	55
Kontroly delegované SZIF	289	619	3	3

V rámci kontrol dodržování povinností v souvislosti s nakládáním s POR jsou každoročně v posledních třech letech (2013 – 2015) zjišťována v největším počtu z celkového počtu kontrol se závadou porušení z hlediska nesprávného použití POR, tj. použití POR v rozporu s pokyny k ochraně vod v II. stupni ochranného pásma vodního zdroje, použití POR do nepovolené plodiny, překročení max. povolené dávky POR a zasažení necílových ploch a rostlin při aplikaci POR (úlety POR). Procento kontrol se zjištěnými závadami (dle jejich typu – CC, národní, delegované), se pohybuje v rozmezí od 3 do 6 %.

4. Vývoj ve vymáhání: Přijatá opatření v případech nedodržení požadavků

Neoznačení balení konzumních brambor původem z ostatních členských států EU registračním číslem bylo oznámeno příslušné rostlinolékařské službě a byly odebrány úřední vzorky a testovány na přítomnost karanténních bakterióz bramboru. Výsledky testů byly negativní. V případě brambor původem z Polska, které nesplňovaly požadavky, byl nařízen zákaz prodeje, u českých prodejců pak případně zahájeno řízení o pokutě, v případě polského prodejce byla informace o zjištěných závadách zaslána rostlinolékařské službě Polska, která je kompetentní k uložení sankcí podle polských právních předpisů.

Všechny zásilky původem ze třetích zemí, u kterých byl v rámci dovozní rostlinolékařské kontroly zjištěn výskyt regulovaného (karanténního) škodlivého organismu, byly na základě úředního opatření nařízeného pracovníky ÚKZÚZ pod dohledem zničeny.

V roce 2014 byly na základě analýz vydány 4 ÚO a 4 nařízení o MRO, přičemž čtyři případy byly předány Oddělení legislativnímu a právnímu k uložení pokuty.

Na základě analýz provedených v roce 2015 byla vydána 4 ÚO a 1 MRO. V těchto případech byl také podán podnět Oddělení legislativnímu a právnímu k zahájení správního řízení o uložení pokuty.

V roce 2014 bylo inspektory jednotlivých oddělení Odboru kontroly zemědělských vstupů k odstranění nedostatků zjištěných při kontrolách distributorů vydáno 117 ÚO a předáno 5 podnětů Oddělení legislativnímu a právnímu k uložení pokuty. Oddělení postregistrační kontroly provedlo 24 kontrol držitelů povolení nebo distributorů přípravků. Z těchto kontrol vyplynuly 3 ÚO a jeden podnět k řízení o pokutě.

V roce 2015 bylo ze strany ÚKZÚZ Odboru kontroly zemědělských vstupů k odstranění nedostatků zjištěných při kontrolách distributorů vydáno 68 ÚO a předáno 19 podnětů Oddělení legislativnímu a právnímu k uložení pokuty. Oddělení kontroly a aplikační techniky provedlo 38 kontrol držitelů povolení nebo distributorů přípravků. Z těchto kontrol vyplynuly 7 ÚO. Byly předány 4 podněty k řízení o pokutě oddělení legislativnímu a právnímu.

V roce 2013 uložila ÚKZÚZ 72 pokut, což je o cca 20 % více, než v roce 2012. V návaznosti na začlenění SRS pod ÚKZÚZ od 1. 1. 2014 a změnu organizační struktury včetně změny kompetencí jednotlivých útvarů, jsou všechna správní řízení o uložení sankce ze všech typů kontrol vedena centrálně Oddělením legislativním a právním. V roce 2014 byla tímto oddělením v 38 případech pravomocně uložena sankce s ohledem na porušení povinností v souvislosti s nakládáním s POR, což je cca 50 % méně, než v roce 2013.
K nápravě zjištěných závad v oblasti nakládání s POR u profesionálních uživatelů bylo v roce 2015 vydáno 17 úředních opatření, z toho bylo cca 65 % opatření vydáno z důvodu porušení § 86 zákona (absence fyzické osoby odborně způsobilé k nakládání s POR) a cca 29 % ÚO z důvodu zjištění, že používané zařízení pro aplikaci POR nesplňovalo podmínky způsobilosti dle zákona o rostlinolékařské péči. V roce **2015** byla v **72** případech pravomocně uložena sankce s ohledem na porušení povinností v souvislosti s nakládáním s POR**,** což je o 89 % více, než v roce 2014.

5. Národní systém auditů

ÚKZÚZ provádí pouze interní audity, které zajišťuje auditor ÚKZÚZ, nezávislý na vlastní kontrolní činnosti a přímo podřízený řediteli ÚKZÚZ. Auditor posuzuje plán vnitřních kontrol z hlediska:

- organizačního a personálního zabezpečení prováděných kontrol
- dodržování předepsaných postupů a metod při kontrolách
- plnění ročních a dlouhodobých plánů kontrol
- vyhodnocení a archivaci zpracovaných kontrolních záznamů z vnitřního auditu

Činnost akreditovaných diagnostických laboratoří a laboratoře zkoušení POR dozoruje Český institut pro akreditaci, který v laboratořích koná pravidelné každoroční kontroly hodnotící mimo jiné i nezávislost.

6. Zdroje

ÚKZÚZ je národní orgán rostlinolékařské péče, odpovědný za státní kontrolu zdraví rostlin včetně zajištění odpovídajícího rostlinolékařského dozoru a diagnostiky.
Úřední kontroly v oblasti ochrany rostlin proti zavlékání a šíření škodlivých organismů a v oblasti nakládání s POR provádějí inspektoři regionálních oddělení a Odbor dovozu a vývozu v rámci Sekce rostlinolékařské péče. K tomuto účelu ÚKZÚZ vyčlenila celkem 191 funkčních míst. Z tohoto počtu zajišťuje kontroly nakládání s POR u profesionálních uživatelů 60 inspektorů v rámci sedmi regionálních oddělení rostlinolékařské inspekce.

Úřední kontroly přípravků na ochranu rostlin v souvislosti s uváděním na trh provádí 10 pracovníků Sekce zemědělských vstupů a Oddělení zkoušení přípravků na ochranu rostlin, které je od 1. 1. 2014 začleněno pod Národní referenční laboratoř ÚKZÚZ, jsou předávány odebrané vzorky POR k analýze. Toto oddělení disponuje 10 pracovníky a odběr vzorků zajišťuje 9 pracovníků Sekce zemědělských vstupů.

7. Přijatá opatření vedoucí ke zlepšení výkonnosti dozorových orgánů

Změny v organizačním uspořádání ÚKZÚZ – vyšší specializace pracovníků ÚKZÚZ dle zaměření kontrol.
Producenti a dovozci rostlin a rostlinných produktů, které jsou potravinou nebo surovinou k jejich výrobě a jsou zároveň jmenovitě stanoveny směrnicí Rady 2000/29/ES jako kontrolní objekt, jsou registrováni a jsou u nich prováděny kontroly plnění povinností v rámci rostlinolékařského dozoru.
Postupy pro pracovníky ÚKZÚZ při kontrolách jsou dány metodickými postupy ÚKZÚZ, popř. příkazy ředitele ÚKZÚZ. Výsledky kontrol se zapisují do PC programů, ze kterých se dají vygenerovat a vytisknout protokoly o kontrole. Program slouží i jako databáze a archiv protokolů a výsledků kontrol.
Každoročně je zpracováván plán vzdělávacích akcí dle požadavků, školení (kurzy) jsou ukončeny testy ze znalostí nebo přezkoušením formou pohovoru. Pro hodnocení přínosu školení je na závěr předán všem účastníkům dotazník. Vedoucí školení zajistí vyhodnocení testů a vyplnění dotazníků a předá je školitelům.

8. Přijatá opatření k zajištění dodržování požadavků ze strany provozovatelů potravinářských a krmivářských provozů

Informace o povinnostech stanovených v právních předpisech jsou zveřejněny na internetových stránkách ÚKZÚZ, aktuální informace jsou přednášeny na seminářích pořádaných pěstitelskými a zpracovatelskými svazy a zveřejňovány ve formě tiskových zpráv na internetových stránkách ÚKZÚZ. Na svých webových stránkách ÚKZÚZ průběžně zveřejňuje aktuální informace z oblasti POR včetně on-line Registru POR, který je v rámci aktualizace doplněn jednou denně o nově vydaná povolení o registraci POR. Pro prodejce POR (distributory POR) je na webových stránkách ÚKZÚZ k dispozici také průběžně aktualizovaný přehled o POR, kterým skončí uvádění na trh a obdobně je zde zejména pro subjekty používající POR v rámci podnikání přehled POR s datem ukončení používání. Dále byla v „Registru přípravků“ rozšířena kritéria pro výběr, podle nichž lze plánovat nákup POR před aplikací, např. POR, které jsou vyloučeny z používání pouze v OP II. stupně povrchového zdroje vody nebo pouze v OP II. stupně podzemního zdroje vody.
Dále se provádí osvěta přímo v místech prodeje a u subjektů používajících POR.
Tvorba pěstitelských manuálů a letáků s odbornou tématikou zaměřenou na zdraví rostlin (metodických příruček).

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

1. Celková efektivnost/účinnost kontrol

V roce 2015 bylo ve srovnání s rokem 2014 provedeno o 595 více úředních kontrol, na jeden registrovaný subjekt připadlo 1,24 úřední kontroly za rok. U každé registrované osoby podnikající v ekologickém zemědělství dochází minimálně k jedné kontrole ročně, kterou provádí pověřené privátní kontrolní organizace na základě požadavku nařízení Rady (ES) č. 834/2007. V případě podezření na nesrovnalost je u vybraných podniků provedena neohlášená kontrola nebo následná kontrola za účelem ověření splnění požadavků uložených při běžné kontrole. Kontroly, které vykonává kontrolní orgán ÚKZÚZ, jsou prováděny na vybraných ekologických farmách na základě analýzy rizik nebo z podnětu MZe a jsou

neohlášené. V případě zjištění porušení nařízení nebo zákona o ekologickém zemědělství zasílají kontrolní subjekty nebo kontrolní orgán na Ministerstvo zemědělství podnět na správní řízení. Pokud se jedná o menší neshodu, je uplatňován vlastní sankční systém kontrolních subjektů nebo kontrolního orgánu. V roce 2015 bylo uloženo 25 pokut za správní delikty podle zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství.

2. Informace o kontrolách a vývoj kontrol

V roce 2015 bylo na MZe registrováno 4 680 osob podnikajících v ekologickém zemědělství a bylo u nich provedeno 5 797 kontrol. Rok 2015 byl zaměřen zejména na konkrétní kroky vedoucí k dalšímu zlepšení tvorby analýzy rizik a plánování kontrol kontrolními subjekty a orgány na základě této analýzy. Došlo k dalšímu prohloubení spolupráce mezi jednotlivými kontrolními orgány a k přípravě zapojení dalších státních dozorových organizací do systému kontroly ekologického zemědělství od roku 2016. Jedná se o SZPI, SVS a GŘC.
Ze strany příslušného orgánu, kterým je odbor environmentální a ekologického zemědělství, dochází také ke kontrolám kontrolních subjektů a kontrolního orgánu. V roce 2015 bylo provedeno 41 supervizí inspektorů (svědeckých auditů) v průběhu kontroly a dále kontrola v ústředí každé kontrolní organizace (4 kontroly).

Tab. Přehled počtu provedených kontrol

	2013	2014	2015
Počet registrovaných subjektů	4 636	4 653	4 881
Počet provedených kontrol	5 047	5 202	5 797
- z toho neohlášených	357	432	457

3. Vývoj v analýze nedodržení požadavků

V roce 2015 bylo ve 21 případech subjektům podnikajícím v ekologickém zemědělství odepřeno vydání certifikátů z důvodu vážného porušení legislativních předpisů EZ. Celkem bylo na MZe zasláno 38 podnětů na správní řízení. Ve 25 správních řízeních byla uložena pokuta.
Hlavním porušením podmínek byla absence výjimky k provádění zákroků na zvířatech, přivedení nepovoleného počtu konvenčních zvířat na ekofarmu při rozšiřování stáda, neověření certifikátu dodavatele, použití nepovolených přípravků na ochranu rostlin nebo použití nepovolených látek při čištění a dezinfekci, nedodržení pravidel při dovozu bioproduktů ze třetích zemí, nezajištění podmínek ustájení a welfare zvířat

4. Vývoj ve vymáhání: Přijatá opatření v případech nedodržení požadavků

V případě hrubého porušení legislativních předpisů je se subjektem zahájeno správní řízení a uložena sankce. V roce 2015 bylo uloženo 25 pokut. Ze strany kontrolních subjektů bylo v roce 2015 ve 21 případech odepřeno vydání certifikátu, zatímco v roce 2014 se tak stalo v 31 případech. Při opakovaném porušení a uložení sankce má příslušný orgán možnost zrušit takovému subjektu registraci na MZe a tím ukončit jeho podnikání v ekologickém zemědělství. Pokud subjekt neposkytuje kontrolnímu orgánu nebo subjektu součinnost při kontrole, má kontrolní subjekt možnost vypovědět s tímto subjektem smlouvu a již mu dále neposkytovat kontrolu a certifikaci. Kontrolní orgán má při nesoučinnosti možnost uložit sankci podle zákona 255/2012 Sb., zákon o státní kontrole.

5. Národní systém auditů

Ze strany příslušného orgánu, kterým je odbor environmentální a ekologického zemědělství dochází k auditům kontrolních subjektů a kontrolního orgánu. V roce 2015 bylo provedeno 41 supervizí inspektorů v průběhu kontroly a dále kontrola na ústředí každé kontrolní organizace (4 kontroly). Při auditech nebylo zjištěno závažné porušení povinností kontrolních orgánů a subjektů.

6. Zdroje

Kontroly prováděné privátními kontrolními subjekty za účelem certifikace jsou hrazeny kontrolovanými subjekty. Kontrolní činnost ÚKZÚZ jakožto státní instituce je hrazena ze státního rozpočtu. Kontrolní subjekty zaměstnávají 20 inspektorů pouze za účelem kontroly ekologického zemědělství, ÚKZÚZ vyškolil pro kontrolu ekologického zemědělství 30 inspektorů, kteří vykonávají kontroly i v dalších oblastech zemědělství. Všichni inspektoři mají vysokoškolské vzdělání a praxi v oboru zemědělství. Pro laboratorní vyšetření vzorků slouží především akreditované laboratoře Vysoké školy chemicko-technologické v Praze a laboratoře ÚKZÚZ a SZPI.

7. Přijatá opatření vedoucí ke zlepšení výkonnosti dozorových orgánů

Ministerstvo zemědělství, odbor environmentální a ekologického zemědělství vydává pro kontrolní orgány a subjekty a pro osoby podnikající v ekologickém zemědělství metodické pokyny, které vykládají evropskou i českou legislativu a řeší konkrétní otázky potřebné v praxi. Pro všechny inspektory je každoročně pořádáno školení na některé z aktuálních témat a také MZe několikrát ročně pořádá setkání zástupců kontrolní orgánů a subjektů ke sjednocení výkladu legislativy pro EZ. V roce 2011 byl zaveden elektronický systém registrace ekologických podnikatelů a komunikace ohledně kontrol s kontrolními organizacemi (REP).

8. Přijatá opatření k zajištění dodržování požadavků ze strany provozovatelů potravinářských a krmivářských provozů

Kontrola potravinářských a krmivářských provozů je zaměřena zejména na kontrolu vstupů a výstupů, v případě podezření na porušení je pozastaven certifikát.

14) Souhrnné tabulky

Přehled počtu subjektů, kontrolovaných subjektů a počet kontrol v roce 2015

SVS

1. Systém kontrol zdraví zvířat

Tabulka č. 1: Kontroly plánované analýzou rizika pro rok 2015

Oblast		Počet subjektů	Počet subjektů ke kontrole	Počet kontrolovaných subjektů	Počet kontrol
Subjekty pro držení a chov zvířat a obchodníci se zvířaty	schvalované subjekty	649	649	644	871
	registrované subjekty	34 912	3 552	3 552	4 570
	Celkem	35 561	4 201	4 196	5 441
Soukromí veterinární lékaři		1475	148	260	260

2. Systém kontrol pohody zvířat

Tabulka č. 2: Přehled subjektů, kontrolovaných subjektů a počet kontrol v roce 2015

Oblast		Počet subjektů	Počet subjektů ke kontrole	Počet kontrolovaných subjektů	Počet kontrol
Subjekty pro držení, chov a jiné činnosti s hospodářskými zvířaty	schvalované / povolované subjekty	1 111	457	495	907
	registrované subjekty	34 912	1 627	2 748	3 549
	celkem	36 023	2 084	3 243	4 456
Subjekty pro držení chov a jiné činnosti se zvířaty kromě hospodářských		-*	-*	3 622	4 089

*Pozn. Kontrolují se i subjekty, které nepodléhají povinnosti registrace (např. fyzické osoby se zájmovým chovem)

3. Systém kontrol potravin a hygieny potravin, včetně potravin živočišného původu a krmiv

Tabulka č. 3a: Přehled subjektů, kontrolovaných subjektů a počet kontrol v roce 2014

Počet evidovaných subjektů SVD	Počet evidovaných subjektů dle IČ	Počet subjektů ke kontrole	Počet subjektů dle IČ ke kontrole	Počet zkontrolovaných subjektů	Počet kontrol
15 068	8 725	9 797	5 084	10 174	43 673

Tabulka č. 3b: Přehled subjektů, kontrolovaných subjektů a počet kontrol v roce 2015

Počet evidovaných subjektů SVD	Počet evidovaných subjektů dle IČ	Počet subjektů ke kontrole	Počet subjektů dle IČ ke kontrole	Počet zkontrolovaných subjektů	Počet kontrol
26 021	17 688	20 269	12 499	17 675	56 395

Pozn. Počet evidovaných subjektů pod SVD zahrnuje i subjekty bez přiděleného registračního čísla; počet subjektů dle IČ – může zahrnovat i subjekty, které nemají IČ ; počet subjektů ke kontrole – počítají se pouze subjekty, které jsou evidovány a aktivní po dobu nejméně 35 dní; počet zkontrolovaných subjektů – počet subjektů, které mají přidělené registrační číslo a jsou aktivní nejméně 35 dní a které byly alespoň jednou zkontrolovány.

4. Systém kontrol dovozu zvířat a živočišných produktů

PVS kontroluje všechny zásilky, které spadají do její působnosti, pracuje v systému TRACES.

Tabulka č. 4a : Přehled zásilek 2014

Celkový počet zásilek	PŽP/ŽZ	Odmítnuté zásilky (PŽP/ŽZ)	Laboratorní vyšetření
968	428/540	23/0	15/0

Tabulka č. 4b : Přehled zásilek 2015

Celkový počet zásilek	PŽP/ŽZ	Odmítnuté zásilky (PŽP/ŽZ)	Laboratorní vyšetření
920	302/618	14/2	11/0

PŽP zásilka - produkty živočišného původu
ŽZ zásilka – živá zvířata

ÚSKVBL

Tabulka - Přehled počtu subjektů, kontrolovaných subjektů a počet kontrol ***v roce 2015***

Dozorový orgán /oblast	Počet evidov. subjektů dle IČO	Počet subjektů ke kontrole	Počet zkontrolovaných subjektů	Počet kontrol
ÚSKVBL/Výroba VLP – medikovaná krmiva	49	26	22	22
ÚSKVBL /distributoři – kontrola trhu	106*	122	122	122
ÚSKVBL/lékárny	-[2]	35	34	34
ÚSKVBL/veterinární lékaři	-[3]	48	48	48
ÚSKVBL/chovatelé	-[4]	30	26	26
ÚSKVBL/prodejci vyhrazených veterinárních LP+ ÚSKVBL//prodejci chovatelských potřeb	2132	90	109	109

* subjekty s platným povolením ÚSKVBL

[2] ÚSKVBL neeviduje, neregistruje a neschvaluje lékárny; lékárny jsou vybírány ke kontrole na základě zjištění z kontrol ostatních provozovatelů ve smyslu zákona o léčivech (např. veterinárních lékařů, distributorů, chovatelů)

[3] ÚSKVBL neeviduje, neregistruje a neschvaluje veterinární lékaře; seznam soukromých veterinárních lékařů, kteří mohou vykonávat veterinární léčebnou a preventivní činnost na základě osvědčení spadá pod zákon č. 381/1991 Sb.; veterinární lékaři jsou vybíráni ke kontrole na základě zjištění z kontrol ostatních provozovatelů ve smyslu zákona o léčivech (distributorů, chovatelů, výrobců VLP a lékáren) a na základě požadavku KVS na společnou kontrolu pracovníků KVS a ÚSKVBL

[4] ÚSKVBL neeviduje, neregistruje a neschvaluje chovatele zvířat, které produkují živočišné produkty určené k výživě člověka; chovatelé jsou vybíráni ke kontrole na základě zjištění z kontrol ostatních provozovatelů ve smyslu zákona o léčivech (distributorů, veterinárních lékařů, lékáren) a na základě požadavku KVS na společnou kontrolu pracovníků KVS a ÚSKVBL

SZPI

Tabulka č. 28 Přehled počtu subjektů, kontrolovaných subjektů a počet kontrol v roce 2015

Dozorový orgán	Počet evidovaných subjektů dle IČO	Počet subjektů ke kontrole*	Počet zkontrolovaných subjektů	Počet kontrol
SZPI	52 951	13 041	15 486	43 483

* počet subjektů naplánovaných ke kontrole na daný rok (komplexními kontrolami, monitoringem, audity, tematickými kontrolami atd. – to zahrnuje jak plánování krajských inspektorátů, tak plán ÚI)

Data se vztahují k 31. 12. 2015.

ÚKZÚZ

Kontroly dle subjektů 2015

ÚKZÚZ	Počet evidovaných subjektů dle IČO	Počet zkontrolovaných subjektů dle IČO	Počet kontrol celkový
subjekty mimo prvovýrobu*	2 309	799	1435
Prvovýroba - CC	16 975	835	873
Celkem	19 668	1634	2308

* zahrnuje i faremní míchárny

Kontroly jsou plánovány ve vztahu k jednotlivým provozům nikoli subjektům, proto není uveden počet subjektů ke kontrole.

ÚKZÚZ

Údaje o počtu kontrol za oblast rostlinolékařské péče, a to kontrol škodlivých organismů a kontrol uvádění na trh a používání přípravků je uveden v textu příslušné kapitoly.

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

Ekologické zemědělství	2013	2014	2015
Počet registrovaných subjektů	4 636	4 653	4881
Počet provedených kontrol	5 047	5 202	5797
- z toho neohlášených	357	432	457

Údaje o ekologické produkci uvedené v příloze XIII c) nařízení 889/2008

Zpráva o úředních kontrolách v odvětví ekologické produkce

Země: **Česká republika**

Rok: **2015**

1) Informace o kontrolách hospodářských subjektů

Číselný kód kontrolního subjektu nebo orgánu	Počet reg. hosp. subjektů na kontrolní subjekt nebo orgán	Počet registrovaných hospodářských subjektů						Počet ročních kontrol						Počet dodatečných kontrolních návštěv provedených na základě rizika						Celkový počet kontrol / kontrolních návštěv					
		Zemědělští producenti *	Produkční jednotky pro chov živočichů pocházejících z akva-kultury	Zpracovatelé **	Dovozci	Vývozci	Ostatní hospodář. subjekty ***	Zemědělští producenti *	Produkční jednotky pro chov živočichů pocházejících z akva-kultury	Zpracovatelé **	Dovozci	Vývozci	Ostatní hospodář. subjekty ***	Zemědělští producenti *	Produkční jednotky pro chov živočichů pocházejících z akva-kultury	Zpracovatelé **	Dovozci	Vývozci	Ostatní hospodářské subjekty***	Zemědělští producenti *	Produkční jednotky pro chov živočichů pocházejících z akva-kultury	Zpracovatelé **	Dovozci	Vývozci	Ostatní hospodářské subjekty ***
CZ-BIO-001	2010	1760	1	155	8	0	86	1955	1	226	9	0	133	208	0	12	1	0	1	2163	1	238	10	0	134
CZ-BIO-002	814	558	0	104	40	0	112	558	0	104	40	0	122	94	0	14	8	0	2	652	0	118	48	0	124
CZ-BIO-003	2043	1738	0	97	76	41	91	1738	0	97	76	41	91	209	0	11	25	0	6	1947	0	108	101	41	97
CZ-BIO-004	14	7	0	0	3	0	4	7	0	0	3	0	4	1	0	0	0	0	0	8	0	0	3	0	4
Celkem	4881	4063	1	356	127	41	293	4258	1	427	128	41	350	512	0	37	34	0	9	4770	1	464	162	41	359

Číselný kód kontrolního subjektu nebo orgánu nebo název příslušného orgánu	Počet registrovaných hospodářských subjektů						Počet analyzovaných vzorků						Počet vzorků, které svědčí o porušení nařízení (ES) č. 834/2007 a č. 1235/2008					
	Zemědělští producenti*	Produkční jednotky pro chov živočichů pocházejících z akva-kultury	Zpracovatelé **	Dovozci	Vývozci	Ostatní hospodářské subjekty***	Zemědělští producenti*	Produkční jednotky pro chov živočichů pocházejících z akva-kultury	Zpracovatelé **	Dovozci	Vývozci	Ostatní hospodářské subjekty***	Zemědělští producenti*	Produkční jednotky pro chov živočichů pocházejících z akva-kultury	Zpracovatelé **	Dovozci	Vývozci	Ostatní hospodářské subjekty****
CZ-BIO-001	1760	1	155	8	0	86	86	0	18	0	0	1	2	0	0	0	0	0
CZ-BIO-002	558	0	104	40	0	122	17	0	19	6	0	0	1	0	0	1	0	0
CZ-BIO-003	1738	0	97	76	41	91	75	0	16	0	0	14	0	0	0	0	0	2
CZ-BIO-004	7	0	0	3	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	4063	1	356	127	41	293	178	0	53	6	0	15	3	0	0	1	0	2

Číselný kód kontrolního subjektu nebo orgánu	Počet registrovaných hospodářských subjektů						Počet zjištěných nesrovnalostí nebo porušení (1)						Počet uplatněných opatření na dávce nebo produkční sérii (2)						Počet uplatněných opatření na hospodářský subjekt (3)					
	Zemědělští producenti*	Produkční jednotky pro chov živočichů pocházejících z akvakultury	Zpracovatelé**	Dovozci	Vývozci	Ostatní hospodářské subjekty***	Zemědělští producenti*	Produkční jednotky pro chov živočichů pocházejících z akvakultury	Zpracovatelé**	Dovozci	Vývozci	Ostatní hospodářské subjekty***	Zemědělští producenti*	Produkční jednotky pro chov živočichů pocházejících z akvakultury	Zpracovatelé**	Dovozci	Vývozci	Ostatní hospodářské subjekty***	Zemědělští producenti*	Produkční jednotky pro chov živočichů pocházejících z akvakultury	Zpracovatelé**	Dovozci	Vývozci	Ostatní hospodářské subjekty***
CZ-BIO-001	1760	1	155	8	0	86	72	0	10	0	0	2	8	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CZ-BIO-002	558	0	104	40	0	122	131	0	57	14	0	20	3	0	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0
CZ-BIO-003	1738	0	97	76	41	91	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
CZ-BIO-004	7	0	0	3	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	4063	1	356	127	41	293	203	0	67	14	0	22	11	0	1	0	0	0	10	0	0	0	0	2

(1) Uvádí se pouze nesrovnalosti a porušení, které se týkají ekologického statusu produktů nebo které vedly k uplatnění opatření.
(2) Je-li zjištěna nesrovnalost ohledně souladu s požadavky tohoto nařízení, kontrolní orgán nebo kontrolní subjekt zajistí, aby označení a propagace celé dávky nebo produkční série danou nesrovnalostí dotčené neobsahovalo žádný odkaz na ekologický způsob produkce, pokud je to úměrné důležitosti požadavku, jenž nebyl splněn, a povaze a zvláštním okolnostem daných nesrovnalostí (v souladu s prvním pododstavcem čl. 30 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 834/2007).
(3) Při zjištění vážného porušení předpisů nebo porušení s dlouhodobým dopadem zakáže kontrolní orgán nebo kontrolní subjekt dotyčnému hospodářskému subjektu uvádět na trh produkty, jejichž označení nebo propagace odkazuje na ekologický způsob produkce, a to po dobu, na níž se dohodne s příslušným orgánem členského státu (v souladu s druhým pododstavcem čl. 30 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 834/2007).

*Mezi zemědělské producenty patří: pouze zemědělští producenti, producenti, kteří jsou zároveň zpracovateli, producenti, kteří jsou zároveň dovozci, ostatní kombinace producentů, které nejsou uvedeny jinde.
**Mezi zpracovatele patří: výhradně zpracovatelé, zpracovatelé, kteří jsou zároveň dovozci, ostatní kombinace zpracovatelů, které nejsou uvedeny jinde.
***Mezi ostatní hospodářské subjekty patří: obchodníci (velkoobchodníci, maloobchodníci) a ostatní hospodářské subjekty, které nejsou uvedeny jinde.

2) Informace týkající se dozoru a auditů

Číselný kód kontrolního subjektu nebo orgánu	Počet registrovaných hosp. subjektů na kontrolní subjekt nebo orgán	Počet registrovaných hospodářských subjektů						Přezkoumání dokumentů a audit úřadu (4) (Počet zkontrolované dokumentace hospodářského subjektu)						Počet kontrolních auditů (5)						Počet svědeckých auditů (6)					
		Zemědělští producenti*	Produkční jednotky pro chov živočichů pocházejících z akva-kultury	Zpracovatelé **	Dovozci	Vývozci	Ostatní hospodářské subjekty ***	Zemědělští producenti *	Produkční jednotky pro chov živočichů pocházejících z akva-kultury	Zpracovatelé **	Dovozci	Vývozci	Ostatní hospodářské subjekty ***	Zemědělští producenti *	Produkční jednotky pro chov živočichů pocházejících z akva-kultury	Zpracovatelé **	Dovozci	Vývozci	Ostatní hospodářské subjekty ***	Zemědělští producenti *	Produkční jednotky pro chov živočichů pocházejících z akva-kultury	Zpracovatelé **	Dovozci	Vývozci	Ostatní hospodářské subjekty ***
CZ-BIO-01	2010	1760	1	155	8	0	86	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16	0	2	0	0	0
CZ-BIO-02	814	558	0	104	40	0	112	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	1	0	0	0
CZ-BIO-03	2043	1738	0	97	76	41	91	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	0	1	0	0	0
CZ-BIO-04	14	7	0	0	3	0	4	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Celkem	4881	4063	1	356	127	41	293	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	36	0	4	0	1	0

(4) Přezkoumání příslušných obecných dokumentů, v kterých se popisuje struktura, fungování a řízení kvality kontrolního subjektu. Audit úřadu kontrolního subjektu zahrnuje kontrolu dokumentace hospodářského subjektu a ověření řešení neshod a stížností, stejně jako minimální četnosti kontrol, používání přístupu založeného na riziku, neohlášených a následných kontrol, politiky odebírání vzorků a výměny informací s ostatními kontrolními subjekty a orgány.
(5) Kontrolní audit: příslušný orgán vykonává inspekci hospodářského subjektu s cílem ověřit dodržování provozních postupů kontrolního subjektu a ověřit jeho efektivnost.
(6) Svědecký audit: příslušný orgán přihlíží kontrole, kterou vykonává pracovník kontrolního subjektu.

*Mezi zemědělské producenty patří: pouze zemědělští producenti, producenti, kteří jsou zároveň zpracovateli, producenti, kteří jsou zároveň dovozci, ostatní kombinace producentů, které nejsou uvedeny jinde.
**Mezi zpracovatele patří: výhradně zpracovatelé, zpracovatelé, kteří jsou zároveň dovozci, ostatní kombinace zpracovatelů, které nejsou uvedeny jinde.
***Mezi ostatní hospodářské subjekty patří: obchodníci (velkoobchodníci, maloobchodníci) a ostatní hospodářské subjekty, které nejsou uvedeny jinde.

3) Závěry o kontrolním systému ekologické produkce

Číselný kód kontrolního subjektu nebo orgánu		Odebrání povolení			Opatření přijatá k zajištění účinného fungování kontrolního systému ekologické produkce (prosazování)
		Ano/Ne	Od (data)	Do (data)	
CZ-BIO-01		NE			Přijaty konkrétní kroky k užšímu sjednocení analýzy rizik a kontrolních postupů všech kontrolních organizací. Nařízeno lepší ověřování toku surovin při kontrolách.
CZ-BIO-02		NE			Přijaty konkrétní kroky k užšímu sjednocení analýzy rizik a kontrolních postupů všech kontrolních organizací. Nařízeno lepší ověřování toku surovin při kontrolách.
CZ-BIO-03		NE			Přijaty konkrétní kroky k užšímu sjednocení analýzy rizik a kontrolních postupů všech kontrolních organizací. Nařízeno lepší ověřování toku surovin při kontrolách.
CZ-BIO-04		NE			Přijaty konkrétní kroky k užšímu sjednocení analýzy rizik a kontrolních postupů všech kontrolních organizací. Nařízeno lepší ověřování toku surovin při kontrolách.

Vyjádření o celkové výkonnosti kontrolního systému ekologické produkce:

Je zaveden kontrolní systém, ve kterém jsou odpovědnosti a úkoly jasně rozděleny mezi příslušný orgán, kontrolní orgán a kontrolní subjekty. Příslušný orgán kontrolní subjekty pravidelně dozoruje a komunikace a spolupráce mezi příslušným orgánem a kontrolními subjekty je celkově dobrá. Zjištěné nedostatky systému jsou průběžně řešeny a odstraňovány.

Seznam zkratek

Seznam použitých zkratek	
AI	Aviární influenza
BSE	Bovinní spongiformní encefalopatie
BVD (sérokonverze)	Bovine virus diarrhoea/bovinní virová diarrhoea
CC	Cross – compliance / kontrola podmíněnosti
CITES	Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora / Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin
ČIA	Český institut pro akreditaci o.p.s.
ČPI	Česká plemenářská inspekce
ČR	Česká republika
DDD	Dezinfekce, deratizace, dezinsekce
DHEA	Dehydroepiandrosteron
EU	Evropská unie
EP a R (ES)	Evropského parlamentu a Rady
FCM	Food Contact Materials
FVO	Food and Veterinary Office
GŘC	Generální ředitelství cel ČR
HACCP	Hazard Analysis and Critical Control Point/Analýza rizika a kritických kontrolních bodů
HKDL	Hodnocení krmiv a doplňkových látek
HMF	Hydroxymethylfurfural
HPAI (eradikace)	Highly patogenic avian influenza/vysocepatogenní aviární influenza
HVPU	Hygiena výživy a předmětů běžného užívání
IATA	International Air Transport Association
IBR	Infekční bovinní rinotracheitída
IČ	Identifikační číslo
IZR	Integrovaný zemědělský registr
IS SVS	Informační systém SVS
KHO	Katarální horečka ovcí
KHS	Krajské hygienické stanice
KVL	Komora veterinárních lékařů
KVS	Krajská veterinární správa Státní veterinární správy a Městská veterinární správa v Praze Státní veterinární správy
KS	Krmná směs
LM	Listeria monocytogenes
LMG	Leukoforma malachitové zeleně
LP	Léčivý přípravek
MěVS	Městská veterinární správa v Praze Státní veterinární správy
MK	Medikovaná krmiva
MKZ	Metodika kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace
MD	Ministerstvo dopravy

MG	Malachitová zeleň
MO	Ministerstvo obrany
MPZ	Mezilaboratorní porovnávací zkoušky
MRL	Maximální reziduální limit
MVO	Mimořádná veterinární opatření
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MRO	Mimořádné rostlinolékařské opatření
MZK	Mezisklad zpráv o kontrole
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NOP	Národní ozdravovací program
nařízení EP a R	Nařízení Evropského parlamentu a Rady
NPSAL	Národní program pro tlumení výskytu salmonel v reprodukčních chovech a chovech nosnic pro produkci konzumních vajec
NRL	Národní referenční laboratoř
OAŘK (ÚKZÚZ)	Odbor auditu a řízení kvality
OdK	Oddělení krmiv (ÚKZÚZ)
OKZV	Odbor kontroly zemědělských vstupů (ÚKZÚZ)
OOS	Odbor osiv a sadby
OOVZ	Orgány ochrany veřejného zdraví
ORP	Obec s rozšířenou působností
OSS	Orgány státního dozoru
OV ČSV	Okresní výbor Českého svazu Včelařů
PAH	Polyaromatické uhlovodíky
PAP	Zpracované živočišné proteiny
PCB	Polychlorované bifenyly
PKZ	Protokol o kontrolním zjištění
PLS	Průvodní list skotu
POP	Perzistentní organické polutanty
PPP	Provozovatel potravinářského podniku
Program OPZ	Metodická návod č. 7/2013 Program ochrany pohody zvířat
PSMS	Pohotovostní střediska pro mimořádné situace
PSLN	Pohotovostní středisko pro likvidaci nákaz
PTFE	Polytetrafluorethylenu
PVS	Pohraniční veterinární stanice
RASFF	Rapid Alert System for Food and Feed (Systém rychlého varování pro potraviny a krmiva)
RČ	Rodné číslo
SCHOK	Svaz chovatelů ovcí a koz
SMJ	Systému managementu jakosti
SPP IA	Standardní pracovní postup interního auditu
SZV	Sekce zemědělských vstupů (ÚKZÚZ)
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
SŘ	Správní řízení

SÚJB	Státní úřad pro jadernou bezpečnost
SVD	Státní veterinární dozor
SVL	Soukromý veterinární lékař
SVS	Státní veterinární správa
SVÚ	Státní veterinární ústav
SVVD	Společný veterinární vstupní doklad
SZIF	Státní zemědělský a intervenční fond
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
TIM	Travel Information Manual
TRACES	Trade Certificate Control and Expert System
TSE	Transmisivní spongiformní encefalopatie
ÚE	Ústřední evidence
ÚKOZ	Ústřední komise pro ochranu zvířat
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
ÚSKVBL	Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv
ÚVS	Ústřední veterinární správa Státní veterinární správa
Víceletý plán kontrol	Jednotný integrovaný víceletý vnitrostátní plán kontrol ČR 2013-2015 (revize č. 1)
VFU	Veterinární a farmaceutická univerzita
VLP	Veterinární léčivý přípravek
VPK	Víceletý plán kontrol
VKPPRP	Víceletý kontrolní plán pro rezidua pesticidů
VVLP	Vyhrazené veterinární léčivé přípravky
VŽP	Vedlejší živočišné produkty
WADA	Světová antidopingová agentura
ZOK	Zpráva o kontrole